

**Prispevki k
didaktiki zgodovine**

**Letnik XIII
4/2015**

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

*Letnik 13, številka 4
2015*

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso lektorirani.

ISSN: 1581-8713

*Oddelek za zgodovino
Filozofske fakultete*

Kazalo

Predgovor

TINA GODINA, ANA MAUHAR: NASTAJANJE NOVE EVROPE

MIHA DROBNIČ, TJAŠA VESELIČ: NOVE DRŽAVE V SREDOZEMLJU

*KLEMEN LEVPUŠČEK, SEBASTJAN SITAR: KAREL VELIKI IN NJEGOVA
DRŽAVA*

*IVANA SARATLIJA IN ŠPELA LEBENIČNIK: NOVE DOMOVINE ALPSKIH
SLOVANOV*

ŠPELA FERME IN TANJA VOZELJ: NASTAJANJE EVROPSKIH DRŽAV

*BRIGITA ŠEPEC, TIMOTEJ TRČEK: SLOVENSKE DEŽELE V SVETEM
RIMSKEM CESARSTVU*

ANA GREGORIČ, NINA LEBAR: SREDNJEVEŠKA DRUŽBA

MAJA ŽUNIČ, MAJA VEHAR: ZEMLJIŠKO GOSPOSTVO V SREDNJEM VEKU

*POLONA KAPLAR IN NATAŠA VUKAJLOVIČ: MESTA – SREDIŠČA OBRTI IN
TRGOVINE*

KATJA HUDOKLIN IN ANJA PLAZAR: MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI

URŠA BRINOVEC IN MOJCA TURK: SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST

ANJA NIKOLAVČIČ, PETRA HREN: SREDOZEMLJE – STIČIŠČE KULTUR

ŠPELA BEZJAK, TANITA NOVAK: KRIŽARSKE VOJNE

Avtorji prispevkov

Predgovor

V študijskem letu 2014/15 so študentje 1. letnika magistrskega pedagoškega (eno in dvopredmetnega) študijskega programa zgodovine pripravili učne priprave za osnovne šole.

Tako so v pričujoči reviji objavljene učne priprave z vsemi prilogami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih šolah pri zgodovini.

Vse učne priprave se nanašajo na učbenik: Zorn Janša, O., Zorn, M. in Mihelič, D. (2014). Koraki v času 7: Učbenik za zgodovino v sedmem razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS

Učne priprave niso lektorirane.

Urednica: Danijela Trškan

UČNE PRIPRAVE

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA

NASLOV: *NASTAJANJE NOVE EVROPE*

DATUM: 4. 6. 2015

**IME IN PRIIMEK: *Tina Godina
Ana Mauhar***

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI

Šola: OŠ
Razred: 7. razred
Datum: 4. 6. 2015
Predmet: zgodovina
<ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Srednji vek – oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope- tema iz učbenika: Srednji vek: politična podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure: Nastajanje nove Evrope
Učne oblike: frontalna učna oblika, individualno delo
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s slikovnimi viri, metoda besedne demonstracije
Učne tehnike: križanka, brainstorming, sprostitevna vaja
KLJUČNI CILJI
A. Cilji iz učnega načrta:
<ol style="list-style-type: none">1. Učenci razložijo vzroke za razpad rimskega imperija.2. Pojasnijo novi politični zemljevid Evrope po preseljevanju ljudstev.
B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)
<u>Izobraževalni učni cilji</u>
Ob koncu učne ure učenec zna:
<ul style="list-style-type: none">- naštetih vzroke za preseljevanje ljudstev,- opisati spremembe, ki so se zgodile zaradi preseljevanja,- pojasniti vzroke ter posledice propada rimske države,- razložiti, kako je prišlo do razpada Zahodnega rimskega cesarstva,- pojasniti posledice preseljevanja ljudstev,- opisati naselitev alpskih Slovanov.
<u>Funkcionalni učni cilji</u>
Ob koncu učne ure učenec zna:
<ul style="list-style-type: none">- izdelati zapis učne snovi,- aktivno sodelovati pri pouku in odgovarjati na vprašanja,- uporabljati učbenik kot učni vir,- uporabljati slike/zemljevide kot učni vir,- upoštevati navodila,- uporabiti in analizirati ustrezno slikovno gradivo,- rešiti delovni list/križanko.
<u>Vzgojni učni cilji</u>
Ob koncu učne ure učenec zna:
<ul style="list-style-type: none">- kazati ustrezen odnos do preteklosti,- spoštovati sošolce in učiteljico,- razvijati pozitiven odnos do raznolikosti,- presoditi pomen preseljevanja ljudstev za slovensko zgodovino,- na primerih iz krajevne zgodovine presojudati pomen ohranjanja in varovanja kulturne dediščine ter razviti odgovoren odnos do okolja.
Učna sredstva:
<ul style="list-style-type: none">- <u>učila:</u> učbenik (Janša Zorn, Zorn, Mihelič, 2014, str. 66-67), delovni list s križanko za ponovitev snovi, PPT predstavitev- <u>učni pripomočki:</u> projekcijsko platno, LCD projektor

Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnava nove učne snovi, ponavljanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Slovenščina: preko odgovarjanja učenci urijo funkcionalno pismenost in jezik razgovora, zapisovanje učne snovi.

Geografija: učenci urijo razvijanje prostorske orientacije na zemljevidu

Domovinska in državljska kultura in etika: pomen zavedanja, zakaj so se ljudje selili in kaj je to povzročilo – socialno ekonomski faktor.

Glasba: učenci poslušajo melodijo/glasbo pri sprostivni vaji.

Novi pojmi s pojasnilom:

NOMADI: ljudje, ki se selijo iz kraja v kraj

SAMOPRESKRBA: način gospodarjenja, pri katerem posameznik/skupnost vse potrebno pridelava sama

Viri in literatura:

- *Attila. King of the Huns.* (2015). Dostopno na: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/42236/Attila/466/Invasion-of-Gaul> (30. 5. 2015).
- Balkovec, Bojan, Štih, Peter. (2010). *Migracije in slovenski prostor od antike do danes, Ljubljana*: NUK, str. 37.
- Böing, Güntar (ur.). (1981). *Svetovna zgodovina*, Ljubljana, ČGP Delo, str. 229.
- Bratož, Rajko, Lotter, Friederich, Castritisu, Helmut. (2005). *Premiki ljudstev na območju Vzhodnih Alp in Srednjega Podonavja med antiko in srednjim vekom (375-600)*, Ljubljana: Založba Sophia, str. 61, 158.
- *Jaga Baba.* (2015). Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Jaga_baba#/media/File:Bilibin._Baba_Yaga.jpg (1. 6. 2015).
- Janša Zorn, Olga, Zorn, Matija, Mihelič, Darja. (2014). *Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole*, Ljubljana: DZS, str. 66-67.
- *Jarovit.* (2015). Dostopno na: <http://os-strozanac-podstrana.skole.hr/razmjena> (1. 6. 2015).
- Mervič Simonič, Karmen. (2004). *Stari svet – Zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole*, Ljubljana: Modrijan, str. 109.
- *Naselitev naših prednikov.* (2015). Dostopno na: http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov?p_p_id=ZOS_T04_P03_WAR_ZOS_T04_P03portlet_INSTANCE_4Oy3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=6 (26. 5. 2015).
- *Perun.* (2015). Dostopno na: http://www.gis.si/egw/ZOS_T04_P06/index.html (1. 6. 2015).
- *Primer slovanskega bivališča.* (2015). Dostopno na: <http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov;jsessionid=DE8BAF44E56E65BC4249463B5B4AC626> (23.5.2105)

- *Slika Atile.* (2015). Dostopno na: <http://www.comicvine.com/images/1300-2664019> (23. 5. 2015).
- *Slovenska mitologija* (2015). Dostopno na: <http://www.gozd-les.com/novice/slovenska-gozdna-mitologija> (31. 5. 2105).
- *Sprostitutvena glasba.* (2015). Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=QZbuj3RJcJl> (1. 6. 2015).
- *Tonovcov grad.* (2015). Dostopno na: <http://www.dedi.si/dediscina/109-tonovcov-grad> (23. 5. 2015).
- *Učni načrt: zgodovina, program osnovna šola* (2011). Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (23. 5. 2015).
- *Vdor Hunov v trdnjavo.* (2015). Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=Go96B-a46dw> (30. 5. 2015).
- *Vdor barbarskih ljudstev v rimski imperij.* (2015). Dostopno na: <https://www.youtube.com/watch?v=mdHY3WA011Y> (30. 5. 2015).
- *Veles.* (2015). Dostopno na: <http://os-strozanac-podstrana.skole.hr/razmjena> (1. 6. 2015).
- *Zemljevid ljudstev.* (2015). Dostopno na: <http://www.svarog.si/katalog/zgodovina:-zgodnji-srednji-vek-1-> (23. 5. 2015).
- *Zemljevid preseljevanja ljudstev.* Dostopno na: http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov;jsessionid=F2A8AABA6FAA9EBA83CD21051E3D6621?p_p_id=ZOS_T04_P01_WAR_ZOS_T04_P01portlet_INSTANCE_7lGK&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=6 (23. 5. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Pozdravljeni. Danes bomo učno uro začeli nekoliko drugače. Preden razkrijem temo današnje ure, bomo izvedli sprostitutveno vajo. Najprej se udobno namestite. Ko prižgem melodijo, prosim, zaprite oči, globoko vdihnite in se sprostite. Poslušajte	Učenci odzdravijo, se umirijo. Pripravijo se na sprostitutveno vajo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	PPT št. 1, LCD projektor, platno.

	<p>glasbo in se ji prepustite. Ko bo glasba postajala vse tišja, odprite oči in se pripravite na pouk.</p> <p>Danes bomo obravnavali temo, ki se navezuje na nastanek nove Evrope. Najprej napišite naslov v zvezek: "Nova Evropa".</p>	<p>Učenci se pripravijo na začetek pouka, zapišejo naslov učne ure.</p>		<p>Zvezek, pisalo.</p>
	<p>S pomočjo zemljevida, ki je prikazan na platnu, poskusite preko brainstorminga oziroma nevihte možganov ugotoviti, kaj bolj natančno bomo obravnavali danes. Svojo idejo podajte v besedi ali dveh.</p> <p>Kot ste ugotovili, bomo danes govorili o preseljevanju ljudstev. Najprej se bomo posvetili samemu preseljevanju, nato bomo prešli na propad Zahodnega dela rimske države. Kot zadnji poudarek si bomo pogledali naselitev alpskih Slovanov.</p> <p>Na koncu ure boste znali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih vzroke za preseljevanje ljudstev, - opisati spremembe, ki so se zgodile zaradi preseljevanja, - pojasniti vzroke ter posledice propada rimske države, - razložiti, kako je prišlo do razpada Zahodnega rimskega cesarstva, - pojasniti posledice preseljevanja ljudstev, - opisati naselitev alpskih Slovanov. 	<p>Učenci poslušajo navodila in odgovarjajo: selitve, Slovani, nove države, zahodno rimsko cesarstvo.</p> <p>Učenci poslušajo, v primeru nejasnosti vprašajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Brainstorming. Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 3, LCD projektor, platno.</p>

Da pa boste lažje sledili poteku ure ter učni snovi, si prosim odprite učbenik na strani 66. Snov, ki jo bomo obravnavali skozi učno uro, si sproti zapisujte v zvezek.	Učenci poslušajo navodila, odprejo učbenike.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 66).
--	--	--------------------------------------	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČ NI PRIPOMO ČKI
1. Preseljevanje ljudstev (čas) 10 min	<p>Prosim napišite v zvezek prvi podnaslov, ki se imenuje "Preseljevanje ljudstev". Preseljevanje med 4. in 6. stoletjem na območju Vzhodnih Alp in Srednjega Podonavja nam da vpogled na spremembe, ki so bile povod za stvarjenje nove Evrope ter za propad takrat močnega Zahodnega rimskega cesarstva.</p> <p>V drugi polovici 4. stoletja, natančneje leta 375 naj bi se začelo preseljevanje Hunov. Ta dogodek je pretresel vso Evropo, saj so Huni prodrli vse do Julijskih Alp. Slednji so se začeli preseljevati zaradi pomanjkanja življenjskega prostora in virov hrane, ki jim omogočala življenje, kot so ga takrat poznali. Med vzroke za selitev pa lahko navedemo še spremembo podnebja, porast prebivalstva ter navsezadnje njihov pustolovski duh, ki jih je gnal novim odkritjem naproti.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov. V primeru nejasnosti vprašajo.</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 4, LCD projektor, platno. Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT št. 4.</p>
	Vam je do sedaj uspelo	Učenci poslušajo,	Frontalna	

<p>vse zapisati, imate kakšno vprašanje?</p> <p>Da si boste lažje predstavljali, kakšni so bili Huni, vidite na predstavitvi sliko Atila. Atila je bil med leti 434 in 453 kralj Hunov. Zaradi svoje krutosti so ga imenovali tudi Bič božji oziroma Šiba božja. Bil je eden največjih barbarskih vladarjev, saj je vdrl v rimski imperij, napadal province južnega Balkana in Grčije ter tudi Galijo v Italiji. Do leta 445 je vladal skupaj s svojim bratom, katerega je kasneje dal ubiti in se sam polastil hunskega vladanja. Umrl je leta 453, na svojo poročno noč, zaradi krvavitve.</p>	<p>odgovarjajo: da, vse smo zapisali.</p> <p>Učenci poslušajo, si ogledujejo sliko.</p>	<p>oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT št. 5, LCD projektor, platno.</p>
<p>Vrnimo se na sliko našega hunskega vladarja. Glede na sliko, ki jo vidite ne PPT, kaj menite, kakšno je bilo omenjeno ljudstvo?</p>	<p>Učenci odgovarjajo: pustolovci, vojaki, bojevniki.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT št. 5.</p>
<p>Kot ste ugotovili s slike, so bili Huni bojevniki in pustolovci, ki jih je pomanjkanje prostora gnalo v iskanje novega ozemlja. Posledično so začeli prodirati proti Evropi.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	
<p>Oglejmo si kratek izsek iz filma napada Hunov na eno izmed trdnjav.</p>	<p>Učenci si ogledajo izsek iz filma.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije (video).</p>	<p>PPT št. 5.</p>
<p>Zaradi Hunov, kot smo že povedali so se začela seliti tudi druga ljudstva, ki so se pred njimi umikala. Kot prvi so se začeli seliti Slovani, ki naj bi bili po nekaterih pričevanjih slovenski predniki.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT št. 5.</p>

Ste si do sedaj vse zapisali? Je kakšna nejasnost? Ali sedaj veste, kakšna je razlika med Slovani in Slovenci?

Naj vam kot zanimivost pri Slovanih povem na hitro nekaj o njihovi zanimivi mitologiji. Tega vam ni potrebno zapisovati, vam povem kot zanimivost in da si malo razvedrimo uro. Vendar vseeno pozorno poslušajte. Za Slovane je imela mitologija velik pomen, danes pa je slabo raziskana. Prvi uporabni pisni viri za slovansko mitologijo so se pojavili šele po razdelitvi Slovanov, prvi zapis pa naj bi izviral iz 6. stoletja našega štetja. Zapišite in zapomnite si, da največji pomen imajo zapisi iz 11. in 12. stoletja, ki opisujejo Slovane in njihova božanstva. Problem je, ker so nekatere zapise pisali duhovniki, ki so zaničljivo gledali na mitologijo in so Slovane želeli nasilno pokristjaniti.

Ali veste, kaj pomeni pokristjaniti?

Večina poznanj o slovanski mitologiji izhaja iz ljudska folklorne – običajev, pesmi in zgodb. To pomeni, da obstaja mnogo različnih »verzij«, saj se je veliko stvari do sedaj izgubilo ali pa spremenilo.

Poznate kakšnega slovanskega boga?

Učenci odgovarjajo: da, ne, Slovani so bili predniki Slovencev.

Učenci poslušajo. Ob nejasnosti vprašajo.

Učenci odgovarjajo: ne, da, pomeni vsiliti tujo vero, tiste, ki je nočeš, postati kristjan.

Učenci poslušajo in si zapisujejo snov.

Učenci odgovarjajo: ne poznamo; da, ampak ne vem kako se imenuje.

Frontalna oblika. Metoda razgovora.

Frontalna oblika. Metoda razgovora.

Frontalna oblika. Metoda razgovora.

Frontalna oblika. Metoda razgovora.

	<p>Enega zagotovo poznate. Za pusta je vedno našemljen v zelene liste.</p> <p>Slovani so imeli veliko mitoloških bitij, s katerimi so si razlagali naravne pojave. Z njimi so se srečevali v vsakdanjem življenju. Svoje bogove so častili v svetem prostoru, imenovanem gaj.</p> <p>Naj naštejemo nekaj glavnih slovanskih bogov, vi pa si medtem oglejte slike na predstavitvi. Njihove Vlada živega sveta je bil Perun, bog groma in strele. V svetu mrtvih pa je kraljeval Veles, bog podzemlja, zemlje in vode. Jarovit/Jurij je bil bog pomladi in vegetacije, pa Jaga Baba kot gozdni duh ali divja ženska, Lesnik, varuha živali in gozda.</p> <p>Toliko o slovanskih zanimivih bogovih. Podrobneje o samih Slovanih boste izvedeli proti koncu šolske ure, sedaj pa se vrnimo ponovno k preseljevanju ljudstev.</p> <p>Za boljši prikaz, katera ljudstva so se še selila, si pogledajte zemljevid v učbeniku na strani 66 in mi jih nekaj naštejete.</p> <p>Dodam naj še, da so bili Angli in Sasi edina ljudstva, ki so se naselila zunaj Evrope. Prvi so se naselili v Severni Afriki, ostali dve ljudstvi – Goti in Vandali pa sta poselili Britanski otok.</p> <p>Vsa ta naštetja ljudstva bi</p>	<p>Učenci odgovarjajo: tisti zeleni; Jurij se kliče.</p> <p>Učenci poslušajo, ob nejasnosti vprašajo.</p> <p>Učenci si ogledujejo slike, ob nejasnosti vprašajo.</p> <p>Učenci si ogledajo zemljevid, odgovarjajo: Angli, Sasi, Goti, Vandali.</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p> <p>Učenci poslušajo, si</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Frontalna</p>	<p>PPT št. 6 in 7.</p> <p>Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 66).</p> <p>PPT, št. 8, LCD projektor, platno. Zvezek, pisalo.</p> <p>Učbenik</p>
--	--	--	---	--

	<p>lahko z eno besedo poimenovali Germani. Za njih je značilno, da so imeli posebno pisavo, rune, ki so jih vklesali v kamenje. Da si boste to lažje predstavljali, si oglejte vir C v učbeniku na strani 67.</p> <p>Ste si vse zapisali, vam je vse jasno? Je potrebno kaj ponoviti, kakšen podatek, besedo?</p>	<p>zapisujejo učno snov. Učenci si ogledajo sliko v učbeniku.</p> <p>Možni odgovori: da, vse smo zapisani, ne, manjka mi še en podatek.</p>	<p>oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>(Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 67).</p>
<p>2. Razpad zahodnega dela rimske države</p> <p>10 min</p>	<p>V zvezke napišite nov podnaslov, "Razpad zahodnega dela rimske države".</p> <p>Kot smo omenili prej: ker so se ljudstva selila, so kmalu naletela na meje rimske države. Nomadi so se polastili tudi rimskega bogastva.</p> <p>Rimski cesar je že leta 376 z nekaterimi ljudstvi sklenil dogovor o naselitvi znotraj države, a se vpadi še vedno niso nehali in nomadi so si prilastili vedno več vzhodnorimskega ozemlja. No zapišite si snov.</p> <p>Oglejmo si kratek animiran videoposnetek o vdoru barbarских ljudstev v rimsko državo.</p> <p>Kaj menite, kakšni so bili vzroki, da je rimska država zašla v krizo? Pri odgovarjanju si pomagajte s sliko v spodnjem levem kotu v učbeniku na strani 66, to je vir B.</p> <p>No kaj vidite na sliki – viru B?</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p> <p>Učenci si ogledajo videoposnetek.</p> <p>Učenci si ogledajo sliko, odgovarjajo: razne težave, vpadi nomadov, vojne.</p> <p>Učenci si ogledajo sliko, odgovarjajo: boj med rimskim vojakom in barbarom, dva, ki se sabljata.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije (video).</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, št. 9, LCD projektor, platno. Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT št. 9.</p> <p>Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 66).</p>

<p>Zaradi vseh teh sprememb je v 4. stoletju rimska država razpadla na Zahodno in Vzhodno rimsko cesarstvo. Vse večji pritisk nomadov je kmalu zatem leta 476 povzročil še propad Zahodnega rimskega cesarstva, ko je bil s strani Odoakra, poveljnika najemniške vojske v Italiji, odstavljen zadnji rimski cesar Romul Avgust.</p> <p>Posledica takratnega stanja je bil razpust takrat še zadnjih vojaških oddelkov rimske vojske ob rekah Roni in Donavi. Prazno mesto, ki ga je zapustila vojska, je bilo kmalu zapolnjeno z barbarskim plemenom Rugijcev.</p> <p>Ste uspeli vse zapisati s predstavitve? Vam je potrebno še kaj razložiti?</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p> <p>Učenci odgovarjajo: da, vse smo zapisali; ne, manjka mi še en podatek.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, št. 10.</p>
<p>Nova ljudstva, ki so naselila Evropo, so bila neuka, preprosta. Uničevali so vse pred seboj, avtohtono prebivalstvo so razgnali. Da boste razumeli, kako so živeli, naj prosim eden izmed vas prebere vir Č, kratek odlomek v učbeniku na strani 67. Po branju boste glavne poudarke iz predstavitve zapisali v zvezek.</p>	<p>Učenec/ka prebere odlomek na strani 67. Po branju si učenci zapišejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda besedne demonstracije.</p>	<p>Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 67). PPT, št. 11, LCD projektor, platno. Zvezek, pisalo.</p>

<p>3. Naselitev alpskih Slovanov</p> <p>(čas)</p> <p>10 min</p>	<p>Do sedaj smo izvedeli že veliko o preseljevanju ljudstev, njihovem življenju na novem ozemlju in o propadu zahodnega dela rimskega cesarstva. Sedaj se bomo na kratko posvetili še alpskim Slovanom. Napišite tretji podnaslov, "Naselitev alpskih Slovanov".</p> <p>Kaj smo dejali na začetku, čigavi predniki so bili Slovani?</p> <p>Alpski Slovani so se naselili med Alpami in Jadranom. Prišli so iz severa in z vzhoda. Naseljevali so se med 6. in 7. stoletjem, poselili pa so območje današnje Slovenije in območje severno od nje. Tu so prej živeli romanizirani staroselci, ki so se zaradi strahu pred novimi ljudmi zatekli v hribe.</p> <p>Poglejmo sliko v učbeniku na strani 67. To je vir D. Kaj vidite na sliki?</p> <p>Kdor je rekel naselbina in obzidje, je najbližje odgovoru. Ta naselbina na sliki se imenuje Tonovcov grad. Najdemo jo v dolini Soče, pri Kobaridu. Tu so bili izkopani ostanki zgodnjekrščanskih cerkva, bivalnih objektov in celo vodne cisterne. Tega vam ni treba pisati, vam povem kot zanimivost.</p>	<p>Učenci poslušajo, napišejo podnaslov v zvezek.</p> <p>Učenci odgovarjajo: naši predniki, slovenski predniki.</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p> <p>Učenci odprejo učbenike, si ogledajo sliko, odgovarjajo: tukaj piše naselbina, neke kamne, kot neka ograja ali obzidje.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage. Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT, št. 12, LCD projektor, platno. Zvezek, pisalo.</p> <p>Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 67).</p>
---	---	---	--	--

<p>Vrnimo se nazaj k Slovanom in njihovemu naseljevanju. Kaj menite, ali je bil prostor med Alpami in Jadranom gosto ali redko poseljen, če vam rečem, da je tu živel okoli sto tisoč prebivalcev? Pomagajte si s sliko na predstavitvi.</p>	<p>Učenci odgovarjajo: gosto poseljen; sto tisoč je veliko, to je veliko ljudi; ne, to je malo, glede na to, koliko nas je zdaj.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora. Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>PPT, št. 13, LCD projektor, platno.</p>
<p>Prostor je bil, kot ste nekateri ugotovili, redko naseljen. Prebivalci so se naselili na za življenje primerno gričevnato območje. Na ravnine, ki niso bile poraščene, pa se niso naseljevali.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, št. 14. Zvezek, pisalo.</p>
<p>Na podlagi zapisanega in slišane, kaj menite, zakaj se novi prebivalci niso naseljevali na ravnine? Tiste odgovore, ki bom potrdila, si zapišite v zvezek.</p>	<p>Učenci odgovarjajo: ker so se bali, zaradi nevarnosti; ker bi jih lahko kdo napadel. Učenci si zapišejo učno snov.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Zvezek, pisalo.</p>
<p>Da končamo naš pregled nastajanja nove Evrope, in nato še na kratko ponovimo, še domača naloga. Za domačo nalogo odgovorite na vprašanja v učbeniku na strani 67, v razdelku Ponovi & razmisli. Pomagajte si tako s povzetkom kot z besedilom v učbeniku. Naslednjič bomo odgovore pregledali.</p>	<p>Učenci poslušajo, navodila za domačo nalogo si zapišejo v zvezek.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 67). Zvezek, pisalo.</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

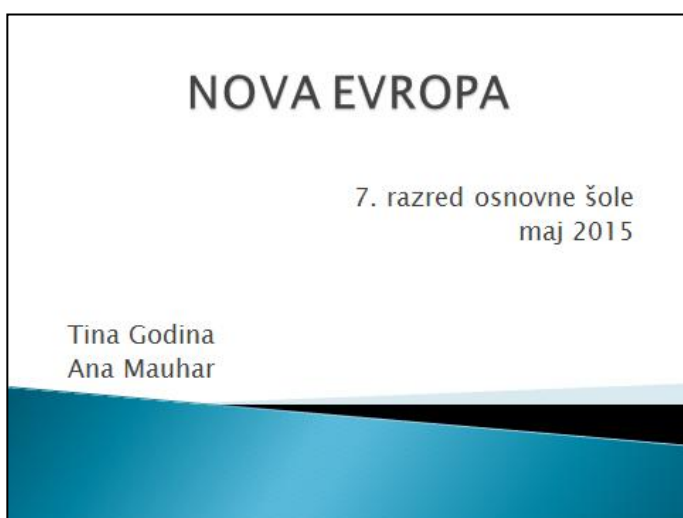
ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
ČAS	Danes bomo ponavljali malo drugače. Pripravila sem delovni list – križanko. Pri reševanju si pomagajte z učbenikom in	Učenci poslušajo navodila.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	

10 min	svojimi zapiski v zvezku. Če jo boste pravilno rešili, boste dobili širše geslo današnje celotne učne ure. Ko dobite list, začnite reševati.			
		Učenci rešujejo križanko.	Individualn a oblika.	Učbenik (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014, str. 67). Zvezek, delovni list s križanko, pisalo.
	Ali ste vsi rešili križanko? Katere so pravilne rešitve? Poglejmo skupaj.	Učenci navedejo rešitve.	Metoda razgovora.	Rešen delovni list s križanko.

SEZNAM PRILOG

1. Zapis učne snovi (PPT predstavitev).
2. Neizpolnjen delovni list.
3. Izpolnjen delovni list.
4. Seznam slikovnega gradiva na Powerpoint predstavitvi.
5. Seznam slikovnega gradiva na delovnem listu s križanko.

PRILOGA 1: Zapis učne snovi

1. Preseljevanje ljudstev

- ▶ preseljevanje med 4. in 6. stoletjem → povod za stvarjenje nove Evrope
- ▶ leto 375: začetek preseljevanja Hunov
 - prodrli vse do Julijskih Alp
- ▶ vzroki za preseljevanje:
 - pomanjkanje prostora in hrane
 - sprememba podnebja
 - porast prebivalstva
 - potreba po novem ozemlju
 - pustolovski duh

- ▶ 434 - 453 kralj Hunov
- ▶ zaradi svoje krutosti imenovan Bič božji/ Šiba božja
- ▶ vdrl v rimski imperij, napadal province južnega Balkana in Grčije ter tudi Galijo v Italiji
- ▶ do leta 445 je vladal skupaj s svojim bratom, katerega da ubiti
- ▶ smrt: leto 453

→ zaradi Hunov začela seliti druga ljudstva
 → prvi začeli seliti Slovani, ki naj bi bili slovenski predniki

<https://www.youtube.com/watch?v=Go96B-a46dw>

Zanimivost: slovanska mitologija

Perun, bog strele in groma

Veles, bog podzemlja, zemlje in vode

6

Jarovit/Jurij, bog pomladi

Jaga Baba, divja ženska/gozdni duh

7

Nazaj k preseljevanju ljudstev...

- ▶ Angli in Sasi edina ljudstva, ki so se naselila zunaj Evrope
 - Angli in Sasi: naselili v Severni Afriki
 - Goti in Vandali: poselili Britanski otok

GERMANI

(posebna pisava – rune, vklesane v kamen)

8

2. Razpad zahodnega dela rimske države

- ▶ nova ljudstva kmalu naletela na meje rimske države in se polastila rimskega bogastva
- ▶ rimski cesar sklene z nekaterimi ljudstvi dogovor o naselitvi znotraj cesarstva → vdori se še vedno nadaljujejo

<https://www.youtube.com/watch?v=mdHY3WA011Y>

9

- ▶ 4. stoletje: rimska država razpade na Zahodno in Vzhodno rimsko cesarstvo
- ▶ vedno večji pritisk nomadov → leta 476 propad Zahodnega rimskega cesarstva
 - poveljnik vojske v Italiji Odoaker odstavi zadnjega rimskega cesarja Romula Avgusta
- ▶ posledica: razpust zadnjih vojaških oddelkov rimske vojske ob rekah Roni in Donavi

10

- ▶ nova ljudstva, ki so naselila Evropo:
 - neuka, preprosta ljudstva, uničevali naselbine, razgnali avtohtono prebivalstvo
- ▶ njihovo življenje:
 - živijo v siromašnih kočah po seliščih
 - svobodna in utrjena ljudstva
 - velika povezanost z naravo
 - žene ob moževi smrti naredijo samomor, ker nočejo živeti kot vdove

11

3. Naselitev alpskih Slovanov

- ▶ naselili med Alpami in Jadranom med 6. in 7. stoletjem
- ▶ prišli iz severa in z vzhoda
- ▶ poselili so območje današnje Slovenije in območje severno od nje
 - tu prej živeli romanizirani staroselci → zaradi strahu pred novimi ljudmi se zatečejo v hribe

12

13

- ▶ prostor med Alpami in Jadranom takrat redko naseljen
- ▶ prebivalci so se naselili na za življenje primerno gričevnato območje, na ravnine se niso naseljevali
- ▶ Zakaj?
 - nevarnost napadov drugih ljudstev

14

DOMAČA NALOGA:

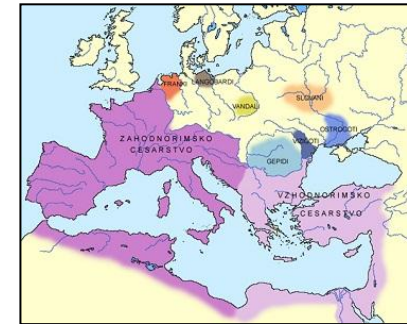
- ▶ učbenik, stran 67
- ▶ razdelek Ponovi & razmisli
- ▶ odgovori na vprašanja
- ▶ pomoč s povzetkom in z besedilom v učbeniku
- ▶ Naslednjič pregledamo!

PRILOGA 2: Neizpolnjen delovni list¹

PONOVITEV UČNE SNOVI: KRIŽANKA

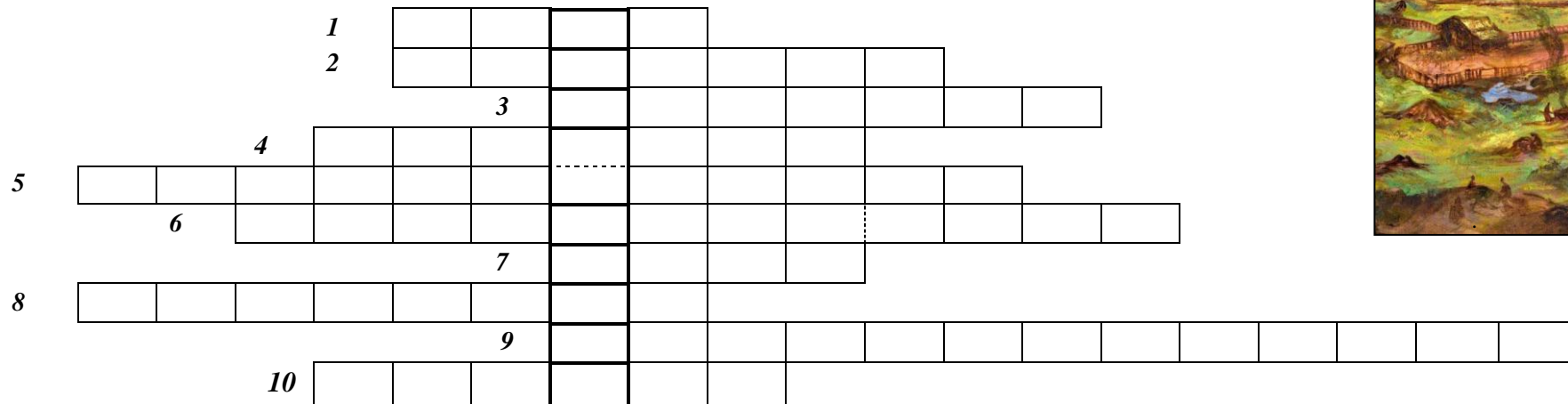
NAVODILO: Reši spodnjo križanko. V odebeljenih okvirčkih dobiš širše geslo današnje učne ure. Pomagaj si z učbenikom.

1. Ljudstvo, ki je sprožilo preseljevanje.
2. Slovansko govoreči predniki Slovencev.
3. Rimska država se je konec četrtega stoletja razdelila na Zahodno in _____ rimsko cesarstvo.
4. Poveljnik germanskih najemniških vojakov v Italiji.
5. Način gospodarjenja, pri katerem posameznik ali skupnost vse pridelava sama.
6. Primer utrjene višinske naselbine staroselcev pri Kobaridu v dolini Soče.
7. Pisava germanskih ljudstev.
8. Alpski Slovani so naselili novo domovino med Alpami in _____.
9. Selitve ljudstev iz enega prostora v nov prostor/kraj.
10. Ljudje, ki se selijo in kraja v kraj.

Zemljevid preseljevanja.²

Primer slovanskega bivališča.³

PRILOGA 3: Izpolnjen delovni list⁴

¹ Delovni list je bil sestavljen s pomočjo učbenika (Janša Zorn, Zorn in Mihelič, 2014).

² Zemljevid ljudstev (<http://www.svarog.si/katalog/zgodovina:-zgodnji-srednji-vek-1->).

³ Primer slovanskega bivališča (<http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov;jsessionid=DE8BAF44E56E65BC4249463B5B4AC626>).

PRILOGA 4: Seznam slikovnega gradiva na Powerpoint predstavitvi.

- **PPT št. 3:**
 - *Zemljevid preseljevanja ljudstev.* Dostopno na: http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov;jsessionid=F2A8AABA6FAA9EBA83CD21051E3D6621?p_p_id=ZOS_T04_P01_WAR_ZOS_T04_P01portlet_INSTANCE_7IGK&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=6 (23. 5. 2015).
- **PPT št. 5:**
 - *Slika Atile.* (2015). Dostopno na: <http://www.comicvine.com/images/1300-2664019> (23. 5. 2015).
- **PPT št. 6:**
 - *Perun.* (2015). Dostopno na: http://www.gis.si/egw/ZOS_T04_P06/index.html (1. 6. 2015).
 - *Veles.* (2015). Dostopno na: <http://os-strozanac-podstrana.skole.hr/razmjena> (1. 6. 2015).
- **PPT št. 7:**
 - *Jarovit.* (2015). Dostopno na: <http://os-strozanac-podstrana.skole.hr/razmjena> (1. 6. 2015).
 - *Jaga Baba.* (2015). Dostopno na: http://sl.wikipedia.org/wiki/Jaga_baba#/media/File:Bilibin._Baba_Yaga.jpg (1. 6. 2015).
- **PPT št. 13:**
 - *Naselitev naših prednikov.* (2015). Dostopno na: http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov?p_p_id=ZOS_T04_P03_WAR_ZOS_T04_P03portlet_INSTANCE_4Oy3&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=6 (26. 5. 2015).

PRILOGA 5: Seznam slikovnega gradiva na delovnem listu s križanko.

- *Primer slovanskega bivališča.* (2015). Dostopno na: <http://egradiva.gis.si/web/7.-razred-zgodovina/naselitev-prednikov;jsessionid=DE8BAF44E56E65BC4249463B5B4AC626> (23.5.2105)
- *Zemljevid ljudstev.* (2015). Dostopno na: <http://www.svarog.si/katalog/zgodovina:-zgodnji-srednji-vek-1-> (23. 5. 2015).

Univerza v Ljubljani
**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Nove države v Sredozemlju**

DATUM: 1. 6. 2015

IME IN PRIIMEK: Miha Drobnič,
Tjaša Veselič

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. a
Datum: 1. 6. 2015
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Sredozemlje – prostor sodelovanja in nasprotij med kulturami- tema iz učbenika: SREDNJI VEK politična podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure: <ul style="list-style-type: none">- Nove države v Sredozemlju
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika ali frontalno delo- individualna učna oblika ali individualno delo- parna učna oblika ali parno delo ali delo v dvojicah
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razgovora- metoda razlage- metoda dela z IKT- metoda slikovne demonstracije- metoda dela s slikovnimi viri- metoda besedne demonstracije
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- zapisovanje zamisli ali brainwriting- križanka
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: Učenci: <ul style="list-style-type: none">- opišejo temeljne značilnosti frankovske, arabske in bizantinske kulture- razložijo in opišejo osnovne kulturne razlike med Vzhodno in Zahodno Evropo B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- naštetih dve državi, ki sta bili v srednjem veku v Sredozemlju najmočnejši- opisati obdobje vladavine cesarja Justinijana v bizantinski državi- opisati vzroke za propad bizantinske države- razložiti povezavo med nastankom in širjenjem Arabske države in islamsko vero- razložiti, katera območja je obsegala Arabska država

- razložiti katera vera je bila razširjena v Arabski državi, kdo je nosilec vere in kako se imenuje sveta knjiga islama

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- povezati slikovno gradivo z učno vsebino
- povezati vsebino zgodovinskega romana z učno vsebino
- samostojno slediti navodilom
- slediti učni uri in hkrati izpolnjevati učno-delovni list

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- ceniti dosežke, ki so prispevali k razvoju umetnosti
- kazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine
- pokazati pozitiven in spoštljiv odnos do različnih verstev sveta

Učna sredstva:

- učila: video, učbenik (Janša Zorn, Zorn, Mihelič, Koraki v času 7, Ljubljana: 2014), PPT predstavitev, Zgodovinski roman Pod svobodnim soncem (Finžgar, Ljubljana: 1958), učno-delovni list, Ponavljalni list - križanka
- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE
3. URJENJE ALI VADENJE
4. PONAVLJANJE
5. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- angleščina (branje angleških podnapisov s posnetka in s tem utrjevanje angleškega jezika)
- geografija (prikaz značilnosti islama, opis lege Arabske države)
- slovenščina (prepisovanje besedila s PPT-ja in s tem urjenje pisanja v slovenskem jeziku, branje odlomka iz pomembnega slovenskega zgodovinskega romana Pod svobodnim soncem Frana Saleškega Finžgarja)

Novi pojmi s pojasnilom:

- Justinijanov kodeks: zbirki zakonov, ki jih je zbral bizantinski cesar Justinijan
- kalif: sprva Mohamedov naslednik, kasneje duhovni poglavar islamske skupnosti
- mošeja: muslimansko svetišče
- koran: sveta knjiga islama

Viri in literatura:

- Olga Janša Zorn, Matija Zorn, Darja Mihelič, Koraki v času 7: Učbenik za zgodovino v 7. razredu v osnovne šole, Ljubljana: DZS, 2014.
- <https://www.youtube.com/watch?v=0Ho7ICTXLFw> (1. 6. 2015).
- <http://www.dzamija.com/> (1. 6. 2015).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Alah> (1. 6. 2015).
- <http://www.casnik.si/index.php/2011/01/17/razpad-rimskega-imperija/> (1. 6. 2015).
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Carigrad> (1. 6. 2015).

- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Islam> (1. 6. 2015).
- <http://veraislam.si/islam-terorizem/> (1. 6. 2015).
- [http://4d.ircr.info/gradivo/Zgodovina anticne Grcije Rima/rimljani/1024/konstantin/index.html](http://4d.ircr.info/gradivo/Zgodovina_anticne_Grcije_Rima/rimljani/1024/konstantin/index.html) (2. 6. 2015).
- <http://www.joker.si/article.php?rubrika=1&articleid=9301&page=2> (2. 6. 2015).
- http://www.gradbena.si/dijaki/1a/splet_florjanc/bizantin4.html (2. 6. 2015).
- <http://www.rtvsllo.si/kultura/fotodneva/bizantinski-zakladi-v-carigradu/4631> (3. 6. 2015).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Hagija_Sofija (3. 6. 2015).
- <http://www.casnik.si/index.php/2010/05/25/od-bizanca-do-istanbula/> (3. 6. 2015).
- <http://www.domacebranje.com/pod-svobodnim-soncem/> (3. 6. 2015).
- Fran Saleški Finžgar, Pod svobodnim soncem, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1958.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Lepo pozdravljeni.	Učenci odzdravijo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	PPT, str. 1. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno. Video. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.
	Kako ste kaj danes? Ste kaj utrujeni?	Dobro. Da.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
	No, potem pa si za začetek pogledajmo posnetek, ki vas bo zagotovo spomnil na neko kulturo, ki ima v svetu v zadnjih nekaj manj kot 1500 letih zelo velik pomen. Med predvajanjem posnetka pozorno glejte in poslušajte ter berite tudi angleške podnapise, saj mi boste morali nato povedati, za katero kulturo gre.	Poslušajo.	Frontalna učna Metoda razlage.	
	Predvajam video: https://www.youtube.com/watch?v=0Ho7ICTXLFw	Gledajo.	Frontalna učna oblika. Metoda dela z IKT.	

<p>Na katero kulturo, vezano na določeno etnično skupino, se po vaše glede na videno nanaša posnetek?</p>	<p>Na arabsko kulturo.</p>	
<p>S katero vero pa je ta kultura še posebej povezana?</p>	<p>Z islamom.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>
<p>Sedaj pa pozivam vsakega izmed vas, naj v zvezek hitro napiše prvo asociacijo, ki mu pride na misel ob omenitvi islama.</p>	<p>Zapisujejo svoje asociacije v zvezke.</p>	<p>Tehnika zapisovanja zamisli oz. brainwriting. Individualna učna oblika</p>
<p>Sedaj pa mi naj vsak izmed vas prebere svojo asociacijo.</p>	<p>Alah, religija, terorizem, Meka, Medina, Saudova Arabija, Mohamed, Koran, nadangel Gabriel, suniti, šiiti, haridžiti, stebri islama, sure, kalif, molitev, post, romanje v Meko, Hadž, Ramadan, Bosna in Hercegovina, monoteizem, Omar, hidžra, beg iz Meke v Medino, mošeja, džamija,...</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>
<p>Zlasti v zadnjem času se islam pogosto povezuje ali celo enači z mednarodnim terorizmom, kar pa ni pravilno. Poudariti je namreč treba, da islam sam po sebi ne uči terorizma, bombardiranja, ugrabljanja letal in umorov. Nasprotno, ena izmed njegovih osnovnih značilnosti je ravno spodbujanje miru.</p> <p>Na posnetku ste sicer</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>

večkrat videli upodobljen zlasti muslimanski verski objekt oziroma svetišče.		
Kako se mu reče?	Džamija, mošeja.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.
Če ste si prebrali angleške podnapise ste zagotovo ugotovili tudi komu je pesem s posnetka namenjena.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.
Za koga gre?	Za Alaha.	Frontalna učna oblika. Metoda dela z IKT.
Kdo pa je Alah?	Muslimanski bog.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.
Med arabskim svetom in Zahodom pa je za časa širitve Arabske države v 7. stoletju obstajala še eno veliko cesarstvo, na katerega je poleg Zahodnega rimskega cesarstva razpadel rimski imperij.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.
Odprite učbenike in si na strani 68 spodaj oglejte zemljevid največjih držav v Evropi, Sredozemlju in Bližnjem vzhodu v 7. stoletju.	Gledajo zemljevid.	Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije
Za katero cesarstvo je po vaše glede na viden zemljevid šlo?	Za Vzhodno rimsko cesarstvo.	Frontalna učna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri.
Morda kdo ve, kako tudi drugače rečemo Vzhodnemu	Bizantinska država.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.

Učbenik
(Janša
Zorn, Zorn,
Mihelič,
2014, str.
68).

rinskemu cesarstvu?		
<p>Glavno mesto Bizantinskega cesarstva je bil Bizanc oziroma Konstantinopel. Danes se to mesto, ki je največje v Turčiji, imenuje Istanbul, oziroma po naše Carigrad.</p> <p>Ravno že omenjeni bizantinska in arabska država, o katerih bo pri današnji uri, kot ste verjetno že ugotovili, tekla beseda, sta bili v srednjem veku največji ter najpomembnejši državi, ki sta se razvili v Sredozemlju.</p> <p>Ob koncu učne ure boste znali:</p> <ul style="list-style-type: none"> - naštetih dve državi, ki sta bili v srednjem veku v Sredozemlju najmočnejši - opisati obdobje vladavine cesarja Justinijana v bizantinskem cesarstvu - opisati vzroke za propad bizantinske države - razložiti povezavo med nastankom in širjenjem Arabske države in islamsko vero - razložiti, katera območja je obsegala Arabska država - razložiti katera vera je prisotna v Arabski državi, kako se imenuje sveta knjiga 	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.

	<p>in v katerega boga verujejo</p> <p>Današnja učna ura bo sicer razdeljena na 2 vsebinska poudarka – Vzhodno rimsko cesarstvo in Arabsko državo.</p> <p>Sedaj pa vas vabim, da v svoje zvezke z velikimi tiskanimi črkami zapišete naslov: NOVE DRŽAVE V SREDOZEMLJU</p>	<p>Odprejo zvezke in zapišejo.</p>	<p>PPT, str. 2. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
--	--	------------------------------------	---

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Vzhodno rimsko cesarstvo</p> <p>(10 min)</p>	<p>Lepo vas prosim, da v svoje zvezke zapišete podnaslov: Vzhodno rimsko cesarstvo.</p> <p>Svetujem pa vam tudi, da si tekom obravnave Vzhodnega rimskega cesarstva v zvezke sproti prepisujete tudi vsebinske poudarke s PPT prosojnic.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 3. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
<p>a) Lega</p>	<p>Vzhodnorimska, bizantinska država je obsegala Malo Azijo in velik del Balkanskega polotoka.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušajo.</p>		<p>PPT, str. 4. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>
<p>b) Vladarji</p>	<p>Njen vladar je imel neomejeno oblast. Pripadali so mu večina zemlje in davki.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušajo.</p>		<p>PPT, str. 5. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.</p>

	Na sliki lahko vidite upodobljenega cesarja Justinijana.		Frontalna učna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	
c) Cesar Justinijan	<p>Cesar Justinijan je vladal v 6. stoletju. Oporo je imel v vojski, uradništvu in cerkvi. Pod njegovim vodstvom je država dosegla gospodarske in kulturne uspehe. Tako so pod njegovim nadzorom v Bizancu postavili tudi baziliko Hagijo Sofijo, v kateri so bili kronani bizantinski cesarji. Posvečena je bila leta 537. Izjemne umetniške vrednosti so predvsem mozaiki v njej. Justinijan je znan tudi po zbirki zakonov, imenovani Justinijanov kodeks. Na zunanjepolitičnem področju je cesar Justinijan skušal osvojiti zahodni del cesarstva in ga znova združiti z vzhodnim, a mu to ni uspelo.</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušajo.</p>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage	PPT, str. 6. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.
d) Po Justinijanu	<p>Pod Justinijanovimi nasledniki je država doživljala vzpone in padce. Značilno je bilo menjavanje spopadov in sožitja s sosedi, ki so bili Perzijci, balkanski Slovani in Bolgari.</p> <p>Ravno na Slovane oziroma Slované in pa Bizantinsko državo se nanaša</p>	<p>Zapišejo v zvezek.</p> <p>Poslušajo.</p>	Frontalna učna oblika. Metoda razlage	PPT, str. 7. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

	tudi znan slovenski zgodovinski roman Pod svobodnim soncem, ki ga je napisal Fran Saleški Finžgar in ga imam sedaj v rokah. Iz njega bi si prebrali odstavek na straneh 91/92, v katerem je opisano mesto Bizanc.		
	Kdo bo prebral odlomek?	Učenec prebere odstavek o Bizancu na koncu strani 91 in začetku strani 92, ostali poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda besedne demonstracije
	Kmalu pa je prišlo v Bizantinski državi do hude krize. Osrednja oblast je začela slabeti in prehajati na veleposestnike. V začetku 13. stoletja so nato udeleženci križarskih pohodov državo razdelili na več manjših. S padcem Konstantinopla pod Turke pa je sredi 15. stoletja Vzhodno rimsko cesarstvo doživelo svoj konec.	Zapišejo v zvezek. Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage
2. Arabska država (15 min)	Druga pomembna država v Sredozemlju je Arabska država, kateri bomo namenili nadaljevanje osrednjega dela učne ure.	Učenci poslušajo.	
	Med samo razlago		
			Roman Pod svobodnim soncem (Finžgar, 1958, str. 91-92). PPT, str. 7. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno. PPT, str. 8. Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno. Učno-delovni list,

<p>vas prosim, da izpolnujete tudi učno-delovni list, ki vam ga bom razdelila. Pazite, da pozorno poslušate in ga natančno izpolnite, saj bo ta delovni list hkrati tudi vaš zapis učne snovi. Pomagajte si učbenikom, na strani 69.</p>		
<p>Arabska plemena so živela v sušnih pokrajinah Arabskega polotoka, kjer so bile značilne tako imenovane oaze, v katerih so nastajale trgovske naselbine. V oazah so živela arabska plemena pastirjev, ki so redila ovce in kamele.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	
<p>V eni izmed takih oaz se je razvilo najbolj znano trgovsko in versko središče.</p>		
<p>Mogoče kdo ve kako se imenuje?</p>	<p>Meka.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora,</p>
<p>V Meki je v 7. stoletju živel trgovec Mohamed, ki je oznanjal novo vero v enega boga Alaha. Njegov nauk se je hitro razširil po vsej Arabiji in združil arabsko ljudstvo.</p>	<p>Poslušajo in izpolnjujejo učno-delovni list.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>
<p>Ali kdo ve katera vera je značilna za arabsko ljudstvo?</p>	<p>Islam.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>
<p>Islam prevladuje</p>		<p>Frontalna učna</p>

Učbenik
(Janša
Zorn, Zorn,
Mihelič,
2014, str.
69)

<p>predvsem v severni Afriki, Arabskem polotoku, v srednji in zahodni Aziji ter Indoneziji. Islam štejejo za drugo najbolj razširjeno verstvo sveta. V nekaterih državah pa je islam tudi državna religija. Pripadniki islama se imenujejo muslimani in verujejo v boga Alaha. Verski objekti pa se imenujejo mošeje, ki so manjše od džamije.</p>		<p>oblika, metoda razlage</p>	
<p>Ali kdo ve kako se imenuje islamska sveta knjiga? Slike knjige imate tudi na vaših učno-delovnih listih.</p>	<p>Koran.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>	<p>Učno-delovni list.</p>
<p>Islamsko vero in arabsko državo so po Mohamedovi smrti širili njegovi nasledniki, imenovani kalifi. Slednji so osvojili severno Afriko in Španijo. Njihov prodor s Pirenejskega polotoka pa je ustavila frankovska država, katero bomo podrobneje obravnavali naslednjo učno uro.</p> <p>Med najbolj znanimi kalifi je bil Harun al-Rašid, ki je bil sodobnik Karla Velikega in je vladal v zadnjih dveh desetletjih 8. stoletja in v prvem desetletju 9. stoletja. V njegovem času sta</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	

država in njena prestolnica Bagdad doživeli vzpon v gospodarskem in kulturnem pogledu		
<p>Ali kdo ve katere države danes je Bagdad glavno mesto?</p> <p>Ali ste rešili učno delovni list?</p> <p>Rešitve bomo sedaj skupaj preverili, da bom videla, ali imate napisane pravilne odgovore, saj se boste iz tega lista tudi učili. Doma si ga prilepite v zvezek, da ga ne boste izgubili. Vsak naj prebere en odgovor.</p>	<p>Irak.</p> <p>Da.</p> <p>Vsak učenec prebere en odgovor.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	<p>Za konec učne ure pa bomo s pomočjo križanke ponovili in preverili kaj smo se danes naučili.</p> <p>Razdelila vam bom liste, kjer vidite vprašanja in križanko, v katero vpisujete pravilne odgovore. Pazite, da napišete odgovor v pravi kvadratik, pod ustrezno številko. Če ne boste prepričani v odgovor, se lahko</p>	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

	posvetujete tudi z vašim sosedom. Za izpolnjevanje križanke imate 6 minut časa, nato pa bomo odgovore skupaj preverili.			Preverjanje znanja – križanka (priloga 6).
		Učenci izpolnjujejo križanko, nekateri tudi v paru.	Učna tehnika: križanka. Individualna učna oblika/pa-rna učna oblika	
	Ste končali?	Da.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
	Potem pa bomo seda odgovore skupaj preverili.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	
	Jaz bom prebrala vprašanje, vi pa odgovorite. Vsak naj pove en odgovor. Je sicer še karkoli nejasnega v povezavi s snovjo, ki smo jo obravnavali pri današnji uri?	Poslušajo vprašanja, nato pa po vrsti odgovarjajo in si zabeležijo odgovor oziroma si ga popravijo, če je le ta napačen. Ne.	Frontalna učna oblika. Metoda razgovora.	
	No potem pa smo za danes s poukom zgodovine zaključili. Bili ste zelo pridni. Še naprej vam želim lep dan!	Poslušajo.	Frontalna učna oblika. Metoda razlage.	

SEZNAM PRILOG:

1. PPT predstavitev oz. drsnice
2. Zapis učne snovi
3. Zapis učne snovi – neizpolnjen učno-delovni list
4. Izpolnjen učno-delovni list
5. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PPT predstavitvi
6. Neizpolnjena križanka

1. priloga: PPT predstavitev oz. drsnice

NOVE DRŽAVE V SREDOZEMLJU

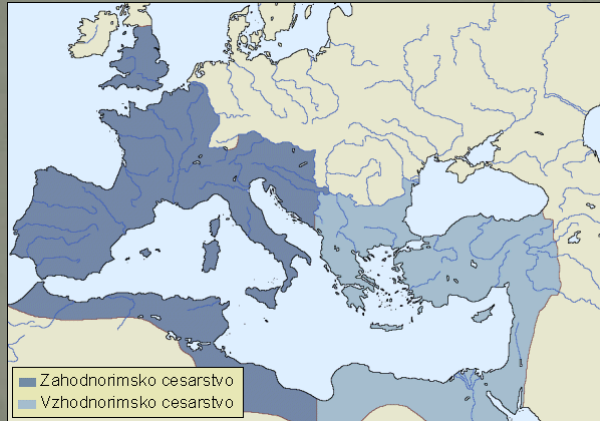
Vzhodno rimsko cesarstvo
Arabska država

Vzhodno rimsko cesarstvo

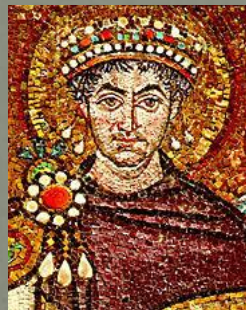
Lega

- obsegalo Malo Azijo in velik del Balkanskega polotoka

Vladar

- imel je neomejeno oblast
- pripadali so mu večina zemlje in davki

Vladavina cesarja Justinijana

- vladal v 6. stoletju
- opora v vojski, uradništvu in cerkvi
- gospodarski in kulturni uspehi države pod njegovim vodstvom
- pod nadzorom cesarja Justinijana I. so postavili tudi baziliko Hagijo Sofijo, v kateri so bili kronani bizantinski cesarji - posvečena je bila leta 537
- znan po zbirki zakonov, imenovani JUSTINIJANOV KODEKS
- skušal osvojiti zahodni del cesarstva in ga vnovič združiti z vzhodnim, a mu ni uspelo

Obdobje po Justinijanu

- vzponi in padci pod Justinijanovimi nasledniki
- menjavanje spopadov in sožitja s sosedi – Perzijci, balkanskimi Slovani in Bolgari
- slabljenje osrednje oblasti in njeno prehajanje na veleposestnike
- v začetku 13. stoletja udeleženci križarskih pohodov cesarstvo razdelijo na vrsto majhnih držav
- konec Vzhodnega rimskega cesarstva sredi 15. stoletja, ko Konstantinopel pade pod Turke

Arabska država

2. priloga: Zapis učne snovi iz PPT

NOVE DRŽAVE V SREDOZEMLJU

Vzhodno rimsko cesarstvo

Lega

- obsegalo Malo Azijo in velik del Balkanskega polotoka

Vladar

- imel je neomejeno oblast
- pripadali so mu večina zemlje in davki

Vladavina cesarja Justinijana

- vladal v 6. stoletju
- opora v vojski, uradništvu in cerkvi
- gospodarski in kulturni uspehi države pod njegovim vodstvom
- pod nadzorom cesarja Justinijana I. so postavili tudi baziliko Hagijo Sofijo, v kateri so bili kronani bizantinski cesarji - posvečena je bila leta 537
- znan po zbirki zakonov, imenovani JUSTINIJANOV KODEKS
- skušal osvojiti zahodni del cesarstva in ga vnovič združiti z vzhodnim, a mu ni uspelo

Obdobje po Justinijanu

- vzponi in padci pod Justinijanovimi nasledniki
- menjavanje spopadov in sožitja s sosedi – Perzijci, balkanskimi Slovani in Bolgari
- slabljenje osrednje oblasti in njeno prehajanje na veleposestnike

- v začetku 13. stoletja udeleženci križarskih pohodov cesarstvo razdelijo na vrsto majhnih držav
- konec Vzhodnega rimskega cesarstva sredi 15. stoletja, ko Konstantinopel pade pod Turke

3. priloga: Zapis učne snovi – neizpolnjen učno-delovni list

ARABSKA DRŽAVA

Reši in izpolni spodaj zastavljene naloge, s pomočjo razlage in z učbenikom, na strani 69.

1. Odgovori na zastavljena vprašanja.

Kje so živel arabska plemena in s čim so se ukvarjali?

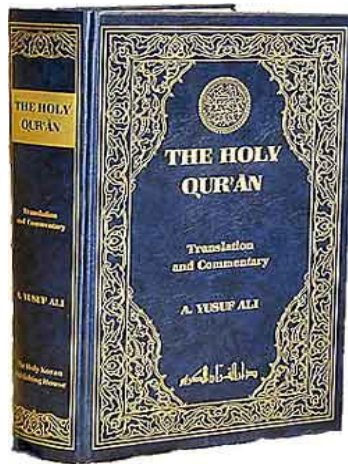
Kaj je nastalo v takšnih oazah?

Kako imenujemo najbolj znano trgovsko in versko središče, ki je nastalo v eni izmed oaz? (glej sliko na PPT)

2. Dopolni manjkajoče besede.

V glavnem trgovskem in verskem središču _____ je v 7. stoletju živel trgovec _____, ki je oznanjal vero v enega boga _____. Njegov nauk se je hitro razširil po vsej _____ in tako je združil arabsko ljudstvo. Sveta dolžnost _____ vernikov je bila širiti svojo vero.

3. Poimenuj kaj prikazuje spodnja slika ter opiši drugo največje verstvo sveta **islam** (kie prevladuje, kdo so pripadniki islama, kako imenujemo njihovo svet knjigo in verski objekt).

4. Islamsko vero in arabsko državo so po Mohamedovi smrti širili njegovi nasledniki, kalifi. Osvojili so severno Afriko in Španijo ter ustvarili veliko državo, ki se je raztezala od atlantskih obal Evrope in Afrike vse do Indije. Njihov prodor s Pirenejskega polotoka naprej v Evropo je ustavila frankovska država.

Opiši najbolj znamenitega kalifa Harun al-Rašida.

5. Na kratko napiši pomen spodnjih besed.

- kalif: _____
- seraj: _____
- mošeja: _____
- Meka: _____
- koran: _____

4. priloga: Izpolnjen učno-delovni list

ARABSKA DRŽAVA

Reši in izpolni spodaj zastavljene naloge, s pomočjo razlage in z učbenikom, na strani 69.

6. Odgovori na zastavljena vprašanja.

Kje so živel arabska plemena in s čim so se ukvarjali?

___ Arabska plemena so živel v sušnih pokrajinah Arabskega polotoka, kjer so redili ovce in kamele. ___

Kaj je nastalo v takšnih oazah?

___ V oazah so nastale trgovske nasebine. ___

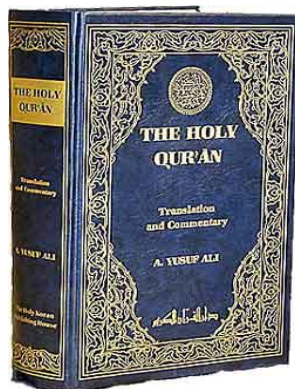
Kako imenujemo najbolj znano trgovsko in versko središče, ki je nastalo v eni izmed oaz?

___ Meka. ___

7. Dopolni manjkajoče besede.

V glavnem trgovskem in verskem središču MEKA je v 7. stoletju živel trgovec MOHAMED, ki je oznanjal vero v enega boga ALAHA. Njegov nauk se je hitro razširil po vsej ARABIJI in tako je združil arabsko ljudstvo. Sveta dolžnost MUSLIMANSKIH vernikov je bila širiti svojo vero.

8. Poimenuj kaj prikazuje spodnja slika ter opiši drugo največje verstvo sveta islam (kje prevladuje, kdo so pripadniki islama, kako imenujemo njihovo svet knjigo in verski objekt).

___ Spodnja slika prikazuje sveto knjigo islama. Islam prevladuje v severni Afriki, Arabskem polotoku, v srednji in zahodni Aziji ter Indoneziji. Pripadniki islama se imenujejo

muslimani, ki verujejo v enega boga Alaha. Islamska sveta knjiga se imenuje Koran, verski objekti pa se imenujejo mošeje. _____

9. Islamsko vero in arabsko državo so po Mohamedovi smrti širili njegovi nasledniki, kalifi. Osvojili so severno Afriko in Španijo ter ustvarili veliko državo, ki se je raztezala od atlantskih obal Evrope in Afrike vse do Indije. Njihov prodor s Pirenejskega polotoka naprej v Evropo je ustavila frankovska država.

Opiši najbolj znamenitega kalifa Harun al-Rašida.

Harun al-Rašid je bil sodobnik frankovskega vladarja Karla Velikega. Vladal je v zadnjih dveh desetletjih 8. stoletja in v prvem desetletju 9. stoletja. V njegovem času sta država in njena prestolnica Bagdad doživeli vzpon v gospodarskem in kulturnem pogledu. _____

10. Na kratko napiši pomen spodnjih besed.

- kalif: sprva Mohamedov naslednik, kasneje duhovni poglavar islamske skupnosti _____
- seraj: turško ime za palačo _____
- mošeja: muslimansko svetišče, molilnica _____
- Meka: trgovsko in versko središče _____
- koran: sveta knjiga islama _____

5. priloga: Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PPT predstavitvi

Zemljevid Zahodnega in Vzhodnega rimskega cesarstva. PPT, str. 2.

http://4d.ircr.info/gradivo/Zgodovina_anticne_Grcije_Rima/rimljani/1024/konstantin/index.html (2. 6. 2015).

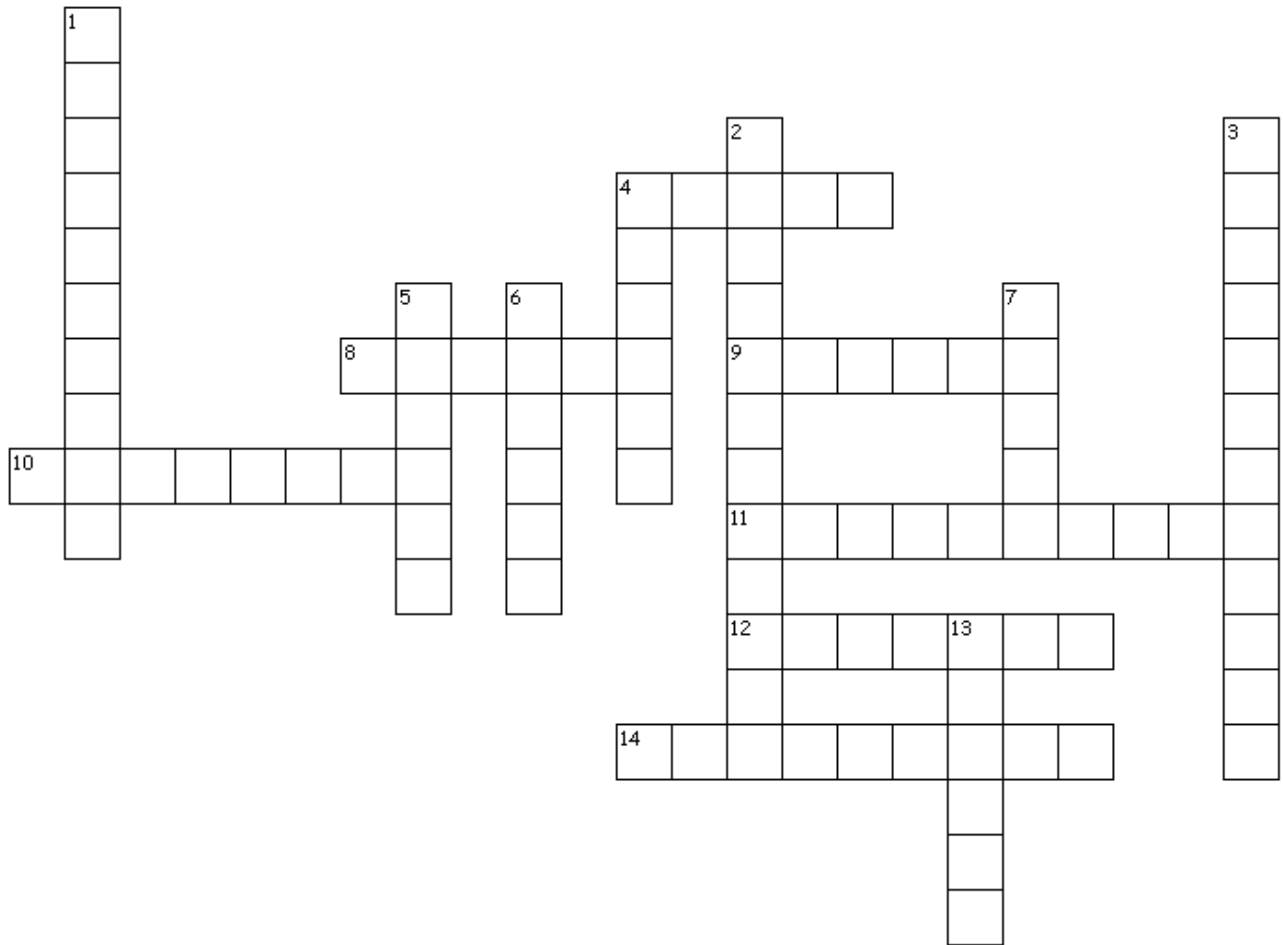
Hagija Sofija. PPT, str. 3.

<http://www.joker.si/article.php?rubrika=1&articleid=9301&page=2> (2. 6. 2015).

Cesar Justinijan. PPT, str. 4

http://www.gradbena.si/dijaki/1a/splet_florjanc/bizantin4.html (2. 6. 2015).

6. priloga: Neizpolnjena križanka

VODORAVNO

4. Mohamedov naslednik, duhovni poglavar islamske skupnosti.
8. Arabska plemena pastirjev so redila ovce in ...?
9. Pod katero oblast je v 15. stoletju padel Konstantinopel?
10. Kako drugače rečemo Konstantinoplu?
11. Vera, ki jo je zagovarjal cesar Justinijan.
12. Trgovec, ki je oznanjal novo vero v enega boga Alaha.
14. Kako imenujemo pohod, ki je v 13. stoletju razdelil cesarstvo na več manjših držav?

NAVPIČNO

1. Najslavnejši vladar Vzhodno rimskega cesarstva.
2. Dragi in poldragi kamni.
3. Krščanska cerkev, ki jo je dal zgraditi Justinijan.
4. Justinijanova zbirka zakonov se imenuje Justinijanov ...?
5. Glavno mesto Iraka.
6. Frankovski vladar Karel?
7. sveta knjiga islama
13. Muslimansko svetišče, molilnica.

7. priloga: Izpolnjena križanka (rešitve)

VODORAVNO

4. Mohamedov naslednik, duhovni poglavar islamske skupnosti. **KALIF**
8. Arabska plemena pastirjev so redila ovce in ...? **KAMELE**
9. Pod katero oblast je v 15. stoletju padel Konstantinopel? **TURŠKO**
10. Kako drugače rečemo Konstantinoplu? **CARIGRAD**
11. Vera, ki jo je zagovarjal cesar Justinijan. **KRŠČANSTVO**
12. Trgovec, ki je oznanjal novo vero v enega boga Alaha. **MOHAMED**
14. Kako imenujemo pohod, ki je v 13. stoletju razdelil cesarstvo na več manjših držav?
KRIŽARSKI

NAVPIČNO

1. Najslavnejši vladar Vzhodno rimskega cesarstva. **JUSTINIJAN**
2. Dragi in poldragi kamni. **ŽLAHTNI KAMNI**
3. Krščanska cerkev, ki jo je dal zgraditi Justinijan. **HAGIJA SOFIJA**
4. Justinijanova zbirka zakonov se imenuje Justinijanov ...? **KODEKS**
5. Glavno mesto Iraka. **BAGDAD**
6. Frankovski vladar Karel? **VELIKI**
7. Sveta knjiga islama. **KORAN**
13. Muslimansko svetišče, molilnica. **MOŠEJA**

Univerza v Ljubljani
**FILOZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
KAREL VELIKI IN NJEGOVA DRŽAVA**

DATUM: 2. 6. 2015

IME IN PRIIMEK: Klemen Levpušček
Sebastjan Sitar

UČNA PRIPRAVA

1.1. OSNOVNI PODATKI:

ŠOLA: Osnovna šola (Čebelice)
RAZRED: 7. a
DATUM: 4. 6. 2015
PREDMET: Zgodovina
UČNA TEMA: <ul style="list-style-type: none">- <i>tema iz učnega načrta:</i> Srednji vek – oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope- <i>tema iz učbenika:</i> SREDNJI VEK politična podoba Evrope.
UČNA ENOTA – NASLOV UČNE URE: Karel Veliki in njegova država
UČNE OBLIKE: <ul style="list-style-type: none">- Frontalna učna oblika ali frontalno delo- Skupinska učna oblika ali skupinsko delo- Individualna učna oblika ali individualno delo
UČNE METODE: <ul style="list-style-type: none">- Metoda razlage<ul style="list-style-type: none">- Metoda razgovora- Metoda dela s slikovnimi viri- Metoda dela s pisnimi viri- Metoda demonstracije- Metoda dela z IKT
UČNE TEHNIKE: <ul style="list-style-type: none">- Mreža- Izpolnjevanje
UČNI CILJI: <p><i>A. Cilji iz učnega načrta:</i> - učenec zna opisati značilnosti karolinške države.</p> <p><i>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji).</i></p> <p><u>Izobraževalni učni cilji:</u> Ob koncu učne ure učenec zna:<ul style="list-style-type: none">- učenec zna opisati fevdalni sistem- učenec zna razlikovati med demokratičnimi in fevdalnimi oblikami družbenega sistema.- učenec zna povedati, iz katere rodbine prihaja Karel Veliki.- učenec zna pojasniti zakaj je kronanje Karla Velikega pomemben zgodovinski dogodek.</p> <p><u>Funkcionalni učni cilji:</u> Ob koncu učne ure učenec zna:<ul style="list-style-type: none">- učenec zna na zemljevidu pokazati obseg frankovske države v času Karla Velikega.- učenec zna grafično ponazoriti družbeno sestavo fevdalnega sistema.- učenec zna s pomočjo učbenika poiskati ključne informacije.- sodelovati v skupinskem delu.- samostojno reševati naloge.</p>

Vzgojni učni cilji:

Ob koncu učne ure učenec zna:

- ceniti Karla Velikega kot pomembnega vladarja v človeški zgodovini.

UČNA SREDSTVA:

- *učila*: učbenik (Janša Zorn, O. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Ljubljana: DZS, 2014), atlas (Zgodovinski atlas : potovanje skozi čas in prostor, Ljubljana : Mladinska knjiga, 2009, str. 46, 47.), učni list (izpolnjevanke ter mreža), PPT predstavitev, elektronski zemljevid iz učbenika (učbenik, spletni dostop).

- *učni pripomočki*: tabla, kreda ali flomaster, projekcijsko platno, računalnik, projektor, elektronska tabla.

DIDAKTIČNE ETAPE UČNEGA PROCESA:

- Pripravljanje ali uvajanje
 - Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje
 - Urjenje ali vadenje
 - Ponavljanje

MEDPREDMETNE POVEZAVE Z VSEBINAMI:

- Angleščina (razumevanje angleščine preko video posnetka).
- Domovinska in državlјanska vzgoja ter etika (učenje o nastanki nove države in družbene ureditve)
- Geografija (poznavanje držav in uporaba zemljevida Evrope)
- Slovenščina (učenci urijo branje, pisanje in razumevanje slovenskega jezika)
- Tehnika in tehnologija (uporaba IKT)

NOVI POJMI S POJASNILOM:

- Fevdalizem (družbeni sistem, ki se je uveljavil v srednjeveški zahodni Evropi.)
 - Plemič (pripadnik višjega družbenega sloja.)
 - Podložnik (oseba podrejena zemljiškemu gospodu.)
 - Vazal (kdor ima v uporabi fevd in je podrejen v fevdnemu gospodu.)

VIRI IN LITERATURA:

- Charleman, <https://www.youtube.com/watch?v=S9AMpIU-JYw>, dostopno dne: 27. 5. 2015.
 - Janša Zorn, O. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Ljubljana: DZS, 2014.
 - Razpotnik, J. Raziskujmo preteklost 7, Ljubljana : Rokus Klett, 2013, str. 90–93. [Spletni dostop:](#)
 - Razpotnik, J. Raziskujmo preteklost 7 : delovni zvezek, Ljubljana : Rokus Klett, 2009, str. 71–73.
 - Simonič Mervic, K. Stari svet : zgodovina za 7. razred osnovne šole, Ljubljana : Modrijan, 2007, str. 115–119.
 - [f\)](#) Zgodovinski atlas : potovanje skozi čas in prostor, Ljubljana : Mladinska knjiga, 2009, str. 46, 47.
- [Ostali viri za pripravo učne priprave manjkajo.](#)

2. POTEK UČNE URE

2.1. UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Dober dan.</p> <p>Najprej si boste ogledali kratek videoposnetek. (https://www.youtube.com/watch?v=S9AMpIU-JYw) (posnetek do 1 :20).</p>	<p>Učenci se udobno namestijo in si ogledajo prvi del videa (do 1 :20).</p>	<p>Frontalna učna oblika, Metoda slikovne demonstracije (video)</p>	<p>Računalnik, internet, projektor, projekcijsko platno PPT str. 1</p>
	<p>Kaj ste videli v posnetku ? ali bi lahko iz tega razbrali naslov današnje teme ?</p>	<p>Odgovorijo : gozd, vojake, konje, grad, kronanje, papeža, žitno polje... O kralju.</p>	<p>Metoda dela z IKT (video)</p>	
	<p>Danes se bomo pogovarjali o Karlu Velikem in njegovi državi. Naslov učne ure je KARL VELIKI IN NJEGOVA DRŽAVA Naslov si zapišite v zvezek.</p> <p>Na koncu današnje ure boste znali povedati kdo je bil Karel Veliki, kako velika je bila frankovska država in kaj opisati kakšen družbeni red je fevdalizem.</p> <p>Potrebovali boste pisala, zvezek, učbenik in atlas.</p>	<p>Poslušajo in zapišejo naslov.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Zvezek in pisala, računalnik, projektor, projekcijsko platno PPT str. 2.</p> <p>Računalnik, projektor, projekcijsko platno PPT str. 3.</p>

2.2. GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI (ČAS)	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Karel Veliki (20 minut)	V začetku zgodnjega srednjega veka so se germanska ljudstva naselila na ozemlje nekdanjega rimskega cesarstva. Eno takšnih ljudstev so bili tudi Franki. Rimljani so jih najeli kot najemniške vojake, da bi se borili proti vpadajočim ljudstvom. Snov si prepišite v zvezek.	Poslušaj učitelja. Učenec prepiše PPT št.4 v zvezek.	Frontalna metoda razlage	Računalnik, projektor, proj. Platno, PPT 4. Zvezek in pisalo
	V nadaljevanju boste spoznali življenje Karla Velikega in njegovo dediščino, in sicer tako, da boste s pomočjo učbenika na strani 71 rešili nalogo na učno delovnem listu (izpolnjevanje). Na voljo imate 2 minuti časa, nato bomo pregledali vaše odgovore.	S pomočjo učbenika rešijo nalogo (vstavljanje manjkajočih besed).	Individualno delo, metoda dela s pisnim vir, izpolnjevanje a.	Delovni list, učbenik Janša Zorn, O DZS, 2014, str. 71.
	Sedaj bomo odgovore tudi preverili. Miha boš ti povedal odgovore, ki si jih našel.	Odgovori: A Veliki B Karolingov C Frankovskega D 768 ...	Frontalno oblika dela, metoda razgovora	Učno delovni list. Računalnik, projektor, proj. Platno, PPT 5
	Poglejmo teritorij frankovske države. S		Frontalna oblika,	Zgodovinski atlas : potovanje

	<p>pomočjo atlasa (str.47) si na zemljevidu oglejte velikost frankovske države pod vladavino Karla Velikega. Katere današnje države obsega?</p> <p>Poglejmo si še interaktivni zemljevid Evrope iz učbenika (Rokus, str. 91).</p> <p>Na zemljevidu bomo označili največji obseg frankovske države. K tabli boste pristopali posamično, začeli bomo v prvi vrsti. Vsak izmed vas naj označi en predel Evrope, za katerega meni, da je spadal v frankovsko državo.</p>	<p>Učenci berejo zemljevid, odgovorijo na zastavljeno vprašanje : del Španije, Andora, Francija, Beneluks, Luksemburg, Švica, Liechtenstein, Nemčija, Avstrija, Slovenija, Italija, San Marino, Hrvaška, del Madžarske, Češka.</p> <p>Učenci individualno pristopajo k elektronski tabli in označijo predel, za katerega mislijo, da je nekoč spadal pod frankovsko krono.</p>	<p>metoda dela s slikovnim gradivom</p> <p>Metoda dela z IKT.</p>	<p>skozi čas in prostor, Mladinska knjiga, 2009, str. 47.</p> <p>Elektronska tabla, Računalnik, internet, učbenik (Razpotnik, J., 2013, str. 90–93.).</p>
<p>2. Fevdalni sistem (10 minut)</p>	<p>Sedaj pa vam bom predstavil fevdalni sistem: -vladar je lastnik večine zemlje, katero podeli svojim vazalom, v zameno za njihovo zvestobo. Zanj opravljajo tudi</p>	<p>Učenec posluša ter si zapiše ključne stvari iz PPT (6) v zvezek.</p>	<p>Frontalna oblika Razlaga</p>	<p>Računalnik, projektor, platno, PPT 6, zvezek, pisala.</p>

	<p>vojaške in upravne službe. To imenujemo fevd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - vladarju so neposredno podrejeni vazali (plemstvo in duhovščina) in podvazali. - najnižji sloj so predstavljali podložni kmetje. Zemlja, na kateri so živeli in katero so obdelovali, je bila v lasti zemljiškega gospoda. Poleg tega so morali plačevati tudi dajatve. - izjema, a redkost so bili svobodni kmetje, ki so bili v vazalnem odnosu do zemljiškega gospoda. <p>Vsak izmed vas bo prejel sliko prebivalca frankovske družbe, ki jih boste ustrezno razporedili na tablo v piramidalno shemo frankovske družbe. Ko dobite svojo sliko, se porazdelite v skupine. Vsaka skupina naj predstavlja posamičen sloj družbe in pove katere značilnosti veljajo za vas. Zatem bomo slike razporedili po tabli. Začeli bomo pri najvišjem sloju, končali pa pri najnižjem.</p> <p>Dobljeno piramido bomo pregledali.</p>	<p>Vsak učenec si ogleda svojo sliko, se ustrezno razporedi v pravo skupino, nato pa sliko predstavi in jo vstavi v fevdalno piramido. Ostali učenci preverjajo, ali je razporeditev pravilna.</p>	<p>Skupinsko delo.</p>	<p>Tabla, Sličice (primerno jih je plastificirati, da so uporabni za večkratno uporabo), magneti za pritrdjevanje sličic na tablo.</p> <p>Računalnik, projektor, platno, PPT 7</p>
--	--	--	------------------------	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	Za konec bomo s pomočjo križanke ponovili današnje snov. Križanka je del zapisa učne snovi. Za reševanje imate 7 minut časa, nato bomo križanko preverili. Za domačo nalogo vse učno delovne liste prilepite v zvezek, saj vam bodo služili za učenje. Poleg mreže vam bom razdelil tudi sliko družbene strukture v frankovski državi. Lahko se pozabavate in poskušate napisati svoje ime v karolinški minuskuli, abecedo imate na izpolnjevanju, kjer lahko vidite tudi podpis Karla Velikega.	Poslušaj navodilo	Frontalna, razlaga	Slika družbene piramide
		Rešuje mrežo.	Individualno delo, mreža	Delovni list : mreža
	Sedaj bomo še preverili vaše rešitve. Maja, boš ti začela. Preberi vprašanje in nanj odgovori. Na naslednje vprašanje bo nato odgovorila tvoja sosedica.	Maja prebere prvo vprašanje in nanj odgovori (Katero ljudstvo se je naselilo v zgodnjem srednjem veku na obrobje današnje Francije? – Franki.) Nato nadaljuje njena sosedica.	Frontalna oblika, metoda razgovora.	Učno delovni list : rešena mreža

3. SEZNAM PRILOG:

- PPT
- Slika učbenika za izpolnjevanje delovnega lista.
- Izpolnjevanke (nerešena in rešena)
- Interaktivni zemljevid.
- Slike posameznikov v fevdalni družbi
- Mreža (nerešena in rešena)
- Slika družbene piramide

3.1. PTT

Slika 1: PPT št. 1 (Video)

KAREL VELIKI IN NJEGOVA
DRŽAVA

Slika 2: PPT št. 2

DANES SE BOMO NAUČILI:

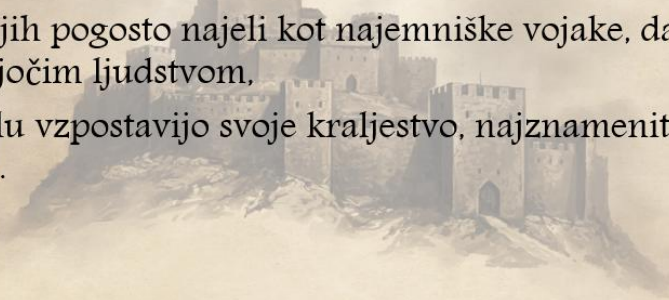
- † kdo je bil Karel Veliki,
- † kako velika je bila njegova država,
- † kaj je fevdalizem.

Slika 3: PPT št.3

Propad rimskega cesarstva in naselitev Germanov

- † Z zatonom rimskega cesarstva se na ozemlju naselijo germanska ljudstva, med njimi tudi Franki,
- † Rimljani so jih pogosto najeli kot najemniške vojake, da bi se borili proti vpadajočim ljudstvom,
- † Franki kmalu vzpostavijo svoje kraljestvo, najznamenitejši vladar je Karel Veliki.

Slika 4: PTT št. 4

Karel Veliki – izpolnjevanka

Karel **Veliki** je se je rodil okoli leta 747. Karel prihaja iz dinastije Karolingov in velja za najslavnejšega **frankovskega** vladarja. Po očetovi smrti je Karel Veliki leta **768** postal kralj. Na božični dan leta **800**, ga je papež okronal, kot naslednika nekdanjih **rimskih cesarjev**, kar se je zgodilo prvič po 300 letih. Poleg osvojenega večjega dela zahodne Evrope, je na vzhodu premagal **Obre**, ki so gospodovali v Panoniji. K svoji državi tako priključi tudi ozemlje današnje **Slovenije**. Po njegovo vladavino je frankovska država dosegla **največji** obseg. V času Karela Velikega se je razvila tudi nova pisava **karolinška minuskula**. Med prebivalce je širil **krščansko** vero. Po smrti Karela Velikega je Frankovska država **razpadla**. Vnuki so si jo leta 843 razdelili na **zahodni, osrednji in vzhodni** del. Današnje slovensko ozemlje je pripadalo **vzhodnemu** delu.

Slika 5: PPT št. 5

Fevdalni sistem

- † vladar je lastnik večine zemlje, katero podeli svojim vazalom, v zameno za njihovo zvestobo. Zanj opravljajo tudi vojaške in upravne službe. To imenujemo fevd.
- † vladarju so neposredno podrejeni vazali (plemstvo in duhovščina) in podvazali.
- † najnižji sloj so predstavljali podložni kmetje. Zemlja, na kateri so živel in katero so obdelovali, je bila v lasti zemljiškega gospoda. Poleg tega so morali plačevati tudi dajatve.
- † izjema, a redkost so bili svobodni kmetje, ki so bili v vazalnem odnosu do zemljiškega gospoda.

Slika 6: PTT št. 6

Slika 7: PTT št. 7 ([vir za to sliko](#))

3.2. SLIKA UČBENIKA ZA REŠEVANJE IZPOLNJEVANKE

Karel Veliki

Najslavnejši frankovski vladar je bil Karel Veliki iz dinastije **Karolingov**. Papež ga je leta 800 okronal za cesarja kot naslednika nekdanjih rimskih cesarjev. Karel Veliki je osvojil velik del zahodne Evrope in razširil državo proti vzhodu. Premagal je tudi Obre, ki so gospodovali v Panoniji, in priključil ozemlje med Alpami in Jadranom, kjer so živeli slovenski predniki. Pod njegovo vladavino je frankovska država dosegla največji obseg.

Med prebivalci osvojenih krajev je širil **krščansko vero**. Frankovska država je vzpostavljala cerkveno organizacijo škofij po antičnem zgledu. Skupino škofij je obvladovala nadškofija, vse skupaj pa papež. Karel Veliki je podpiral gradnjo cerkva, izobraževanje in reformo pisave.

Vir Č: Karel Veliki (768–814)

Najslavnejši frankovski vladar, vodja velike frankovske države

Zametki Nemčije, Francije in Italije

Frankovska država je po smrti Karla Velikega oslabela. Leta 843 so jo trije Karlovi vnuki razdelili na **zahodni, srednji** in **vzhodni del**. Iz vzhodnega in zahodnega dela sta se izoblikovali Nemčija in Francija, na srednjem delu pa je nastala Italija. Prostor slovenskih prednikov je pripadel vzhodnemu delu, kasnejšemu rimskemu (nemškemu) cesarstvu. Njen osrednji del je bil nemški prostor, zajemala pa je tudi slovanske in romanske dežele.

Vir D: Razdelitev frankovske države po smrti Karla Velikega

leta 814, ob smrti Karla Velikega

leta 843, po razdelitvi med vnuke

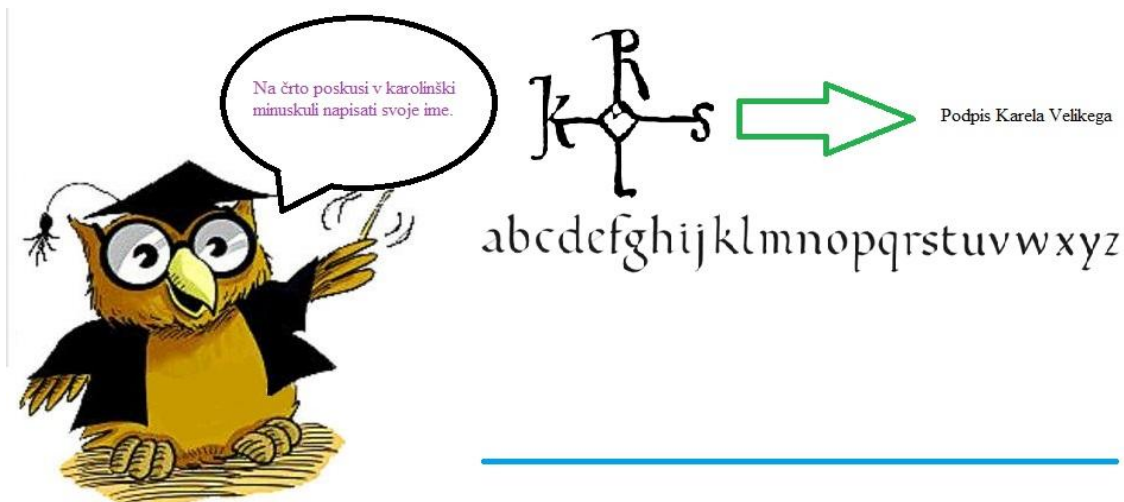

leta 870, po koncu dinastije v srednjem delu

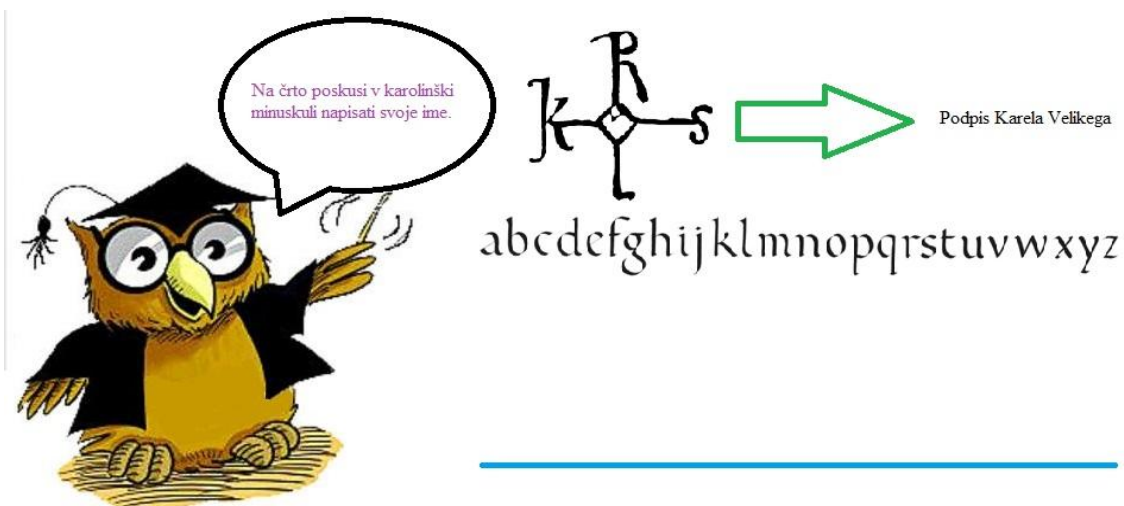
Slika 8: Učbenik ([Avtor, letnica](#)) stran 71, za reševanje izpolnjevanke

3.3. IZPOLNJEVANKA

Karel _____ je se je rodil okoli leta 747. Karel prihaja iz dinastije _____ in velja za najslavnejšega _____ vladarja. Po očetovi smrti je Karel Veliki leta ____ postal kralj. Na božični dan leta ____, ga je papež okronal, kot naslednika nekdanjih _____, kar se je zgodilo prvič po 300 letih. Poleg osvojenega večjega dela zahodne Evrope, je na vzhodu premagal _____, ki so gospodovali v Panoniji. K svoji državi tako priključi tudi ozemlje današnje _____. Po njegovo vladavino je frankovska država dosegla _____ obseg. V času Karla Velikega se je razvila tudi nova pisava _____. Med prebivalce je širil _____ vero. Po smrti Karla Velikega je Frankovska država _____. Vnuki so si jo leta 843 razdelili na _____, _____ in _____ del. Današnje slovensko ozemlje je pripadalo _____ delu.

Karel _____ je se je rodil okoli leta 747. Karel prihaja iz dinastije _____ in velja za najslavnejšega _____ vladarja. Po očetovi smrti je Karel Veliki leta ____ postal kralj. Na božični dan leta ____, ga je papež okronal, kot naslednika nekdanjih _____, kar se je zgodilo prvič po 300 letih. Poleg osvojenega večjega dela zahodne Evrope, je na vzhodu premagal _____, ki so gospodovali v Panoniji. K svoji državi tako priključi tudi ozemlje današnje _____. Po njegovo vladavino je frankovska država dosegla _____ obseg. V času Karla Velikega se je razvila tudi nova pisava _____. Med prebivalce je širil _____ vero. Po smrti Karla Velikega je Frankovska država _____. Vnuki so si jo leta 843 razdelili na _____, _____ in _____ del. Današnje slovensko ozemlje je pripadalo _____ delu.

IZPOLNJEVANKA

Karel Veliki je se je rodil okoli leta 747. Karel prihaja iz dinastije Karolingi in velja za najslavnejšega frankovskega vladarja. Po očetovi smrti je Karel Veliki leta 768 postal kralj. Na božični dan 25. 12. 800 ga je papež okronal, kot naslednika nekdanjih rimskih cesarjev, kar se je zgodilo prvič po 300 letih. Poleg osvojenega večjega dela zahodne Evrope, je na vzhodu premagal Obre, ki so gospodovali v Panoniji. K svoji državi tako priključi tudi ozemlje današnje Slovnije. Po njegovo vladavino je frankovska država dosegla največji obseg. V času Karela Velikega se je razvila tudi nova pisava karolinška minuskola. Med prebivalce je širil križevsko vero. Po smrti Karela Velikega je Frankovska država razpadla. Vnuki so si jo leta 843 razdelili na zahod, srednji in vzhodni del. Današnje slovensko ozemlje je pripadalo vzhodnemu.

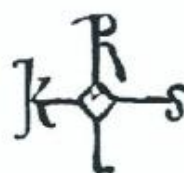

Podpis Karela Velikega

abcdefghijklmnopqrstuvwxy~~z~~

sebastjan

Karel Veliki je se je rodil okoli leta 747. Karel prihaja iz dinastije Karolingov in velja za najslavnejšega frankovskega vladarja. Po očetovi smrti je Karel Veliki leta 768 postal kralj. Na božični dan 800, ga je papež okronal, kot naslednika nekdanjih rimskih cesarjev, kar se je zgodilo prvič po 300 letih. Poleg osvojenega večjega dela zahodne Evrope, je na vzhodu premagal Obre, ki so gospodovali v Panoniji. K svoji državi tako priključi tudi ozemlje današnje Slovenije. Po njegovo vladavino je frankovska država dosegla največji obseg. V času Karela Velikega se je razvila tudi nova pisava karolinška minuskola. Med prebivalce je širil križevsko vero. Po smrti Karela Velikega je Frankovska država razpadla. Vnuki so si jo leta 843 razdelili na zahodni, srednji in vzhodni del. Današnje slovensko ozemlje je pripadalo vzhodnemu delu.

Podpis Karela Velikega

abcdefghijklmnopqrstuvwxy~~z~~

klemen

3.4. INTERAKTIVNI ZEMLJEVID [\(spletni dostop\)](#)

Slika 9: Osnovni zemljevid

Slika 10: Zemljevid po reševanju

3.5. SLIKE POSAMEZNIH DRUŽBENIH SLOJEV

Slika 11: Posamezniki v fevdalni družbi ([vir za slike](#))

3.6. MREŽA

Št. vprašanja:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Geslo:																	

1. Katero ljudstvo se je naselilo v zgodnjem srednjem veku na obrobje današnje Francije?
2. Katero vero je širil Karel v svojem cesarstvu?
3. Na katero državo danes, te spominja Frankovska država?
4. Glavno mesto Frankovske države je _____.
5. Kako je bilo ime najznamenitejšemu vladarju Karolingov?
6. Katero ljudstvo je na vzhodu, premagal Karel?
7. Kako se imenuje družbeni sistem, ki prevladuje v srednjem veku?
8. Kateri družbeni sloj prikazuje slika?
9. Kaj se je zgodilo po 300 letih leta 800?
10. Kateri je najvišji naziv, ki ga je imel Karel Veliki?
11. Katerega leta je Karel postal cesar?
12. Kdo je na sliki?
13. Katero je danes glavno mesto Francije?
14. Kdo je okronal Karla Velikega?
15. V kakšnem odnosu je bilo plemstvo do kralja?
16. Kakšen vzdevek je imel Karel?
17. Kako se imenuje dinastija kateri je pripadal Karel Veliki?

(Vprašanje št. 8)

(Vprašanje št. 12)

Št. vprašanja:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
				A				P					P				
				A				L		C			A	V			
				C				E		E			P	P	E		
			F	H			F	E									
		K	R	E			E	M		S	8		A	E	Z		K
Geslo:	F	R	A	N	K	O	V	S	K	A	O	D	R	Ž	A	V	A
	R	Š	N		A	B	D	T	R	R	O	U	I		L	E	R
	A	Č	C		R	R	A	V	O			H	Z		N	L	O
	N	A	I		E	E	L	O	N			O			E	I	L
	K	N	J		L		I		A			V			M	K	I
	I	S	O				Z		N			N				I	N
		K					E		J			I					G
		O					M		E			K					I

1. Katero ljudstvo se je naselilo v zgodnjem srednjem veku na obrobje današnje Francije?
2. Katero vero je širil Karel v svojem cesarstvu?
3. Na katero državo danes, te spominja Frankovska država?
4. Glavno mesto Frankovske države je _____.
5. Kako je bilo ime najznamenitejšemu vladarju Karolingov?
6. Katero ljudstvo je na vzhodu, premagal Karel?
7. Kako se imenuje družbeni sistem, ki prevladuje v srednjem veku?
8. Kateri družbeni sloj prikazuje slika?
9. Kaj se je zgodilo po 300 letih leta 800?
10. Kateri je najvišji naziv, ki ga je imel Karel Veliki?
11. Katerega leta je Karel postal cesar?
12. Kdo je na sliki?
13. Katero je danes glavno mesto Francije?
14. Kdo je okronal Karla Velikega?
15. V kakšnem odnosu je bilo plemstvo do kralja?
16. Kakšen vzdevek je imel Karel?
17. Kako se imenuje dinastija kateri je pripadal Karel Veliki?

(Vprašanje št. 8)

(Vprašanje št. 12)

3.7. SLIKA PIRAMIDNE DRUŽBENE UREDITVE

Slika 12: Slika, ki jo prejmejo učenci na koncu ure ([vir za sliko](#))

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Nove domovine alpskih Slovanov**

DATUM: 5. 6. 2015 IME IN PRIIMEK: Ivana Saratlija in Špela Lebeničnik

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: OŠ
Razred: 7. razred
Datum: 5. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema:
- tema iz učnega načrta: Srednji vek - oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope
- tema iz učbenika: Nove domovine alpskih Slovanov
Učna enota – naslov učne ure: Karantanija
Učne oblike:
<ul style="list-style-type: none">● Frontalna učna oblika● Individualna učna oblika
Učne metode:
<ul style="list-style-type: none">● Metoda razlage● Metoda razgovora● Metoda slikovne demonstracije● Metoda dela s slikovnimi viri● Metoda dela s pisnimi viri● Metoda besedne demonstracije
Učne tehnike:
<ul style="list-style-type: none">● Rebus● Izpolnjevanka
UČNI CILJI:
A. Cilji iz učnega načrta:
<ul style="list-style-type: none">● učenec na zemljevidu zna pokazati prve slovanske državne tvorbe v Vzhodnih Alpah in Panoniji.● učenec zna opisati glavne značilnosti razvoja Karantanije.● učenec zna analizirati pomen oblikovanja prvih slovanskih državnih tvorb v Vzhodnih Alpah.
B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)
<i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: - opisati nastanek države Karantanije - razložiti pojem avtonomija, knez, knežji kamen, župa, župan - pojasniti shemo karantanske družbe - naštetih posledice povezovanja Karantancev z Bavarci - naštetih pet dežel alpskih Slovanov - opisati posledice povezovanja Karantancev s kneževino med Dravo in Savo

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- si zna časovno in prostorsko predstavljati zgodovinsko dogajanje
- samostojno uporabljati učbenik
- pokazati sposobnost komunikacije in izražati mnenja
- ugotoviti sporočilo slikovnega vira
- odgovarjati na več vrst vprašanj
- upoštevati navodila
- oblikovati lastna mnenja in sklepe o zgodovinskih dogodkih

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- ceniti lastno kulturo in narodno identiteto
- opredeliti in ovrednotiti pozitiven pomen kulturnih vplivov v okviru slovenskega naroda s sosednjimi narodi
- pokazati ustrezen odnos do preteklosti

Učna sredstva:

- učila:

- Olga Janša Zorn, Matija Zorn, Darja Mihelič. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 2014 (str. 71-72).
- Računalniški program Power point.

- učni pripomočki:

- projekcijsko platno
- diaproyektor
- računalnik

Didaktične etape učnega procesa:

- Pripravljanje ali uvajanje
- Obravnavanje nove učne snovi
- Urjenje ali vadenje
- Ponavljanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- geografija (pravilna umestitev zgodovinskih dežel v zemljevid)
- slovenščina (slovnično pravilno izpolnjena izpolnjevanka)
- domovinska in državljanska kultura in etika (učenec spozna rasklojenost družbe in preko teme razvija nacionalno zavest)

Novi pojmi s pojasnilom:

- kosez: knezevo konjeniško spremstvo,
- knežji kamen: izklesan kamen, na katerem so ustoličevali karantanske kneze,
- župa: upravna enota v času Karantanije, ki zajema območje ene ali večih vasi,
- župan: načelnik župe,
- avtonomija: samostojno upravljanje določenega ozemlja v okviru države.

Viri in literatura:

1. Olga Janša Zorn, Matija Zorn, Darja Mihelič. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 2014 (str. 71-72).
2. Olga Janša Zorn, Darja Mihelič, Od prazgodovine skozi stari in srednji vek, Učbenik za 7. razred devetletne osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 2005 (str. 90-91).
3. Karmen Simonič Mervic, Stari svet, Zgodovina za 7. razred devetletne osnovne šole, Založba Modrijan, Ljubljana, 2004 (str. 152-154).
4. Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1998 (str. 136-141).
5. Jelka Razpotnik, Damjan Snoj, Raziskujem preteklost 7, Učbenik za zgodovino za 7. razred osnovne šole, Založba Rokus Klett, Ljubljana, 2007 (str. 113-115).
6. Vilma Brodnik, Robert A. Jernejčič, Zoran Radonjič, Tjaša Urankar - Dornik, Zgodovina 1, Učbenik za prvi letnik gimnazije, Založba DZS, Ljubljana, 2004 (str. 253-257).
7. Viri slik na PowerPointu:
 - PPT, str. 2: Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1998 (str. 137).
 - PPT, str. 3: <http://sl.wikipedia.org/wiki/Karniola>, 24. 5. 2015
 - PPT, str. 4: Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1998 (str. 138).
 - PPT, str. 5: Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1998 (str. 139).
 - PPT, str. 7: http://www.hervardi.com/knezji_kamen.php, 26. 5. 2015
 - PPT, str. 8: Olga Janša - Zorn, Darja Mihelič, Stari in srednji vek, Zgodovina za 6. razred osnovne šole, Založba DZS, Ljubljana, 1998 (str. 138).
 - PPT, str. 10:
http://en.wikipedia.org/wiki/Ljudevit_Posavski#/media/File:Ljudevit_Posavski.jpg, 26. 5. 2015
8. Viri slik- rebus:
 - <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/9b/Poker-sm-212-Ks.png>, 28. 5. 2015
 - <http://www.bilalyalcin.freehomepage.com/images/antartika02.jpg>, 28. 5. 2015
 - <http://www.zsdemlova.cz:89/druzina/image/mesice/prosinec%202010.jpg>, 28. 5. 2015

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
(5min)	<p>Dober dan. Danes bomo obravnavali novo učno snov.</p> <p>Kaj bo pa tema današnje učne ure, boste ugotovili sami. Za začetek boste</p>	Dober dan.	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Projekcijsk o platno, diaprojektor</p> <p>, računalnik, PP, str. 1</p>

	<p>dobili zabavno nalogo in sicer dobili boste rebus, ki ga boste rešili individualno. Imate tri minute časa, da ga rešite. Nato bomo skupaj povedali rešitev.</p> <p>Učitelj razdeli rebus.</p>	Učenci poslušajo.		Rebus
		Učenci rešujejo.	Individualna učna oblika	Rebus
	<p>Ste prišli do rešitve? Kaj je rešitev?</p>	<p>Da. Karantanija.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Projekcijski oplatno, diaporojektor, računalnik PP, str. 1</p>
	<p>Tako je. Danes bomo obravnavali učno snov z naslovom Karantanija. Naučili se bomo, kdo so bili naši predniki, kam so se naselili, v katerem stoletju so se naselili, kakšno družbeno ureditev so poznali. Na koncu učne ure boste znali pojasniti na kakšen način so karantanci izgubili samostojnost in kako je Karantanija dokončno izgubila državnost in ozemlje.</p>	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	
	<p>Preden preidemo na novo snov, bi prosila enega učenca, da razdeli izpolnjevanko. Izpolnjevanka vam bo služila kot zapis učne snovi, tako da prosim, če jo izpolnujete sproti in jo na koncu učne ure nalepite v zvezek.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenec razdeli izpolnjevanko.</p>	Metoda razlage	Izpolnjevanka

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Nastanek Karantanije in družbeni sloji v Karantaniji (10 min)	Naši predniki, ki jih imenujemo alpski Slovani so se naseljevali na ozemlje med Jadranskim morjem in Alpami iz severa in vzhoda skupaj z nomadskimi Obri ali Avari do 7. stoletja. Ob prihodu so bili alpski Slovani v razmerju do nomadskih Obrov v podrejenem položaju. Po njihovi ustalitvi so jih Obri prišli večkrat ropat, jemali so jim ženske in otroke.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlaga in metoda slikovne demonstracije	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 2
	Kaj menite, da se je potem zgodilo? Mislite, da so Slovani kar mirno prenašali nadoblast?	Upri so se.	Metoda razgovora	
	Tako je. Da bi se ubranili te nevarnosti, so se leta 623 pod vodstvom Sama uspešno upri in na območju upornih plemen je nastala Samova plemenska zveza. Južni del njenega ozemlja so obvladovali slovenski predniki, ki so v drugi polovici 7. stoletja tu osnovali svojo državo Karantanijo.	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	
	Poznate še kakšno deželo slovenskih prednikov poleg Karantanije? Pomagajte si s sliko na power pointu.	Karniola.	Metoda dela s slikovnimi viri	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 3

	Tako je. Na območju južno od Karavank se je raztezala njena južna soseda, slovanska Karniola. O deželi je malo znanega. Domnevno je imela podoben družbeni red kot Karantanija.	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	
	Poglejte sliko na drsnici. Kako se imenuje grad na sliki?	Krnski grad.	Metoda dela s slikovnimi viri	Projekcijsko platno, diaprojektor, računalnik PP, str. 4
	Tako je. Na sliki je Krnski grad, ki se danes nahaja na avstrijskem Koroškem in tukaj je bilo središče Karantanije in sedež karantanskega kneza.	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	
	Sedaj pa odprite učbenik na strani 72 in si oglejte na levi strani shemo karantanske družbe. Tisti, ki nimate učbenika s seboj si pomagajte s sliko na drsnici. Katere družbene sloj vidimo?	Knez, kosezi, župani, svobodnjaki, sužnji	Metoda dela s slikovnimi viri	Koraki v času, Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, O. Janša Zorn, M. Zorn, D. Mihelič (Ljubljana, 2014), str. 72. Projekcijsko platno, diaprojektor, računalnik PP, str. 5
	Tako je. Pa si oglejmo podrobno družbene sloje v Karantaniji. Na vrhu družbene piramide je knez. Pod njim je sloj kosezov, ki so bili knezovo konjeniško spremstvo. Večina prebivalcev Karantanije so bili svobodni kmetje. Živel so v župah - območje ene ali večih vasi, ki so jim	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	Projekcijsko platno, diaprojektor, računalnik PP, str. 5

	načelovali župani. Najnižji položaj so imeli nesvobodni ljudje - sužnji, ki jih je bilo zelo malo.			
	Ste vsi rešili prvo nalogo izpolnjevanke? Prosim, če vsak učenec prebere eno rešitev prve naloge.	Da Učenci berejo rešitve.	Metoda razgovora	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 6 Izpolnjevanke
2. Izguba Samostojnosti (10)	Kaj smo rekli, kdo je ogrožal Alpske Slované?	Obri, Avari.	Metoda razgovora	
	Tako je. Sredi 8. stoletja so Karantanijo znova ogrozili nomadski Obri. Ker so bili Karantanci prešibki, je karantanski knez Borut zaprosil Bavarce za pomoč. Bavarcem in Karantancem je uspelo s skupno vojsko premagati Obre. Bavarci so zahtevali, da Karantanci v zameno za pomoč pri vojskovanju priznajo njihovo nadoblast.	Učenci poslušajo.	Metoda razlage.	
	Kaj je to pomenilo za Karantance?	Izguba samostojnosti, zmaga nad Obri.	Metoda razgovora	
	Tako je. Karantanija je izgubila samostojnost in ostala podrejena Bavarcem oziroma posredno Frankom, ki so prevzeli oblast nad Bavarci. Pomembno je poudariti, da je ohranila svojo	Učenci poslušajo.	Metoda razlage	

	avtonomijo, ki se je kazala v tem, da so še vedno lahko izbirali svoje kneze, vendar so morali dobiti dovoljenje frankovskega vladarja.			
	Vsi veste, kaj pomeni avtonomija?	Ne.	Metoda razgovora	
	Avtonomija pomeni, da recimo v našem primeru Karantanija samostojno upravlja z karantanskim ozemljem ampak v okviru Bavarske oziroma Frankovske države. Se pravi samostojno upravljanje določenega ozemlja v okviru države.	Učenci poslušajo	Metoda razlage	
	Kdo ve, kako so Karantanci izbirali svoje kneze? Pomagajte si s sliko na drsnici.	Potekal je obred ustoličevanja.	Metoda dela s slikovnimi viri	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik, PP, str. 7
	Tako, da je potekal obred ustoličevanja na knežjem kamnu. Na drsnici imamo besedilo, ki govori o ustoličevanju knezov. Eden od učencev naj prosim prebere besedilo.	Učenec prebere besedilo.	Metoda besedne demonstracije	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik, PP, str. 8
	Kdo bo obnovil besedilo na hitro z glavnimi poudarki?	Bodočemu vojvodu so nadeli siv suknjič in so mu dali okrog rdeč pas in na njem rdečo torbo. Nato so	Metoda dela s pisnimi viri	

		ga posadili na kobilu in ga peljali trikrat okrog kamna. Peli so mu slovensko pesem in hvalili s tem boga.		
	Ste vsi uspeli izpolniti drugo nalogo? Prosim, da vsak učenec prebere eno rešitev.	Učenci preberejo rešitve, ostali učenci si zapisujejo, kar nimajo zapisano.	Metoda razgovora.	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 9
3. Upor Ljudevita Posavskega, Spodnja Panonija in Velikomoravska (10 min)	Poglejte na zemljevid v učbeniku na strani 73. Dežele, ki ležijo na vzhodnem obrobju frankovske države, so si prizadevale doseči neodvisnost od Frankov. V kneževini med Dravo in Savo se je Frankom uprl Ljudevit Posavski. Pridružil se mu je tudi del Karantancev in Karniolcev. Upor so franki zatrli.	Učenci poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda dela s slikovnim virom Metoda razlage	Koraki v času, Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, O. Janša Zorn, M. Zorn, D. Mihelič (Ljubljana, 2014), str. 73. Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 10
	Kaj menite, da se je nato zgodilo? Ali so bili po vašem mnenju poraženci kaznovani?	Da.	Metoda razgovora	
	Tako je. Karantanija je posledično izgubila državnost in domače kneze leta 828, zemlja je bila razdeljena med pomočnike frankovskega vladarja, ki so zavladali prebivalstvu Karantanije in Karniole.	Učenci poslušajo	Metoda razlage	
	Okoli leta 840 je frankovski kralj podelil Spodnjo Panonijo v fevd slovanskemu		Metoda razlage	

	<p>knezu Pribini. Pri Blatnem jezeru je dal sezidati svojo prestolnico Blatenski kostel v Blatnogradu.</p> <p>Sliko lahko vidite v učbeniku na strani 73.</p> <p>Po njegovi smrti 861 ga je nasledil njegov sin Kocel. Sprva je bil vdan frankovski vazal kot njegov oče, kasneje pa so se mu pojavile težnje po osamosvojitvi. Povezal se je z velikomoravskim knezom Rastislavom v uspešen protifrankovski upor.</p>	Učenci poslušajo.	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Koraki v času, Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, O. Janša Zorn, M. Zorn, D. Mihelič (Ljubljana, 2014), str. 73.</p>
	<p>Sedaj smo zaključili z novo snovjo. Ali ste rešili tudi tretjo nalogo izpolnjevanke? Preglejmo rešitve skupaj. Vsak učenec prebere eno poved.</p>	Učenci berejo izpolnjevanke in popravljajo napake.	Metoda razgovora	Projekcijsko platno, diaproyektor, računalnik PP, str. 11

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVALJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	Sedaj bomo ponovili, kaj smo se danes naučili. Dobili boste križanko. Najprej jo boste individualno rešili. Časa imate 3 minute.	Učenci poslušajo.	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	Križanka
	Učitelj sproti preverja,	Učenci rešujejo križanko.	Individualna oblika dela	Križanka

	če vsi učenci rešujejo križanko.			
	Ali je že kdo dobil rešitev? Kaj je rešitev?	Da. Karantanija.	Frontalna učna oblika dela Metoda razgovora	
	Tako je. Preverite rešitve. Učitelj vsak pojem razloži.	Učenci naglas preberejo rešitve.	Metoda razgovora	Projekcijsko platno, diaprojektor, računalnik PP, str. 12 Križanka

SEZNAM PRILOG:

1. Nerešen rebus.
2. Rešen rebus.
3. Nerešena izpolnjevanka.
4. Rešena izpolnjevanka.
5. Nerešena križanka
6. Rešena križanka
7. PowerPoint predstavitev

1. PRILOGA: NEREŠEN REBUS

REBUS

4. 6. 2015

Najdaljša reka v Severni Afriki je

__ X X

__ R K T I K A

__ L

ali __ X X X X

Rešitev: _____

2. PRILOGA: REŠEN REBUS

REŠITEV REBUSA

4. 6. 2015

Najdaljša reka v Severni Afriki je

KARXX

ANTARKTIKA

NIL

ali JAXXXX

Rešitev: KARANTANLJA

3. PRILOGA: NEREŠENA IZPOLNJEVANKA

Novo domovine alpskih Slovanov

1. Nastanek Karantanije in družbeni sloji v Karantaniji

Naši predniki, ki jih imenujemo _____ so prišli na Balkan skupaj z nomadskimi _____ ali _____. Alpski Slovanovi so se leta _____ pod vodstvom _____ uspešno uprli in nastala je _____. Zveza Zahodnih Slovanov se je imenovala _____. Slovenski predniki so v drugi polovici ____ stoletja tu osnovali svojo državo _____. Južno od Karavank se je raztezala njena južna sosedna, slovanska _____. Središče _____ in sedež _____ kneza je bil _____.

V tistem času so poznali že družbene sloje. Na vrhu družbene piramide je _____. Pod njim je sloj _____. Nato sledijo _____, ki so načelovali _____. Najnižji položaj so imeli _____.

2. Izguba samostojnosti

Sredi ____ stoletja so _____ ogrozili _____. Ker so sami bili prešibki, so za vojaško pomoč zaprosili _____. Sredi ____ stoletja je Karantaniji vladal knez _____. _____ so zahtevali, da Karantanci v zameno za pomoč pri vojskovanju priznajo njihovo _____. S skupno vojsko jim ____ uspelo premagati _____. Posledica je bila, da je Karantanija izgubila _____ in ostala podrejena _____ oziroma posredno _____, ki so prevzeli oblast nad _____. Ohranila je svojo _____, ki se je kazala v tem, da so lahko izbirali svoje kneze in jih _____ na knežjem kamnu. Avtonomija pomeni _____ upravljanje določenega _____ v okviru _____.

3. Upor Ljudevita Posavskega, Spodnja Panonija in Velikomoravska

Dežele na vzhodnem obrobju frankovske države, ki so ji bile podrejene, so si prizadevale za lastno avtonomijo, zato so se pojavili številni protifrankovski _____. V kneževini med Dravo in Savo, torej na ozemlju današnje _____, je upor vodil _____. Pridružili so se mu tudi nekateri Karantanci in Karniolci, vendar je bil upor neuspešen, poraženci pa _____ - izgubili so svoje kneze.

Okoli leta 840 je frankovski kralj podelil Spodnjo Panonijo v fevd slovanskemu knezu _____. Pri Blatnem jezeru je dal sezidati svojo prestolnico Blatenski kostel v _____. Padel je kot frankovski vazal v boju proti Moravanom leta 861. Nasledil ga je njegov sin _____, ki je bil sprva zvest frankovski vazal, nato pa je začel kazati težnje po osamosvojitvi. Leta 869 se je povezal z velikomoravskim knezom _____ v _____ protifrankovskem upor. Kratkotrajno je dosegla tudi politično osamosvojitvev (869-874).

4. REŠENA IZPOLNJEVANKA

REŠITVE IZPOLNJEVANKA

4. 6. 2015

Novo domovine alpskih Slovanov

1. Nastanek Karantanije in družbeni sloji v Karantaniji

Naši predniki, ki jih imenujemo alpski Slovani so prišli na Balkan skupaj z nomadskimi Obri ali Avari. Alpski Slovani so se leta 623, pod vodstvom Sama, uspešno uprli in nastala je Samova plemenska zveza. Slovenski predniki so v drugi polovici 7. stoletja tu osnovali svojo državo Karantanijo. Južno od Karavank se je raztezala njena južna sosedka, slovenska Karniola. Središče Karantanije in sedež karantanskega kneza je bil Krnski grad. V tistem času so poznali že družbene sloje. Na vrhu družbene piramide je knez. Pod njim je sloj kosezov. Nato sledijo župani, ki so načelovali svobodnjakom. Najnižji položaj so imeli sužnji.

2. Izguba samostojnosti

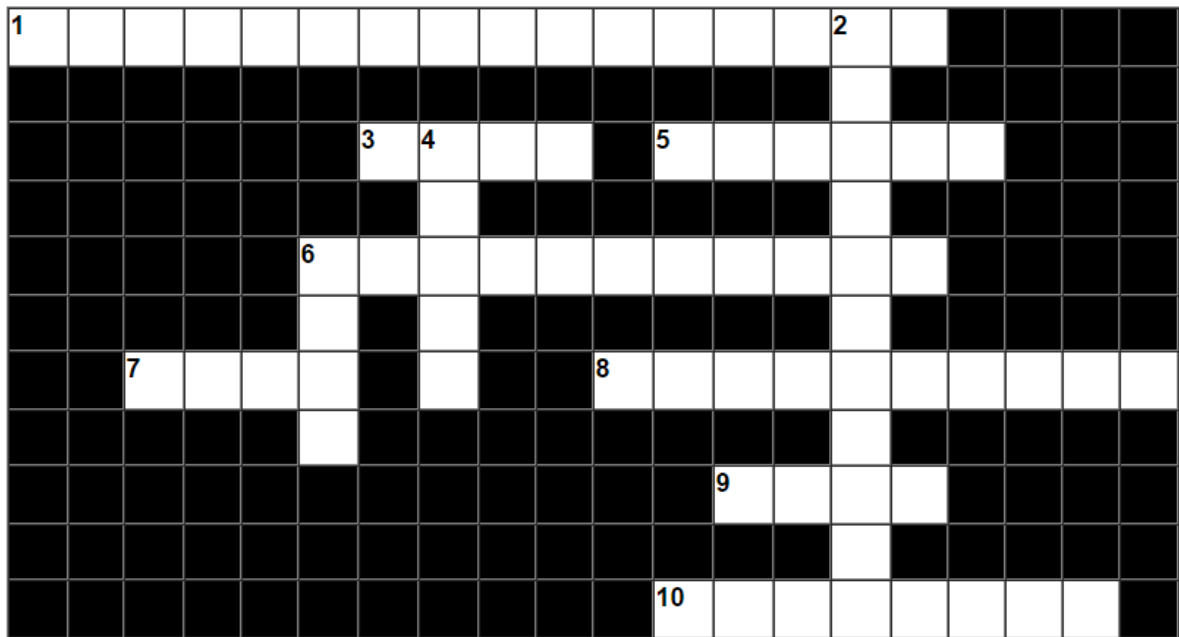
Sredi 8. stoletja so Obri ogrozili Karantanijo. Ker so sami bili prešibki, so za vojaško pomoč zaprosili Bavarce. Sredi 8. stoletja je Karantaniji vladal knez Borut. Bavarci so zahtevali, da Karantanci v zameno za pomoč pri vojskovanju priznajo njihovo nadoblast. S skupno vojsko jim je uspelo premagati Obre. Posledica je bila, da je Karantanija izgubila samostojnost in ostala je podrejena Bavarcem oziroma posredno Frankom, ki so prevzeli oblast nad Bavarci. Ohranila je svojo avtonomijo, ki se je kazala v tem, da so lahko izbirali svoje kneze in jih ustoličevali na knežjem kamnu. Avtonomija pomeni upravljanje samostojno upravljanje določenega ozemlja v okviru države.

3. Upor Ljudevita Posavskega, Spodnja Panonija in Velikomoravska

Dežele na vzhodnem obrobju frankovske države, ki so ji bile podrejene, so si prizadevale za lastno avtonomijo, zato so se pojavili številni protifrankovski upori. V kneževini med Dravo in Savo, torej na ozemlju današnje Hrvaške, je upor vodil Ljudevit Posavski. Pridružili so se mu tudi nekateri Karantanci in Karniolci, vendar je bil upor neuspešen, poraženci pa kaznovani - izgubili so svoje kneze. Okoli leta 840 je frankovski kralj podelil Spodnjo Panonijo v fevd slovanskemu knezu Pribini. Pri Blatnem jezeru je dal sezidati svojo prestolnico Blatenski kostel v Blatnogradu. Padel je kot frankovski vazal v boju proti Moravanom leta 861. Nasledil ga je njegov sin Kocelj, ki je bil sprva zvest frankovski vazal, nato pa je začel kazati težnje po osamosvojitvi. Leta 869 se je povezal z velikomoravskim knezom Rastislavom v uspešnem protifrankovskem uporu. Kratkotrajno je dosegla tudi politično osamosvojitvev (869-874).

5. NEREŠENA KRIŽANKA

Crossword

Across:

- 1 V kneževini med Dravo in Savo se je Frankom uprl _____
- 3 _____ ali Avari
- 5 Knezovo konjeniško spremstvo so bili _____
- 6 GESLO:
- 7 Območje ene ali več vasi.
- 8 Sedež Karantanije
- 9 Voditelj, ki je leta 623 vodil upor alpskih Slovanov proti Obrom.
- 10 Dežela slovenskih prednikov.

Down:

- 2 Na njem so ustoličevali karantanske kneze.
- 4 Karantanski knez, živeč v 8. stoletju.
- 6 Na vrhu družbene piramide je bil _____.

6. REŠENA KRIŽANKA

Crossword

Across:

- 1 V kneževini med Dravo in Savo se je Frankom uprl _____
- 3 _____ ali Avari
- 5 Knezovo konjeniško spremstvo so bili _____
- 6 GESLO:
- 7 Območje ene ali več vasi.
- 8 Sedež Karantanije
- 9 Voditelj, ki je leta 623 vodil upor alpskih Slovanov proti Obrom.
- 10 Dežela slovenskih prednikov.

Down:

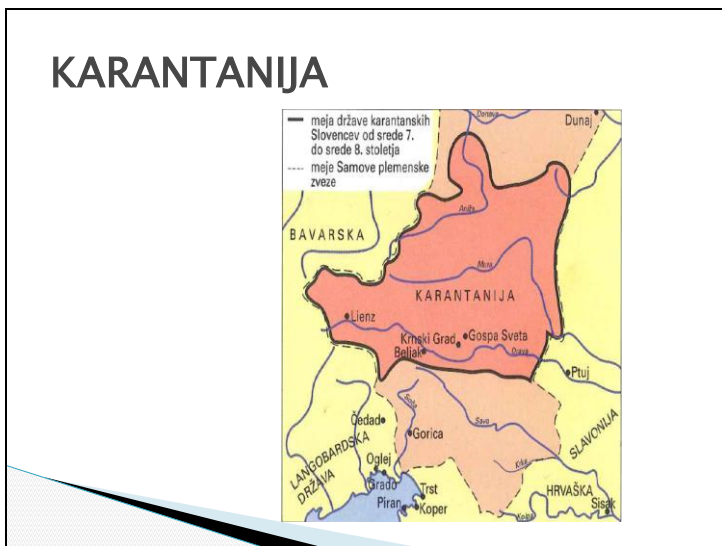
- 2 Na njem so ustoličevali karantanske kneze.
- 4 Karantanski knez, živeč v 8. stoletju.
- 6 Na vrhu družbene piramide je bil _____.

7. POWERPOINT PREDSTAVITEV

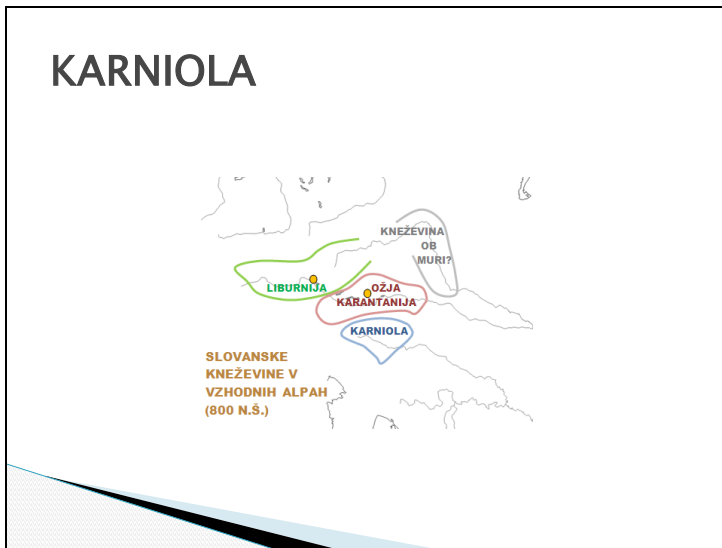
Diapozitiv 1

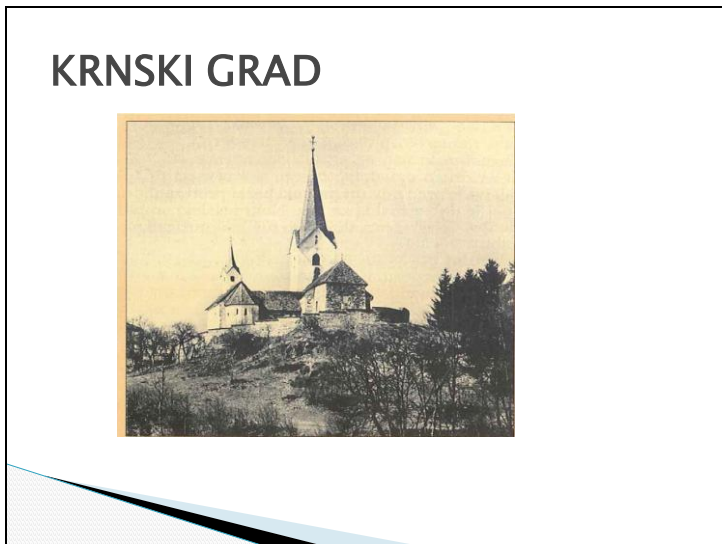
Diapozitiv 2

Diapozitiv 3

Diapozitiv 4

Diapozitiv 5

Diapozitiv 6

IZPOLNJEVANKA

1. Nastanek Karantanije in družbeni sloji v Karantaniji

Naši predniki, ki jih imenujemo alpski Slovani so prišli na Balkan skupaj z nomadskimi Obri ali Avari. Alpski Slovani so se leta 623, pod vodstvom Sama, uspešno uprli in nastala je Samova plemenska zveza. Slovenski predniki so v drugi polovici 7. stoletja tu osnovali svojo državo Karantanijo. Južno od Karavank se je raztezala njena južna sosedka, slovenska Karniola. Središče Karantanije in sedež karantanskega kneza je bil Krnski grad. V tistem času so poznali že družbene sloje. Na vrhu družbene piramide je knez. Pod njim je sloj kozorci. Nato sledijo župani, ki so načelovali svobodnjakom. Najnižji položaj so imeli sužnji.

Diapozitiv 7

Diapozitiv 8

Bodočemu vojvodu nadenejo siv suknjič in dajo okrog rdeč pas in na njem veliko rdečo torbo, kakor je pripravno in primerno za lovskega mojstra. V njo spravi svoj sir, svoj kruh in svoj prigrizek. Dajo mu tudi lovski rog, dobro pritrjen z rdečimi jermeni, in mu nadenejo dva čevlja z rdečimi vezalkami. Preko suknjiča mu dajo siv plašč in posade nanj siv slovenski klobuk s sivo klobučno vrvico. Nato ga posade na kobilu in ga peljejo k nekemu kamnu ... in ga peljejo trikrat okrog tega kamna. Tudi pojejo vsi, majhni in veliki, žene in možje skupaj svoj slovenski kirielejson, to je svojo slovensko pesem, in hvalijo s tem boga in svojega stvarnika, da je njim in deželi dal gospoda po njihovi volji: »Čest i hvala Bogu vsemogočnemu, iže stvari nebo i zemljo, da dal jest nam i našej dežele knez i gospod po našej volji«.

B. Grafenauer

2015/6/5

Diapozitiv 9

IZPOLNJEVANKA

2. Izguba samostojnosti

Sredi 8. stoletja so Obri ogrozili Karantanijo. Ker so sami bili prešibki, so za vojaško pomoč zaprosili Bavarce. Sredi 8. stoletja je Karantaniji vladal knez Borut. Bavarci so zahtevali, da Karantanci v zameno za pomoč pri vojskovanju priznajo njihovo nadoblast. S skupno vojsko jim je uspelo premagati Obre. Posledica je bila, da je Karantanija izgubila samostojnost in ostala je podrejena Bavarcem oziroma posredno Frankom, ki so prevzeli oblast nad Bavarci. Ohranila je svojo avtonomijo, ki se je kazala v tem, da so lahko izbirali svoje kneze in jih ustoličevali na knežjem kamnu. Avtonomija pomeni upravljanje samostojno upravljanje določenega ozemlja v okviru države.

2015/6/5

Diapozitiv 10

LJUDEVIT POSAVSKI

2015/6/5

- Diapozitiv 13

**HVALA ZA
POZORNOST! :D**

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine I

UČNA PRIPRAVA
NASTAJANJE EVROPSKIH DRŽAV

Datum: 5. 6. 2015

Špela Ferme in Tanja Vozelj

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola Petra Pana
Razred: 7. a
Datum: 5. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: SREDNJI VEK – OBLIKOVANJE NOVE KULTURNE IN POLITIČNE PODOBE EVROPE- tema iz učbenika: Srednji vek: politična podoba Evrope
Učna enota – naslov učne ure: Nastajanje evropskih držav
Učne oblike: frontalna oblika, individualno delo, parno delo.
Učne metode: Metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri, metoda demonstracije (besedne in slikovne), metoda grafičnih izdelkov.
Učne tehnike: viharjenje možganov ali brainstorming, sestavljanje.
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- učenci razvijejo spretnosti časovne in prostorske predstavljalnosti,- razvijejo sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnosti in drugačnosti ver, kultur in skupnosti. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) Izobraževalni učni cilji <i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i>

- pojasniti razkol med zahodno rimokatoliško in vzhodno pravoslavno cerkvijo ter kdaj je do njega prišlo,
- ovrednotiti pomen tega razkola za današnjo versko opredelitev Evrope,
- pojasniti kdo so vrhovni vodje pravoslavne in katoliške cerkve,
- pojasniti zakaj je prišlo do spora med papeži in nemškimi cesarji in naštetih posledice tega spora,
- pojasniti vzroke za križarske vojne in opisati njihove temeljne značilnosti,
- naštetih posledice križarskih vojn,
- naštetih ozemeljsko zaokrožene države, ki so se pojavile v Evropi v 14. stoletju in kratko opisati dogajanje pred njihovim nastankom,
- primerjati današnjo politično podobo Evrope s srednjeveško.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- na zemljevidu Evrope označiti države, ki so se formirale v času od 10.-14. stoletja,
- samostojno rešiti nalogo,
- upoštevati navodila za delo v paru in aktivno sodelovati s sošolcem,
- povezati učno vsebino z grafičnim prikazom,
- iz slišanih informacij izluščiti najpomembnejše in jih obnoviti,
- sodelovati z drugimi pri delu v paru.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- spoštovati različnosti in drugačnosti ver, kultur in skupnosti.
- pokazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine in drugih religij,
- izraziti strpen in odprt odnos do ostalih religij.

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev, učno delovni list, učbenik (Janša Zorn, Zorn, Mihelič, Koraki v času 7, Ljubljana: 2014), delovni zvezek (Janša Zorn, Zorn, Mihelič, Koraki v času 7, Ljubljana: 2014).

- učni pripomočki:

Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE,
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE,

3. URJENJE ALI VADENJE,

4. PONAVLJANJE.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

1. Geografija (učenci umestijo novo nastale države na zemljevid, s pomočjo zemljevida opišejo pot križarjev, urijo se v branju zemljevida, primerjajo politično podobo Evrope s srednjeveško).
2. Slovenščina (učenci se urijo v zapisovanju učne snovi).
3. Državlјanska in domovinska vzgoja ter etika (učenci spoznavajo politične sisteme, politične funkcije in religije).

Novi pojmi s pojasnilom:

patriarh - naziv škofa v Carigradu,

škof - predstojnik samostojne upravne enote (škofije) rimskokatoliške cerkve,

fevdni gospod - lastnik zemlje (fevda),

imperij - cesarstvo,

križarske vojne - vojni pohodi katoliških knezov in vitezov v 10.-14. stoletju v sveta mesta na Bližnji vzhod,

investiturni boj - imenovanje ali namestitvev nekoga na nek položaj,

rekonkvista - ponovo zavzetje Pirinejskega polotoka s strani katoliške cerkve.

Viri in literatura:

1. Olga Janša Zorn, Matija Zorn, Darja Mihelič, Koraki v času 7 : Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Ljubljana : DZS, 2014.

Olga Janša Zorn, Matija Zorn, Darja Mihelič, Koraki v času 7 : Delovni zvezek za zgodovino v 7. razredu osnovne šole, Ljubljana : DZS, 2014.

2. Manfred Mai, Svetovna zgodovina na kratko : od prvih civilizacij do sodobnega sveta, Ljubljana : MK, 2005.

3. Svetovna zgodovina: od začetkov do danes, Ljubljana: CZ, 1976.

4. Politična podoba Evrope v 15. stoletju. http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/apeninski_polotok.html (Dostop: maj 2015).

5. Učni list, velika shizma: <http://www.religije.com/krscanstvo.htm> (Dostop: maj 2015).

6. PPT 2: <https://spa08.wikispaces.com/Religion+and+Monasteries> (Dostop: maj 2015).

7. PPT 3: <http://www.patheos.com/blogs/getreligion/2014/01/news-flash-ap-ends-the-great-schism-of-1054/> (Dostop: maj 2015).

8. PPT 4: http://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Roman_Empire (Dostop: maj 2015).

9. PPT 5: http://en.wikipedia.org/wiki/Walk_to_Canossa (Dostop: maj 2015).

10. PPT 6: <https://spa08.wikispaces.com/Religion+and+Monasteries> Dostop: maj 2015).

- 11.** PPT 7: http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/tina/34vojna.html
<http://www.thegospelcoalition.org/blogs/kevindeyoung/2015/02/09/what-about-the-crusades/>
(Dostop: maj 2015).
- 12.** PPT 7: <https://europeanhistory.boisestate.edu/crusades/1st/20.shtml> (Dostop: maj 2015).
- 13.** PPT 8: <http://resourcesforhistoryteachers.wikispaces.com/WHI.9> (Dostop: maj 2015).
- 14.** PPT 9: <http://awesomestuffwomendid.tumblr.com/post/3323246883/turned-the-tide-of-the-hundred-years-war-saint> (Dostop: maj 2015).
- 15.** PPT 10: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Reconquista_-_S%C3%A8gle_XIII.png
(Dostop: maj 2015).
- 16.** PPT 10: <http://cmapspublic3.ihmc.us/rid=1LSV9NG2J-20C4W2B-196D/T15%20La%20Edad%20Media> (Dostop: maj 2015).
- 17.** PPT 11: <http://www.vijesti.me/caffe/dzingis-kan-neshvaceni-legendarni-ratnik-187500>
<http://pixshark.com/mongol-empire-map.htm> (Dostop: maj 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
8 min	<p>Pozdravljeni!</p> <p>Današnja ura zgodovine bo precej dinamična in bo morda spomnila na geografijo, saj si bomo veliko pomagali z različnimi zemljevidi. Najprej vam bom razdelila učno delovne liste, ki jih bomo potrebovali pri današnji uri, ter sestavljanke.</p> <p>Na voljo imate nekaj minut, da sestavljanke sestavite in jo prilepite na zadnjo stran učnega lista.</p>	Odzdravijo.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učni pripomočki: lepilo. Učila: učno delovni list, sestavljanke.
	Razdelim učno delovne liste in sestavljanke ter nadziram delo.	Sestavijo in prilepijo sestavljanke na učno delovni list.	Individualna oblika. Metoda grafičnih izdelkov. Tehnika : sestavljanke.	Učila: učno delovni list, sestavljanke.
	Zanima me, kaj menite, da ta	Države Evrope v	Frontalna	Učila:

sestavljanka prikazuje ?	srednjem veku.	oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.	učno delovni list.
Res je. Še bolj natančno prikazuje politično podobo Evrope v 15. stoletju. Sedaj bomo s pomočjo učno delovnega lista, zemljevidov in učbenika pogledali kakšne situacije so se v tem času odvijale v posameznih državah, in sicer si bomo najprej pogledali vzpon papeštva, potem križarske vojne in nazadnje še ozemeljsko zaokrožene države tistega časa. Tako boste ob koncu ure znali našteti in opisati nastanek ozemeljsko zaokroženih evropskih držav: Francije, Anglije, Španije, Portugalske, Rusije ter razmere v Svetem rimskem cesarstvu in odnos med Bizantinskim cesarstvom in križarji.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: učno delovni list.

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI	KLJUČNI POUDARKI
<p>1. VZPON</p> <p>PAPEŠTVA</p> <p>12 min</p>	<p>Poglejmo si najprej zemljevid na PPT 2.</p> <p>Kaj menite, da zemljevid prikazuje ?</p> <p>Res je. Mogoče kdo ve, kakšno delitev prikazuje, če vam namignem, da gre za versko delitev Evrope ?</p>	<p>Učenci gledajo PPT.</p> <p>Delitev Evrope na 2 dela.</p> <p>Na pravoslavno in katoliško.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.</p>	<p>Učila: PPT 2.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	<p>Razkol na rimskokatoliško cerkev in pravoslavno cerkev.</p> <p>Patriarh in papež.</p>
	<p>Tako je. V 11. stoletju, natančneje leta 1054, je prišlo ločitve znotraj krščanstva zaradi spora o prevladi nad krščanskim ozemljem.</p>		<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: PPT.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	
	<p>Kdo pa je glavni predstavnik katoliške ter pravoslavne cerkve, kakšen naziv imata ti dve osebi?</p>	<p>Patriarh in papež.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učila: PPT.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	

Tako je. Patriarh je v bistvu naziv škofa v Carigradu, medtem ko je pri nas škof le predstavnik ene škofije.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: PPT. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.
Na PPT 3 lahko vidite papeža rimskokatoliške cerkve ter patriarha pravoslavne cerkve.	Gledajo sliko.	Frontalna oblika. Metoda slikovne demonstracije.	Učila: PPT 3. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.
Poglejte zemljevid na PPT 2 in vsak naj našteje katero izmed današnjih držav, ki je pravoslavna in ostali kakšno, ki je rimskokatoliška ?	Grčija, Bolgarija, Rusija ... Italija, Slovenija, Francija ...	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora. Tehnika : možganska nevihta.	Učila: PPT 2. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.
Poglejte na vaše sestavljene zemljevide in povejte, katera je bila največja politična tvorba v 15. stoletju v Srednji Evropi ?	Sveto rimsko cesarstvo.	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.	Učila: učno delovni list.
Tako je. Sveto rimsko cesarstvo je bilo največja politična velesila in je veljalo za dediča nekdanjega rimskega cesarstva.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: PPT. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.

<p>Poglejte na PPT 4 in naštejte, katere današnje države je SRC obsegalo.</p>	<p>Francijo, Beneluks, Italijo, Švico, Nemčijo, Avstrijo, Slovenijo, Poljsko, Češko.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.</p>	<p>Učila: PPT 4. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>
<p>Svetemu rimskemu cesarstvu je vladal cesar medtem ko je v vsakdanjem življenju imela veliko moč cerkev in preko nje papež. Med papeži in nemškimi cesarji je pogosto prihajalo do spora zaradi vprašanja, kdo sme imenovati škofe oz. do investiturnega spora. Papež Gregor VII. je bil tisti, ki je želel uvesti nove reforme, ki bi dajale večjo moč papežu, kar pa cesarju Henriku IV. ni bilo po godu in Gregorja ni priznal. Papež je cesarja zato izobčil. Kaj se je zgodilo s cesarjem Henrikom IV. pa se preberimo</p>	<p>Poslušajo in odprejo učbenike.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>Učila: učbenik</p>

na strani 74 v učbeniku.			Koraki v času 7, str. 74.
Izberem učenca, da prebere.	Bere, ostali poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda besedne demonstracije.	Učila: učbenik Koraki v času 7, str. 74.
Kaj je moral torej storiti cesar Henrik IV.? In kaj prikazuje slika v učbeniku na strani 74 ?	Opravičiti se je moral. Prikazuje, kako je Henrik IV. pokleknil pred papežem.	Frontalna oblika. Metoda dela s pisnimi viri, metoda razgovora.	Učila: učbenik Koraki v času 7, str. 74.
Kaj menite, da pomeni, če rečemo, da gre nekdo v Canosso? Kar naj vsak poda svojo idejo.	Da se opraviči, ... (brainstorming)	Frontalna oblika. Metoda razgovora. Tehnika viharjenje možganov ali brainstorming.	
Res je. Mora se opravičiti, ponižati. Pokažem PPT 5. V tem investiturnem sporu je tako zmagala katoliška cerkev, znebila se je vpliva cesarja, cesarja pa so od zdaj naprej volili nemški knezi.	Poslušajo in gledajo PPT.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: PPT 5. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.

2. KRIŽARSKE VOJNE 12 min	Poglejte zemljevid na PPT 6 in povejte, kdo je ogrožal Evropo z jugovzhoda.	Muslimani.	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.	Učila: PPT 6. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.	Križarske vojne, križarji.
	Tako je. Sredi 11. stoletja so muslimani osvojili krščanska območja, celo Jeruzalem s Kristusovim grobom. Tako so bile prekinjene tudi romarske poti v te svete kraje. Muslimani pa so ogrožali tudi Bizantisko cesarstvo. Zaradi tega je bizantinski cesar prosil za pomoč krščanski zahod. Poglejmo učbenik na strani 74 in preberimo pod sliko označeno z Vir C kaj prikazuje.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: učbenik Koraki v času 7, str. 74.	
	Določim učenca, da prebere. Torej, papež Urban II v Franciji leta 1095	Učenec bere, ostali poslušajo.	Frontalna oblika. Metoda besedne demonstracije. Metoda razlage.	Učila: učbenik Koraki v času 7, str. 74.	

<p>zbere prvo vojsko križarjev.</p> <p>Na isti strani spodaj si preberimo kako je papež pozval vojake.</p> <p>Določim učenca, da prebere.</p> <p>To so bili večinoma katoliški vitezi, knezi in navadni vojaki.</p>	<p>Učenec bere, ostali poslušajo.</p>	<p>Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p>		
<p>Poglejmo slike na PPT 7 in opišimo, značilno opravo križarja. Kar vsak naj našteje eno značilnost. (Določam učence po vrsti, da povedo).</p>	<p>Nosil je viteški oklep, imel je ščit s križem rdeče barve, meč in konja.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Tehnika : možganska nevihta.</p>	<p>Učila: PPT 7.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	
<p>Kot vidimo na PPT 8 so vojne trajale kar 200 let, glavnih pohodov pa je bilo 7. Na žalost pa za kristjane niso bile uspešne. Posledica vojn je bil razpad bizantinskega cesarstva na majhne kneževine, odnosi med Zahodno evropo in vzhodnim delom pa so se poslabšali.</p>		<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: PPT 8.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	

<p>3. OZEMELJSKO ZAOKROŽENE DRŽAVE</p> <p>7 min</p>	<p>Poglejte sedaj zemljevid na učno delovnem listu, ki ste ga sestavili. Naštejte mi štiri države zahodu Evrope, ki so bile samostojne v tem času.</p> <p>Da, sedaj pa mi prosim še na zemljevidu pokažete te države.</p> <p>Grem do nekaj učencev.</p>	<p>Anglija, Francija, Španija, Portugalska.</p> <p>Pokažejo države na učno delovnem listu.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri.</p>	<p>Učila: učno delovni list, PPT.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>	<p>Fevdni gospod, stoletna vojna, rekonkvista, Džingiskan.</p>
	<p>Res je. V teh državah, ki so bile enotne, sta na območju celotne države veljala ista oblast in isti zakoni.</p> <p>Prebivalci pa so bili podrejeni oblasti fevdnega gospoda.</p>		<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p>		
	<p>Kdo je fevdni gospod ?</p>	<p>Fevdni gospod je lastnik zemlje oz. fevda</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>		
	<p>Tako je.</p> <p>Na učnem listu, si v zemljevid vpišite posamezne značilnosti držav, ki bodo projecirane na tablo. Sproti si</p>	<p>Poslušajo in pripravijo pisalo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Učila: učno delovni list.</p>	

<p>zapišite ključne značilnosti, ki jih bom omenila.</p> <p>Najprej Francija in Anglija. Obe državi sta se zapletli v vojno, ki je tralaja kar sto let in ji zato rečemo ...</p> <p>Da, čisto logično. (PPT 9 → Slika Stoletne vojne).</p> <p>Angleški vladarji so želeli zavladati na francoski zemlji, Francozi pa so jih želeli pregnati. V tej vojni je zmagala Francija.</p>	<p>Poslušajo in hkrati zapisujejo v okvirček.</p> <p>Stoletna vojna.</p> <p>Gledajo sliko.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Učila:</p> <p>učno delovni list, PPT 9.</p>
<p>Preberite, kaj ste zapisali v okvirček poleg Anglije in Francije ?</p>	<p>Francija in Anglija sta se zapletli v 100 letno vojno.</p> <p>Zmagala je Francija.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Učila:</p> <p>učno delovni list.</p>
<p>Portugalska si je neodvisnost od Španije pridobila v 15. stoletju.</p> <p>Pokažem PPT 10.</p>	<p>Poslušajo in hkrati zapisujejo v okvirček.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage, metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Učila:</p> <p>Učno delovni list, PPT 10.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.</p>

<p>Na Pirinejskem polotoku so od 8. stoletja vladali Muslimanski Arabci. Tam so vzpostavili svojo oblast, upravo, vero, razvijali so pisavo, arhitekturo, umetnost. Ob koncu 15. stoletja pa je španska kraljeva katoliška vojska pregnala Arabce in ponovno osvojila ozemlje, temu s tujko pravimo REKONKVISTA.</p> <p>Na drsnici pa lahko točno vidite, kako je to osvajanje potekalo. Zadnja, ki jo je kraljeva vojska osvojila je bila Grenada.</p> <p>Španska kraljestva so se nato združila in povezala v enotno špansko državo.</p> <p>Portugalska pa si je prav tako v 15. stoletju izborila neodvisnost od</p>	<p>Gledajo PPT.</p>		
--	---------------------	--	--

Španije.			
Preberite, kaj ste zapisali v okvirček na učno delovnem listu.	Španci ponovno osvojijo Pirinejski polotok in preženejo Arabce. Temu pravimo rekonkvista. Potem se združijo v skupno špansko kraljestvo, Portugalska postane neodvisna.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	Učila: učno delovni list.
Na PPT 11 pa je slika mogočnega mongolskega vladarja. Veste katerega ?	Gledajo PPT. Džingiskana .	Frontalna oblika. Metoda dela s slikovnimi viri, metoda razgovora.	Učila: učno delovni list, PPT 11. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.
Da, pravilno. Mongoli prihajajo iz vzhodne Azije in so v 13. stoletju osnovali veliko kraljestvo, ki je segalo na območje Rusije. Rusija potem postane samostojna in se otrese mongolov	Poslušajo in hkrati zapisujejo v okvirček.	Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: učno delovni list, PPT. Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik.

šele konec 15. stoletja			
Preberite, kaj ste zapisali še v zadnji okvirček.	Rusija se osamosvoji izpod mongolskih plemen Džingiskana v 15. stoletju.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	Učila: učno delovni list.

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
6 min	Na vaših učno delovnih listih sta ostali neizpolnjeni še prva in druga naloga. Če ste dobro poslušali razlago boste nalogi hitro rešili. Lahko si pomagata z učbenikom na strani 74, lahko pa sodelujeta tudi s sosedom, tiho delajta v parih. Na voljo imata 3 minute, potem bomo preverili rezultate.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	
	Nadzorujem delo.	Rešujejo nalogi.	Individualno delo in parno delo. Metoda dela s pisnimi viri.	Učila: učbenik Koraki v času 7, str. 74, učno delovni list.
	Tako, sedaj pa naj vsak po vrsti prebere eno rešitev.	Berejo rešitve.	Frontalna oblika. Metoda razgovora.	Učila : učno delovni list.
	Ta učni list vstavite v vaš zvezek iz njega se učite tudi za test, saj je to vaš zapis snovi.		Frontalna oblika. Metoda razlage.	Učila: delovni zvezek Koraki v času 7 delovni zvezek, str. 44–45.

<p>Za domačo nalogo pa rešite 1., 2. in 3. nalogo v delovnem zvezku na strani 44 in 45.</p> <p>Lep vikend vam želim in se vidimo naslednji teden.</p> <p>Nasvidenje.</p>	<p>Poslušajo in obkrožijo številke domače naloge.</p> <p>Odzdravijo.</p>		
--	--	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Učno delovni list,
2. rešen učno delovni list,
3. PPT predstavitev,
4. sestavljanke evropskih držav (slika).

Priloga 1

NASTAJANJE EVROPSKIH DRŽAV – učno delovni list za 7. razred

1. VZPON PAPEŠTVA

Leta _____ je prišlo do spora med poglavarjem Cerkve v Rimu - _____ in bizantinskim _____ v Konstantinoplu. To je pripeljalo do razkola med cerkvama in od tedaj je Zahodna Cerkev pozneje postala znana kot _____. Vzhodna Cerkev je postala znana kot _____.

INVESTITURNI BOJ *(Investitura je imenovanje, namestitev nekoga na določen položaj)*

Zakaj se je spor začel?

_____.

Kaj pomeni, da nekdo opravi »pot v Canosso«?

V sporu je zmagala katoliška cerkev. Naštej 2 posledici tega spora:

- _____,
- _____.

2. KRIŽARSKÉ VOJNE

Pravilno dopolni!

Vzrok za križarske vojne je **muslimanska/judovska** zasedba Jeruzalema in ogrožanje **Osmanskega/Bizantinskega** cesarstva. Zato je bizantinski cesar prosil krščanski zahod za pomoč.

1. križarsko vojsko je zbral papež _____ leta _____ v _____.

Križarsko vojsko so sestavljali: _____.

Glavnih pohodov je bilo **7/15**, trajali pa so **200/500** let.

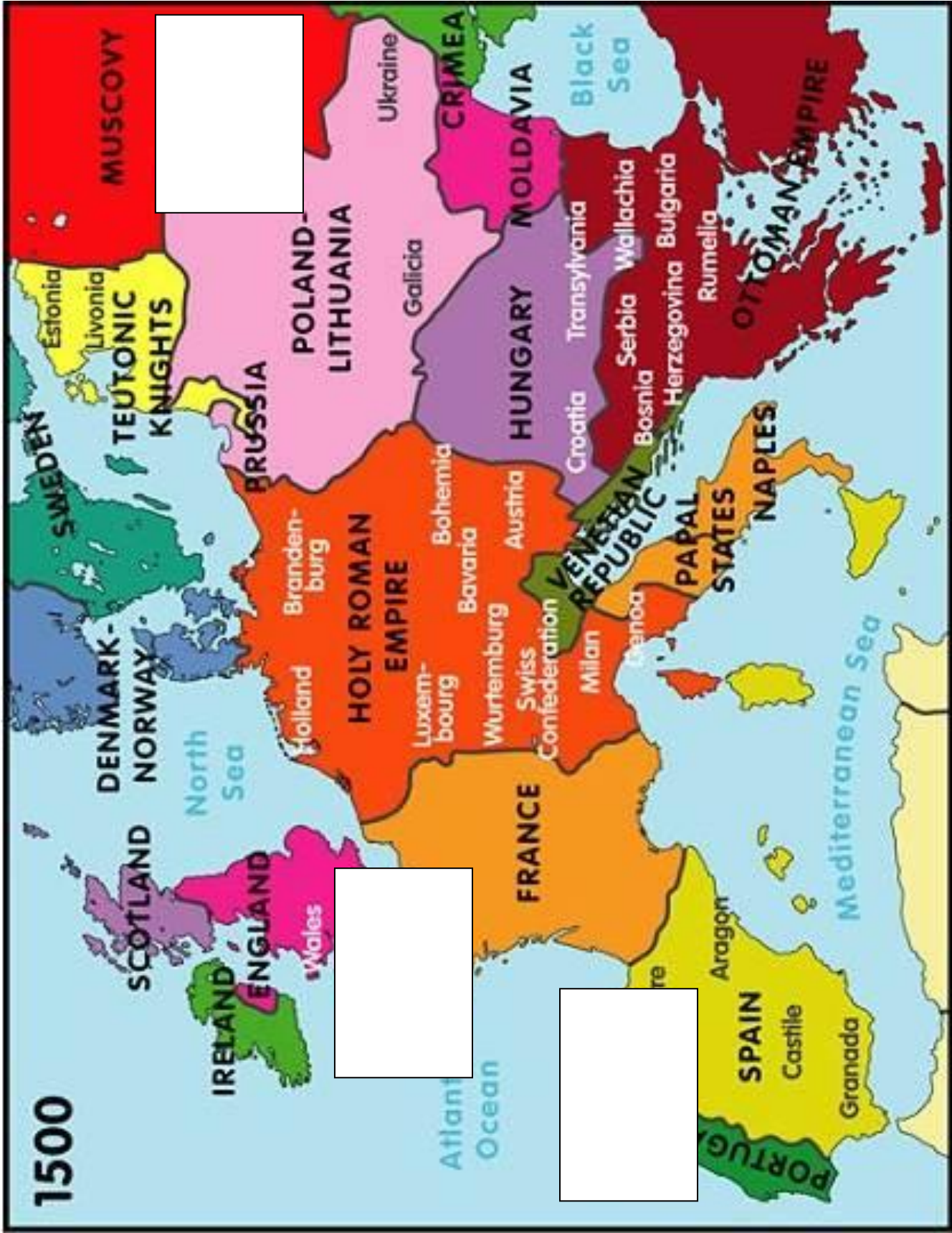
Posledice križarskih vojn so:

- _____,
- _____.

3. EVROPSKE DRŽAVE V 15. STOLETJU

V zemljevid, ki si ga sestaviš na začetku ure zapiši najpomembnejšo značilnost spodaj naštetih držav. Pomagaj si z učbenikom na strani 75.

Anglija, Francija, Španija, Portugalska, Rusija.

Priloga 2

NASTAJANJE EVROPSKIH DRŽAV – učno delovni list za 7. razred – rešitve

1. VZPON PAPEŠTVA

Leta 1054 je prišlo do spora med poglavarjem Cerkve v Rimu - papežem in bizantinskim patriarhom v Konstantinoplu. To je pripeljalo do razkola med cerkvama in od tedaj je Zahodna Cerkev pozneje postala znana kot rimskokatoliška. Vzhodna Cerkev je postala znana kot pravoslavna.

INVESTITURNI BOJ (*Investitura je imenovanje, namestitev nekoga na določen položaj*)

Zakaj se je spor začel?

Ker je papež Gregor VII. želel nove reforme in imeti močnejši položaj kot cesar. Cesar tudi ne bi smel več imenovati papeža. Cesar Henrik IV. zato ni priznal Gregorja VII. za papeža, ker ga ni on imenoval.

Kaj pomeni, da nekdo opravi »pot v Canosso«?

To pomeni, da se nekdo poniža, se kesa, prizna svojo zмотo.

V sporu je zmagala katoliška cerkev. Naštej 2 posledici tega spora:

- cerkev se znebi vpliva cesarja,

- cesarja volijo nemški knezi.

2. KRIŽARSKE VOJNE

Pravilno dopolni!

Vzrok za križarske vojne je muslimanska/judovska zasedba Jeruzalema in ogrožanje **Osmanskega/Bizantinskega** cesarstva. Zato je bizantinski cesar prosil krščanski zahod za pomoč.

1. križarsko vojsko je zbral papež Urban II. leta 1095 v Franciji.

Križarsko vojsko so sestavljali: katoliški knezi, vitezi, navadni vojaki.

Glavnih pohodov je bilo 7/15, trajali pa so 200/500 let.

Posledice križarskih vojn so:

- bizantinsko cesarstvo so razkosali na majhne kneževine,

- odnosi med Evropo in bizantinskim cesarstvom so se poslabšali.

3. EVROPSKE DRŽAVE V 15. STOLETJU

V zemljevid, ki si ga sestaviš na začetku ure zapiši najpomembnejšo značilnost spodaj naštetih držav. Pomagaj si z učbenikom na strani 75.

Anglija, Francija, Španija, Portugalska, Rusija.

Rusija se osamosvoji izpod mongolskih plemen Džingiskana.

Francija in Anglija sta se zapletli v 100 letno vojno. Zmagala je Francija

Španci ponovno osvojijo Pirinejski polotok (rekonkvista) in se združijo v skupno špansko kraljestvo, Portugalska postane neodvisna.

PPT 1

PPT 2

INVESTITURNI SPOR

Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Walk_to_Canossa

PPT 5

KRIŽARSKE VOJNE

PPT 6

KRIŽARJI

Vir: http://projekti.cimvic.org/2003/2/d/kriزارski_vojna.htm
<http://www.thepopes.com/3on.org/blog/tevindevouna/2>
<https://europeanhistory.boisestate.edu/crusades/1st20.htm>

PPT 7

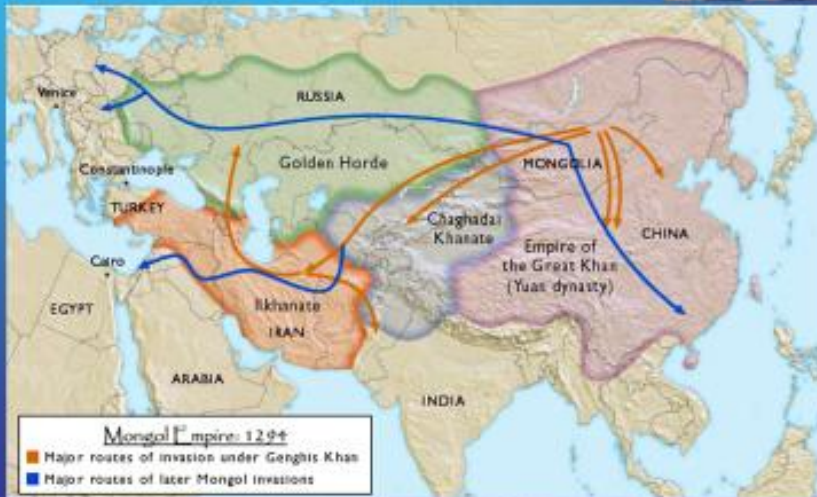

Vir: <http://resourcesforhistoryteachers.wikispaces.com/WHL9>

PPT 8

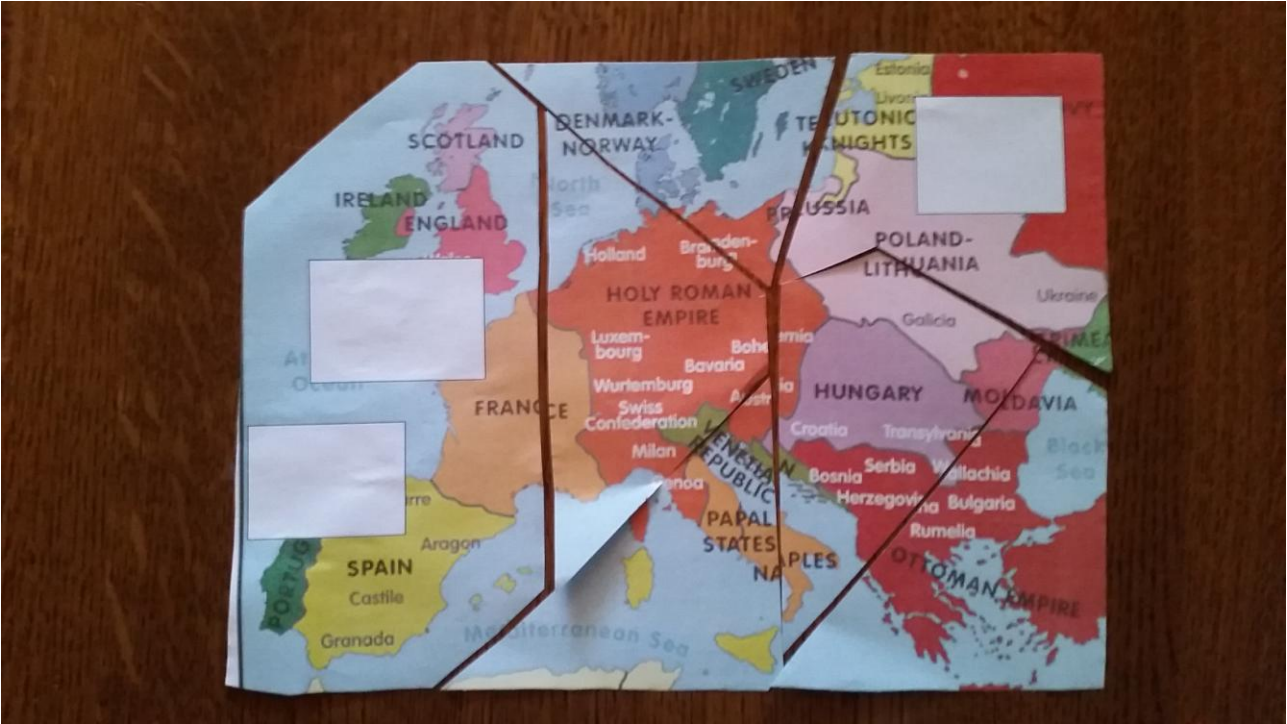
Mongoli v Vzhodni Evropi

- Džingiskan

Vir: http://www.yourworldinhistory.com/monarchsandlegends/eng/0018_207530 <http://www.back.com/mongol-empire-map.htm>

Priloga 4

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
SLOVENSKE DEŽELE V SVETEM RIMSKEM
CESARSTVU**

| DATUM: 1._6_.2015

IME IN PRIIMEK:
Brigita Šepec, Timotej Trček

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: OŠ
Razred: 7.c
Datum: 1. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: <i>Slovenski prostor v okviru Svetega rimskega cesarstva nemške narodnosti,</i>- tema iz učbenika: <i>Slovenske dežele v Svetem rimskem cesarstvu.</i>
Učna enota – naslov učne ure: <i>Slovenske dežele v Svetem rimskem cesarstvu</i>
Učne oblike: <i>frontalna, individualna</i>
Učne metode: <i>metoda razgovora, metoda razlage, metoda dela s pisnimi viri, metoda dela s slikovnimi viri, metoda slikovne in besedne demonstracije.</i>
Učne tehnike: (didaktična igra: <i>prečrtanka</i>), <i>uganka, kviz</i>
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: Učenec: <ul style="list-style-type: none">- <i>razloži položaj slovenskih zgodovinskih dežel v okviru rimsko-nemškega cesarstva,</i>- <i>navede in pojasni značilnosti slovenskih državnih simbolov,</i>- <i>razvije spretnost zbiranja in izbiranja informacij in dokazov iz različnih zgodovinskih virov in literature v različnih medijih.</i> B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> <i>Ob koncu učne ure učenec zna:</i> <ul style="list-style-type: none">- <i>razložiti nastanek slovenskih zgodovinskih dežel,</i>- <i>razložiti vzpon Habsburžanov na slovenskem ozemlju,</i>- <i>našteti slovenske zgodovinske dežele,</i>- <i>pojasniti pritiske Benečanov na habsburška ozemlja v Istri,</i>- <i>razložiti vzpon in zaton rodbine Celjskih grofov,</i>- <i>pojasniti pomen kralja Matjaža za slovensko ljudsko slovstvo.</i>- <i>pojasniti nastanek nekaterih slovenskih državnih simbolov,</i>- <i>razložiti razliko med deželno in narodno pripadnostjo.</i>

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- kot zgodovinske vire uporabiti različne vrste teksta.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati ustrezen odnos do učne snovi

Učna sredstva:

- učila: - učila: *PPT prosojnice, slike in zemljevidi na prosojnicah, učbenik Koraki v času 7* (Janša Zorn, O. Zork, M. Mihelič, D. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana, DZS:2014.), *učbenik Zgodovina 2* (Hozjan, A., Potočnik, D. Zgodovina 2. Učbenik za drugi letnik gimnazije. Ljubljana, DZS : 2001.), *lističi z besedilom o kralju Matjažu* (Brenkova, K., Babica pripoveduje. Ljubljana, Mladinska knjiga : 1998.), *stenski zemljevid Slovenije, stenska zastava Republike Slovenije*.

- učni pripomočki: *učbenik, zvezek, pisalo, računalnik, LCD projektor, projektno platno, barvice*.

Didaktične etape učnega procesa:

1. UVAJANJE

2. USVAJANJE NOVIH UČNIH VSEBIN

3. PONAVLJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami: *slovenščina (branje ljudske zgodbe o kralju Matjažu), državljanska vzgoja in etika (pomen treh zlatih zvezd v našem grbu) ter likovna vzgoja (risanje grba)*.

Novi pojmi s pojasnilom:

Dinastija-vladarska rodbina.

Cesarska krona-sinonom za vladarja.

Šlem je kovinsko pokrivalo za zaščito glave, kot nekakšna čelada.

Nove besede :

Krbavo je naselje na Hrvaškem.

Viri in literatura:

- Brenkova, K., Babica pripoveduje. Ljubljana, Mladinska knjiga : 1998.

- Hozjan, A., Potočnik, D. Zgodovina 2. Učbenik za drugi letnik gimnazije. Ljubljana, DZS : 2001.

- Janša Zorn, O. Zork, M. Mihelič, D. Koraki v času 7. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana, DZS:2014.

Seznam slik :

- Slovenske pokrajine (pridobljeno 22.5.2015)

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pokrajine.png>

- Grb Celjskih grofov (pridobljeno 28.5.2015)

<https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%253BWAQBunUFIO2gM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.grad->

[celje.com%25252Fzgodovina-stari-grad-celje%25252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg](https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg)

-Gradovi Celjskih grofov (pridobljeno 28.5.2015)

<https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg>

[celje.com%25252Fzgodovina-stari-grad-](https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg)

[celje.com%25252Fzgodovina-stari-grad-celje%25252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg](https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C%252F&usq=Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0CC4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg)

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Uvodni pozdrav	Dobro jutro! Danes bomo na začetku začeli malo drugače kot ponavadi.	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika, Metoda razlage.	/
2. Uvodna motivacija ter navodila 5 min	Poznate zgodbo o kralju Matjažu? Med vami bom razdelila odseke zgodbe, vaša naloga pa je, da se postavite po vrstnem redu zgodbe. Pazite, da pri razvrščanju ne boste preglasni.	Ja poznamo. Učenci poslušajo.	Frontalna oblika, metoda razgovora, Skupinsko delo Metoda dela s pisnimi viri.	/ PPT 2 (Ljudska zgodba o kralju Matjažu)
	No sedaj, ko ste se razvrstili, bo vsak izmed vas prebral odlomek, da bomo slišali celotno zgodbo.	Učenci preberejo svoj odlomek po vrstnem redu.	Frontalna oblika, metoda razlage, metoda dela s pisnimi viri.	Ljudska zgodba o kralju Matjažu.
	Danes bomo tekom ure spoznali, ali je kralj Matjaž obstajal, in kdo je v resnici bil.	Učenci poslušajo.	Frontalna oblika, Metoda razlage.	/

	Na koncu učne ure boste znali ...			
--	-----------------------------------	--	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Zаметki dežel na Slovenskem 7 min	<p>Prosim vas, da si vse poudarke zapisujete. Se od prejšnjič spomnite v katero državo je spadalo slovensko ozemlje sredi 10. stoletja?</p> <p>Tako je, bolj natančno pa so obsegale vzhodni obmejni pas, ki je obsegal celotno vojvodino... Katero?</p> <p>Karantanija pa je v začetku 11. stoletja razpadla, zato je bilo potrebno na novo organizirati celotno ozemlje med Alpami in Jadranskim morjem. Upam, da ste vse napisali. Katere slovenske pokrajine poznate danes? Lahko si pomagata s prosojnico.</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo.</p> <p>Del Svetega Rimskega Cesarstva.</p> <p>Karantanijo.</p> <p>Gorenjska, Dolenjska, Notranjska, Štajerska, Prekmurje, Primorska, Koroška.</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Zvezek, pisalo, računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT 3 (Slovenske pokrajine)</p>
	<p>Sedaj pa odprite vaše učbenike na strani 76 in v prvem odstavku besedila preberite, katere izmed teh dežel pa so se oblikovale takrat. To zapišite tudi v zvezek.</p>	<p>Učenci berejo odstavek v učbeniku.</p> <p>Koroška, Štajerska in Kranjska. Učenci si zapisujejo.</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razgovora, metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>Učbenik, str. 76</p>
	<p>Koroško in Štajersko v Sloveniji poznamo še danes kot pokrajini, del njiju pa je tudi v Avstriji in tam</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razlage.</p>	<p>Zvezek, pisalo, učbenik</p>

<p>sta celo zvezni deželi. Verjetno pa redkeje slišite za Kranjsko, saj se kasneje razdeli na tri manjše enote, ki so vam verjetno bolj poznane in sicer na Gorenjsko, Dolenjsko in Notranjsko. Že na prosojnici lahko vidite, da so te tri pokrajine pobarvane z isto barvo, saj skupaj sestavljajo Kranjsko. Na dnu iste strani pa imate zemljevid dežel, ki so se izoblikovale takrat. Katere so to?</p>	<p>Učenci opazujejo zemljevid na prosojnici.</p> <p>Koroška, Štajerska in Kranjska.</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije, metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>računalnik, LCD projektor, projektno platno, PPT 3 (Slovenske pokrajine)</p>
<p>Ena izmed slovenskih zgodovinskih dežel je tudi Goriška, ki se je izoblikovala nekoliko kasneje, danes pa to ozemlje pogosto imenujemo drugače. Kako?</p>	<p>Primorska</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Zvezek, pisalo</p>
<p>Iz vsega tega lahko zaključimo, da so si takratne dežele in današnje pokrajine v veliki meri podobne. Še danes veliko prebivalcev teh pokrajin identificira predvsem glede na pokrajinsko pripadnost, ki izhaja in starih dežel, na primer Štajerci, Primorci itd. Danes se vsi ti prebivalci identificirajo tudi glede na državno pripadnost, takrat pa le na pokrajinsko. To si prosim zapišite v</p>	<p>Učenci poslušajo, si zapisujejo.</p> <p>Učenci poslušajo, si zapisujejo.</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razlage.</p>	

	<p>zvezek: Čeprav so vsi govorili isti jezik v različnih narečjih, pa je bil to eden redkih povezovalnih dejavnikov, ki jih je ločil od ostalih prebivalcev, saj se še niso povezovali kot enoten narod. To se je namreč zgodilo mnogo stoletij kasneje.</p>			
	<p>Poglejmo si še, kako in zakaj je prišlo do nastanka dežel in to si bomo tudi napisali: Plemiške družine so med 12. in 14. stoletjem združevale in povečevale svoja posestva. Ker pa so bila pogosto ločena med sabo, so se v tem času trudili, da bi jih zaokrožili in na ta način so nastale dežele.</p>	Učenci poslušajo, si zapisujejo.		
<p>2. Slovenskemu ozemlju zavlada Habsburžani</p> <p>8 min</p>	<p>V učbeniku na isti strani preberite, katera plemiška družina je bila v 13. In 14. stoletju v Svetem rimskem cesarstvu najbolj vplivna in njeno ime zapišite v zvezek.</p>	<p>Učenci preberejo ime rodbine iz učbenika.</p> <p>Habsburžani. Učenci si zapišejo ime rodbine.</p>	<p>Frontalna Metoda razlage</p> <p>Individualna oblika, metoda dela s pisnimi viri</p>	<p>Učbenik.</p>
	<p>Da, Habsburžani so bili ena izmed najvplivnejših družin ali dinastij, kot rečemo vladarskim</p>		<p>Metoda razlage.</p>	<p>Zvezek, pisalo.</p>

<p>in sicer po letu 1500. Je pa v slovenskem Primorju nastala še ena dežela in sicer Istra, ki pa ni bila ves čas v celoti pod oblastjo Habsburžanov. Ti namreč niso bili edina pomembna rodbina, ki je imela interes po tem ozemlju in pri pridobivanju le-tega so imeli številne tekmece. Prosim, če si sedaj naslednje napišete. Njihovi največji konkurenti so bili Benečani, ki so Habsburžanom odvzeli številna istrska mesta in si jih podredili. Večina teh mest se nahaja na južni in zahodni obali Istre, saj so bili Benečani močna pomorska sile tistega časa in so si zato lažje podredili mesta ob obali, medtem ko so ozemlja v notranjosti ostala pod nadvlado Habsburžanov. Benetke so svoj sloves močne pomorske sile ohranile še nekaj stoletij, Habsburžane oziroma njihove ozemeljske interese pa so najbolj intenzivno ogrožale prav v 15. stoletju, ko so jim tudi odvzeli največ posesti.</p>	<p>Učenci si zapisujejo.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>		
<p>Niso pa Benečani osvojili vseh</p>		<p>Metoda razlage.</p>	

	<p>obmorskih mest v Istri ; Eno izmed njih se je vsakič obranilo beneške nadvlade in posledično postalo najpomembnejše pristanišče na severovzhodni jadranski obali, svoj pomen pa je kot najpomembnejše pristanišče ohranilo vse do razpada habsburškega cesarstva leta 1918. To mesto je danes tudi največje mesto na severovzhodni jadranski obali, zato lahko že iz stenskega zemljevida preberete, za katero mesto gre to pa si tudi zapišite v zvezek.</p>	<p>Trst. Učenci si zapišejo.</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	<p>Stenski zemljevid, zvezek, pisalo.</p>
<p>3. Boj za oblast nad slovenskim ozemljem</p> <p>15 min</p>	<p>Ko so Habsburžani hoteli širiti svoje ozemlje, so se jim po robu postavile plemiške družine. Ena izmed njih so bili Celjski grofi. Pa si pogledjmo njihov grb. Kaj ga sestavlja?</p> <p>Tako je. Mogoče kdo opazi podobnost z kakšno zastavo?</p> <p>Tako je, še danes imamo na naši zastavi v grbu 3 zvezde, ki simbolizirajo Celjske grofe. Ziveli so v Savinjski dolini, svojo posest pa so večali s prejemanjem fevdov, z nakupi in dedovanji na Štajerskem,</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Učenci si pogledajo grb Celjskih grofov. 3 rumene zvezde na modrem polju ter rdeče črte na belem polju.</p> <p>Z zastavo naše države-Slovenije.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 4 (Slika grba Celjskih grofov)</p> <p>Stenska zastava Republike Slovenije.</p>

	<p>Koroškem in Kranjskem. Sedaj pa pogledjmo katero ozemlje so obvladovali Celjski grofje. Katero območje so imeli v oblasti ? Kot lahko vidite, so obvladovali veliko ozemlje današnje Slovenije, in tudi zaradi tega jih imamo danes v grbu zastave. Leta 1341 je cesar Celjanom podelil naziv grofov, leta 1436 pa knezov. Tako so postali neposredno podrejeni cesarju. In s tem so dobili formalno enak naziv kot njihovi tekmeci-Habsburžani. Konec celjske dinastije pa je pomenil umor Ulrika II v Beogradu, na pohodu proti Turkom.</p>	<p>Ozemlje celjske kotline, JV Slovenija, Gorenjska, ob reki Dravi v Avstriji,...</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT 5 (zemljevid gradovi v posesti grofov Celjskih).</p>
	<p>Pa si zapišimo snov : omenili smo, da Habsburžani niso bili edini, ki so hoteli imeti oblast nad našim ozemljem. Kdo so bili njihovi glavni tekmeci ? Tako je, in ravno Celjski grofje, so v tistem času združili veliko ozemlja, ki danes pripada naši državi, zato so za nas zelo pomembni. Še danes pa lahko njihov grb opazimo kje? Tako, v zveske si poleg snovi narišite grb Celjskih grofov.</p>	<p>Učenci si prepisejo snov iz PPT. Celjski grofje. V grbu naše zastave. Učenci narišejo in pobarvajo grb.</p>	<p>Metoda razlage Metoda razgovora. Metoda slikovne</p>	<p>PPT 6 (snov celjski grofi z grbom), zvezek, pisalo. Barvice.</p>

	<p>Prvotno so se Celjski grofje nahajali v Savinjski dolini, potem pa so si posest večali z fevdi, nakupi in dedovanji. Leta 1341 so bili povzdignjeni v grofe, leta 1436 pa v kneze.</p>		demonstracije.	
	<p>Sedaj pa si pogledjmo naslednjo razpredelnico, vsak izmed vas naj prebere enega izmed pojmov, od leve proti desni po vrsticah. Nekaj pojmov je novih, katerega ne razumete?</p> <p>Šlem je kovinsko pokrivalo za zaščito glave, kot nekakšna čelada. Krbavo je naselje na Hrvaškem.</p> <p>Sedaj sem vam pojme tudi že razdelila na listu, prebrala pa vam bom kratek opis pokopa zadnjega celjskega grofa Ulrika II. Vaša naloga pa je, da me pozorno poslušate, saj bodo med branjem bili povedani tudi prej prebrani pojmi. In vaša naloga je, da pojem, ko ga slišite prečrtate. Na koncu pa vam bo ostal en pojem in me prav zanima kateri bo ostal.</p>	<p>Učenci pogledajo razpredelnico in preberejo pojme.</p> <p>Šlem, Krbavo,</p>	<p>Frontalna oblika, metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 7 (preglednica)</p>

<p><i>Zdaj je prišlo dvanajst pažev po cerkvi. Prvi je nosil celjski grb in ga položil gospodu Urhu na oder. Drugi, ki sem ga kot vnuka nekdanjega Rifniškega spoznal, je postavil gospoda Urha šlem z nihajočo perjanico iz modro-rumenih peres k vzglavju na krsto. Vitki, blede Ungnad je prinesel celjski meč in ga prav nalahno po dolgem položil na krsto, tja, kjer je otrplo srce našega gospoda počivalo. Potem sem videl dva mladca, enega iz Samobora in drugega iz Krbave, enega z Urhovim prsnim oklepom in drugega z njegovo železno srajco. Tako so vse dele njegove odprave na njegovo krsto položili. V cerkvi je bil globok molk. Kakor meni, je najbrž vsem sapa zastala pod moro, ki je legla na nas kakor bližajoča se pogibel in ki je ne cesar ne blagastvo ne dolge vrste preostalih ne morejo odvrniti. Glasno je zažvenketal korak oboroženega cesarskega glasnika skozi molk. Stopil je k mrtvaškem odru, dvignil ščit in šlem kviški in ju treščil ob tla, da je grozotno odjeknilo. "Danes</i></p>	<p>Učenci prečrtavajo pojme.</p>	<p>Frontalna oblika Metoda besedne demonstracije (Prečrtanka ?)</p>	<p>Tekst (pokop Urlika II. (Zgodovina 2, Andrej Hozjan in Dragan Potočnik, str.106)</p>
--	----------------------------------	---	---

<p><i>grofje Celjski in nikdar več !” je zavrnil njegov glas po cerkvi in grb se je razdrobil pod njegovimi rokami. Ko je še prapor iz modre svile z bleščečim se zlatimi zvezdami raztrgal, se je vzdignilo ihtenje in glasen jok. Videl sem, kako so črni menihi pristopili, videl, kako je krsta na njihovih ramah v globino omahovala, in slišal njihove zamolke molitve.</i></p> <p>Je kateremu ostala samo ena beseda? Katera? Pravilno.</p>	<p>Ja. Habsburžani.</p>	<p>Frontalna oblika, metoda razgovora.</p>	
<p>Konec dinastije Celjskih so zadali Habsburžani, ko so v Beogradu umorili zadnjega moškega potomca Ulrika II. Ulrik je imel dva otroka, ki sta že pred njim umrla v nepojasnjenih okoliščinah. Pred tem pa so s Habsburžani sklenili medsebojno dedno pogodbo, tako da so po smrti Ulrika II. pravni nasledniki postali Habsburžani. Kot že omenjeno je smrt zadnjega moškega člana neke plemiške rodbine pomenila izumrtje, ker po takratnjem pravu žensk kot dedičev niso priznavali. Habsburžani so prevzeli celotno slovensko ozemlje</p>		<p>Frontalna oblika, metoda razlage.</p>	

razen Prekmurja in delov pod Beneško republiko.			
Pa si to zapišimo v zvezke.	Učenci prepisejo snov v zvezke.	Frontalna oblika, metoda razlage.	PPT 8 (Celjski grofje), zvezek, pisalo.
Niso pa bili Habsburžani v vseh svojih razširitvah ozemlja uspešni. V drugi polovici 15. stoletja so izgubili bitko za ogrski prestol. Njihov nasprotnik je bil Matija Korvin, ki je postal ogrski vladar. Vladarja pa poznamo tudi iz slovenskih pripovedk in pesmi. Pa bom povedala eno uganko, vi pa ugotovite, kdo to je. <i>Kadar bo brada devetkrat okoli mize se ovila, takrat se bo njegova skrivnost razkrila.</i> Tako je, pesmi, uganke in zgodbe o Kralju Matjažu naj bi opisovale Matijo Korvina. Pomemben pa ni samo za Slovence, ampak tudi za Madžare, Hrvate in Srbe.	Učenci poslušajo uganko Kralj Matjaž.	Frontalna oblika, metoda razlage. Metoda besedne demonstracije.	PPT 9 (uganka).
Pa si zapišimo še o Matiji Korvini.	Učenci prepisejo snov.	Frontalna oblika, metoda razlage.	PPT 10 (Matija Korvin).

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 min	<p>Za konec pa bomo preverili še, koliko ste si od današnje ure zgodovine zapomnili, zato bomo izvedli kratek kviz. Na prosojnicah se vam bodo prikazala vprašanja, vaša naloga pa je, da zapišete v zvezek črko pred pravilnim odgovorom v pravilnem vrstnem redu, tako kot si bodo sledila vprašanja. Razdelili se boste v skupine po štiri in sicer kar tako, kot sedite v klopih ; vsaka druga klop naj se obrne nazaj in s sošolcema zadaj tvorijo eno skupino, v vsaki skupini pa določite nekoga, kibo pisal črke pred pravilnimi odgovori. Vi, ki se boste obračali nazaj, pa to storite le, ko svoji skupini potihopoveste odgovor, drugače pa ste obrnjeni naprej. In še enkrat poudarjam, odgovor poveste potihop, da vas druga skupina ne sliši. Vsako vprašanje vam pustim 20 sekund do pol minute, potem pa gremo na naslednjega. Ko boste tiho, začnemo.</p>	<p>Učenci poslušajo navodila, se razporedijo v skupine, določijo zapisovalca in se umirijo za začetek kviza.</p>	<p>Frontalna oblika, Metoda razlage.</p>	<p>Zvezek, pisalo</p>

	Tako, začenjamo s kvizem.			
	<p>Prvo vprašanje : Katera od naštetih dežel se ni začela oblikovati že v 11. stoletju ?</p> <p>V) Štajerska Z) Kranjska Ž) Prekmurje</p> <p>Drugo vprašanje : Katera rodbina je v 13. stoletju na slovenskem ozemlju postala najvplivnejša in mu potem vladala vse do 1918 ?</p> <p>A) Habsburžani B) Tudorji C) Karolingi</p> <p>Tretje vprašanje : Kdo je bil v 15. stoletju v Istri največji tekmeč Habsburžanov pri prisvajanju ozemelj ?</p> <p>I) Hrvati J) Benečani K) Madžari</p> <p>Četrto vprašanje : Katera plemiška rodbina pa je bila Habsburžanom konkurent na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem ?</p> <p>Š) postojnski ravbarji T) Celjski grofje U) ljubljanski knezi</p>	Učenci si zapisujejo črke pred pravilnimi odgovori.	Frontalna oblika in delo v skupinah, kviz	<p>Zvezek, pisalo.</p> <p>PPT 11 (1. vprašanje)</p> <p>PPT 12 (2. vprašanje)</p> <p>PPT 13 (3. vprašanje)</p> <p>PPT 14 (4. vprašanje)</p>

<p>Tako je, pravilna rešitev je ljudsko ime kralja Matije Korvina. Za nagrado dobi vsakdo iz vaše skupine dva bonbona. Vendar, da se ne boste le vi sladkali, boste vsi ostali za tolažilno nagrado dobili po enega.</p>	<p>Učenci si razdelijo bonbone.</p>		
<p>Dragi učenci, to je za danes vse.. Nasvidenje</p>	<p>Nasvidenje</p>		

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi
2. Besedilo za učence-uvodna motivacija
3. Didaktična igra: Prečrtanka
4. Uganka
5. Kviz in rešitve kviza
6. PPT
7. Seznam slikovnega gradiva po številkah diapozitivov

Priloga 1: Zapis učne snovi

Slovenske dežele v Svetem rimskem cesarstvu

1. Zametki dežel na Slovenskem (po nareku)

Slovenske dežele so sredi 10. stoletja spadale v vojvodino **Karantanijo**, ki je sestavljala vzhodni obmejni pas Svetega rimskega cesarstva. Karantanije je v 11. stoletju razpadla, zato je bilo potrebno na novo organizirati ozemlje in nastale so Koroška, Štajerska in Kranjska kot prve izmed slovenskih dežel. Deželna pripadnost je bila včasih pomembnejša od narodne, saj so se identificirali glede nanjo, Slovenci kot narod pa še nismo obstajali, čeprav so prebivalci teh dežel govorili isti jezik. Dežele so nastale, ker so plemiči povečevali in zaokroževali svoja ozemlja.

2. Slovenskemu ozemlju zavlada Habsburžani (po nareku)

Najvplivnejša plemiška rodbina so bili **Habsburžani**, ki so v 15. stoletju dobili cesarsko krono-cesar je izšel iz njihove dinastije-vladarske rodbine. Vladali pa so skoraj 500 let, vse do razpada cesarstva leta 1918. V lasti so imeli večino slovenskega ozemlja, ki je bilo njihova družinska posest. Dežele so skozi nadaljnja stoletja preoblikovali.

Slovenske dežele v tistem času: **Kranjska (Gorenjska, Dolenjska in Notranjska), Štajerska, Koroška, Goriška in Istra**. Dele slednje so osvojili konkurenti Habsburžanov **Benečani**, predvsem obalna mesta na jugu in zahodu dežele. Bili so močna pomorska sila, ogrožali so habsburška obalna posestva in mesta. Edino obmorsko mesto, ki ga niso nikoli uspeli osvojiti, je bil **Trst**, ki je postal najpomembnejše pristanišče cesarstva.

3. Boj za oblast nad slovenskim ozemljem (prepis iz PPT)

Glavni tekmeči Habsburžanov so v 15. stoletju bili **Celjski grofje**.

- ⇒ Najprej so se nahajali v Savinsk
- ⇒ i dolini,
- ⇒ Potem so razširili ozemlje po celotni današnji Sloveniji,
- ⇒ Njihov grb je imel 3 zlate zvezde, še danes jih imamo v zastavi Slovenije,
- ⇒ 1341 so postali grofje,
- ⇒ 1436 so postali knezi,
- ⇒ Konec dinastije Celjskih grofov pomeni smrt Ulrika II.,
- ⇒ Niso imeli več moških naslednikov,
- ⇒ Posestvo so prevzeli Habsburžani.

Habsburžani pa niso bili uspešni proti ogrskemu vladarju **Matiji Korvinu**, ki ga danes poznamo po ljudskih pesmih in legendah o **Kralju Matjažu**.

⇒ *grb Celjskih grofov*

Priloga 2: Besedilo za učence-uvodna motivacija

Kralj Matjaž je bil dober kralj. Dal je same zlate kovati. Drugega denarja sploh niso poznali. Zato so bili takrat zlati časi. Pod košatimi lipami so naši očaki vsak dan rajali in v svetle kozarce natakali rujno vince. Bil je kralj Matjaž slovenski kralj, naše gore list. Izbralo si ga je ljudstvo na Gosposvetškem polju in v starem Krnskem gradu je imel svoj prestol. **Noč in dan so bila odprta grajska vrata in vsak revež si je lahko izprosil milosti in pravice. Ker pa je bil kralj bogat vladar, so mu drugi kralji zavidali.** Nekoč je iz onega kraja, kjer sonce zahaja, prišlo toliko sovražnikov nad Matjaža kot gosenic na repišče. V krvavem boju so pokončili njegovo vojsko do sto zvestih junakov. **Ker pa je bil pravičen kralj, ni bil ubit, ampak ko ga je na begu sovražnik že mislil zajeti, se je odprla skala v Rečicah pod Peco, do katerih je pobegnil, in ga skrila pred sovražnikom.** Tam sedaj počiva s svojimi junaki, in kadar mu bo brada zrasla devetkrat okoli mize, ga bo gora dala nazaj, da bo srečno vladal slovenskemu rodu. Do sedaj se mu je ovila že sedemkrat. **Izvoljenim se večkrat posreči, da pridejo do njega. Pri Rečicah je bil kovač in ta je na gori iskal glogovega ročnika za kladivo, pa je našel votlino, skozi katero je prišel v hipu v prečuden svet.** Kralja Matjaža je videl pri okrogli mizi sedeti in dremati. Na mizi je ležala debela mošnja zlatov. Kovač jo je vzel in je bil odtlej bogat mož. Zlasti na starega leta dan se to duplo lahko vidi.

Priloga 3: Prečrtanka (učenci dobijo kopijo razpredelnice, ki ima že napisane pojme. Med branjem prečrtavajo pojme, ki jih slišijo, ostane geslo: Habsburžani)

*Zdaj je prišlo dvanajst pažev po cerkvi. Prvi je nosil **celjski grb** in ga položil gospodu Urhu na oder. Drugi, ki sem ga kot vnuka nekdanjega Rifornškega spoznal, je postavil gospoda Urha **šlem** z nihajočo **perjanico** iz modro-rumenih peres k vzglavju na krsto. Vitki, blede **Ungnad** je prinesel celjski **meč** in ga prav nalahno po dolgem položil na **krsto**, tja, kjer je otrplo srce našega gospoda počivalo. Potem sem videl dva mladca, enega iz Samobora in drugega iz **Krbave**, enega z Urhovim prsnim oklepom in drugega z njegovo **železno srajco**. Tako so vse dele njegove odprave na njegovo krsto položili. V cerkvi je bil globok molk. Kakor meni, je najbrž vsem sapa zastala pod moro, ki je legla na nas kakor bližajoča se pogibel in ki je ne cesar ne blagastvo ne dolge vrste preostalih ne morejo odvrniti. Glasno je zažvenketal korak oboroženega **cesarskega glasnika** skozi molk. Stopil je k mrtvaškemu odru, dvignil ščit in šlem kviški in ju treščil ob tla, da je grozotno odjeknilo. "Danes grofje Celjski in nikdar več !" je zavrnil njegov glas po cerkvi in grb se je razdrobil pod njegovimi rokami. Ko je še **prapor** iz modre svile z bleščečim se zlatimi zvezdami raztrgal, se je vzdignilo ihtenje in glasen jok. Videl sem, kako so **črni menihi** pristopili, videl, kako je krsta na njihovih ramah v globino omahovala, in slišal njihove zamolkle molitve.*

Razpredelnica :

cesarski glasnik	Krbavo	Perjanica
Ungnad	Šlem	Krsta
črni menihi	Prapor	Habsburžani
celjski grb	železna srajca	Meč

Rešitev razpredelnice :

cesarski glasnik	Krbave	Perjanica
Ungnad	Šlem	Krsta
črni menihi	Praper	Habsburžani
celjski grb	železna srajca	Meč

Priloga 4: Uganka

*Kadar bo brada devetkrat okoli mize se ovila,
takrat se bo njegova skrivnost razkrila.*

Rešitev: KRALJ MATJAŽ

Priloga 5: Kviz in rešitve kviza

1. Katera od naštetih dežel se ni začela oblikovati že v 11. stoletju ?

- V) Štajerska
- Z) Kranjska
- Ž) Prekmurje**

2. Katera rodbina je v 13. stoletju na slovenskem ozemlju postala najvplivnejša in mu potem vladala vse do 1918 ?

- A) Habsburžani**
- B) Tudorji
- C) Karolingi

3. Kdo je bil v 15. stoletju v Istri največji tekmeč Habsburžanov pri prisvajanju ozemelj ?

- I) Hrvati
- J) Benečani**
- K) Madžari

4. Katera plemiška rodbina pa je bila Habsburžanom konkurent na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem ?

- Š) postonjski ravbarji
- T) Celjski grofje**
- U) ljubljanski knezi

5. Kdo je bil zadnji potomec te rodbine, s čigar smrtjo je izumrla ?

A) Ulrik II.

B) Herman

C) Friderik

6. Kolikokrat se, glede na pripovedke, mora kralju Matjažu brada še oviti okoli mize, da se prebudi in osvobodi svoje ljudstvo pred tujimi vladarji ?

M) dvakrat

N) sedemkrat

O) devetkrat

Rešitev: ŽAJTAM -> Matjaž.

Priloga 6: PPT

1.

Slovenske dežele v Svetem rimskem cesarstvu

Brigita Šepec, Timotej Trček

2.

Kralj Matjaž je bil dober kralj. Dal je samezlate kovati. Drugega denarja sploh niso poznali. Zato so bili takrat zlati časi. Pod košatimi lipami so naši očaki vsak dan rajali in v svetle kozarce natakali rujno vince. Bil je kralj Matjaž slovenski kralj, naše gore list. Izbralo si ga je ljudstvo na Gosposvetskem polju in v starem Krnskem gradu je imel svoj prestol. **Noč in dan so bila odprta grajska vrata in vsak revež si je lahko izprosil milosti in pravice. Ker pa je bil kralj bogat vladar, so mu drugi kralji zavidali.** Nekoč je iz onega kraja, kjer sonce zahaja, prišlo toliko sovražnikov nad Matjažakot gosenic na repišče. V krvavem boju so pokončali njegovo vojsko do sto zvestih junakov. **Ker pa je bil pravičen kralj, ni bil ubit, ampak ko ga je na begu sovražnik že mislil zajeti, se je odprla skala v Rečicah pod Peco, do katerih je pobegnil, in ga skrila pred sovražnikom.** Tam sedaj počiva s svojimi junaki, in kadar mu bo brada zrasla devetkrat okoli mize, ga bo gora dala nazaj, da bo srečno vladal slovenskemu rodu. **Izvoljenim se večkrat posreči, da pridejo do njega. Pri Rečicah je bil kovač in ta je na gori iskal glogovega ročnika za kladivo, pa je našel votlino, skozi katero je prišel v hipu v prečudensvet.** Kralja Matjaža je videl pri okrogli mizi sedeti in dremati. Na mizi je ležala debela mošnja zlatov. Kovač jo je vzel in je bil odtlej bogat mož. Zlasti na starega leta dan se to duplo lahko vidi.

3.

Slovenske pokrajine

4.

Celjski grofje

- Grb Celjskih grofov:

5.

Celjski grofje

6.

Celjski grofje

- Glavni tekmeči Habsburžanov so v 15. stoletju bili **Celjski grofje**.
 - Najprej so se nahajali v Savinski dolini,
 - Potem so razširili ozemlje po celotni današnji Sloveniji,
 - Njihov grb je imel 3 zlate zvezde,
še danes jih imamo v zastavi Slovenije,
 - 1341 so postali grofje,
 - 1436 so postali knezi,

7.

cesarski glasnik	Krbavo	perjanica
Ungnad	šlem	krsta
črni menihi	prapor	Habsburžani
Celjski grb	železna srajca	meč

8.

Celjski grofje

- Glavni tekmeči Habsburžanov so v 15. stoletju bili **Celjski grofje**.
 - Najprej so se nahajali v Savinski dolini,
 - Potem so razširili ozemlje po celotni današnji Sloveniji,
 - Njihov grb je imel 3 zlate zvezde,
še danes jih imamo v zastavi Slovenije,
 - 1341 so postali grofje,
 - 1436 so postali knezi,
 - Konec dinastije Celjskih grofov pomeni smrt Ulrika II.,
 - Niso imeli več moških naslednikov,
 - Posestvo so prevzeli Habsburžani.

9.

Uganka

Kdo je to?

*Kadar bo brada devetkrat okoli mize se
ovila, takrat se bo njegova skrivnost
razkrila.*

10.

Habsburžani pa niso bili uspešni proti ogrskemu vladarju **Matiji Korvinu**, ki ga danes poznamo po ljudskih pesmih in legendah o **Kralju Matjažu**.

11.

1. vprašanje

Katera od naštetih dežel se ni začela oblikovati že v 11. stoletju ?

- V) Štajerska
- Z) Kranjska
- Ž) Prekmurje

12.

2. vprašanje

Katera rodbina je v 13. stoletju na slovenskem ozemlju postala najvplivnejša in mu potem vladala vse do 1918 ?

- A) Habsburžani
- B) Tudorji
- C) Karolingi

13.

3. vprašanje

Kdo je bil v 15. stoletju v Istri največji tekmeč Habsburžanov pri prisvajanju ozemelj ?

- I) Hrvati
- J) Benečani
- K) Madžari

14.

4. vprašanje

Katera plemiška rodbina pa je bila Habsburžanom konkurent na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem ?

- Š) postojnski ravbarji
- T) Celjski grofje
- U) ljubljanski knezi

15.

5. vprašanje

Kdo je bil zadnji potomec te rodbine, s čigar smrtjo je izumrla ?

- A) Ulrik II.
- B) Herman
- C) Friderik

16.

6. vprašanje

Kolikokrat se, glede na pripovedke, mora kralju Matjažu brada še oviti okoli mize, da se prebudi in osvobodi svoje ljudstvo pred tujimi vladarji ?

- M) dvakrat
- N) sedemkrat
- O) devetkrat

17.

Rešitev

MATJAŽ

Priloga 7: Seznam slikovnega gradiva po številkah diapozitivov

Diapozitiv št. 2, Vir: Slovenske pokrajine (pridobljeno 22.5.2015). URL. :
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Pokrajine.png>

Diapozitiv št. 3, Vir Grb Celjskih grofov (pridobljeno 28.5.2015). URL. :
https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%253BWAAQBunUFIO2gM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.grad-celje.com%25252Fzgodovina-stari-grad-celje%25252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C_&usq=_Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0C4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg

Diapozitiv št. 4, Vir: Gradovi Celjskih grofov (pridobljeno 28.5.2015). URL. :
https://www.google.si/search?q=grb+celjskih+grofov&tbm=isch&imgil=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%253BWAAQBunUFIO2gM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.grad-celje.com%25252Fzgodovina-stari-grad-celje%25252F&source=iu&pf=m&fir=s2pJ3xvwXOS8oM%253A%252CWAAQBunUFIO2gM%252C_&usq=_Pre991biXwBEDt3jPLKDGSHy7iU%3D&biw=1920&bih=920&ved=0C4Qyjc&ei=QbxsVev3EoOU7QaV34DICg

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
SREDNJEVEŠKA DRUŽBA**

DATUM: 4. 6. 2015

IME IN PRIIMEK: Ana Gregorič, Nina Lebar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. a
Datum: 16. 5. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema:
- tema iz učnega načrta: Srednji vek – oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope
- tema iz učbenika: Srednji vek vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Srednjeveška družba
Učne oblike: frontalna, delo v parih
Učne metode: metoda razlage, metoda razgovora, metoda dela s slikovnimi viri, metoda slikovne demonstracije, metoda dela s pisnimi viri
Učne tehnike: tehnika asociacije, izpolnjevanje
UČNI CILJI:
A. Cilji iz učnega načrta:
- pojasnijo temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);
- opišejo kulturni in gospodarski pomen srednjeveških samostanov;
- razložijo značilnosti življenja ljudi v srednjeveških mestih.
B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)
<i>Izobraževalni učni cilji</i>
Ob koncu učne ure učenec zna:
- naštetih, na katere stanove se je delila srednjeveška družba;
- opisati in primerjati med sabo življenje kmetov, meščanov, plemičev in menihov;
- naštetih razlike med kmečko in meščansko hišo;
- opisati življenje v samostanih in delo menihov.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- iz virov razbrati podatke, ki jih potrebuje za reševanje nalog;
- na sliki prepoznati določen tip bivališča;
- s pomočjo slik naštetih razlike med tipi bivališč;
- pravilno dopolniti preglednico;
- pravilno izpolniti delovni list.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- poudariti pomen posameznih stanov za delovanje srednjeveške družbe;
- kritično presoditi zgodovinski vir.

Učna sredstva:

- učila: učbenik [Koraki v času](#), delovno-učni list, PPT predstavitev

- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa: uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje, ponavljanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

geografija – način življenja ljudi, demografski pojmi (umrljivost otrok), različne gospodarske dejavnosti (kmetijstvo, trgovina, obrt), krščanstvo kot veroizpoved večinskega prebivalstva Evrope

državlјanska vzgoja in etika – zgradba in delovanje srednjeveške družbe, razslojenost družbe in odnosi med posameznimi sloji;

slovenščina – razumevanje prebranega in govornega, razumevanje navodil za reševanje nalog, znati izluščiti ključne besede iz razlage s pomočjo zapisa na PPT in jih zabeležiti kot odgovore na vprašanja delovno-učnega lista.

Novi pojmi s pojasnilom:

družbeni stanovi – sloji, na katere se deli družba

nesvobodni kmetje – podložniki, ki so se ukvarjali s kmetijstvom in so bili podrejeni plemičem

plemstvo – najvišji družbeni sloj

privilegiji – posebne pravice

meščanstvo – družbeni sloj, ki so ga sestavljali svobodni prebivalci mest

vajenci – učenci, ki se od obrtnika učijo poklica

menihi – pripadniki sloja duhovščine, ki so živeli v samostanih

Viri in literatura:

- Olga Janša Zorn, Darja Mihelič, Matija Zorn. Koraki v času 7: učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana : DZS 2014.
- Andrej Hozjan, Dragan Potočnik. Zgodovina 2: učbenik za 2. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS 2010.
- Zgodovina (leksikon), Tržič: Učila International, 2007, zbirka: Tematski leksikoni.

Slikovno gradivo:

- http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji vek/srednji foto/zem_gospstvo3.jpg
- <http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji vek/srednji foto/pisar2.gif>
- http://www.delo.si/assets/media/picture/20121026/Sobotna_djvu_907279_sandi_hires.jpeg1.jpeg?rev=3
- http://img.rtv slo.si/_up/upload/2012/04/17/64872938_virk_kmetje.jpg
- http://marolt-photography.com/wp-content/uploads/2013/08/Arhitekturna_foto_Grad.jpg
- http://www.quizz.biz/uploads/quizz/258865/16_06djp.jpg
- <http://www.harvardi.com/images/nose008.jpg>
- http://www.gradovi.net/images/k_014.jpg
- <http://www.zgodovinarka.si/wp-content/uploads/2011/12/bo%C5%BEi%C4%8Dna-tr%C5%BEica-v-nurnbergu.png>
- http://img.rtv slo.si/_up/upload/2009/11/20/64641918_berg_show.jpg
- <http://www.delo.si/assets/media/picture/20100317/17%20zabeljen%20mocnik%20%28Medium%29.jpg?rev=1>
- http://www.wedding.hr/Portals/0/images/DNNArticle/Windows-Live-Writer/Savreni-doruak-za-poetak-dana_8C28/kasa3.jpg
- http://www.domy.com/data/baza-znanja/Beef_Barley_Soup2.jpg
- [http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1c/Nuremberg_chronicles - Nuremberga.png/1920px-Nuremberg chronicles - Nuremberga.png](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1c/Nuremberg_chronicles_-_Nuremberga.png/1920px-Nuremberg_chronicles_-_Nuremberga.png)
- <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/be/6e/55/be6e55579a37615098e5f6a825854c5a.jpg>
- http://resources42.kb.nl/MIMI/MIMI_MMW_10A11/MIMI_MMW_10A11_235R_MIN_2.JPG
- http://www.diplomatic-corporate-services.si/uploads/diplomatic-corporate-services.si_dev/castle.jpg
- <http://4.bp.blogspot.com/-T4hCwM7yNng/UEPWkAodxKI/AAAAAAAAAPo/ApxqOMvdfI0/s1600/craftsmen.jpg>

-
-
- <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Valvasor - Samostan Pleterje.jpg>
 - <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Valvasor - Samostan Sti%C4%8Dna.jpg>

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	Lepo pozdravljeni! Kako ste kaj danes? Ste že močno utrujeni? Vem, da je za vami dolg dan in da je to že sedma ura, ampak vseeno dajmo zbrat še malo moči in se pripraviti na tole našo srednjeveško uro.	Da. > Poslušajo.	frontalna uč. oblika - metoda razgovora - metoda razlage	
	Pa si bomo za začetek ogledali eno sliko (> prikažem sliko na PPT). 1. Kaj vidite na sliki? 2. Kaj je obkroženo z zeleno barvo? 3. Kdo živi na kmetiji? 4. Kaj pa je obkroženo z rumeno barvo? (Kaj je v srednjem veku po navadi stalo na vrhu hriba?) 5. Kdo živi na gradu? ... Z eno besedo? 4. Kaj pa je obkroženo z modro? Kaj velikokrat stoji poleg cerkve? Kje so v srednjem veku prepisovali knjige? 7. Kdo torej živi v samostanih? Na "m"? 8. Kdo pa manjka? (Kdo je živel v mestih?) 9. In kaj predstavljajo kmetje, plemstvo, menihi in meščanstvo?	> Opazujejo sliko in odgovarjajo. Predvideni odgovori (PO): 1. Podeželje, naselje, vas, naravo. 2. Kmetija z njivo. 3. Kmetje. 4. Grad. 5. Kralji, kraljice, princi, princeze, grofi, knezi ... Plemiči/plemstvo. 6. Cerkev, župnišče, v samostanih. 7. Menihi. 8. Meščani. 9. Srednjeveško družbo.	frontalna uč. oblika - metoda dela s slikovnimi viri	PPT predstavitev (drsnica 1), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

	Tako je.			
	> Razdelim delovne liste.	> Vzamejo vsak po en delovni list.		delovno-učni listi
	Danes bomo поблиžje spoznali srednjeveško družbo. Najprej si bomo ogledali življenje kmetov, nato plemičev in meščanov, nazadnje pa še menihov. Naučili se boste, kako so ti družbeni sloji živeli, kaj so počeli, s čim so se ukvarjali, kako so se oblačili, kaj so jedli. Nato se boste pozabavali s primerjanjem domovanj kmetov in meščanov, pri čemer si boste pomagali z učbeniki. Tako boste na koncu ure znali naštetih razlike med kmečko in meščansko hišo. Na zadnji strani delovnih listov imate tudi napisano, kaj je vaša domača naloga do naslednjič.	> Poslušajo.	frontalna uč. oblika, metoda razlage	PPT predstavitev (drsnica 2), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

GLAVNI DEL:

- [OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE](#)

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
1. Podnslov 12 min	Za začetek si pogledjmo kratko besedilo, ki ga imate na delovnih listih pod naslovom. Prebrali ga bomo na glas in poskušali ugotoviti, kaj manjka na črtah. Kdo bi rad bral? Tine?	> Poslušajo in rešujejo nalogo na delovnem listu. Tine bere: V <u>srednjem</u> veku je živel mnogo manj ljudi kot danes. Delili so se na tri stanove: plemstvo, <u>duhovščina</u> ,	frontalna uč. oblika, metoda razlage izpolnjevanje	delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 3), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

	<p>kmetje. Prvi naj bi ljudi varovali, drugi zanje molili, tretji pa <u>delali</u> za vse. Tem družbenim skupinam so se z nastankom srednjeveških mest pridružili še <u>meščani</u>, ki so bili družbeno nad kmeti in pod plemstvom. V <u>srednjeveški</u> družbi je vsak živel skladno s svojim stanom.</p>		
<p>No, zdaj pa si bomo pogledali, kakšno je bilo življenje na podeželju. Na powerpointu imate zanimivo sliko. Katero kmečko opravilo prepoznate na sliki?</p>	<p>> Poslušajo, opazujejo sliko in odgovorijo na vprašanje (PO): Oranje njive.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage - metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 4), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
<p>No, sedaj pa preletite vprašanja, ki jih imate na delovnem listu, da boste vedeli, kaj si morate zapisati ob razlagi. Pozorno poslušajte in si pomagajte tudi s powerpointom.</p> <p>Kmetje so v srednjem veku predstavljali veliko večino prebivalstva – kar $\frac{9}{10}$ ljudi. Obdelovali so zemljo in redili živino. Prevladovali so nesvobodni kmetje, ki so živeli na gospostvih plemičev. Kmetje so stanovali v preprostih hišah v vaseh. Kmečke družine so bile številčne, čeprav je veliko otrok umrlo še preden so</p>	<p>> Poslušajo, preletijo vprašanja na delovnem listu.</p> <p>> Prisluhnejo razlagi in rešujejo delovni list.</p>	<p>frontalna uč. oblika - metoda razlage</p>	<p>delovno-učni list, PPT predstavitev, računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno - drsnica 5</p>

bili stari tri leta. Tudi sicer so ljudje zaradi slabe prehrane in nečistoče umirali mlajši kot danes. Na sliki imate primer narodne noše – kako so se kmetje oblačili.

Kmetje so nosili temna oblačila iz sukna. Kopali so se v lesenem čeburu, a le enkrat na mesec. Jedli so zelje, močnik, kašo, stročnice in mlečne jedi, meso pa le ob posebnih priložnostih.

Na slikah vidite hrano, ki so jo jedli kmetje: desno – kaša, levo – močnik, na sredini – enolončnica.

Kmečko življenje se je ravnalo po letnih časih in delu na polju. Delo ob nedeljah in praznikih je bilo prepovedano. Življenje se skozi stoletja ni veliko spreminjalo, saj so bili kmetje neuki, novosti pa so le redko prihajale do njih. Navade so se tako bolj ali manj nespremenjene prenašale iz roda v rod.

Na sliki je prizor žetve.

Kmetje niso znali brati in so le redko odhajali daleč od doma. Bili so verni in vdani v usodo. Sodelovali so pri cerkvenih obredih in se ravnali po cerkvenih navodilih. Verjeli so, da bodo za vse hudo poplačani po smrti v onostranstvu.

Na sliki vidite Mrtvaški ples.

Ste že kdaj videli to sliko?

Je namreč zelo znana in pomembna, zato si lahko kaj dopišete na vaše liste v zvezi s tem, kar vam bom sedaj povedala.

> Opazujejo sliko.

> Opazujejo sliko.

> Opazujejo sliko.

> Opazujejo sliko, si kaj dopišejo.
Da./Ne.

- metoda slikovne demonstracije
- metoda razlage

- metoda slikovne demonstracije
- metoda razlage

- metoda slikovne demonstracije
- metoda razlage

- metoda dela s slikovnimi viri
- metoda razlage

- drsnica 6

- drsnica 7

- drsnica 8

	<p>Gre za zelo znano fresko, ki se nahaja v Cerkvi sv. Trojice v Hrastovljah. Leta 1490 jo je naslikal Janez iz Kastva. Prikazuje ljudi različnih slojev, njeno sporočilo pa je, da bo vsak človek, ne glede na to, kako bogat ali reven je, nekoč umrl.</p>		<p>- metoda slikovne demonstracije</p>	
	<p>Ste si uspeli vse zapisati? Pokažite mi liste, da vidim, ali ste res uspeli vse rešiti. Dobro. Imate kakšno vprašanje? No, potem bomo pa kar nadaljevali.</p>	<p>Da. Ne.</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda razgovora</p>	

<p>2. Podnaslov 10 min</p>	<p>> Na drsnici prikažem sliko srednjeveškega mesta Nürnberg in postavim naslednja vprašanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaj vidite na sliki? 2. Ali poznate kakšno mesto, ki je obstajalo že v srednjem veku? 3. Kaj je značilno zanje? (Okoli česa so se ta mesta razvila?) 4. Kaj so zgradili okoli mest? 5. Kaj pa je bilo zunaj mesta? <p>Tako je.</p>	<p>>Opazujejo sliko in odgovarjajo (PO):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mesto. 2. Ljubljana, Celje, Škofja Loka, Ptuj... 3. Da imajo gradove. (Okoli gradov.) 4. Obzidje, jarke. 5. Kmetije. 	<p>- frontalna oblika, metoda dela s slikovnim virom</p>	<p>PPT predstavitev (drsnica 9), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	--	---	--	---

	<p>Kot smo slišali že na začetku, so v gradovih živeli plemiči. Imeli so poseben status. Kaj to pomeni?</p> <p>Drži.</p> <p>Plemiči so se učili za vojake in se urili v vojskovanju. Ali so to lahko počeli vsi? Ženske in moški?</p> <p>Kaj so pa jedli? So jedli boljše ali slabše kot kmetje, kaj menite?</p> <p>Tako je.</p> <p>Je bil kdo od vas kdaj na kakšnem srednjeveškem dnevu ali pa festivalu? Kaj ste tam videli, kaj se je dogajalo?</p> <p>Ja, res je. S takšnimi dejavnostmi so si plemiči krajšali prosti čas. Hodili so na lov, prirejali viteške turnirje, družabne igre in plese.</p> <p>Kaj pa so počele ženske? Malo si pomagajte s sliko na listu.</p> <p>Kako pa so bili plemiči oblečeni? So bili oblečeni enako kot ostali?</p>	<p>- poslušajo in sproti rešujejo list</p> <p>To pomeni, da so imeli posebne ugodnosti in pravice, ki jih ni imel nihče drug.</p> <p>Ne, to je bilo namenjeno samo moškim.</p> <p>Jedli so podobno kot kmetje, le da so si plemiči lahko privoščili več mesa, rib in sira.</p> <p>Običajno prikažejo kakšne boje, mečevanje, plese, metanje zastav, glasbeniki igrajo srednjeveško glasbo ipd.</p> <p>Ženske so vezle, šivale in vodile gospodinjstvo.</p> <p>Ne, oblečeni so bili lepše, boljše, elegantnejše.</p>	<p>- metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razgovora</p> <p>- metoda razlage</p> <p>- metoda razgovora</p>	<p>delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 10), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	--	---	---	---

	<p>Tako je. Poglejte sliko na powerpointu. Kakšna se vam zdi tale obleka? Drži. Oblečila plemičev so bila dragocena, zelo okrašena, imela so našite drage kamne, okraske, bisere, vzorci so bili narejeni iz zlate niti. Že po videzu so se razlikovali od drugih slojev.</p>	<p>Zelo lepa, razkošna.</p>	<p>- metoda razlage</p>	
	<p>Ste uspeli vse dopolniti? Ali ima kdo kakšno vprašanje?</p>	<p>Da. Ne.</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda razgovora</p>	
	<p>No, pa si pogledjmo še, kako so živeli meščani. Meščani so živeli v hišah v mestih. Bili so trgovci in obrtniki. V hišah obrtnikov so poleg družine živeli tudi pomočniki in vajenci. Kdo pa so bili vajenci? Meščani so bili po svojem statusu za razliko od velike večine kmetov svobodni. Jedli so kislo zelje, kruh, sir, ribe, zelenjavo, sadje in meso. Meščani so torej tako kot plemiči jedli meso. Kaj pa smo rekli za kmete? Drži. Kmetje si mesa niso mogli privoščiti in so ga jedli samo ob kakšnih posebnih priložnostih. Sicer pa v primerjavi s plemiči meščani niso smeli biti tako lepo oblečeni – niso smeli nositi nekaterih vrst blaga in okraskov. Zelo malo so se umivali, namesto tega so uporabljali dišeče vodice – danes bi rekli, da so se parfumirali.</p>	<p>> Poslušajo. To so bili mladi fantje, ki so se od obrtnika učili poklica. Kmetje so meso jedli le redko.</p>	<p>frontalna uč. oblika, - metoda razlage - metoda razgovora - metoda razlage - metoda razgovora - metoda razlage</p>	<p>delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 11), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>

	<p>Ste uspeli odgovoriti na vsa vprašanja? Imate morda kakšno vprašanje?</p> <p>To pomeni, da so lahko opravljali tisti poklic, ki so si ga izbrali. Niso bili priklenjeni na zemljo kot nesvobodni kmetje, ki so bili podrejeni zemljiškemu gospodu. Predvsem trgovci so velikokrat potovali daleč na svojih poteh in prodajali izdelke.</p>	<p>Da. Da. Kaj je pomenilo, da so bili meščani svobodni?</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda razgovora</p>	
--	---	--	---	--

<p>3. Podnaslov</p> <p>8 min</p>	<p>Če pogledate na powerpoint, vidite dve sliki. Kar vam bom sedaj povedala, si lahko dopišete nekam na delovni list.</p> <p>To sta sliki dveh zelo pomembnih samostanov v Sloveniji. Na zgornji sliki vidimo samostan Stična, na spodnji pa samostan Pleterje.</p> <p>Menihe stiškega samostana imenujemo cistercijani, menihe pleterskega samostana pa kartuzijani. Redova cistercijanov in kartuzijanov sta nastala v srednjem veku z ločitvijo od benediktinskega reda, ki je nastal že v 6. stoletju. Cisterca v Stični in kartuzija v Pleterjah pa sta glavna samostana teh redov pri nas. Pomemben meniški red pri nas pa so tudi frančiškani. Frančiškani so tisti menihi, ki stanujejo v samostanu v Ljubljani v centru mesta. Prepoznate jih po tem, da so oblečeni v groba rjava oblačila, medtem ko so cistercijani in kartuzijani oblečeni v belo, le da imajo cistercijani čez oblečen še črn brezrokavnik. Oblačila benediktincev pa so črna.</p>	<p>> Opazujejo sliko, poslušajo, si kaj dopišejo.</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda slikovne demonstracije</p> <p>- metoda razlage</p>	<p>delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 12) računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
---	--	--	--	--

	<p>Življenje vseh teh menihov, ne glede na to, kateremu redu so pripadali, pa je bilo, z eno besedo, skromno. Vsi so bili zelo verni in so veliko molili. Njihovo poslanstvo je bilo širjenje krščanske vere. Odrekli so se poroki, družini, prijateljem in veseli družbi. Njihova življenjska cilja sta bila molitev in delo. Oznanjali so božjo besedo. Ukvarjali so se s kmetijstvom in obrtjo ter učili ljudi učinkovitejšega kmetovanja. Skrbeli so tudi za uboge in bolne.</p> <p>Na sliki vidite meniha med prepisovanjem rokopisa.</p>	<p>> Poslušajo in rešujejo list.</p> <p>> Opazujejo sliko.</p>	<p>- metoda slikovne demonstracije</p>	<p>- drsnica 13</p>
	<p>Ste si uspeli vse zapisati? Pokažite mi vaše liste. Ima kdo kakšno vprašanje?</p>	<p>Da. Ne.</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda razgovora</p>	

- URJENJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	<p>Sedaj pa odprite učbenik na straneh 80-81 in natančno preberite prvi odstavek o Življenju na podeželju na strani 80 in drugi odstavek o Življenju v gradovih in mestih na strani 81. Primerjajte med sabo kmečko in meščansko hišo in si pri tem si pomagajte z viroma A in C. Delajte po dva skupaj. V pare se lahko daste kar tako, kot sedite. Svoje ugotovitve vnesite v tabelo na vaših delovnih listih. Imate 3 minute časa, nato bomo skupaj preverili vaše rešitve.</p>		<p>frontalna uč. oblika, metoda razlage</p>	<p>učbenik (Janša Zorn, Koraki v času 7, str. 80-81), učno-delovni list</p>

		> Se dajo v pare, odprejo učbenike, izpolnjujejo učno-delovni list.	delo v parih	
	<p>V redu, sedaj pa pogledajmo, kaj ste napisali. Vsak prebere eno vrstico v tabeli. Lahko začneš ti?</p> <p>> Ko učenec prebere svojo rešitev, prikažem pravilen odgovor tudi na PPT.</p>	<p>> Poslušajo in preverjajo svoje odgovore, poklicani učenci na glas preberejo svoje rešitve:</p> <p>Kmečke hiše so bile grajene iz slame, lesa, gline ali kamna, meščanske pa iz lesa ali kamna.</p> <p>Meščanske hiše so imele majhna okna, ki so jih zastirale opne iz živalskih mehurjev ali pa je bil na njih povoščen papir.</p> <p>Večinoma so bile enonadstropne, v pritličju pa je bila obrtna delavnica.</p> <p>Kmečka hiša je navadno imela en prostor z ognjiščem, meščanska pa skladišče in dva bivalna prostora.</p> <p>Pohištvo v kmečki hiši je bilo preprosto: miza, klopi in skrinje namesto omar.</p> <p>Kmetje niso imeli postelj, spali so na klopeh in preprostih ležiščih iz slame.</p>	frontalna uč. oblika metoda razgovora	delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 14) računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno
	Tako.			

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 min	No, sedaj bomo pa izvedli eno hitro ponavljanje: vsak od vas bo v eni povedi ali besedni zvezi povedal, kaj si je zapomnil od današnje ure. Pa bomo šli kar lepo po vrsti, v obliki kače. Kristina, lahko začneš?	> Odgovarjajo: npr. kmetje niso jedli mesa, plemiči so se lepo oblačili, mesta so bila obdana z obzidjem, menihi so molili.	frontalna uč. oblika, metoda razgovora, tehnika asociacije	
	> No, glede na to, da se nahajamo v Ljubljani, ki je bila, kot ste povedali na začetku, mesto že v srednjem veku, imam za vas pripravljenih še nekaj vprašanj: 1. Ste bili kdaj na ljubljanskem gradu? Ima obzidje? 2. Zakaj pa ga nima? 3. S čim pa so poskrbeli za obrambo? 4. Kako pa so se potem obvarovali, če jim je pretila nevarnost? 5. Kaj pa je na gradu danes?	> Dvigujejo roke, poklicani učenci odgovorijo na vprašanje. Predvideni odgovori: 1. Da. Ne. 2. Ker je visoko na hribu./Ga ne potrebuje zaradi svoje lege. 3. Z obrambnimi stolpi, poleg tega je okoli speljan jarek. 4. Dvignili so most. 5. Muzej./Restavracija./Poročna dvorana./Razgledni stolp.	frontalna uč. oblika, metoda razgovora	

	<p>> Prikažem navodilo za domačo nalogo na PPT. Ne pozabite, da morate do naslednjič narediti domačo nalogo. Navodila imate na zadnji strani delovnih listov.</p> <p>V učbeniku na strani 80 odgovorite na vprašnji 1 in 5. Nato s pomočjo virov B in Č primerjajte, kako so smeli biti oblečeni kmetje in meščani ter rešite vprašanje za razmislek.</p> <p>Ne pozabite vzeti s seboj domov učbenika, saj ga potrebujete pri pisanju domače naloge! Lepo se imejte.</p>	<p>> Prisluhnejo navodilom za domačo nalogo in jim s pogledom sledijo na delovnem listu.</p> <p>Na svidenje.</p>	<p>frontalna uč. oblika, metoda razlage</p>	<p>delovno-učni list, PPT predstavitev (drsnica 15), računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno</p>
--	---	---	---	---

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen učno-delovni list.
2. Izpolnjen učno-delovni list.
3. Seznam slikovnega gradiva na učno-delovnem listu in PPT drsnicah.
4. Powerpoint predstavitev v .docx formatu.

SREDNJEVEŠKA DRUŽBA

V _____ veku je živel mnogo manj ljudi kot danes. Delili so se na tri stanove: plemstvo, _____, kmetje. Prvi naj bi ljudi varovali, drugi zanje molili, tretji pa _____ za vse. Tem družbenim skupinam so se z nastankom srednjeveških mest pridružili še _____, ki so bili družbeno nad kmeti in pod plemstvom. V _____ družbi je vsak živel skladno s svojim stanom.

1. ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

KMETJE

1. Koliko ljudi v Evropi je bilo kmetov? _____
2. Kaj so počeli? _____
3. Kateri so prevladovali? _____
4. Kje so živeli kmetje? _____
5. Kakšne so bile kmečke družine? _____
6. Kako so živeli?
 - ❖ oblačila: _____
 - ❖ higiena: _____
 - ❖ prehrana: _____
 - ❖ kmečki vsakdan: Kmečko življenje se je ravnalo po _____ in delu na polju. Delo ob nedeljah in praznikih je bilo _____. Življenje se skozi stoletja ni veliko spreminjalo, saj so bili kmetje _____, novosti so le redko prihajale do njih. _____ so se nespremenjene prenašale iz roda v rod.
 - ❖ izobraženost: _____
 - ❖ veroizpoved: _____

2. ŽIVLJENJE V GRADOVIH IN MESTIH

PLEMSTVO

1. Kje je živelo plemstvo? _____

2. Kako so živeli?

❖ status: _____

❖ prehrana: _____

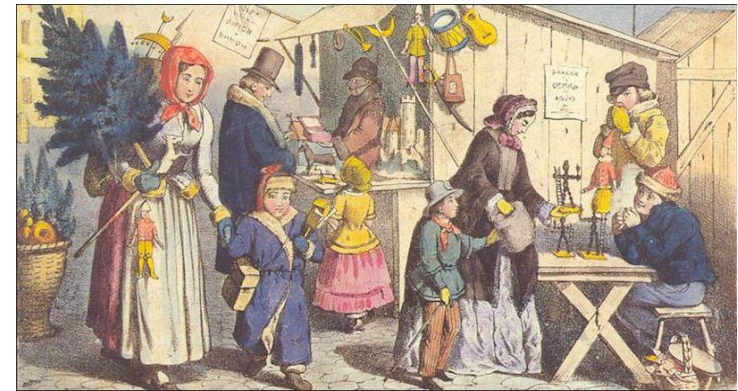
❖ prosti čas: _____

❖ oblačila: _____

MEŠČANSTVO

1. Kje so živeli meščani? _____
2. S čim so se ukvarjali? _____
3. Kdo je še živel v hiši pri meščanski družini? _____
4. Kako so živeli?
 - ❖ status: _____
 - ❖ prehrana: _____
 - ❖ oblačila: _____
 - ❖ higiena: _____

3. ŽIVLJENJE V SAMOSTANIH

MENIHI

1. Kaj je bilo njihovo poslanstvo? _____
2. Čemu in komu so se odrekli? _____
3. Katera sta bila njihova življenjska cilja? _____
4. Kaj so počeli? _____
5. S čim so se ukvarjali? _____
6. Za koga so skrbeli? _____

VAJA: Odpri učbenik na straneh 80-81 in natančno preberi prvi odstavek o Življenju na podeželju in drugi odstavek o Življenju v gradovih in mestih. Glede na prebrano **v paru primerjajte kmečko in meščansko hišo**. Pri tem si pomagaj z viroma A in C. Podatke vnesi v spodnjo tabelo.

	KMEČKA	MEŠČANSKA
materiali za gradnjo		
oprema	/	
velikost	/	
število in vrste prostorov		
pohištvo		/
ostalo		

DOMAČA NALOGA:

1. V učbeniku na strani 81 (na dnu strani) reši vprašanji 1 in 5.
2. Oglej si vira B in C ter reši spodnji nalogi:
 - a. S pomočjo virov **primerjaj, kako so smeli biti oblečeni kmetje in meščani**. Svoje ugotovitve prikaži v tabeli (lahko jo oblikuješ na podoben način kot tisto, v kateri si primerjal/a tipe hiš).
 - b. Razmisli in odgovori, zakaj je bilo točno določeno, kako morajo biti oblečeni meščani in kaj smejo nositi? Kdo je to določal? Pomagaj si s tretjim odstavkom na strani 81.

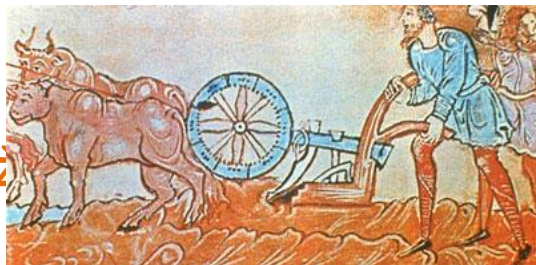
SREDNJEVEŠKA DRUŽBA

V srednjem veku je živel mnogo manj ljudi kot danes. Delili so se na tri stanove: plemstvo, duhovščina, kmetje. Prvi naj bi ljudi varovali, drugi zanje molili, tretji pa delali za vse. Tem družbenim skupinam so se z nastankom srednjeveških mest pridružili še meščani, ki so bili družbeno nad kmeti in pod plemstvom. V srednjeveški družbi je vsak živel skladno s svojim stanom.

1. ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

KMETJE

1. Koliko ljudi v Evropi je bilo kmetov? Velika večina (9/10 prebivalstva).
2. Kaj so počeli? Obdelovali so zemljo in redili živino.
3. Kateri so prevladovali? Nesvobodni kmetje.
4. Kje so živeli kmetje? V preprostih hišah v vaseh.
5. Kakšne so bile kmečke družine? Številčne.
6. Kako so živeli?
 - ❖ oblačila: iz sukna.
 - ❖ higiena: kopali so se v lesenem čeburu (enkrat na mesec).
 - ❖ prehrana: jedli so zelje, močnik, kašo, stročnice in mlečne jedi, redko meso.
 - ❖ kmečki vsakdan: Kmečko življenje se je ravnalo po letnih časih in delu na polju. Delo ob nedeljah in praznikih je bilo prepovedano. Življenje se skozi stoletja ni veliko spreminjalo, saj so bili kmetje neuki, novosti so le redko prihajale do njih. Navade so se nespremenjene prenašale iz roda v rod.
 - ❖ izobraženost: niso znali brati.
 - ❖ veroizpoved: verni, vdani v usodo, sodelovali pri cerkvenih obredih in se ravnali po cerkvenih navodilih ter verjeli, da bodo poplačani po smrti.

2. Ž

MESTIH

PLEMSTVO

1. Kje je živel plemstvo? V gradovih na podeželju in v hišah v mestih.

2. Kako so živeli?

- ❖ status: imeli so ugodnosti in posebne pravice.
- ❖ prehrana: jedli so več mesa, rib in sira kot kmetje.
- ❖ prosti čas: lov, viteški turnirji, družabne igre, glasba, ples.
- ❖ oblačila: lepa in dragocena.

MEŠČANSTVO

1. Kje so živeli meščani? V hišah v mestih.
2. S čim so se ukvarjali? S trgovino in z obrtjo.
3. Kdo je še živel v hiši pri meščanski družini? Pomočniki in vajenci.
4. Kako so živeli?
 - ❖ status: bili so svobodni.
 - ❖ prehrana: jedli so kislo zelje, kruh, meso, sir, ribe, zelenjavo in sadje.
 - ❖ oblačila: niso smeli nositi nekaterih vrst blaga in okraskov.
 - ❖ higiena: zelo malo so se umivali, uporabljali so dišeče vodice.

3. ŽIVLJENJE V SAMOSTANIH

MENIHI

1. Kaj je bilo njihovo poslanstvo? Širjenje krščanske vere.
2. Čemu in komu so se odrekli? Poroki, družini, prijateljem, veseli družbi.
3. Katera sta bila njihova življenjska cilja? Molitev in delo.
4. Kaj so počeli? Oznanjali so božjo besedo.
5. S čim so se ukvarjali? S kmetijstvom in obrtjo.
6. Za koga so skrbeli? Za uboge in bolne.

VAJA: Odpri učbenik na straneh 80-81 in natančno preberi prvi odstavek o Življenju na podeželju in drugi odstavek o Življenju v gradovih in mestih. Glede na prebrano **primerjaj kmečko in meščansko hišo**. Pri tem si pomagaj z viroma A in C. Podatke vnesi v spodnjo tabelo.

	KMEČKA	MEŠČANSKA
materiali za gradnjo	slama, les, glina in kamen	les ali kamen
oprema	/	majhna okna, opne ali povoščen papir
velikost	/	enonadstropna (pritličje: obrtna delavnica)
število in vrste prostorov	en prostor z ognjiščem	skladišče in dva bivalna prostora
pohištvo	miza, klopi in skrinje	/
ostalo	na klopeh in preprostih ležiščih iz slame	stranišče

DOMAČA NALOGA:

1. V učbeniku na strani 81 (na dnu strani) reši vprašanji 1 in 5.
2. Oglej si vira B in C ter reši spodnji nalogi:
 - a. S pomočjo virov **primerjaj, kako so smeli biti oblečeni kmetje in meščani**. Svoje ugotovitve prikaži v tabeli (lahko jo oblikuješ na podoben način kot tisto, v kateri si primerjal/a tipe hiš).
 - b. Razmisli in odgovori, zakaj je bilo točno določeno, kako morajo biti oblečeni meščani in kaj smejo nositi? Kdo je to določal? Pomagaj si s tretjim odstavkom na strani 81.

PRILOGA 3 – SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA NA UČNO-DELOVNIH LISTIH IN DRSNICAH

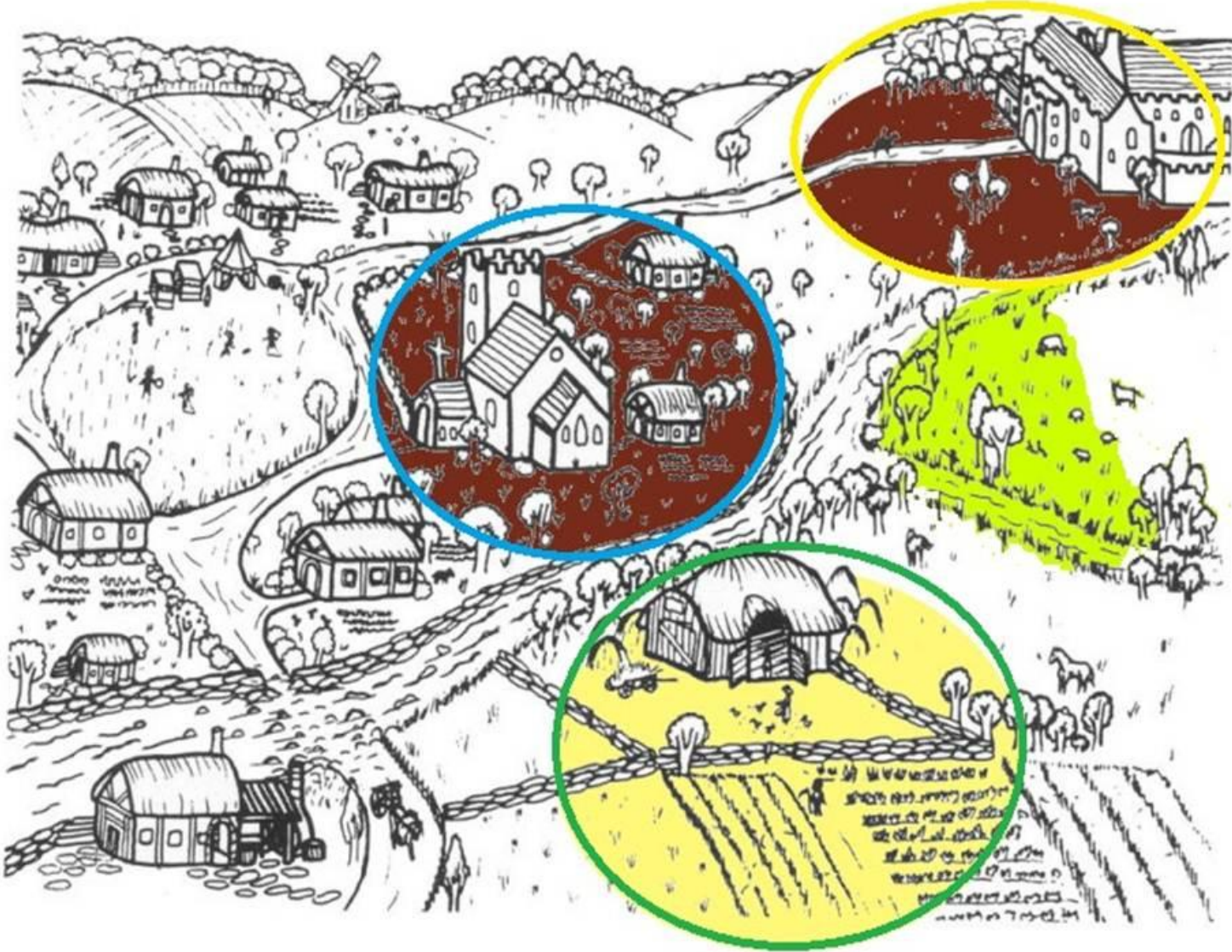
UPORABLJENE SLIKE NA UČNO-DELOVNIH LISTIH:

- http://www.gradovi.net/images/k_014.jpg (dostop: 3.5.2015)
- <http://www.zgodovinarka.si/wp-content/uploads/2011/12/bo%C5%BEi%C4%8Dna-tr%C5%BEica-v-nurnbergu.png> (dostop: 3.5.2015)
- http://www.diplomatic-corporate-services.si/uploads/diplomatic-corporate-services.si_dev/castle.jpg (dostop: 3.5.2015)
- http://resources42.kb.nl/MIMI/MIMI_MMW_10A11/MIMI_MMW_10A11_235R_MIN_2.JPG (dostop: 3.5.2015)
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Valvasor_-_Samostan_Pleterje.jpg (dostop: 3.5.2015)
- http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Valvasor_-_Samostan_Sti%C4%8Dna.jpg (dostop: 3.5.2015)
- http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/srednji_foto/pisar2.gif (dostop: 3.5.2015)
- http://img.rtv slo.si/_up/upload/2012/04/17/64872938_virk_kmetje.jpg (dostop: 3.5.2015)
- http://img.rtv slo.si/_up/upload/2009/11/20/64641918_berg_show.jpg (dostop: 3.5.2015)

UPORABLJENE SLIKE NA DRSNICAH:

- Drsnica 1 - http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/srednji_foto/zem_gospstvo3.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 2 - http://marolt-photography.com/wp-content/uploads/2013/08/Arhitekturna_foto_Grad.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 2 - http://www.quizz.biz/uploads/quizz/258865/16_06djp.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 4 - http://img.rtv slo.si/_up/upload/2012/04/17/64872938_virk_kmetje.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 5 - <http://www.hervardi.com/images/nose008.jpg> (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 6 - <http://www.delo.si/assets/media/picture/20100317/17%20zabeljen%20mocnik%20%28Medium%29.jpg?rev=1> (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 6 - http://www.wedding.hr/Portals/0/images/DNNArticle/Windows-Live-Writer/Savreni-doruak-za-poetak-dana_8C28/kasa3.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 7 - http://img.rtv slo.si/_up/upload/2009/11/20/64641918_berg_show.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 6 - http://www.domy.com/data/baza-znanja/Beef_Barley_Soup2.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 8 - http://www.delo.si/assets/media/picture/20121026/Sobotna_djvu_907279_sandi_hires.jpeg1.jpeg?rev=3 (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 9 - http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/1c/Nuremberg_chronicles_-_Nuremberga.png/1920px-Nuremberg_chronicles_-_Nuremberga.png (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 10 - <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/be/6e/55/be6e55579a37615098e5f6a825854c5a.jpg> (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 11 - <http://4.bp.blogspot.com/-T4hCwM7yNng/UePWkAodxKI/AAAAAAAAAPo/ApxqOMvdfi0/s1600/craftsmen.jpg> (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 12 - http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Valvasor_-_Samostan_Pleterje.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 12 - http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/12/Valvasor_-_Samostan_Sti%C4%8Dna.jpg (dostop: 3.5.2015)
- Drsnica 13 - http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/srednji_foto/pisar2.gif (dostop: 3.5.2015)

PRILOGA 4 – POWERPOINT DRSNICE

SREDNJEVEŠKA DRUŽBA

SREDNJEVEŠKA DRUŽBA

V srednjem veku je živel mnogo manj ljudi kot danes. Delili so se na tri stanove: plemstvo, duhovščina, kmetje. Prvi naj bi ljudi varovali, drugi zanje molili, tretji pa delali za vse. Tem družbenim skupinam so se z nastankom srednjeveških mest pridružili še meščani, ki so bili družbeno nad kmeti in pod plemstvom. V srednjeveški družbi je vsak živel skladno s svojim stanom.

ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

Kmetje:

- velika večina prebivalstva (9/10 ljudi)
- obdelovali so zemljo in redili živino
- prevladovali so **nesvobodni kmetje** (živel na gospostvih plemičev)
- živeli so v preprostih hišah v vaseh
- družine so bile številčne (čeprav je veliko otrok umrlo)

ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

Kmetje:

- oblečeni so bili v temna oblačila iz sukna
- kopali so se v lesenem čeburu (enkrat na mesec)
- jedli so zelje, močnik, kašo, stročnice in mlečne jedi, meso le ob posebnih priložnostih

ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

Kmečko življenje:

- se je ravnalo po letnih časih in delu na polju
- delo v nedeljo in ob praznikih je bilo prepovedano
- življenje se skozi stoletja ni kaj dosti spreminjalo, saj so bili kmetje neuki, novosti pa so le redko prihajale do njih
- navade so se bolj ali manj nespremenjene prenašale iz roda v rod

ŽIVLJENJE NA PODEŽELJU

Kmetje:

- niso znali brati in so le redko odhajali daleč od doma
- bili so verni in vdani v usodo
- sodelovali so pri cerkvenih obredih in se ravnali po cerkvenih navodilih
- verjeli so, da bodo za vse hudo poplačani po smrti v onostranstvu

ŽIVLJENJE V GRADOVIH IN MESTIH

PLEMSTVO

Plemiči so:

- živeli v gradovih in v hišah v mestih
- imeli ugodnosti in posebne pravice
- urili so se v vojskovanju
- jedli več mesa, rib in sira kot kmetje
- si prosti čas krajšali z lovom, viteškimi turnirji, družabnimi igrami, glasbo, plesom; gospe so vezle in vodile gospodinjstvo
- nosili lepa in dragocena oblačila

MEŠČANSTVO

Meščani:

- so živeli v hišah v mestih ter se ukvarjali s trgovino in obrtjo
- z meščani so v hišah živeli tudi pomočniki in **vajenci**
- bili so svobodni
- jedli so kislo zelje, kruh, meso, sir, ribe, zelenjavo in sadje
- niso smeli nositi nekaterih vrst blaga in okraskov
- zelo malo so se umivali, uporabljali so dišeče vodice

ŽIVLJENJE V SAMOSTANIH

Stična – cistercijani (1135)

Pleterje – kartuzijani (1160)

ŽIVLJENJE V SAMOSTANIH

Menihi:

- poslanstvo: širjenje krščanske vere
- odrekli so se poroki, družini, prijateljem, veseli družbi
- življenjska cilja: molitev in delo
- oznanjali so božjo besedo
- ukvarjali so se s kmetijstvom in obrtjo ter učili ljudi učinkovitejšega kmetovanja
- skrbeli so za uboge in bolne

VAJA: Odpri učbenik na straneh 80-81 in natančno preberi prvi odstavek o Življenju na podeželju in drugi odstavek o Življenju v gradovih in mestih. **V paru primerjajte kmečko in meščansko hišo.** Pri tem si pomagaj z viroma A in C. Podatke vnesi v spodnjo tabelo.

	KMEČKA	MEŠČANSKA
materiali za gradnjo	slama, les, glina in kamen	les ali kamen
oprema	/	majhna okna, opne ali povoščen papir
velikost	/	enonadstropna (pritličje: obrtna delavnica)
število in vrste prostorov	en prostor z ognjiščem	skladišče in dva bivalna prostora
pohištvo	miza, klopi in skrinje	/
ostalo – spanje:	na klopeh in preprostih ležiščih iz slame	stranišče

DOMAČA NALOGA

1. V učbeniku na strani 81 (na dnu strani) reši vprašanja 1 in 5.
2. Oglej si vira B in C ter reši spodnji nalogi:
 - a. S pomočjo virov **primerjaj, kako so smeli biti oblečeni kmetje in meščani**. Svoje ugotovitve prikaži v tabeli (lahko jo oblikuješ na podoben način kot tisto, v kateri si primerjal/a tipe hiš).
 - b. Razmisli in odgovori, zakaj je bilo točno določeno, kako morajo biti oblečeni meščani in kaj smejo nositi? Kdo je to določal? Pomagaj si s tretjim odstavkom na strani 81.

Univerza v Ljubljani
**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Zemljiško gospostvo v srednjem veku**

DATUM: 5. 6. 2015

IME IN PRIIMEK: Maja Žunič,
Maja Vehar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 11. 6. 2015
Predmet: zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Srednji vek – oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope- tema iz učbenika: Srednji vek vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Zemljiško gospostvo v srednjem veku
Učne oblike: Frontalna učna oblika, individualna učna oblika, parna učna oblika
Učne metode: Metoda razgovora, metoda razlage, metoda dela s slikovnimi viri, metoda besedilne demonstracije
Učne tehnike: rebus, zapisovanje zamisli, miselni vzorec, risanje.
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">- Pojasnijo temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje).- Opišejo življenje v okviru zemljiškega gospostva. <p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p><i>Izobraževalni učni cilji</i></p> <p>Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- pojasniti »delovanje« fevdalizma;- pojasniti pojme zemljiško gospostvo, zemljiški gospod, podložnik, dajatve in delovne obveznosti;- opisati način obdelovanja zemlje v srednjem veku;- naštetiti, katera orodja so uporabljali in pojasniti razlike med njimi;- pojasniti posledice izboljšav v kmetijstvu;- navesti kmečka bremena in obveznosti;- razložiti, kaj je vzrok za nezadovoljstvo in upornišvo med kmeti;- primerjati življenje slovenskega kmeta z evropskim kmetom;- opisati in primerjati dva pomena besede kolonizacija.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- sodelovati v paru;
- izpolniti učno-delovni list v obliki miselnega vzorca;
- prepisati snov s PPT-ja v miselni vzorec;
- aktivno poslušati, odgovarjati na različna vprašanja;
- izraziti svoje predloge;
- slediti navodilom;
- s svojimi besedami oblikovati in zapisati odgovore v knjižnem jeziku;
- sestaviti krajši pisni sestavek.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati pozitiven odnos do učne teme in predmeta;
- opredeliti do problema socialnih razlik na primeru podložništva;
- samostojno delati;
- medsebojno pomagati;
- vrednotiti preteklost;
- pokazati pozitiven odnos do slovenske zgodovine;
- spoštovati različna mnenja in predloge;
- vživeti se v vlogo druge osebe.

Učna sredstva:

- učila: učbenik (Koraki v času, 2014), delovni zvezek (Koraki v času 2014), učno-delovni list z miselnim vzorcem, delovni list z nalogo, rebus, PPT, skica tripoljnega načina kmetovanja.
- učni pripomočki: tabla, kreda, LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. uvajanje
2. obravnavanje nove učne snovi
3. urjenje ali vadenje
4. ponavljanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- Slovenščina: učenci pri tej učni uri zapisujejo učno snov v knjižnem jeziku, berejo in pripravijo krajši pisni sestavek.
- Geografija: učenci spoznavajo značilnosti kmetovanja kot gospodarske panoge v srednjem veku in značilnosti življenja na podeželju.
- Angleščina: prva slika, ki jo učenci opazujejo, vsebuje pojme v angleškem jeziku.
- Likovna vzgoja: učenci morajo s table prerisati skico, ki ponazarja tripoljni način kmetovanja.

Novi pojmi s pojasnilom:

Fevdalizem je družbeni sistem, v katerem ima zemljiški gospod v lasti zemljo, to pa obdelujejo podložniki, ki morajo zemljiškemu gospodu dajati tudi določene dajatve.

Zemljiško gospodstvo je zemlja, ki pripada zemljiškim gospodom, obdelujejo pa jo kmetje.

Dajatve so del obveznosti podložnikov do zemljiškega gospoda.

Tripoljni način obdelovanja zemlje je način kmetovanja, pri katerem je zemlja razdeljena na tri dele – izmenično sta po dva posejana z žitom, en je preoran, a neposejan z žitom (praha).

Turški vpadi so bili vdori in pustošenje Turkov na Slovenskem.

Ralo je orodje za oranje, ki pa zemlje ne obrača tako kot plug.

Motika je orodje za okopavanje.

Cepec je preprosto orodje za mlatenje žita.

Presežek je količina, ki presega določeno količino.

Davek je dajatev za kritje skupnih izdatkov države.

Viri in literatura:

Zorn Janša, O., Zorn, M. in Mihelič, D. (2014). Koraki v času 7: Učbenik za zgodovino v sedmem razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 82–83.

Zorn Janša, O., Zorn, M. in Mihelič, D. (2014). Koraki v času 7: Delovni zvezek za zgodovino v sedmem razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 50–51.

Zorn Janša, O. in Mihelič, D. (2005). Koraki v času 7: Od prazgodovine skozi stari in srednji vek: Zgodovina za sedmi razred devetletke. Ljubljana: DZS, str. 104–106.

Janša Zorn, O., Zorn, M. In Mihelič, D. 2014. Koraki v času 7. Ljubljana: DZS, 82–83.

Ilustrirana zgodovina Slovencev (2001). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Kos, M. (1985). Srednjeveška kulturna, družbena in politična zgodovina Slovencev. Ljubljana: Slovenska matica.

Mihelič, D. (1999). Slovenci skozi čas: kronika slovenske zgodovine. Ljubljana: Mihelač.

Štih, P. in Simoniti, V. (1995). Slovenska zgodovina do razsvetljenstva. Celovec: Korotan in Mohorjeva družba.

Življenje na zemljiškem gospodstvu. http://www.e-kompetencia.si/egradiva/zgo_ds/8%20srednjeveska%20mesta.el/index42.html (28. 5. 2015).

High Middle Ages. <http://www.antarcticaedu.com/19hst.htm> (28. 5. 2015).

Lowry Silks, P. Medieval Lectures Series. <http://www.priscilla-lowry.co.nz/medieval-lectures-series/> (28. 5. 2015).

Slovenski etnografski muzej. Orala. <http://www.etno-muzej.si/it/orala-zbirke-predmetov> (28.

5. 2015).

Slovenski etnografski muzej. Podkoren. <http://www.etno-muzej.si/sl/spletne-zbirke/lokacije/podkoren> (28. 5. 2015).

Slovenski etnografski muzej. Vrbje. <http://www.etno-muzej.si/sl/spletne-zbirke/lokacije/vrbje> (28. 5. 2015)

Malovrh, M. Žanjica. http://www.slo-foto.net/galerija_slika-53195.html (28. 5. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	<p>Učiteljica pozdravi učence: »Dober dan !«</p> <p>»Danes bomo spoznali novo učno temo. Vaša prva naloga pa je, da ugotovite naslov današnje učne ure.«</p> <p>Učiteljica daje navodila: »Na listih pred sabo imate rebus, ki ga morate rešiti, da bi izvedeli naslov današnje ure. Na voljo imate dve minuti. Odgovor si zapišite v zvezke kot naslov. S sosedom si lahko pomagata.«</p> <p>Med dajanjem navodil učiteljica razdeli delovne liste z rebusom.</p>	<p>Učenci odgovorijo:«Dober dan, dan.«</p> <p>Učenci poslušajo navodilo</p> <p>Učenci gledajo rebus in poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	
	<p>Učiteljica nadzoruje delo v razredu, se sprehaja od dvojice do dvojice in opazuje, kako delo napreduje. Če imajo učenci težave, jim pomaga.</p>	<p>Učenci v parih rešujejo rebus.</p>	<p>Oblika : parno delo</p> <p>Učne tehnika : rebus</p>	<p>Učilo: Delovni list z rebusom</p>
	<p>Ko dve minuti mineta (oziroma ko učiteljica opazi, da so končali. učiteljica vpraša : « Ali ste dobili rešitev rebusa ? » Učiteljica pokliče</p>	<p>Učenec z dvigom roke dobi možnost odgovarjanja.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda</p>	

<p>enega izmed učencev.</p>	<p>Učenec pove rešitev.</p> <p>Pravilni odgovor : Zemljiško gospodarstvo v srednjem veku.</p>	<p>razgovora</p>	
<p>»Odkrili ste naslov današnje teme. Danes bomo torej govorili o kmetih v srednjem veku. Na koncu učne ure boste znali pojasniti delovanje fevdalnega sistema in pojasniti različne pojme povezane s fevdalizmom. Znali boste tudi opisati način obdelovanja zemlje in pojasniti posledice izboljšav v kmetijstvu. Na koncu učne ure boste znali tudi naštetih vsaj tri orodja, ki so jih uporabljali, ter pojasniti razlike med njimi. Znali boste navesti in opisati kmečka bremena.</p> <p>Učno snov boste spoznali in utrdili preko individualnega dela in z izpolnjevanjem miselnega vzorca. Ta vam bo služil kot zapis učne snovi in osnovo za pripravo na test, zato si ga na koncu ure spravite in doma nalepite v zvezek ali spravite v posebno mapico.«</p>	<p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Učila: PPT str. 1</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.</p>
<p>Učiteljica razdeli miselne vzorce</p>		<p>Miselni vzorec</p>	<p>Učila: PPT str. 1, Učno-delovni list z miselnim vzorcem</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Zemljiška</p>	<p>Razlaga učiteljice: "Kot ste že iz naslova razbrali,</p>	<p>Učenci poslušajo uvodna navodila</p>	<p>Frontalna oblika</p>	<p>Učila: PPT str. 1,</p>

<p>gospostva</p> <p>10 minut</p>	<p>se bomo danes pogovarjali, kašno je bilo življenje ljudi na podeželju v fevdalnem družbene sistemu. Za začetek si bomo najprej ogledali sliko, ki predstavlja tipično podobo takratne ureditve. Sliko si dobro oglejte in v zvezke zapišite, kaj najprej opazite na njej.”</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>
	<p>Na PPT predstavitvi prikažem sliko zemljiškega gospostva.</p>	<p>Učenci opazujejo sliko na diaprojekciji in si v zvezke zapisujejo, kaj opazijo na njej :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kmetije - Polja - Mlin - Grad - Cerkev - Pašnik - Gozd 	<p>Individualna oblika</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Tehnika zapisovanja zamisli oz. brainwrittinga</p>	<p>PPT str. 2, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>
	<p>Učiteljica vpraša: »Kdo bi rad delil svoje asociacije?«</p> <p>Učiteljica izbere nekaj učencev in posluša njihove odgovore.</p> <p>Učiteljica se zahvali za njihove predloge.</p>	<p>Učenci se javijo k sodelovanju.</p> <p>Pozvani učenci preberejo svoje vtise. Predvideni odgovori :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kmetije - Polja - Mlin - Grad - Cerkev - Pašnik - Gozd 	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT str. 2, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>
	<p>Učiteljčina razlaga: “Skupaj smo našli glavne elemente zemljiškega gospostva. Med razlago izpolnajte miselne vzorce. Zemljiška gospostva so bila torej osnovni element fevdalnega družbenega sistema v srednjem veku. Kot ste že lahko opazili na sliki, so bili zemljiški gospodje plemiči, ki so</p>	<p>Učenci poslušajo razlago in sproti dopolnjujejo miselne vzorce.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Miselni vzorec</p>	<p>PPT str. 3, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>

<p>obvladovali zemljiško gospostvo s svojega gradu. Okoli gradu so se raztezali pašniki, vasi, polja, gozdovi, ki so bili v lasti plemiča. Kmetje, ki so stanovali na tem območju niso bili svobodni, ampak so morali kot podložniki plačevati zemljiškemu gospodu dajatve in zanj opravljati delovne obveznosti. Kmetje niso imeli pravice do odselitve s posestva.«</p> <p>Učiteljica s hojo po razredu preveri, ali učenci izpolnjujejo miselne vzorce. Opozori jih: »Miselne vzorce skrbno izpolnajte, če sem prehitra, me opozorite.«</p> <p>Učiteljica nadaljuje z razlago: »Zemljiški gospod, ki je bil tudi sodnik, pa je odločal tudi o drugih stvareh v življenju podložnikov: ti so se lahko poročili le z njegovim soglasjem.«</p>			
<p>Učiteljica vpraša: "Ali mogoče veste, zakaj je bilo svobodnih kmetov malo?"</p> <p>Učiteljica se zahvali za odgovore.</p>	<p>Učenci odgovarjajo :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bili so preobremenjeni. - Niso mogli plačevati davkov. - Imeli so premajhna posestva. - Niso imeli dovolj kmečkih pripomočkov. - Niso mogli izpolniti vseh obveznosti 	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT str. 3, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>
<p>Učiteljica razlaga: »Kot ste pravilno sklepali je bilo svobodnih kmetov zelo malo. Največji razlog je bilo to, da so bili stroški obvezne vojaške službe</p>	<p>Učenci poslušajo in izpolnjujejo miselne vzorce s pomočjo razlage in PPT-ja.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 3, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p>

	zanje previsoki in so se raje vključevali v zemljiška gospostva, da so se izognili tem izdatkom.«			Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,
	Učiteljica preveri, ali so učenci pravilno izpolnili miselni vzorec, s tem da nekoga pokliče: »Prosim preberi besede, ki si jih vstavil na manjkajoče črte.«	Eden od učencev prebere rešitve: »Grad, njive pašniki, zemljiški gospod, kmet, svoboden, malo, vojaške službe.« Ostali učenci si preverjajo odgovore.	Frontalna oblika Metoda razgovora Miselni vzorec	PPT str. 3, učno-delovni list z miselnim vzorcem Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,
2. Značilnosti kmetovanja 10 minut	Učiteljica razlaga : »Spoznali smo, kako so bila zemljiška gospostva organizirana. Sedaj pa se bomo osredotočili na naš naslednji podnaslov : Značilnosti kmetovanja.«	Učenci poslušajo razlago in si izpolnjujejo miselni vzorec.	Frontalna oblika Metoda razlage	PPT str. 3, učno-delovni list z miselnim vzorcem Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,
	Učiteljica daje navodila: »Na sliki je prikazan način kmetovanja v srednjem veku. V zvezke naj si vsak zapiše, kaj na sliki najprej opazi.«	Učenci poslušajo navodila	Frontalna oblika Metoda razlage	PPT str. 4, učno-delovni list z miselnim vzorcem Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,
	Učiteljica pokaže sliko na drsnici.	Učenci opazujejo sliko in si pišejo, kaj na njej opazijo. Predvideni odgovori: -Kmetje orjejo njivo s konji. -Uporabljajo plug in brano. -Žito žanjejo s srpom. -Žito mlatijo s cepcem -Drevo obrezujejo z orodjem, ki je podobno srp.	Individualna oblika Metoda dela s slikovnimi viri Tehnika zapisovanja zamisli oz. brainwrittinga	PPT str. 4, učno-delovni list z miselnim vzorcem Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,

<p>Učiteljica povabi učence k delitvi svojega mnenja: »Bi kdo rad prebral svoje ideje?«</p> <p>Učiteljica kliče učence, če se ti ne javijo in posluša njihove predloge.</p>	<p>Učenci se javljajo in komentirajo, kaj so opazili na sliki.</p> <p>Predvideni odgovori:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Kmetje orjejo njivo s konji. -Uporabljajo plug in brano. -Žito žanjejo s srpom. -Žito mlatijo s cepcem -Drevo obrezujejo z orodjem, ki je podobno srp. 	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri</p>	<p>PPT str. 4, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p>
<p>Učiteljica razlaga: »Kot ste že lahko opazili na sliki in ste to tudi omenili, so v srednjem veku že uporabljali plug, ki je bil železen. Pred tem so uporabljali lesene motike in ralo.</p> <p>Opazili ste tudi, da so žito želi s srpom. Ta je služil tudi košnji, dokler niso pričeli izdelovati kose. Da so ločili zrno od klasja so najprej uporabljali živino, ki je klasje s kopiti pomečkala. Kasneje so pričeli uporabljati cepce. »</p>	<p>Učenci poslušajo razlago in si izpolnjujejo miselni vzorec.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT str. 5, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno,</p> <p>PPT str. 6</p>
<p>Učiteljica vpraša: »Pri žitaricah moramo omeniti še eno pomembno značilnost kmetijstva v tistem času. Sedaj vam bom narisala skico, dobro si jo prerišite v zvezke.« Učiteljica na tablo nariše polje in ga razdeli na tri dele.</p> <p>»Ali ste že kdaj slišali, da polje počiva?«</p>	<p>Učenci poslušajo navodilo in si prerisujejo skico v zvezke.</p> <p>Učenci odgovorijo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ne tega ne poznamo. - To delamo tudi pri nas doma. 	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Tehnika risanja</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učila</p> <p>PPT str. 7, učno-delovni list z miselnim vzorcem, skica tripolnega načina kmetovanja</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno, tabla,</p>

<p>»Gre za to, da en del polja počiva, na drugih dveh delih pa imamo zasajene različne rastline. Ali mogoče veste, kako rečemo temu načinu kmetovanja?«</p> <p>Učiteljica razlaga: »Tudi v srednjem veku so poznali ta način. Imenuje pa se tripoljni način kmetovanja. Sedaj bomo dopolnili skico z rastlinami, ki so jih gojili. Na prvem delu zemlje so kmetje tako gojili pšenico in rž, na drugem ječmen in oves. Tretji pa je, kot smo že omenili, ostal neobdelan. V naslednjem letu pa so dele zamenjali.«</p> <p>Učiteljica sproti dopisuje ključne pojme na tablo.</p> <p>Učiteljica razlaga: »Do sedaj smo omenili samo žitarice. Gojili pa so tudi čebulo, korenje, redkev, kumare, buče, repo in zelje. Kot ste lahko opazili že na slikah pa so na kmetijah redili govedo, prašiče, drobnico, konje in perutnino.«</p> <p>Učiteljica preveri, ali so učenci izpolnili miselni vzorec: »Ali lahko prosim prebereš, kaj si vpisal na črte pri drugi točki</p>	<p>- Ja o tem so nam govorili stari starši.</p> <p>Učenci odgovarjajo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temu se reče kolobarjenje. - Ali je to mogoče praha. - Ne tega ne poznamo. <p>Učenci poslušajo razlago in si dopolnjujejo skico.</p> <p>Učenci poslušajo razlago in si prepišejo oporne točke na miselni vzorec.</p> <p>Poklicani učenec prebere</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda</p>	<p>kreda</p>
---	---	---	--------------

	<p>miselnega vzorca.«</p> <p>Napačne rešitve učiteljica po potrebi popravi.</p>	<p>rešitve: »Železen plug, ralo, srp, kosa, cepec, motika, tripoljni način, čebula, korenje, redkev, govedo, drobnica, konji.</p>	<p>razgovora</p> <p>Miselni vzorec</p>	
<p>3.</p> <p>Kmečka bremena (čas)</p> <p>8 minut</p>	<p>Učiteljica razlaga: » Zdaj gremo s snovjo naprej. Z napredkom kmetijstva se je življenje kmetov izboljšalo in njihovo število je naraslo. Rabili so tudi večje število njiv zato so krčili gozdove in izsuševali močvirja. Zaradi večjega števila prebivalstva so širili stare in gradili nove vasi. Proces pridobivanja novih kmetijskih zemljišč in naseljevanje ljudi na njih imenujemo kolonizacija.</p> <p>Zaradi naprednejšega kmetijstva so kmetje tudi več pridelali. Pridelke so lahko prodali in del obveznosti do zemljiškega gospoda poravnali v denarju. Ker pa se je vrednost denarja v 14. stoletju začela zmanjševati, so dajatve v denarju postale manjvredne. Zemljiški gospodje so posledično zahtevali še več denarja, ponovno pa so začeli pobirati tudi dajatve v naravi in zahtevati delo na gosposki zemlji. Na kmete je padlo tudi plačilo davkov, ki jih je uvedla država za upravljanje in obrambo dežele. Tako so bili kmetje zelo obremenjeni tako z davščinami kot obveznostmi, zato so postali uporniški in nezadovoljni.«</p>	<p>Učenci poslušajo razlago in si dopolnjujejo miselni vzorec.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učila</p> <p>PPT str. 8, učno-delovni list z miselnim vzorcem.</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.</p>

	<p>Učiteljica daje navodila : »Sedaj bomo spoznali, kakšne vrste dajatev so kmetje morali plačevati zemljiškemu gospodu. Usmerite pozornost na stran 83 v učbeniku na vir c. Učenec x prosim preberi, kaj je pomenila velika pravda.«</p> <p>»Učenec, prosim preberi tekst, ki opisuje malo pravdo.«</p> <p>»Učenec z prosim preberi, kaj so priložnostne dajatve.«</p> <p>»Učenec ž prosim preberi, zadnje tri obveznosti kmeta v srednjem veku.«</p>	<p>Učenci poslušajo navodila učiteljice in odprejo učbenik na strani 83 ter pogledajo pisni vir na desni strani.</p> <p>Eden od učencev prebere besedilo o veliki pravdi. Ostali poslušajo.</p> <p>Eden od učencev prebere besedilo o mali pravdi. Ostali poslušajo.</p> <p>Eden od učencev prebere besedilo o priložnostnih dajativah. Ostali poslušajo.</p> <p>Eden od učencev prebere besedilo o zadnjih treh obveznostih. Ostali poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p>	<p>Učila PPT str. 9, učno-delovni list z miselnim vzorcem, učbenik str. 83</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.</p>
<p>4. Slovenski kmetje in graščaki</p> <p>čas 5 min</p>	<p>Učiteljica razlaga : »Dobro, nadaljevali bomo s kmeti in graščaki. Slovenski kmet je delil enako usodo z vsemi ostalimi evropskimi kmeti. Podložen je bil gospodarju oz. lastniku zemlje, ki so bili večinoma tujega rodu. Položaj kmetov na Slovenskem se je od ostalih razlikoval po tem, da so slovenskega kmeta pestili še turški vpadi. Turki so namreč z ropanjem in opustošenjem, ki so ga pustili za seboj prizadeli predvsem kmete in kmečko posest. Za nameček je država vpeljala še davek za obrambo proti Turkom, ki</p>	<p>Učenci poslušajo razlago in si dopolnjujejo miselne vzorce.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učila PPT str. 10, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.</p>

	so ga na koncu morali plačati kmetje. »			
	<p>Učiteljica reče: »Sedaj bomo preverili še rešitve zadnjih treh sklopov na miselnem vzorcu. Pa bi prosim začeli kar zadaj, ali lahko nekdo prebere rešitve za tretji točko.«</p> <p>»Kaj ste napisali pri kmečkih obveznostih?«</p> <p>»In še pri zadnji točki?«</p>	<p>Učenec prebere rešitve tretje točke: »Število ljudi, starih, novih, kolonizacija.«</p> <p>Učenec odgovori: »Velika, mala, desetina cerkvi.«</p> <p>Učenec odgovori: »Slovenskega, tujega, turški vpadi, kmečkih, davka, država.«</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Miselni vzorec</p>	<p>Učila PPT str. 10, učno-delovni list z miselnim vzorcem</p> <p>Učni pripomočki: LCD projektor, računalnik, projekcijsko platno.</p>

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
7 minut	<p>Učiteljica da navodila : « Sedaj bomo z obravnavanjem snovi končali in bomo ponovili, kar smo se danes naučili. Odprite delovne zvezke na strani 50 in 51. Samostojno rešite 1., 4., 5. nalogo. Pomagajte si z učbenikom in miselnim vzorcem.»</p> <p>Učiteljica nadzoruje delo v razredu, hodi od učenca do učenca, odgovarja na vprašanja, če se pojavijo.</p>	<p>Učenci poslušajo navodila in odprejo delovne zvezke.</p> <p>Učenci samostojno rešujejo naloge.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Miselni vzorec</p> <p>Individualna oblika</p>	<p>Učila Delovni zvezek str. 50 in 51, učbenik stran 82 in 83, učno-delovni list z miselnim vzorcem.</p>
	Po treh minutah učiteljica prekine samostojno delo in pozove nekoga, da prebere 1. nalogo in odgovore.	<p>Učenec prebere 1. nalogo in odgovore.</p> <p>Predvideni odgovor :</p> <ul style="list-style-type: none"> - V času nastajanja evropskih držav je imel vso zemljo v svoji 	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učila Delovni zvezek str. 50 in 51, učbenik stran 82 in 83, učno-delovni list z miselnim</p>

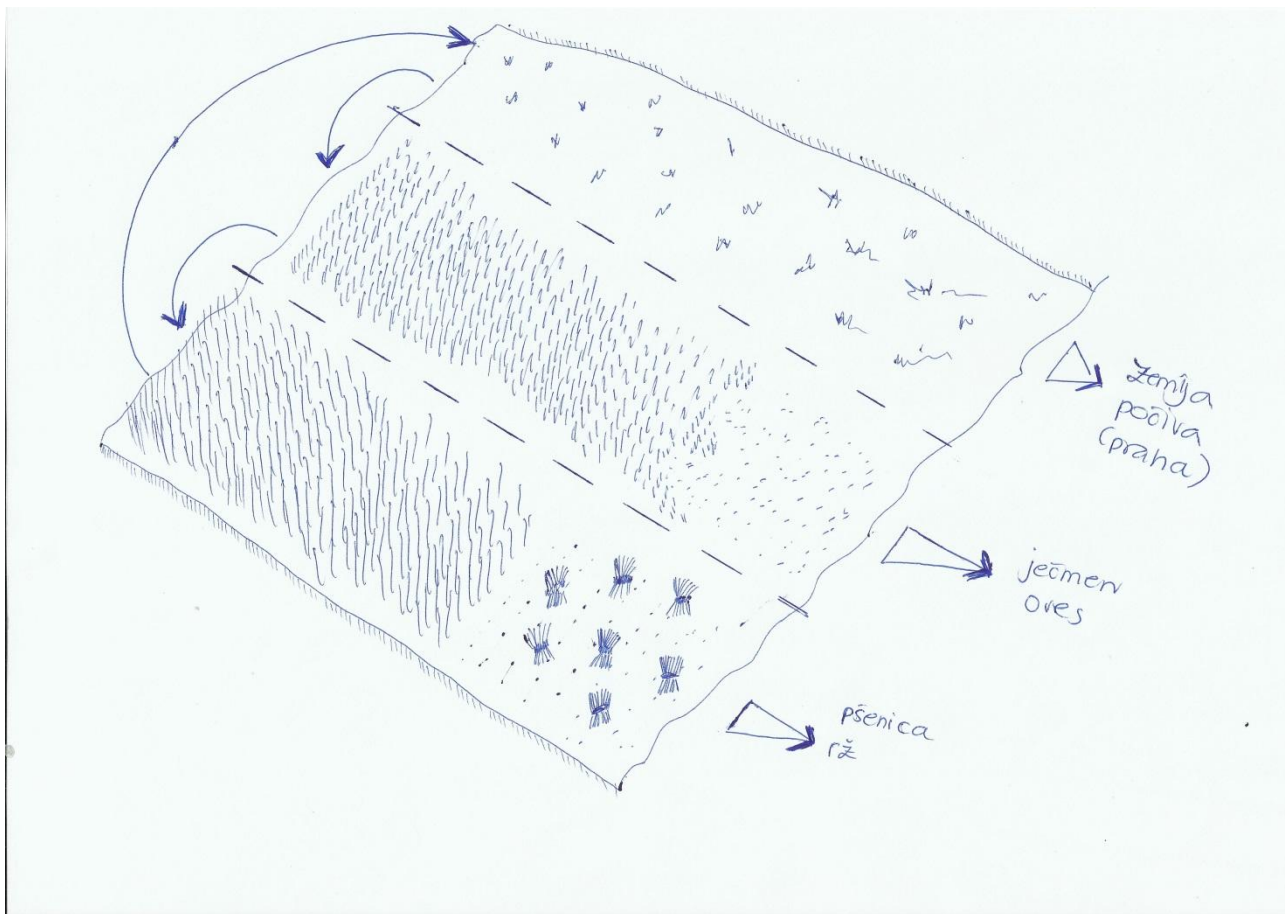
<p>Učiteljica posluša in popravi, če je odgovor napačen.</p>	<p>lasti kralj.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prejemnik zemlje v navedenem besedilu je bila škofija. - Vladar je zemljo podeljeval plemičem, da so mu bili pripravljeni služiti, da si je kupil njihovo lojalnost, da jim je tako plačal za usluge. <p>Ostali poslušajo odgovor in si dopolnjujejo lastne odgovore.</p>		<p>vzorcem.</p>
<p>Učiteljica prosi nekoga, da prebere 4. nalogo in odgovore.</p> <p>Učiteljica posluša in popravi, če je odgovor napačen.</p>	<p>Učenec prebere 4. nalogo in odgovore. Predvideni odgovor :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tlaka je delo, ki ga je moral podložnik opraviti na pridvorni posesti. - Velika pravda je plačilo za uporabo kmetije, na kateri je kmet živel. Navadno jo je poravnal v žitu in siru. - Mala pravda je prispevek za grajsko gospodinjstvo. <p>Ostali poslušajo odgovor in si dopolnjujejo lastne odgovore.</p>	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učila Delovni zvezek str. 50 in 51, učbenik stran 82 in 83, učno-delovni list z miselnim vzorcem.</p>
<p>Učiteljica prosi nekoga, da prebere 5. nalogo in odgovore.</p> <p>Učiteljica posluša in popravi, če je odgovor napačen.</p>	<p>Učenec prebere 5. nalogo in odgovore. Predvideni odgovor :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podložnik je moral cerkvi plačevati desetino. - Državi je plačeval dajatve za javno upravo. Na Slovenskem je bil to 	<p>Frontalna oblika</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učila Delovni zvezek str. 50 in 51, učbenik stran 82 in 83, učno-delovni list z miselnim vzorcem.</p>

	npr. Davek za obrambo proti Turkom. Ostali poslušajo odgovor in si dopolnjujejo lastne odgovore.		
Učiteljica daje navodila: »« Za konec vam bom dala še navodila za domačo nalogo. Dobro si jih preberite in se poskušajte čim bolj vživeti v kmeta, ki piše pismo svoji sestri v mesto. Izdelke bomo preverili naslednjič. » Na svidenje in lep dan.«	Učenci poslušajo navodila in shranijo liste z domačo nalogo. »Adijo učiteljica.«	Frontalna oblika Metoda razlage	Učila: Delovni list z domačo nalogo

SEZNAM PRILOG:

1. Skica natriletnega načina obdelovanja zemlje
2. PPT
3. Zapis učne snovi: nedopolnjen miselni vzorec
4. Zapis učne snovi: dopolnjen miselni vzorec
5. Nerešen rebus
6. Rešen rebus
7. Nerešene naloge v delovnem zvezku
8. Rešene naloge v delovnem zvezku
9. Navodila za domačo nalogo
10. Predvideni odgovor domače naloge.

1. Skica natriletnega načina obdelovanja zemlje

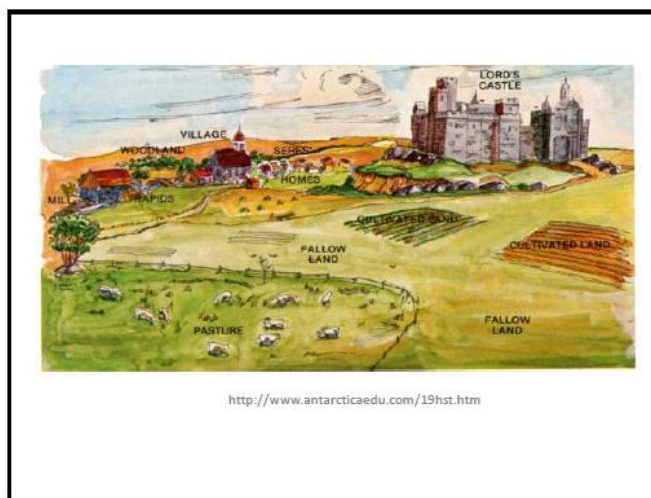

2. PPT

Drsnica št. 1

Drsnica št. 2

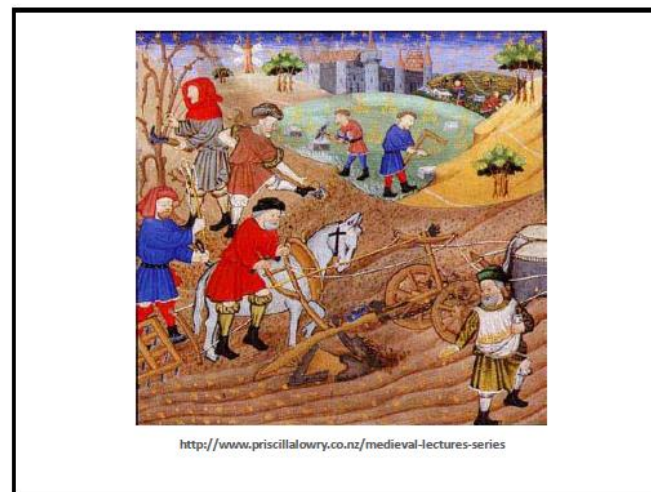

Drsnica št. 3

1. Zemljiška gospostva v fevdalizmu

- Osnova fevdalnega družbenega sistema
- Zemljiško gospostvo oblikujejo **plemiči**
- Kmetje **niso svobodni**, plačujejo dajatve in opravljajo delovne obveznosti do zemljiškega gospoda.
- Podložniki nimajo pravice do odselitve, zemljiški gospod odloča tudi o njihovi zasebnosti.
- Svobodnih kmetov je malo (previsoki stroški vojaške službe).

Drsnica št. 4

Drsnica št. 5

2. Značilnosti kmetovanja

Železen plug nadomesti **leseno ralo**.

<http://www.etno-muzej.si/it/orala-zbirke-predmetov>

<http://www.etno-muzej.si/sl/spletne-zbirke/lokacije/podkoren>

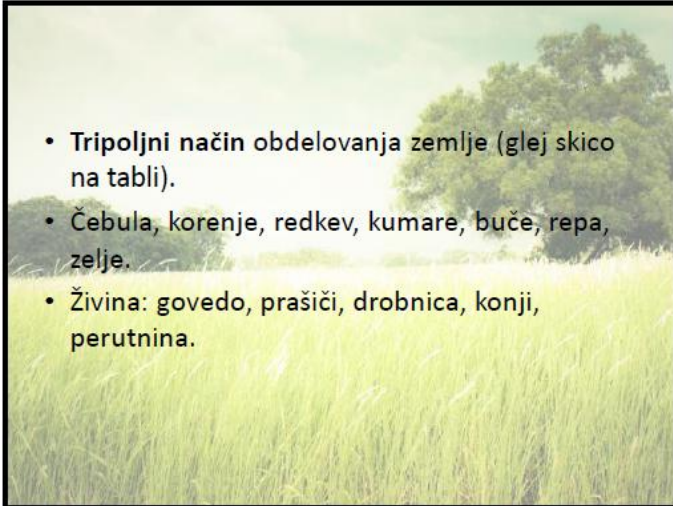
Drsnica št. 6

- **Srp** se uporablja za žetev in košnjo → kasneje ga nadomesti kosa.
- Ločevanje zrnja od klasja: najprej z živino, nato s **cepcem**.

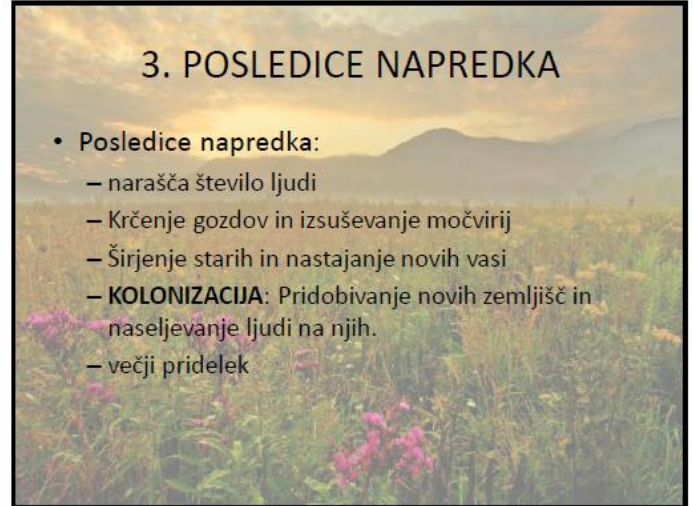
http://www.lo-foto.net/galerija_slika-53195.html

<http://www.etno-muzej.si/sl/spletne-zbirke/lokacije/vrbje>

Drsnica št. 7

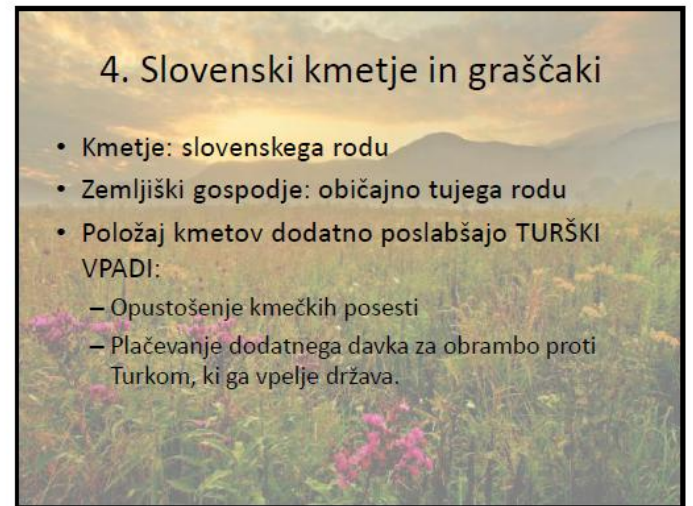
Drsnica št. 8

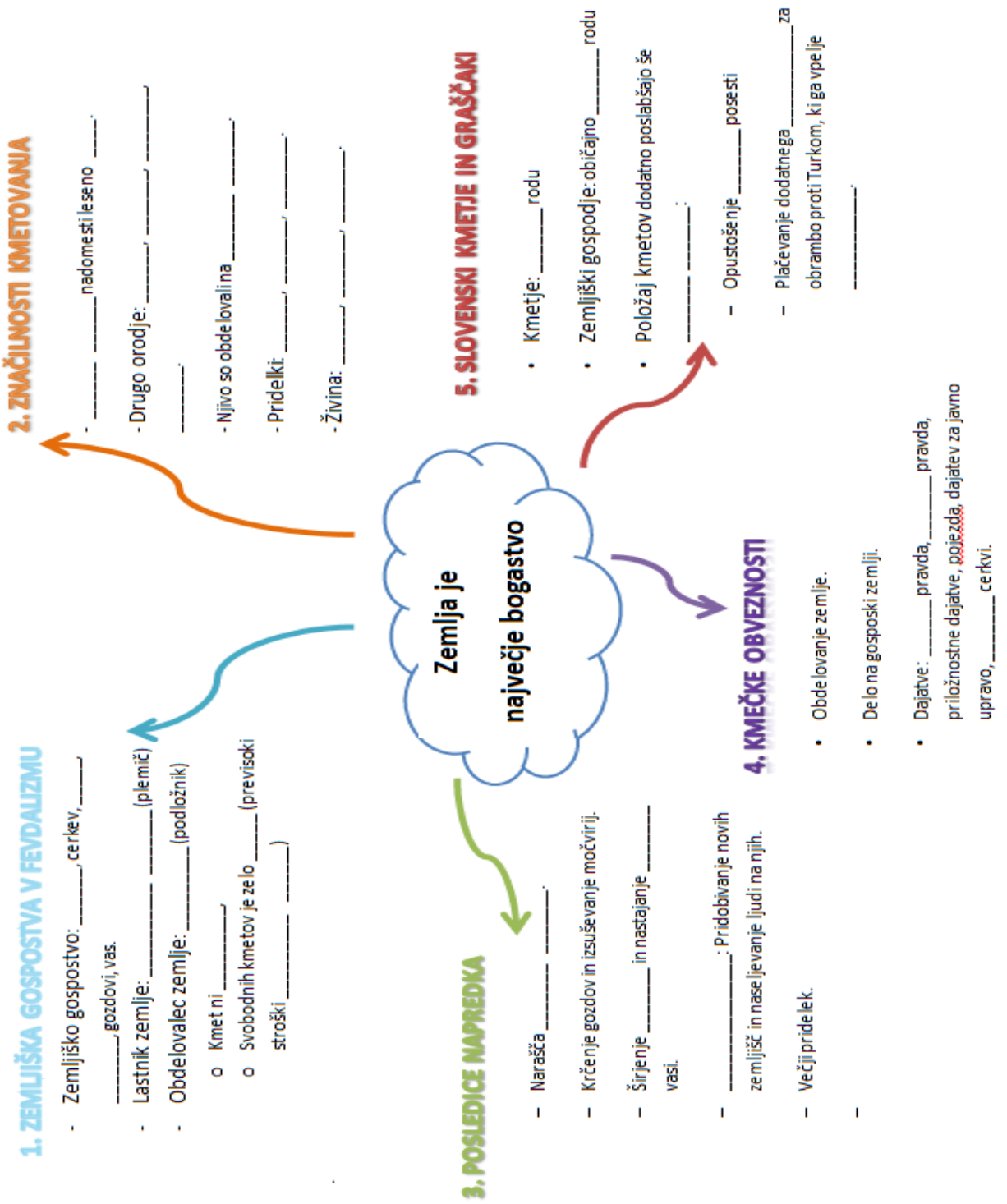
Drsnica št. 9

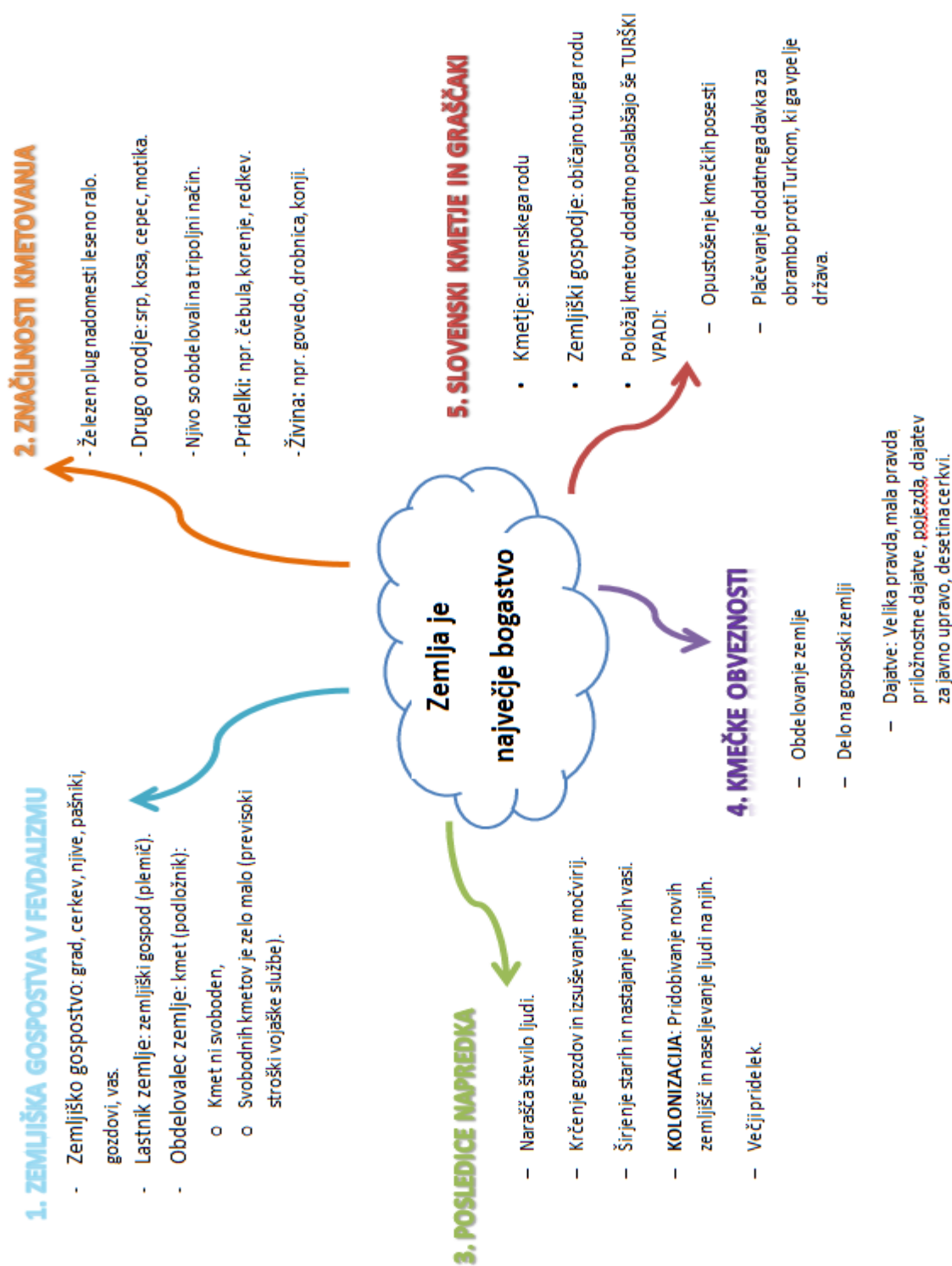
Drsnica št. 10

3. Zapis učne snovi: nedopolnjen miselni vzorec

4. Zapis učne snovi: Dopolnjen miselni vzorec

5. Nerešen rebus

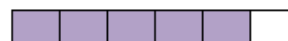
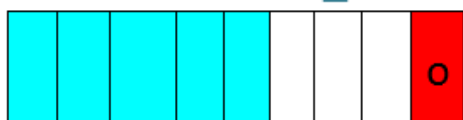
Reši rebus, da dobiš naslov učne ure.

I

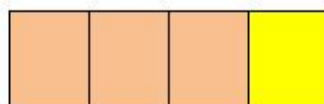
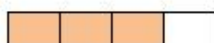
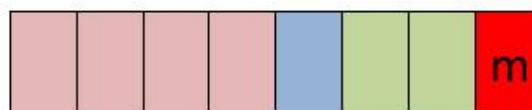
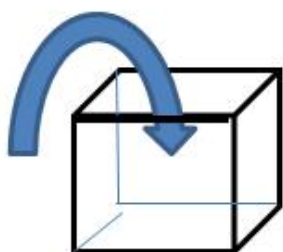
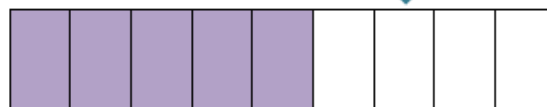

_____ i vintgar

Bitje, ki vzbuja strah in odpor:

_____ r

6. Rešen rebus

Reši rebus, da dobiš naslov učne ure.

z E m l j a

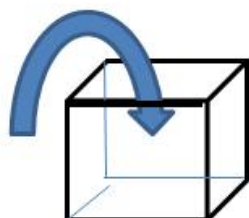
g o s p o d

IŠKI vintgar

Bitje, ki vzbuja strah in odpor:
STVOR

Z e m l j i š k o

g o s p o s t v o

tor pet

s r e d a

j e d

n e d e l j a

v

s r e d n j e m

v e k a

u r a

v e k u

7. Nerešene naloge v delovnem zvezku

Zemlja kot največje bogastvo

V srednjem veku je bil v Evropi v veljavi družbeni red, ki je temeljil na lastništvu zemlje in podložništvu ljudi na njej. Podložniki so morali dajati davke zemljiškemu gospodu in zanj opravljati delo. Izboljšave v kmetijstvu so kmetom prinašale presežke pridelkov, ki so jih lahko prodali in del obveznosti zemljiškemu gospodu plačali z denarjem. Zemljiški gospodje in država so kmetu nalagali vedno nova bremena.

1 V 9. stoletju so se v večjem delu Evrope izoblikovala nova razmerja med posameznimi družbenimi sloji, ki so temeljila na lastništvu zemlje.

a) Iz besedila razberi, kdo je imel v času nastajanja evropskih držav vso zemljo v svoji lasti.

b) Kdo je bil prejemnik zemlje v navedenem besedilu?

c) Razmisli, zakaj je vladar podeljeval zemljo svojim plemičem.

Škočja dobi dotlej kraljevo posest
 »s pozidanimi in nepozidanimi
 zemljišči, s travniki, pašniki,
 gozdovi, stavbami, s studenci
 in vodnimi tokovi, z lovišči,
 čebeljo pašo, ribolovnimi vodami,
 mlini, s premičnim in nepremičnim
 premoženjem, s potmi in brezpotji,
 z izhodi in vhodi, z doseženim in
 dosegljivim pridelkom in izkupičkom
 ter vsem, kar po pravu in zakonu
 pripada tem hubam.«

Darovnica nemškega cesarja Otona III.
 freisingški škočji (leto 996)

2 Srednjeveški kmetje so postali večinoma podložniki, le manjši del je ostal svoboden.

a) V preglednico vpiši dolžnosti in ugodnosti svobodnjaka in podložnika. Kaj opaziš?

	podložnik	svobodnjak
dolžnosti		
pravice		
prepovedi		

b) Zakaj je bil le manjši del kmetov svoboden?

3 Zemljiški gospod je odločal, kaj njegovi podložniki smejo in česa ne. S pomočjo besedila odgovori na spodnja vprašanja.

a) O čem vse je odločal zemljiški gospod v življenju svojih podložnikov?

b) Kaj je doletelo podložnika, če so ga zalotili pri prekršku?

Richard Brun plača svoji (fevdalni, op. a.) gospe za dovoljenje za poroko svoje hčere.

William Earington je nastavljal mreže v zasebnih vodah. Globa 1 peni.

Matilda Nutrex je varila in prodajala pivo v svoji hiši. Plača globo 6 penijev.

Govori se, da je postal sin Henry Swana duhovnik brez dovoljenja. Globa 4 penije.

Matilda, hči Ateja, je prešuštvovala z Richardom Legatom. Oglobljena s 6 peniji.

Robert Lenger je pobegnil. Vzamemo mu štiri in pol akre (aker = 40 arov, op. a.) ječmena in bo zaprt, ko se najde.

Zapisi sodb na angleškem zemljiškem gospodarstvu v 14. stoletju

4 Kmet je za uporabo zemlje zemljiškemu gospodu dolgoval tlako in dajatve. Kmečke obveznosti so bile zapisane v urbarjih. Pojasni našete pojme.

tlaka: _____

velika pravda: _____

mala pravda: _____

5 Poleg obveznosti do zemljiškega gospoda so bile kmetu naložene še obveznosti do države in cerkve. Naštej jih.

cerkev: _____

država: _____

8. Rešene naloge v delovnem zvezku

Zemlja kot največje bogastvo

V srednjem veku je bil v Evropi v veljavi družbeni red, ki je temeljil na lastništvu zemlje in podložništvu ljudi na njej. Podložniki so morali dati davke zemljiškemu gospodu in zanj opravljati delo. Izboljšave v kmetijstvu so kmetom prinašale presežke pridelkov, ki so jih lahko prodali in del obveznosti zemljiškemu gospodu plačali z denarjem. Zemljiški gospodje in država so kmetu nalagali vedno nova bremena.

1 V 9. stoletju so se v večjem delu Evrope izoblikovala nova razmerja med posameznimi družbenimi sloji, ki so temeljila na lastništvu zemlje.

a) Iz besedila razberi, kdo je imel v času nastajanja evropskih držav vsa zemljo v svoji lasti.

Kralj

b) Kdo je bil prejemnik zemlje v navedenem besedilu?

Škofija

c) Razmisli, zakaj je vladar podeljeval zemljo svojim plemičem.

Da so mu bili ti pripravljene služiti. Tako si je kupoval njihovo lojalnost. Na ta način jim je plačeval za usluge.

2 Srednjeveški kmetje so postali večinoma podložniki, le manjši del je ostal svoboden.

a) V preglednico vpiši dolžnosti in ugodnosti svobodnjaka in podložnika. Kaj opaziš?

	podložnik	svobodnjak
dolžnosti		
pravice		
prepovedi		

b) Zakaj je bil le manjši del kmetov svoboden?

50

Škofja dobi dotlej kraljevo posest
 »s pozidanim in nepozidanim
 zemljišči, s travniki, pašniki,
 gozdovi, stavljami, s studenci
 in vodnimi tokovi, s lovišči,
 čebeljo pašo, ribolovnimi vodami,
 mlini, s preničnimi in nepreničnimi
 premoženjem, s potmi in brezpotji,
 s izhodi in vhodi, s doseženimi in
 dosegljivimi pridelki in izkupičkom
 ter vsem, kar po pravu in zakonu
 pripada tem hubam.«

Darovalica nemškega cesarja Ottona III.
 freistadtski škofiji (leto 996)

3 Zemljiški gospod je odločal, kaj njegovi podložniki smejo in česa ne. S pomočjo besedila odgovori na spodnja vprašanja.

a) O čem vse je odločal zemljiški gospod v življenju svojih podložnikov?

.....
.....
.....

b) Kaj je doletelo podložnika, če so ga zalotili pri prekršku?

.....
.....
.....
.....

Richard Erum plača svoji (fevdalni, op. s.) gospe za dovoljenje za poroko svoje hčere.

William Barington je nastavljal sreče v zasebnih vodah. Globa 1 peni.

Matilda Nutrex je varila in prodajala pivo v svoji hiši. Plača globo 6 penijev.

Govori se, da je postal sin Henry Swana dbovnik brez dovoljenja. Globa 4 penije.

Matilda, hči Ateja, je preščitvovala z Richardom Legston. Oglobljena s 6 peniji.

Robert Lenger je pobegnil. Vzano mu štiri in pol akre (aker = 40 arov, op. s.) ječmena in bo zaprt, ko se najde.

Zapisi sodb na angleških zemljiških gospodarstvih v 14. stoletju

4 Kmet je za uporabo zemlje zemljiškemu gospodu dolgoval tlako in dajatve. Kmečke obveznosti so bile zapisane v urbarjih. Pojasni našteje pojme.

tlaka: Je delo, ki ga je moral podložnik opraviti na pridvorni posesti.

velika pravda: Plačilo za uporabo kmetije, na kateri je kmet živel. Navadno jo je poravnal v žitu in siru.

mala pravda: Prispevek za grajsko gospodinjstvo.

5 Poleg obveznosti do zemljiškega gospoda so bile kmetu naložene še obveznosti do države in cerkve. Naštej jih.

cerkev: desetina

država: Dajatve za javno upravo – npr. davek za obrambo proti Turkom.

10. Predvideni odgovor domače naloge

S pomočjo učbenika na straneh 82 in 83 se poskušajte vživeti v razpoloženje slovenskega kmeta v srednjem veku. Svoje občutke izrazite v pismu, ki ga pišete svoji sestri ali bratu, ki živi v mestu. V pismu ji predstavite, kako poteka vaše življenje na kmetiji in naštejite, s katerimi davki in obveznostmi so obremenjeni kmetje ter kako se spopadajo z vse težjimi turškimi vpadi.

Sairach, 2. 6. 1239

Draga Marija,

že dolgo časa se nisva videla, zato sem se odločil, da ti napišem pismo. Ne zameri mi, če bo pisano nekoliko okorno in nečitljivo. Mi tu na kmetih nismo vajeni take prefinjenosti, kot je v navadi pri vas v mestu. Verjetno sedaj zmajuješ z glavo in si misliš: »Saj sem tudi jaz bila nekoč doma na vasi.« Pa vendar se vsega tega, ko smo bili otroci, nismo zavedali. Ti si imela to srečo, da si ostala v mestu, jaz pa iz posestva niti ne smem. Zemljiški gospod, škof iz Freisinga, bo odločal celo o moji poroki, tako da mi oče ves čas dopoveduje, da naj o Podbregarjevi Nežki kar preneham razmišljati. Tega pa se zavedam vedno bolj tudi sam, zato ti pišem, da ti povem kako težko je življenje na podeželju, odkar smo iz svobodnjakov prešli v podložnike.

Kmetje smo podložni zemljiškim gospodom in svoje zemlje nimamo. Zanj moramo opravljati delovne obveznosti in dajati dajatve. Teh je z vsakim dnevom več. Tlaka je včasih tako naporna, da ko pridem domov niti povečerjam, ampak samo padem na staro žimnico napolnjeno iz slame in zaspim, v trenutku. Kljub temu da smo si nekoliko pomagali z novim orodjem, s sosedom sva skupaj kupila zelen plug, ki je mimogrede kar precej učinkovitejši kot naše staro ralo, in se je naš pridelek vsaj za silo povečal, velikega dobička od prodaje zelenjave nimam. Denar je kar naenkrat postal manj vreden, sam niti en vem, kako se je to zgodilo. Dobro pa občutim vse skupaj na svoji lastni koži. Dajatve so se povečale, vedno več gospod zahteva kar v pridelkih. Največja skrb je plačilo velike pravde, z očetom morava namreč vsako leto poplačati najino uporabo kmetije. Od hiše morava odtegniti precej žita in sira. Če je premalo, mora iz hleva tudi kakšna žival. Lažje bi bilo, če bi lahko gojil trto, pa nimamo prave zemlje, da bi postavili brajde. Materi dela največ preglavic mala pravda, saj ji pogosto zmanjka kakšna stvar za v kosilo, ker mora dati za grajsko gospodinjstvo vse mleko, jajca, mast. Pa tudi lan in perutnino so nam že pobrali. Priložnostnih dajatev in pojezde pa raje sploh ne omenjam. Najbolj se bojimo,

da bi oče umrl, ker bi po tem morali dati iz hleva še zadnjega konja, ki nam je ostal. Veliko pa nas stane tudi pojezda, ko se pridejo gospodje okrepčat na naš račun. No, pa tudi država in cerkev nista veliko boljša. Njim gresta desetina in dajatev za javno upravo. Da bi bila stvar še hujša nas redno napadajo Turki. Ropajo in uničujejo naše pridelke, domove in posesti. Postajamo vse bolj nesrečni in nezadovoljni, v skupnosti se pogovarjamo celo o upor. Kako se ne bi, če pa moramo mi braniti naše gospode, hkrati pa plačevati tudi davek na obrambo naše dežele. Nočem te več pestiti z našimi težavami. Upam, da je življenje v mestu dosti boljše.

Dobro mi bodi draga sestra,

tvoj brat Martin.

UČNA PRIPRAVA

Mesta – središča obrti in trgovine

Polona Kaplar in Nataša Vukajlović

OSNOVNI PODATKI

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 1. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Srednji vek – oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope- tema iz učbenika: Srednji vek vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Mesta – središča obrti in trgovine
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- individualna učna oblika ali individualno delo,- frontalna učna oblika ali frontalno delo.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage,- metoda razgovora,- metoda besedne demonstracije,- metoda dela s pisnimi viri,- metoda grafičnih izdelkov,- metoda slikovne demonstracije,- metoda dela s slikovnimi viri,- metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo.
Učne tehnike: miselni vzorec.
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta:</p> <ul style="list-style-type: none">- razložijo značilnosti življenja ljudi v srednjeveških mestih;- razložijo gospodarski in kulturni pomen srednjeveških mest.
<p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p>Izobraževalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- določiti čas kdaj so pričeli nastajati zametki srednjeveških mest, ter kje in zakaj;- določiti kako je mesto nastalo, kdo je mesta ustanovil in kako so se razvijala, kdo je upravljal mesta;- povedati s čim so se preživljala mesta, loči med obrtniki in trgovci ter pozna pomen cehov;- razložiti strukturo prebivalstva v mestih, položaj posameznikov znotraj mest, ter njihove poklice;- opisati zunanji videz mest ter notranji videz mest,- razložiti pomen trga;- pojasniti razvoj srednjeveških mest na Slovenskem. <p>Funkcionalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- povezati slikovno gradivo z učno vsebino;- iz prikazanega slike razbrati najpomembnejše informacije. <p>Vzgojni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p>

- spoštovati različne načine življenja;
- kazati pozitiven odnos do kulturne dediščine.

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik (Mihelič, Janša Zorn, Zorn, 2014, str. 84 – 85), ponovitveni list, PPT predstavitev, video posnetek.

- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor.

Didaktične etape učnega procesa:

1. PRIPRAVLJANJE ALI UVAJANJE.
2. OBRAVNAVANJE NOVE UČNE SNOVI ALI USVAJANJE.
3. PONAVLJANJE
4. PREVERJANJE

Medpredmetne povezave z vsebinami:

Osnovna šola: domovinska in državljanska kultura ter etika (družbeni sloji), geografija (prostorska umestitev srednjeveških mest na Slovenskem), slovenščina (govor in pisanje), likovna vzgoja (izdelava grafičnega prikaza-miselni vzorec).

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Ceh:** združenje obrtnikov iste stroke.
- **Geto:** del mesta, v katerem živijo pripadniki določenega naroda ali skupine.
- **Špital:** srednjeveška bolnišnica.
- **Trg:** mestu podobna naselbina, ki ima pravico do tedenskih sejmov in do pečata, ne pa tudi do obzidja.

Viri in literatura:

- Avguštin, Cene. *Srednjeveška mesta*. Ljubljana: Ministrstvo za kulturo, Uprava RS za kulturno dediščino, 1998.
- Celjsko mestno obzidje. URL: <http://www.o-4os.ce.edus.si/razno/2007/celjska-milja/obzidje.htm>.
- Grand Ages: Medieval - Announcement Trailer. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=CM9m-v15yIU>.
- Koraki v času. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2014.
- Ljubljana. URL: <https://afrodita94.wordpress.com/nastanek-in-vzpon-srednjeveske-ljubljane/>.
- Novo mesto. URL: http://splet-stari.fnm.uni-mb.si/mojaslo/predstavitve/predstavitve/novo_mesto/zgodovna.htm.
- Pirenne, Henri. *Srednjeveška mesta*. Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1956.
- Ptuj, srednjeveško mesto. URL: <http://mesto-ptuj.blogspot.com/2010/05/staro-mesto-ptuj.html>.
- Simoniti, Vasko, Štih, Peter. Na stičišču svetov: slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur do konca 18. Stoletja. Ljubljana: Modrijan, 2010.
- Štih, Peter. *Ozemlje Slovenije v zgodnjem srednjem veku: osnovne poteze zgodovinskega razvoja od začetka 6. do konca 9. stoletja*. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za zgodovino, 2001.
- Umazana srednjeveška mesta. URL: <http://www.gohistorygo.com/#!medieval-towns-c1ztc>.

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
4 min	<p>Lepo pozdravljeni.</p> <p>Na prosojnici vidite sliko naselja. Kakšno je to naselje, mestno ali podeželsko?</p> <p>Kaj vidite v tem mestu?</p> <p>Čemu mislite, da je služilo obzidje, ki obdaja mesto?</p> <p>Kakšne so hiše v tem mestu?</p> <p>Zakaj mislite, da so take?</p> <p>Morda veste, za kakšna mesta je značilen tak izgled?</p> <p>Tako je, pa si oglejmo še kratek video posnetek, v katerem boste videli, kakšen pomen je imelo obzidje za srednjeveško mesto, ko je bilo to v nevarnosti.</p> <p>Kaj se je v video posnetku zgodilo, ko se je mestu približal sovražnik?</p> <p>Tako je. Danes bomo govorili o srednjeveških mestih. Izvedeli boste kako so nastala, kako so izgledala in delovala ter kdo so bili prebivalci. Na koncu učne ure boste znali ...</p>	<p><i>Učenci odzdravijo.</i></p> <p>Mestno.</p> <p>Obzidje, hiše, cerkev, ulice, trg...</p> <p>Obrambi.</p> <p>Ozke, visoke, strnjene...</p> <p>Zaradi pomanjkanja prostora znotraj obzidja.</p> <p>Za srednjeveška mesta.</p> <p><i>Gledajo video posnetek.</i></p> <p>Zaprli so vhod v mesto, se skrili za obzidje in pripravili na obrambo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora in metoda dela s slikovnimi viri.</p> <p>Metoda dela z informacijsko komunikacijsko tehnologijo.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 1, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p> <p>PPT 2, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p> <p>PPT 3, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>

	V zvezek si zapišite naslov Srednjeveška mesta. Tekom ure si snov iz prosojnic zapisujte v zvezek.	<i>Zapišejo naslov v zvezek.</i>		
--	--	----------------------------------	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / URJENJE / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Nastanek srednjeveških mest</p> <p>6 min</p>	<p>Z napredkom kmetijstva in obrti se pojavi presežek pridelka in izdelkov, kar je omogočilo trgovsko dejavnost. Trgovci, ki so potovali med deželami, so potrebovali naselbine oziroma postojanke.</p> <p>Zakaj mislite, da so jih potrebovali?</p> <p>Kje pa je bila lega za nastanek naselbin najbolj ugodna?</p> <p>Te naselbine so bili zametki srednjeveških mest, ki so v Evropi začeli nastajati od 9. stoletja dalje.</p> <p>Ste si uspeli vse zapisati?</p> <p>Pred nastankom srednjeveških mest so že obstajala tudi antična mesta. V nasprotju z antičnimi mesti so se srednjeveška mesta ostro ločila od podeželja, tako po položaju, kot tudi po gospodarski dejavnosti.</p> <p>Srednjeveška mesta je ustanovil zemljiški gospod na svoji zemlji ali pa so se razvila samostojno iz že obstoječih naselbin. Mesta niso bila vključena v zemljiška gospodarstva.</p>	<p><i>Poslušajo in si zapisujejo iz PPT.</i></p> <p>Za bivanje, počitek, shranjevanje blaga in trgovanje.</p> <p>Ob križiščih poti, ob prehodih čez reke, ob vznožjih gradov, ob samostanih, cerkvah...</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>Da.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 4, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p> <p>PPT 5, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>

<p>2. Delovanje mest in prebivalci</p> <p>12 min</p>	<p>Srednjeveška mesta so upravljali mestni sveti z mestnim predstojnikom na čelu.</p> <p>Od česa mislite, da so mesta živela?</p> <p>Mesta so živela od obrti, najzgodnejše so bile: lončarstvo, kovaštvo, tkalstvo, sedlarstvo, zlatarstvo, mesarstvo... Obrtniki so se po strokah združevali v poklicna združenja - cehe. Cehi so svojim članom zagotavljali pravico, da bodo na mestnem ozemlju smeli edini opravljati svojo obrt.</p> <p>Kot smo že večkrat danes omenili, so mesta živela tudi od trgovine. Prav tako so bili pomembni drugi denarni posli, pričeli so se ukvarjati tudi z menjanjem in posojanjem denarja.</p> <p>Mesta so na svojem območju omejevala delovanje podeželskih obrtnikov in tujih trgovcev, zato da bi zaščitila svoje.</p> <p>Mislím, da vsi veste, koliko prebivalcev ima Ljubljana?</p> <p>Srednjeveška mesta pa so imela le dva do tri tisoč prebivalcev.</p> <p>Sedaj boste odprli učbenik na strani 85 in si pozorno prebrali kratek odstavek z naslovom »Prebivalci mest«. Na podlagi tega besedila boste v zvezke izdelali miselni vzorec, ki bo jedrnato prikazal, kdo so bili prebivalci mest.</p>	<p><i>Poslušajo in si zapisujejo iz PPT.</i></p> <p>Od obrti, trgovine...</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>Tristo tisoč.</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p><i>Odprejo učbenik in poslušajo navodila.</i></p> <p><i>Berejo besedilo.</i></p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Individualna oblika. Metoda dela s pisnimi viri.</p>	<p>PPT 6, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p> <p>PPT 7, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p> <p>Učbenik.</p>
---	--	--	--	---

	<p><i>Nadzoruje potek dela.</i></p> <p>Vsak od vas ima svojo obliko miselnega vzorca. Da ga boste lahko dopolnili, v primeru, da ste kaj pozabili, vam pokažem še moj primer.</p> <p>Kaj so bili po poklicu svobodni meščani?</p> <p>Kdo je poleg svobodnih meščanov še živel v mestu?</p> <p>Kdo so bili nemeščani?</p> <p>Kje pa so živeli?</p> <p>Je vse jasno?</p>	<p><i>Izdelujejo miselni vzorec.</i></p> <p><i>Poslušajo in si dopolnjujejo.</i></p> <p>Trgovci, obrtniki, mestni uradniki, menjalci in posojevalci denarja.</p> <p>Plemiči, duhovščina in nemeščani.</p> <p>Hlapci, dekle in berači.</p> <p>V ločenih delih mesta - getih.</p> <p>Da.</p>	<p>Metoda grafičnih izdelkov. Miselni vzorec.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 7, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
--	--	--	---	---

<p>3. Videz mest</p> <p>9 min</p>	<p>Kot smo že na začetku ure izvedeli, je bilo mesto obdano z obzidjem, obrambnimi stolpi ter jarkom. Zaradi obzidja, je bilo območje, ki je pripadalo mestu omejeno, zato so bile ulice ozke.</p> <p>Kaj menite, kako so gradili hiše v takšnih mestih?</p> <p>Ulice so bile redkokdaj tlakovane, hiše pa so bile lesene, zato je bila velika nevarnost požarov. Osrednji del mesta je bil trg z mestno hišo. Mestna hiša je imela zvonik z zvonom, ki je omogočal sklicevanje ljudi. Trg je bil središče vsega</p>	<p><i>Poslušajo in si zapisujejo iz PPT.</i></p> <p>Hiše so gradili v več nadstropjih, da bi s tem pridobili čim več prostora.</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT 8, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
--	--	--	--	---

	<p>dogajanja v mestu.</p> <p>Kaj vse so lahko ljudje počeli na trgu?</p> <p>Na trgu so prestopnike privezali na sramotilni steber. Zakaj menite, da je bilo to pomembno?</p> <p>Ne smete pa pozabiti da je trg lahko tudi poimenovanje za mestu podobno naselbino, ki ima pravico do tedenskih sejmov in do pečata, ne pa tudi do obzidja, kot prava srednjeveška mesta.</p> <p>Prav tako so v mestih stali cerkve in samostani. Za reveže in bolnike je skrbel špital, to je bila srednjeveška bolnišnica. Kanalizacije in nočne razsvetljave ni bilo, vodo pa so dobili iz vodnjakov. Srednjeveška mesta so bila torej precej umazana in smrdeča, saj so odplake vrgli kar na ulice.</p> <p>Ste uspeli vse zabeležiti?</p> <p>Glede na opis srednjeveškega mesta, ki ste ga ravnokar slišali, lahko sklepate, s kakšnimi težavami so se soočala. Zdaj pa povzemite težave s katerimi so se srednjeveška mesta soočala in razmislite, kakšne so bile posledice.</p>	<p>Lahko so sklicevali ljudi in jim sporočali novice, lahko so trgovali, se družili, šli v cerkev...</p> <p>Da so lahko tako lažje ustražovali druge in jim dali vedeti, kaj se bo z njimi zgodilo, če bodo, na primer, kradli.</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>Da.</p> <p>Mesto se je soočalo z zelo slabo higieno, ker ni bilo kanalizacije. V mestu ni bilo razsvetljave, ker pa so bile hiše lesene je bila velika nevarnost požarov. Širile so se nalezljive bolezni kot so kuga, kolera, širil se je smrad.</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 9, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
--	--	--	--	---

<p>4. Mesta na Slovenskem</p> <p>8 min</p>	<p>Razvoj srednjeveških mest in trgov je bilo na Slovenskem podoben kot v drugih evropskih mestih.</p> <p>Ali poznate kakšno srednjeveško mesto, ki je bilo na Slovenskem?</p> <p>S pomočjo zapisov na prosojnici bomo preverili vaše odgovore. Poglejmo najprej, katera srednjeveška mesta so obstajala na Koroškem. Učenec 1, preberi prosim na glas.</p> <p>Kar naprej po vrsti, učenec 2, preberi, katera mesta so obstajala na Štajerskem.</p> <p>Učenec 3, preberi mesta na Kranjskem.</p> <p>Hvala. Na Goriškem smo imeli še eno srednjeveško mesto, Gorico.</p> <p>Največ krajev pri nas je pridobilo mestne pravice v 13. in 14. stoletju. Pri nas srednjeveška mesta niso nastala na podlagi nekdanjih naselbin, saj so te propadle, zato so se morala razvijati na novo.</p> <p>Kdo pa je vodil mesto, tako kot ga tudi danes?</p>	<p>Ljubljana, Ptuj, Celje, Koper, Izola, Škofja Loka, Novo mesto....</p> <p>Celovec, Beljak, Velikovec, Pliberg, Breže, Šentvid ob Glini.</p> <p><i>Ostali poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>Ptuj, Maribor, Radgona, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Brežice, Ormož, Celje, ostali učenci vmes poslušajo ter si zapisujejo.</p> <p>Kamnik, Ljubljana, Kranj, Škofja Loka, Radovljica, Novo mesto, Metlika, drugi učenci medtem poslušajo ter si zapisujejo.</p> <p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>Mesto vodi župan.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda besedne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT 10, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
---	---	---	--	--

	<p>Tako je. Prav tako je vsako mesto imelo svojega mestnega sodnika.</p> <p>Naj povem še, da so primorska mesta posebna, saj so ohranila stare mestne naselbine ter se s porastom trgovine in obrti postopno spremenila in pridobila gospodarski značaj srednjeveških mest.</p> <p>Primorska mesta so tudi razvila svojo samostojno upravo, drugače kot mesta v notranjosti, ki jih je vodil župan. Tu je mesto vodil načelnik ali podestat, ki je imel svoje zakonike ali statute. Izmed primorskih srednjeveških mest si zapišite Koper, Piran ter Izolo.</p> <p>Poglejte še malo na PowerPoint predstavitev. Tukaj imate primer štirih srednjeveških mest na Slovenskem. Zgoraj najprej vidite Novo mesto, poleg pa je Celje. V spodnji vrsti pa sta še Ljubljana ter Ptuj. Ptuj je najstarejše izmed naštetih mest. Kot lahko vidite se opisi videza mest ujemajo tudi pri nas, vidite lahko obzidja, pa jarke naokoli, ozke ulice.</p>	<p><i>Poslušajo in si zapisujejo.</i></p> <p>.</p> <p><i>Učenci gledajo slike na PPT.</i></p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT 11, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
--	---	---	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE/PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
6 min	Za konec ure bomo snov ponovili z kratkim učnim listom. Najprej boste list reševali sami, nato pa bomo preverili rešitve. Za reševanje imate na voljo 3 minute, lahko pa si pomagate tudi z	<i>Poslušajo navodila.</i>	Frontalna oblika. Metoda razlage.	

<p>učbenikom.</p> <p><i>Preverja, če učenci res rešujejo naloge ter skrbi za red v razredu.</i></p> <p>Sedaj pa skupaj preglejmo vaše odgovore.</p> <p>Za domačo nalogo si bo vsak izbral eno izmed danes omenjenih srednjeveških mest in o njem našel naslednje podatke: kdaj je bilo mesto ustanovljeno, kdo je mesto ustanovil in ali mesto danes še obstaja na istem mestu kot je nekoč.</p> <p>Ima kdo še kakšno vprašanje, je vse razumljivo?</p> <p>Lep dan vam želim! Nasvidenje!</p>	<p><i>Rešujejo ponovitveni list.</i></p> <p><i>Preberejo rešitve.</i></p> <p><i>Poslušajo navodila za domačo nalogo in si zapisujejo.</i></p> <p><i>Da.</i></p> <p><i>Odzdravijo.</i></p>	<p>Individualna oblika.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>Ponovitveni list, učbenik.</p> <p>PPT 12, projekcijsko platno, LCD projektor, računalnik.</p>
---	---	--	--

SEZNAM PRILOG

Seznam prilog v doc formatu:

1. Zapis učne snovi (prepis iz prosojnic).
2. Neizpolnjen ponovitveni list.
3. Izpolnjen ponovitveni list.
4. Seznam slikovnega gradiva po številkah diapozitivov.
5. PowerPoint v doc. formatu.

PRILOGA 1: Zapis učne snovi (prepis iz PPT), primer zapisa učne snovi učencev

SREDNJEVEŠKA MESTA - SREDIŠČA OBRTI IN TRGOVINE

1) NASTANEK SREDNJEVEŠKIM MEST

- Napredek kmetijstva in obrti - omogoča trgovsko dejavnost
- Naselbine za bivanje in počitek trgovcev, shranjevanje blaga in trgovanje

↓
ob križiščih poti, ob prehodih čez reke in ob vzhodu gradov, ob samostanih, cerkvah ...

- V Evropi od 9. stoletja dalje
- mesta ločena od podeželja, po položaju in gospodarski dejavnosti
- ustanovil jih je zemljiški gospod na svoji zemlji ali pa so se razvila samostojno na že obstoječih naselbin.

2) UPRAVA IN GOSPODARSTVO MEST

- upravljali so jih mestni sveti z mestnim predstojnikom na čelu.
- obrti ⇒ CEHI - poklicna združenja, v katera so se združevali obrtniki po strokah.
- trgovina
- denarni posli

3) PREBIVALCI MEST

4) VIDEZ MEST

- obzidje, obrambni stolpi, jarek → omejeno območje
- ozke, metlakovane ulice
- večnadstropne lesene hiše
- brez kanalizacije in razsvetljave
- Center → trg z mestno hišo
- Cerkev, samo stani

- SPITALI: srednjeveške bolnišnice za reweže in bolnike

PROBLEMI MEST:

- slaba higiena
- velika nevarnost požarov
- nalezljive bolezni: kuga, kolera, ...
- smrad

5) MESTA NA SLOVENSKEM

- mestne pravice v 13. in 14. stoletju, načeloval župan
- primorska mesta nastala na podlagi nedavnih mestnih naselbin, drugod pri nas to mesta nastala na novo
- ŠTAJERSKA: Ptuj, Maribor, Radgona, Slovenska Bistrica
- KRANJSKA: Kamnik, Ljubljana, Kranj, Škofja Loka, Novo mesto
- KOROŠKA: Celovec, Beljak, Pliberg
- GORIŠKA: Gorica
- PRIMORSKA MESTA: Koper, Izola, Piran

PRILOGA 2: Neizpolnjen ponovitveni list

UČNI LIST: SREDNJEVEŠKA MESTA

1. Kakšni so bili vzroki za nastanek zametkov srednjeveški mest? Obkroži pravilne odgovore.

- a) napredek kmetijstva in obrti
- b) pomanjkanje hrane
- c) potujoči trgovci
- d) potreba po shranjevanju blaga med trgovčevimi potovanji
- e) naravne katastrofe (poplave, potresi...)

2. Dopolni stavke. Mesta so štela od _____ do _____ prebivalcev. Večino prebivalstva so sestavljali _____ meščani. Njihov položaj je bil pod _____ ter nad _____. V mestu so živeli tudi plemiči, duhovščina, _____, dekline in _____.

3. Razloži pojem ceh.

4. Pravilno dopolni. Videz mest je bil zelo specifičen. Mesto je imelo:

- a) obzidje,
- b) _____,
- c) jarek,
- d) _____,
- e) netlakovane ulice,
- f) lesene in večnadstropne hiše,
- g) _____.

PRILOGA 3: Izpolnjen ponovitveni list

UČNI LIST: SREDNJEVEŠKA MESTA

1. Kakšni so bili vzroki za nastanek zametkov srednjeveški mest? Obkroži pravilne odgovore.

- a) napredek kmetijstva in obrti
- b) pomanjkanje hrane
- c) potujoči trgovci
- d) potreba po shranjevanju blaga med trgovčevimi potovanji
- e) naravne katastrofe (poplave, potresi...)

2. **Dopolni stavke.** Mesta so štela od dva do tri tisoč prebivalcev. Večino prebivalstva so sestavljali svobodni meščani. Njihov položaj je bil pod plemiškim ter nad kmečkim. V mestu so živeli tudi plemiči, duhovščina, hlapci, dekle in berači.

3. **Razloži pojem ceh.** Cehi so poklicna združenja obrtnikov iste stroke. Svojim članom so skušali zagotoviti pravico, da bodo na mestnem ozemlju edini opravljati svojo obrt.

4. **Pravilno dopolni. Videz mest je bil zelo specifičen. Mesto je imelo:**

- h) obzidje,
- i) obrambni stolpi,
- j) jarek,
- k) ozke ulice,
- l) netlakovane ulice,
- m) lesene in večnadstropne hiše,
- n) trg z mestno hišo.

PRILOGA 4: Seznam slikovnega gradiva po številkah diapozitivov

PPT 1: Koraki v času. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2014, str. 84.

PPT 5: Celjsko mestno obzidje. URL: <http://www.o-4os.ce.edus.si/razno/2007/celjska-milja/obzidje.htm>.

PPT 9: Umazana srednjeveška mesta. URL: <http://www.gohistorygo.com/#!medieval-towns/c1ztc>.

PPT 11:

Novo mesto. URL: http://splet-stari.fnm.uni-mb.si/mojaslo/predstavitve/predstavitve/novo_mesto/zgodovna.htm.

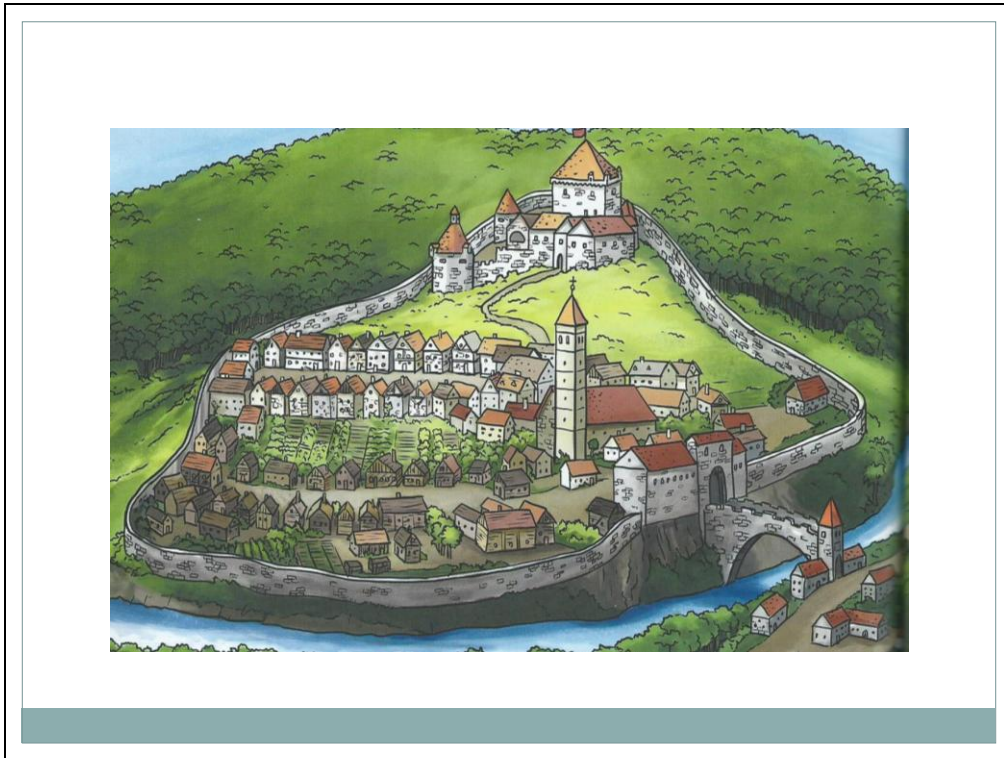
Celjsko mestno obzidje. URL: <http://www.o-4os.ce.edus.si/razno/2007/celjska-milja/obzidje.htm>.

Ljubljana. URL: <https://afrodita94.wordpress.com/nastanek-in-vzpon-srednjeveske-ljubljane/>.

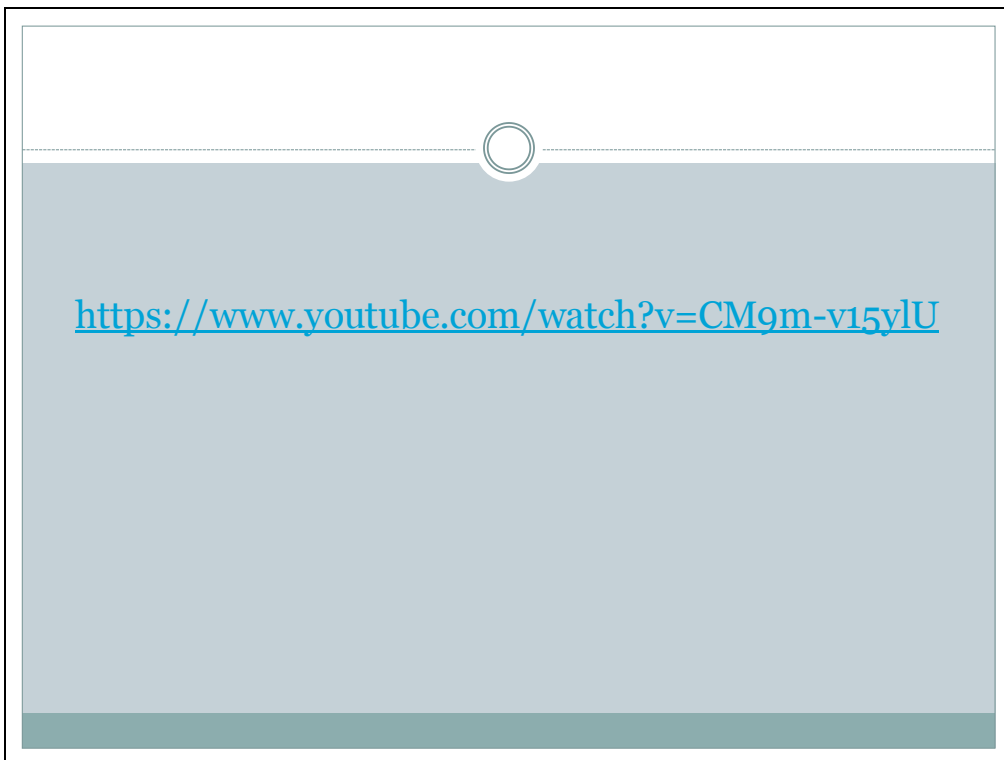
Ptuj, srednjeveško mesto. URL: <http://mesto-ptuj.blogspot.com/2010/05/staro-mesto-ptuj.html>.

PRILOGA 5: PowerPoint v doc. formatu

Diapozitiv 1

Diapozitiv 2

Diapozitiv 3

SREDNJEVEŠKA MESTA
– središča obrti in trgovine

POLONA KAPLAR,
NATAŠA VUKAJLOVIĆ

Diapozitiv 4

NASTANEK SREDNJEVEŠKIH MEST (1)

- Napredek kmetijstva in obrti – omogoča **trgovsko dejavnost**,
- Naselbine za bivanje in počitek trgovcev, shranjevanje blaga in trgovanje,

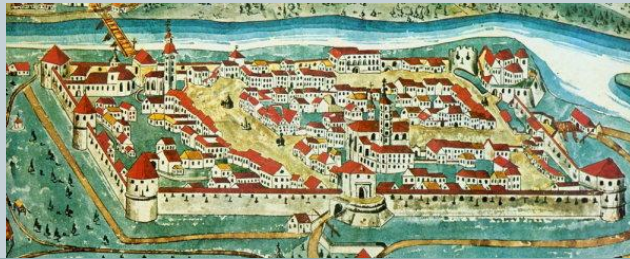
↓

ob križiščih poti, ob prehodih čez reke in ob vznožjih gradov, ob samostanih, cerkvah...

- v Evropi od 9. stoletja dalje.

NASTANEK SREDNJEVEŠKIH MEST (2)

- mesta **ločena od podeželja** po položaju in gospodarski dejavnosti.
- ustanovil jih je zemljiški gospod na svoji zemlji ali pa so se razvila samostojno iz že obstoječih naselbin.

UPRAVA IN GOSPODARSTVO MEST

- upravljali so jih mestni sveti,

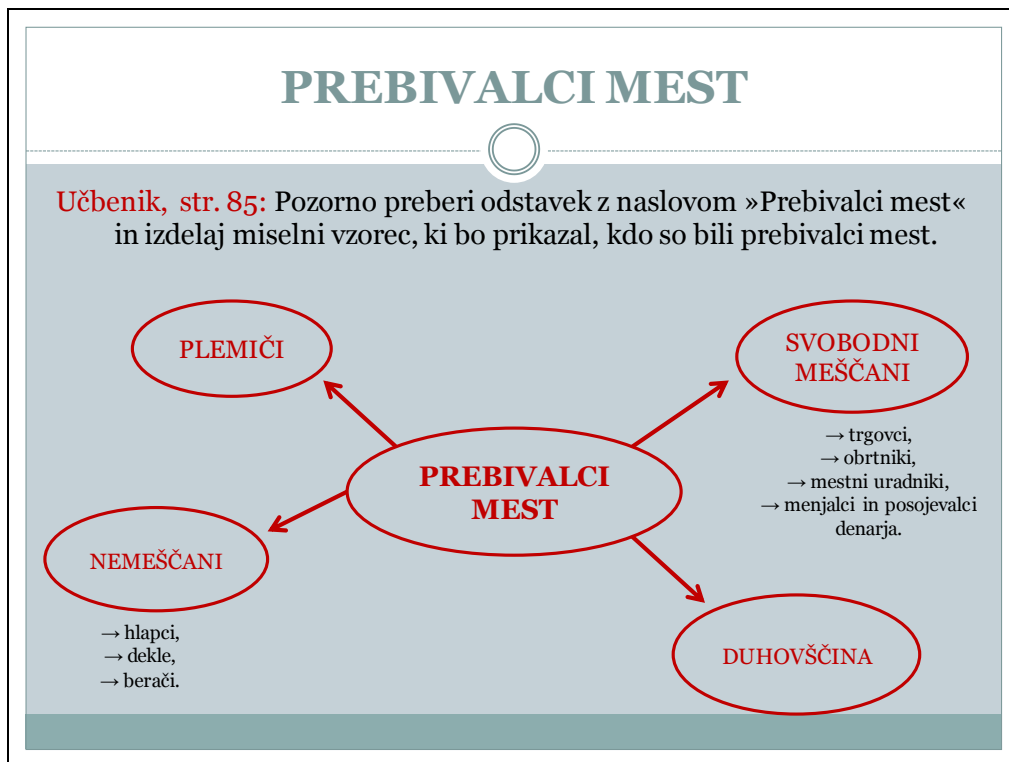
- obrt,

CEHI – poklicna združenja, v katera so se združevali obrtniki po strokah.

- trgovina,
- denarni posli...

Diapozitiv 7

Diapozitiv 8

Diapozitiv 9

PROBLEMI MEST

- slaba higiena,
- velika nevarnost požarov,
- nalezljive bolezni: kuga, kolera...,
- smrad.

Diapozitiv 10

MESTA NA SLOVENSKEM (1)

- **Štajerska:** Ptuj, Maribor, Radgona, Slovenska Bistrica, Slovenj Gradec, Brežice, Ormož, Celje,
- **Kranjska:** Kamnik, Ljubljana, Kranj, Škofja Loka, Radovljica, Novo mesto, Metlika,
- **Koroška:** Celovec, Beljak, Velikovec, Pliberg, Breže, Šentvid ob Glini,
- **Goriška:** Gorica,
- **Primorska:** Koper, Izola, Piran.

- pravice v 13. in 14. stoletju,
 - načeloval župan,
- primorska mesta nastala na podlagi nekdanjih mestnih naselbin, drugod mesta nastala na novo.

MESTA NA SLOVENSKEM (2)

The image contains four historical illustrations of medieval towns. Top left: 'RUDOLFISWERT' showing a town on a hillside. Top right: A colorful illustration of a walled town by a river. Bottom left: 'LAVBACH' showing a town on a hillside. Bottom right: 'PETTAV' showing a town on a hillside. Below the illustrations is the text 'Novo mesto, Celje, Ljubljana, Ptuj'.

Novo mesto, Celje, Ljubljana, Ptuj

DOMAČA NALOGA!

Izberi eno izmed danes omenjenih srednjeveških mest na Slovenskem in o njem poišči naslednje podatke:

- ✓ kdaj je bilo mesto ustanovljeno,
- ✓ kdo je mesto ustanovil,
- ✓ ali mesto danes še obstaja na istem mestu kot je nekoč.

?

Univerza v Ljubljani
**FILZOESKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI**

DATUM: 28. 5. 2015

IME IN PRIIMEK: Katja Hudoklin
in Anja Plazar

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 28. 5. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Srednji vek - oblikovanje nove kulturne in politične podobe Evrope- tema iz učbenika: SREDNJI VEK vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Meniški redovi in samostani
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika in- individualna učna oblika.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razgovora,- metoda razlage,- metoda dela s slikovnimi viri,- metoda slikovne demonstracije.
Učne tehnike: /
UČNI CILJI: <p>A. Cilji iz učnega načrta: opišejo kulturni in gospodarski pomen srednjeveških samostanov.</p> <p>B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)</p> <p>Izobraževalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- opisati širjenje krščanske vere iz zahodnoevropskih držav v srednjo in vzhodno Evropo,- razložiti, kako so samostani prispevali k širjenju krščanske vere,- naštetih najpomembnejše meniške redove v Evropi in Sloveniji,- opisati življenje in dejavnosti v samostanih,- ovrednotiti pomen samostanov za slovensko ozemlje. <p>Funkcionalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- slediti učiteljevim navodilom,- samostojno reševati naloge na učnem listu. <p>Vzgojni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna:</p> <ul style="list-style-type: none">- ovrednotiti pomen pokristjanjevanja na podobo današnje Evrope,- ceniti pomen samostanov na razvoj kulture v Sloveniji.
Učna sredstva: <ul style="list-style-type: none">- učila: učbenik (Janša Zorn, Koraki v času 7), učni list, PowerPoint predstavitev.- učni pripomočki: računalnik, platno, LCD projektor.
Didaktične etape učnega procesa: pripravljane ali uvajanje, obravnavanje nove učne snovi, urjenje ali vadenje, ponavljanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami: geografija (kraji in mesta v katerih so samostani), slovenščina (uporaba jezika pri govoru in pisanju).

Novi pojmi s pojasnilom: Pokristjanjevanje (narediti nekaj krščansko), samostan (verska ustanova v kateri živijo redovniki ali redovnice), menih (član samostanskega verskega reda), meniški red (verska skupnost ljudi, ki živijo po posebnih pravilih), misijonar (duhovnik ali redovnik, ki širi krščansko vero med nekristjani), procesije (verski sprevedi), križni hodnik (hodnik, ki obkroža notranje dvorišče srednjeveških palač ali samostanov in vodi v vse druge prostore; osrednji prostor v samostanu kjer so potekale procesije).

Viri in literatura:

- Dolinar France (ur.), *Benediktinci, kartuzijani, cistercijani; meništvo na Slovenskem*. Ljubljana: Delo, 1984.
- Globočnik Janez, *Zgodovina na maturi 2010*. Ljubljana: Intelego, 2009.
- Janša Zorn Olga, *Koraki v času 7*, učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: DZS, 2014.
- Misijonar, opis poklica: http://www.ess.gov.si/ncips/cips/opisi_poklicev/opis_poklica?Kljuc=1254&Filter= (povzeto: maj, 2015).
- Misijonarji po svetu: <http://www.rtv slo.si/slovenija/po-svetu-78-slovenskih-misijonarjev/214804> (povzeto: maj, 2015).

Seznam slikovnega gradiva (PPT):

PPT 1: Samostan Pleterje: <http://www.visitdolenjska.info/si/drugacna-doizvetja/po-poteh-dediscine/sakralna-dediscina/samostan-pleterje/> (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Kostanjevica na Krki:

http://www.kam.si/images/stories/mesta/Kostanjevica_3.jpg (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Stična: [http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+\(leta\)/vir/Dru%C5%BEina](http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+(leta)/vir/Dru%C5%BEina) (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Žiče: http://www.slo-foto.net/galerija_slika-89323.html (povzeto, junij, 2015).

PPT 3: Romanja: <http://bluenetworks.weebly.com/pilgrim-badges-in-the-middle-ages.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 4: Samostan Bistra: http://sl.wikipedia.org/wiki/Kartuzijanski_samostan_Bistra (povzeto: junij, 2015).

PPT 7: Benediktinci: <http://imgkid.com/benedictine-monk-habit.shtml> (povzeto: junij, 2015).

PPT 8: Cistercijani: <http://cistercijani.sticna.si/zivljenje-skupnosti/> (povzeto: junij, 2015).

PPT 9: Frančiškani: <https://sbfranciscans.org/join/secular-franciscans> (povzeto: junij, 2015).

PPT 10: Dominikanci: <http://www.dominikanci.hr/mons.-zelimir-puljic-posjetio-dominikanski-samostan-u-dubrovniku.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 11: Kartuzijani: <http://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/pletersko-hrusko-obdaja-predvsem-molitev-in-tisina.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 13: Križni hodnik: http://sl.wikipedia.org/wiki/Kri%C5%BEni_hodnik (povzeto: junij, 2015).

PPT 15: Benediktinski samostan v Gornjem Gradu:

http://www.slovenia.info/?_ctg_kraji=2565&lng=1 (povzeto: junij, 2015).

PPT 16: Samostan Stična:

[http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+\(leta\)/vir/Dru%C5%BEina](http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+(leta)/vir/Dru%C5%BEina) (povzeto: junij, 2015).

PPT 16: Stiški rokopis: <http://www.theeuropeanlibrary.org/exhibition-reading-europe/detail.html?id=128067> (povzeto: junij, 2015).

PPT 17: Jurklošter: <http://www.zvkds.si/sl/zvkds/dekd/2011/program/57/> (povzeto: junij, 2015).

PPT 18: Frančiškanski samostan Novo mesto: http://www.franciskani.si/?page_id=143 (povzeto: junij, 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
5 minut	Lepo pozdravljeni. Najprej si oglejte slike na platnu.	<i>Učenci poslušajo in si ogledujejo slike na PowerPoint predstavitvi.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Računalnik, platno, LCD projektor, PPT 1.
	Sedaj pa mi povejte kaj vidite na slikah? Opišite slike bolj podrobno.	Cerkev, samostane, obzidje... Okoli samostanov so obdelovalne površine, sam samostanski kompleks je sestavljen iz več delov, po večini gre za starejše stavbe...	Frontalna učna oblika, metoda dela s slikovnimi viri.	
	Tako je, na slikah so samostani. Kdo pa živi v samostanih? Je kdo od vas že kdaj obiskal kakšen samostan? Katerega in kje?	Menihi in redovnice. Stična, Pleterje, Jurklošter ...	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Bi na podlagi teh slik lahko kdo napovedal današnjo učno temo?	Meniški redovi in samostani. Samostani na Slovenskem.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	

(10 minut)	vzhodni Evropi. Oblast na novih ozemljih so krepile z orožjem in s širjenjem krščanske vere.			
	Kako imenujemo proces širjenja krščanske vere? Kdo je širil krščansko vero? Kdo pa so bili misijonarji?	Pokristjanjevanje. Misijonarji. Misijonar je duhovnik ali redovnik, ki širi krščansko vero med nekristjani.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Tako je. Misijonarjevo delo je vezano na veroizpoved. Škof pošlje misijonarja v različne kraje, kjer le-ta poleg duhovniškega dela skrbi tudi za izboljšanje razmer tamkajšnjega prebivalstva.	<i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Ali poznate kakega znanega slovenskega misijonarja?	Irenej Friderik Baraga in Ignacij Knoblehar.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	Irenej Friderik Baraga je v prvi polovici 19. stoletja deloval v Severni Ameriki, Ignacij Knoblehar pa v Egiptu in Sudanu. Danes se za delo misijonarja odločajo tudi laiki, predvsem zdravniki in drugo zdravstveno osebje. Dejavní so predvsem v revnejših državah Afrike. Poleg širjenja krščanskih vrednot, opravljajo tudi izobraževalno in drugo delo. Eden najbolj znanih trenutno delujočih slovenskih	<i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

	<p>misijonarjev je Peter Opeka, ki deluje na Madagaskarju.</p> <p>Okrog leta 1000 se je krščanstvo uveljavilo na Poljskem in na Ogrskem. V 12. stoletju se je razširilo v Skandinaviji, na vzhodu Evrope pa v 13. stoletju. Okrog leta 1300 je bila tako Evropa pokristjanjena. Karantanija pa je bila pokristjanjena že v 8. stoletju, ko je prešla pod bavarsko oziroma frankovsko nadoblast.</p>			
	<p>Kako je krščanska vera vplivala na vsakdanje življenje prebivalcev?</p> <p>Pomemben del krščanskega življenja so bila tudi procesije in romanja. Kaj je romanje?</p>	<p>Verniki so se zbirali pri verskih obredih. Vsak je prejel svete zakramente ob rojstvu, poroki in smrti.</p> <p>Romanje je obiskovanje svetega kraja, da bi prišli v stik z najvišjim bitjem, z Bogom.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	
	<p>Obiskovanje verskih središč in rast mest ter števila prebivalcev, so spodbudili gradnjo številnih novih cerkva.</p> <p><i>Sedaj bom preverila, če ste si glavne poudarke zapisali v zvezek.</i></p>	<p><i>Učenci poslušajo.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	
<p>2. Samostani</p> <p>(5 minut)</p>	<p>Ustanove, ki so v srednjem veku veliko prispevale k širjenju krščanstva v Evropi, so bili samostani.</p> <p>Katere dele je vseboval samostanski kompleks?</p> <p>Kdo je sprva živel v samostanih?</p>	<p><i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i></p> <p>Cerkev, prostore za molitev in bivanje ter gospodarska poslopja.</p> <p>Menihi.</p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p> <p>Frontalna učna oblika, metoda razgovora.</p>	<p>Zvezek, računalnik, platno, LCD projektor, PPT 4.</p>

	Kdo je menih?	Menih je človek, ki svoje življenje posveti višjemu cilju oziroma Bogu.		
	Za vzdrževanje menihov in njihove dejavnosti je samostan potreboval imetje, ki je dajalo prihodke. Samostane so ustanavljali kralji, plemiči in škofje. Ti so jim podeljevali tudi zemljiška posestva.	<i>Učenci poslušajo.</i>		
	S čim pa so se samostani ukvarjali?	Poleg gospodarskih dejavnosti (poljedelstvo, sadjarstvo in obrt), so bili samostani tudi pomembna kulturna središča. Številni samostani so imeli obsežne knjižnice. Ukvarjali so se tudi s šolsko dejavnostjo in z lažjim zdravljenjem (imeli so lekarne).	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
3. Meniški redovi (7 minut)	V Evropi so delovali različni meniški redovi. Najstarejši meniški red v zahodni Evropi je bil benediktinski iz 6. stoletja. Red je ustanovil leta 529 sveti Benedikt. Red temelji na enakovrednem prepletanju molitve in dela. Njihovo geslo se glasi: »Ora et Labora«.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Zvezek, računalnik, platno, LCD projektor, PPT 5.
	Ali kdo izmed vas ve, kaj benediktinsko geslo pomeni v slovenščini?	Geslo pomeni moli in delaj.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	
	V 11. stoletju sta se oblikovala tudi cistercijanski in kartuzijanski red, ki sta se strogo držala benediktinskih pravil.	<i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

	<p>V 13. stoletju so prebivalci začeli odklanjati bogatenje cerkve, zato so vse bolj priljubljeni postajali meniški redovi, ki so temeljili na uboštvu. Tako sta nastala frančiškanski in dominikanski samostanski red.</p> <p>Benediktinski samostani so stali na vzpetinah, cistercijanski v dolinah ob rekah, frančiškani in dominikanci pa so živeli v mestih, kartuzijani pa v odročnih krajih. Življenje menihov je bilo zelo natančno določeno.</p>			PPT 6 – 11.
	<p>Odprite učbenike na strani 87 in vsak zase preberite odlomek, ki govori o tem kako je potekalo življenje v samostanih. Glavne ugotovitve zapišite v zvezek. Za delo imate na voljo 2 minuti.</p>	<i>Učenci poslušajo navodila.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Učbenik, str. 87.
		<i>Učenci samostojno berejo besedilo v učbeniku in si v zvezke zapisujejo glavne ugotovitve.</i>	Individualna učna oblika, metoda dela z besedilom.	
	Kaj ste si zapisali v zvezke?	Menihi so molili sedemkrat na dan, zelo pomembna je bila dnevna maša, obrok so dobili dvakrat na dan, imeli so tudi duhovno branje.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	PPT 12 in PPT 13.
4. Samostani na Slovenskem (8 minut)	Samostani so začeli nastajati na slovenskih tleh šele v 12. stoletju. Leta 1136 je oglejski patriarh Peregrin ustanovil cistercijanski samostan v Stični, leta 1140 pa še benediktinski samostan v	<i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Zvezek, računalnik, platno, LCD projektor, učbenik Zgodovina na maturi 2010, PPT 14.

	Gornjem Gradu. Samostan se je kmalu razvil v gospodarsko, kulturno in versko središče Kranjske.			PPT 15. PPT 16.
	Ali kdo izmed vas prepozna besedilo, ki je desno na PowerPoint predstavitvi?	To je stiški rokopis.	Frontalna učna oblika, metoda slikovne demonstracije.	
	Tako je. V samostanu Stična je bilo zapisanih mnogo slovenskih verskih besedil, ki jih poznamo pod imenom stiški rokopisi.		Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Ali poznate še kakšen cistercijanski samostan na slovenskih tleh?	Vetrinj na Koroškem in Kostanjevica na Krki.	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	PPT 17.
	Kartuzijanski red se je na slovenskih tleh pojavil v zvezi s kolonizatorskim delom njihovih menihov.	<i>Učenci poslušajo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Kateri so najbolj znani samostani kartuzijanov v Sloveniji?	Žiče, Jurklošter, Bistra in Pleterje.	Metoda razgovora.	PPT 18.
	V 13. stoletju so nastali novi redovi, ki so živeli in delali v mestih. Ukvarjali so se z dušnim pastirstvom in so poudarjali skromnost, zato so jih imenovali tudi uboštveni redovi. Znani uboštveni redovi so bili minoriti (Gorica, Koper, Ljubljana, Celje, Ptuj in Maribor), nemški viteški red (Velika Nedelja, Metlika, Ljubljana), avguštinci	<i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	

	<p>(Velikovec na Koroškem) in frančiškani (Ljubljana, Celje in Ptuj).</p> <p>Zlasti znani pa so bili dominikanci, ki so se odlikovali kot zelo izobraženi in skrajno skromni ljudje. Samostan imajo na Ptuju.</p>			
	<p>V 13. stoletju pa so na slovenskih tleh nastali tudi prvi ženski samostani. V prvi polovici 13. stoletja so se naselile dominikanke (trije samostani – Velesovo, Studenice in Radlje od Dravi).</p> <p>Nekoliko kasneje, v 14. stoletju, smo dobili tudi klarise. Klarise so ženska veja frančiškanov. Svoje samostane so dobile v Mekinjah, Celju in Škofji Loki. V 17. stoletju pa sta nastala še dva samostana klaris, in sicer v Ljubljani in v Gorici.</p>	<p><i>Učenci poslušajo in sproti prepisujejo glavne poudarke iz PPT prosojnic v zvezek.</i></p>	<p>Frontalna učna oblika, metoda razlage.</p>	

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
10 minut	Tako. Predelali smo vse cilje, ki smo si jih zadali, sedaj pa bomo utrdili znanje. Na voljo imate 6 minut, da vsak zase rešite delovnene liste. Rešitve bomo nato skupaj pregledali.	<i>Učenci poslušajo navodila.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	Delovni list.
		<i>Učenci samostojno rešujejo učni list.</i>	Individualna učna oblika.	
	Čas za reševanje delovnega lista je potekel. Sedaj bomo pregledali rešitve. <i>(Preberem vprašanje, učenci pa odgovorijo. Kjer so odgovori nepopolni, jih dopolnim).</i>	<i>Učenci preberejo rešitve delovnih listov in jih po potrebi dopolnijo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	Učbenik, str. 87.
	Za domačo nalogo pa odgovorite na vprašanja 1, 3 in 5 v učbeniku na strani 87.	<i>Učenci poslušajo navodila.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razlage.	
	Želim vam lep dan še naprej!	<i>Učenci odzdravijo.</i>	Frontalna učna oblika, metoda razgovora.	

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi.
2. Neizpolnjeni delovni list.
3. Izpolnjeni delovni list.
4. Seznam slikovnega gradiva (PPT).
5. PowerPoint predstavitev.

1. Zapis učne snovi:**MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI****POKRISTJANJEVANJE:**

- širjenje krščanstva – potujoči misijonarji
- okrog leta 1300 je bila Evropa pokristjanjena
- vera je imela velik vpliv na vsakdanje življenje (procesije in romanja)

SAMOSTANI:

- verske ustanove (cerkev, prostori za molitev in bivanje, gospodarski prostori)
- v njih živijo menihi ali redovnice
- ustanavljali plemiči, kralji ali škofje

MENIŠKI REDOVI:

- najstarejši v zahodni Evropi – benediktinski
- samostani bogateli → zanemarjali svoje osnovno poslanstvo
- cistercijanski in kartuzijanski → stroga pravila
- meščani nasprotujejo bogatenju cerkve → priljubljeni so revnejši meniški redovi – frančiškani in dominikanci

MENIŠKO ŽIVLJENJE:

- točno določen dnevni red
- molitve, delo in počitek
- vrhunec – dnevna maša
- 2x dnevno topel obrok
- pred večerno molitvijo duhovno branje v križnem hodniku

SAMOSTANI NA SLOVENSKEM:

- cistercijanski v Stični, ustanovljen 1136 → kmetijska dejavnost, obrt in trgovina, prepisovanje in ustvarjanje del (Stiški rokopis)
- benediktinski v Gornjem Gradu, ustanovljen 1140 → »moli in delaj«, misijonarska dejavnost
- kartuzijanski v Žičah, Jurkloštru in Pleterjah → strogo življenje
- dominikanski (Ptuj) in frančiškanski (Ljubljana, Maribor) → novejši redovi, »beraški« ali ubožtveni redovi

2. Neizpolnjeni delovni list:

MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI

1. Dopolni besedilo!
Nova ljudstva so s preseljevanjem v Evropo s seboj prinesla svoja _____. Število kristjanov je v tem času nazadovalo. Nove države so sprejele krščanstvo in s širjenjem vere krepile _____. Krščanstvo so širili _____ in _____.
2. Kaj je pokristjanjevanje?
3. Do katerega leta je bila pokristjanjena Evropa?
4. V srednjem veku je imela velik vpliv na vsakdanje življenje. Pomemben del pobožnosti so bile procesije in _____.
5. Kaj so samostani?
6. Kdo jih je ustanavljal in kje?
7. Dopolni besedilo!
V Evropi so delovali različni meniški redovi. najstarejši meniški red v zahodni Evropi je bil _____. Samostani so z bogatenjem začeli zanemarjati svoje osnovno poslanstvo, zato sta se kasneje oblikovala _____ in _____ red, ki sta se strogo držala pravil.
V 13. stoletju pa so meščani nasprotovali bogatenju cerkve, zato so postajali vse bolj priljubljeni revnejši meniški redovi, kot sta: _____ in _____.
8. Na kratko opiši meniško življenje.

9. Naštej vsaj 5 samostanov na Slovenskem.

10. Glede na meniške obleke pod sličico menihov napiši meniški red, ki mu pripada. (Možnosti so: benediktinec, cistercijan, frančiškan, dominikanec, kartuzijan.)

3. Izpolnjeni delovni list:

MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI

1. Dopolni besedilo!
Nova ljudstva so s preseljevanjem v Evropo s seboj prinesla svoja **verovanja**. Število kristjanov je v tem času nazadovalo. Nove države so sprejele krščanstvo in s širjenjem vere krepile **oblast**. Krščanstvo so širili **potujoči misijonarji in meniški redovi**.
2. Kaj je pokristjanjevanje?
Pokristjanjevanje je proces širjenja krščanske vere.
3. Do katerega leta je bila pokristjanjena Evropa?
Do leta 1300.
4. V srednjem veku je imela velik vpliv na vsakdanje življenje. Pomemben del pobožnosti so bile procesije in **romanja**.
5. Kaj so samostani?
So verske ustanove v katerih živijo redovniki ali redovnice.
6. Kdo jih je ustanavljal (in kje)?
Ustanavljali so jih kralji, plemiči in škofje. Benediktinske so ustanavljali na vzpetinah, cistercijanske v dolinah ob rekah, frančiškanske in dominikanske v mestih, kartuzijanske pa v odročnih krajih.
7. Dopolni besedilo!
V Evropi so delovali različni meniški redovi. najstarejši meniški red v zahodni Evropi je bil **benediktinski**. Samostani so z bogatenjem začeli zanemarjati svoje osnovno poslanstvo, zato sta se kasneje oblikovala **cistercijanski in kartuzijanski** red, ki sta se strogo držala pravil.
V 13. stoletju pa so meščani nasprotovali bogatenju cerkve, zato so postajali vse bolj priljubljeni revnejši meniški redovi, kot sta: **frančiškani in dominikanci**.
8. Na kratko opiši meniško življenje.
Bilo je točno določeno, dnevni red je bil razdeljen na enake dele molitve, dela in počitka. Ob drugi uro ponoči in sedemkrat na dan so se zbrali pri molitvi. Vrhunec verskega življenja je bila dnevna maša. Prebirali so Pravila reda in se spomnili pokojnih sobratov. Dvakrat dnevno so imeli topel obrok.
9. Naštej vsaj 5 samostanov na Slovenskem.
Pleterje, Žiće, Stična, Jurklošter, Bistra.

10. Glede na meniške obleke pod sličico menihov napiši meniški red, ki mu pripada. (Možnosti so: benediktinec, cistercijan, frančiškan, dominikanec, kartuzijan.)

dominikanec

cistercijan

benediktinec

kartuzijan

frančiškan

Vir slik za delovni list:

<http://www.historyfish.net/monastics/monasticorders.html> (povzeto: junij, 2015).

4. Seznam slikovnega gradiva (PPT):

PPT 1: Samostan Pleterje: <http://www.visitdolenjska.info/si/drugacna-doizivetja/po-poteh-dediscine/sakralna-dediscina/samostan-pleterje/> (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Kostanjevica na Krki:

http://www.kam.si/images/stories/mesta/Kostanjevica_3.jpg (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Stična: [http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+\(leta\)/vir/Dru%C5%BEina](http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+(leta)/vir/Dru%C5%BEina) (povzeto, junij, 2015).

PPT 1: Samostan Žiče: http://www.slo-foto.net/galerija_slika-89323.html (povzeto, junij, 2015).

PPT 3: Romanja: <http://bluenetworks.weebly.com/pilgrim-badges-in-the-middle-ages.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 4: Samostan Bistra: http://sl.wikipedia.org/wiki/Kartuzijanski_samostan_Bistra (povzeto: junij, 2015).

PPT 7: Benediktinci: <http://imgkid.com/benedictine-monk-habit.shtml> (povzeto: junij, 2015).

PPT 8: Cistercijani: <http://cistercijani.sticna.si/zivljenje-skupnosti/> (povzeto: junij, 2015).

PPT 9: Frančiškani: <https://sbfranciscans.org/join/secular-franciscans> (povzeto: junij, 2015).

PPT 10: Dominikanci: <http://www.dominikanci.hr/mons.-zelimir-puljic-posjetio-dominikanski-samostan-u-dubrovniku.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 11: Kartuzijani: <http://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/pletersko-hrusko-obdaja-predvsem-molitev-in-tisina.html> (povzeto: junij, 2015).

PPT 13: Križni hodnik: http://sl.wikipedia.org/wiki/Kri%C5%BEni_hodnik (povzeto: junij, 2015).

PPT 15: Benediktinski samostan v Gornjem Gradu:

http://www.slovenia.info/?_ctg_kraji=2565&lng=1 (povzeto: junij, 2015).

PPT 16: Samostan Stična: [http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+\(leta\)/vir/Dru%C5%BEina](http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+(leta)/vir/Dru%C5%BEina) (povzeto: junij, 2015).

PPT 16: Stiški rokopis: <http://www.theeuropeanlibrary.org/exhibition-reading-europe/detail.html?id=128067> (povzeto: junij, 2015).

PPT 17: Jurklošter: <http://www.zvkds.si/sl/zvkds/dekd/2011/program/57/> (povzeto: junij, 2015).

PPT 18: Frančiškanski samostan Novo mesto: http://www.franciskani.si/?page_id=143 (povzeto: junij, 2015).

5. PowerPoint predstavitev.

MENIŠKI REDOVI IN SAMOSTANI

Katja Hudoklin in Anja Plazar

POKRISTJANJEVANJE

- Širjenje krščanstva – potujoči misijonarji in meniški redovi, ki so delovali v samostanih
- Okrog leta 1300 je bila Evropa pokristjanjena
- Vera – velik vpliv na vsakdanje življenje
- Procesije in romanja

Romanja, vir:
<http://bluenetworks.weebly.com/pilgrimage-badges-in-the-middle-ages.html>

SAMOSTANI

- Verske ustanove (cerkev, prostori za molitev in bivanje, gospodarska poslopja)
- V njih živeli menihi
- Ustanavljali plemiči, kralji in škofje

Samostan Bistra, vir:
http://sl.wikipedia.org/wiki/Kartuzijanski_samostan_Bistra

MENIŠKI REDOVI

- Najstarejši v zahodni Evropi – benediktinski
- Samostani bogateli → zanemarjali svoje osnovno poslanstvo
- Cistercijanski in kartuzijanski – stroga pravila
- Meščani nasprotujejo bogatenju cerkve → priljubljeni so revnejši meniški redovi – frančiškani in dominikanci

LOKACIJE SAMOSTANOV

- Benediktinski – na vzpetinah
- Cistercijanski – v dolinah
- Frančiškanski in dominikanski – v mestih
- Kartuzijani – v odročnih krajih

Benediktinci

<http://imgkid.com/benedictine-monk-habit.shtml>

Cistercijani

<http://cistercijani.sticna.si/zivljenje-skupnosti/>

Franciškani

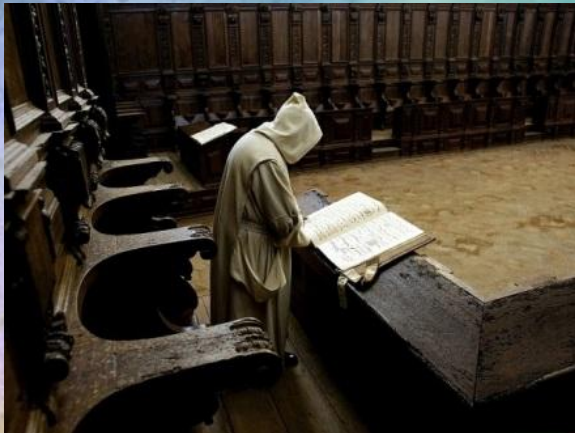
<https://sbfranciscans.org/join/secular-franciscans>

Dominikanci

<http://www.dominikanci.hr/mons.-zelimir-puljic-posjetio-dominikanski-samostan-u-dubrovniku.html>

Kartuzijani

<http://www.24ur.com/ekskluziv/zanimivosti/pletersko-hrusko-obdaja-predvsem-molitev-in-tisina.html>

MENIŠKO ŽIVLJENJE

- Točno določen dnevni red
- Molitve, delo in počitek
- Vrhunec – dnevna maša
- 2x dnevno topel obrok
- Pred večerno molitvijo – duhovno branje v križnem hodniku

Križni hodnik, vir:
http://sl.wikipedia.org/wiki/Kri%C5%BEni_hodnik

SAMOSTANI NA SLOVENSKEM

- Cistercijanski v Stični, ustanovljen 1136
- Značilnosti: izhajajo iz Francije; fizično delo, kmetijska dejavnost, obrt in trgovina; prepisovanje in ustvarjanje del
- Zbirka srednjeveških kodeksov, STIŠKI ROKOPIS

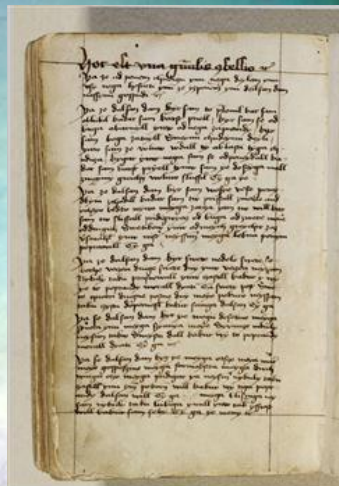
- Benediktinski v Gornjem Gradu, ustanovljen 1140
- Značilnosti: „moli in delaj“; misije; prepisovanje antičnih in srednjeveških rokopisov; osnovna dejavnost – misijonarstvo.

Benediktinski samostan v Gornjem Gradu, vir: http://www.slovenia.info/?_ctg_kraji=2565&lng=1

Samostan Stična, vir: [http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+\(leta\)/vir/Dru%C5%BEina](http://novice.najdi.si/najdi/trideseta+(leta)/vir/Dru%C5%BEina)

Stiški rokopis, vir: <http://www.theeuropeanlibrary.org/exhibition-reading-europe/detail.html?id=128067>

- Kartuzijanski, najbolj znani: Žiče (1164), Jurklošter (1174), Bistra (1260), Pleterje (1403)
- Značilnosti: strogo življenje; premišljevanje in molitev; znanstveno in fizično delo; omejeno število menihov

Jurklošter, vir:
<http://www.zvkds.si/sl/zvkds/dekd/2011/program/57/>

- Dominikanski: Ptuj, Velesovo, Studenice, Radlje ob Dravi
- Frančiškani: Ljubljana, Maribor, Brezje
- Značilnosti: novejši redovi (13. stoletje), dušno pastirstvo – „beraški“ ali uboštenveni redovi

Frančiškanski samostan Novo mesto, vir:
http://www.franciskani.si/?page_id=143

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST**

DATUM: 05.06.2015

IME IN PRIIMEK: Urša Brinovec
in Mojca Turk

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 11.06.2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Kulturni dosežki srednjeveških ljudi in njihov pogled na svet- tema iz učbenika: Srednji vek-vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Srednjeveška kultura in znanost
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna učna oblika ali frontalno delo- individualna učna oblika ali individualno delo
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- metoda razlage- metoda razgovora- metoda besedne demonstracije- metoda slikovne demonstracije- metoda dela s pisnimi viri- metoda dela s slikovnimi viri
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- mreža- učno-delovni list
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">- Učenci analizirajo srednjeveško umetnost in način razmišljanja.- Učenci opišejo nekaj primerov srednjeveške umetnosti.- Učenci opišejo kulturni in gospodarski pomen srednjeveških samostanov. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) Izobraževalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- naštetih nekaj izumov, ki so zaznamovali srednji vek;- opisati viteško, samostansko, meščansko in kmečko kulturo;- razlikovati romanski in gotski slog v arhitekturi;- opisati pomen samostanskih šol in menihov v srednjem veku;- primerjati vzgojo plemiških fantov in deklet;- oceniti pomembnost srednjeveških izumov za današnji čas. Funkcionalni učni cilji Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- upoštevati navodila za (individualno) delo;- komunicirati, izražati mnenja in se aktivno vključevati v razgovor;- povezati slikovno gradivo z učno vsebino;- slediti razlagi in sproti reševati učno-delovni list;- samostojno odgovarjati na različne vrste vprašanj na učno-delovnih listih.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- pokazati pozitiven odnos do svetovne kulturne dediščine in preteklosti;
- pokazati odprtost do novih idej
- razvijati sposobnost za razumevanje in spoštovanje različnih skupnosti in slojev prebivalstva v različnih časovnih obdobjih

Učna sredstva:

- **učila:** PPT predstavitev, učbenik (Janša Zorn, Zorn, Mihelič. Koraki v času 7. Ljubljana: DZS, 2014; Janša Zorn, Mihelič. Stari in srednji vek. Ljubljana: DZS, 1999.), učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost
- **učni pripomočki:** računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno

Didaktične etape učnega procesa:

1. Ponavljanje
2. Pripravljanje ali uvajanje
3. Obravnava nove učne snovi
4. Utrjevanje
5. Preverjanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- **Biologija** (poznavanje znanja in vedenja zdravnikov o človeku in njegovih boleznih v srednjem veku);
- **Umetnostna zgodovina** (na podlagi različnih fotografij in slik, ločijo romanski in gotski slog v arhitekturi in umetnosti);
- **Sociologija** (učenci spoznajo kakšna kultura in vzgoja je prevladovala v srednjem veku pri različnih družbenih stanovih);
- **Slovenščina** (tvorjenje slovnično in jezikovno pravih stavkov v pisni in ustni obliki);
- **Geografija** (spoznajo pomembne geografske pripomočke, ki so jih izumili, uporabljali v srednjem veku, in sicer kompas, globus, zemljevidi).

Novi pojmi s pojasnilom:

- **Obok** je ukrivljena nosilna konstrukcija (strop) med dvema stebroma oziroma zidovoma.
- **Zvezdoznanstvo** je znanost, ki raziskuje nebesna telesa. Tej znanosti pravimo tudi zvezdoslovje ali astronomija.
- **Avtonomija** je neodvisnost, samostojnost.
- **Romanika** je evropski umetnostni slog od 10. do srede 13. stoletja.
- **Gotika** je evropski umetnostni slog med romaniko in renesanso (do 16. stoletja).
- **Kolovrat** je lesena priprava za ročno predenje.
- **Pergament** je strojena živalska koža, obdelana tako, da je primerna za pisanje.

Viri in literatura:

Literatura:

- Janša Zorn, Olga in drugi. Koraki v času 7. Ljubljana: DZS, 2014.
- Janša Zorn, Olga, Darja Mihelič. Stari in srednji vek. Ljubljana: DZS, 1999.
- Šehič, Denis. Atlas svetovne zgodovine, srednji vek. Ljubljana: Dnevnik, 2006.

Učni načrt za OŠ:

http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_zgodovina.pdf (29.05.2015).

Internetni viri učno-delovnega lista:

- <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> (29.05.2015).
- <http://www.fran.si/> (29.05.2015).

- http://www.radiocapris.si/nagradne_igre/n/foto-potepanje-po-slovenski-istri-z- agrario-koper (30.05.2015).
- <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1010633> (30.05.2015).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Stolnica_svetega_Nikolaja,_Novo_mesto (30.05.2015).
- <http://m.slovenia.info/si/spomeniki/zicka-kartuzija-in-gastuz> (30.05.2015).

Internetni viri Powerpoint predstavitev:

- <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1010633> (30.05.2015).
- http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/4_znanost.html (30.05.2015).
- <http://karynatrychik.com/well.html> (30.05.2015).
- http://www.traven.si/media/k2/galleries/1266/Vodnjak%20na%20trgu%20Brolo_opt.jpg (30.05.2015).
- http://en.wikipedia.org/wiki/Medieval_Merchant%27s_House (30.05.2015).
- <https://www.flickr.com/photos/sandyritchie/8625272168/> (30.05.2015).
- <http://www.medievalages.net/2013/08/medieval-city-of-car cassonne/> (30.05.2015).
- <http://muvtor.btk.ppke.hu/romanika/s08339.jpg> (30.05.2015).
- http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/srednji_foto/tloris_rom.jpg (30.05.2015).
- http://hr.wikipedia.org/wiki/Romani%C4%8Dko_kiparstvo#/media/File:St-Nectaire_-_Vierge_du_Mt_Cornadore.JPG01.jpg (30.05.2015).
- http://www.slovenia.info/en/sakralna-dediscina/The-Church-of-the-Holy-Trinity,-Hrastovlje.htm?sakralna_dediscina=13669&lng=2 (30.05.2015).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Sv._Kancijan_-_Kranj_01.jpg (30.05.2015).
- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Danse_macabre_hrastovlje.JPG (30.05.2015).
- <http://www.slideshare.net/DavidKouh/gotika-na-slovenskem> (30.05.2015).
- https://c4.staticflickr.com/8/7060/6989778453_012cb96f38_b.jpg (30.05.2015).
- http://en.wikipedia.org/wiki/Romanesque_Revival_architecture (30.05.2015).
- http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/fnart/arch/gothic/laon03.jpg (30.05.2015).
- <http://www.dedi.si/napredno/materials/110/out/index.html#state=3> (30.05.2015).
- http://www.koper.si/index.php?page=znamenitostiinatrakcije_single&item=2001605&id=5234 (30.05.2015).
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Pokopali%C5%A1ka_cerkev_sv._Martina_v_Domanj%C5%A1evcih.jpg (30.05.2015).
- <http://www.pxleyes.com/photography-contest/15304/gothic-architecture.html> (30.05.2015).
- http://en.wikipedia.org/wiki/Scholasticism#/media/File:Laurentius_de_Voltolina_001.jpg (30.05.2015).
- <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/436492/University-of-Oxford> (30.05.2015).
- <http://www.ng-slo.si/si/razstave/razstava/manuscripta?id=1468> (30.05.2015).
- http://en.wikipedia.org/wiki/Printing_press#/media/File:Printer_in_1568-ce.png (30.05.2015).
- http://egradiva.gis.si/web/8.-razred-zgodovina/odkritja?p_p_id=ZOS_T05_P02_WAR_ZOS_T05_P02portlet_INSTANCE_7Ctr&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=5 (30.05.2015).
- http://www.vobam.se/layout_sok.php?todo=search&submeny=varlden&formnr=1&cat=7&subcat=&picmap=%25&picmaptype=%25&picmaptype2=%25&type=%2

[5&sortering=year#26287](#) (30.05.2015).

- <http://www.concrete-matter.com/blogs/blog/6613449-the-story-about-globes> (30.05.2015).
- <http://www.rmg.co.uk/file/3260> (30.05.2015).
- <http://www.leica-microsystems.com/science-lab/the-history-of-stereo-microscopy-part-i/> (30.05.2015).
- <http://4.bp.blogspot.com/-rE11bFTTrfw/TyYHOHuSo8I/AAAAAAAAAADE/aNgIRyQX0pU/s1600/L%27Horloge+de+Sapience+%28the+Clock+of+Wisdom%29+from+about+1450.jpg> (30.05.2015).
- <http://gallivance.net/2013/10/02/medieval-clocks-doing-247365-before-it-was-popular/> (30.05.2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: PONAVLJANJE IN UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
Ugotavljanje naslova današnje učne ure (6min)	Pozdravljeni učenci. Kako ste? Odlično. Zato, ker nas danes čaka zelo zanimiva tema. Za začetek boste rešili mrežo. Razdelim mreže. Odgovore vnesite navpično in vodoravno v mrežo. Črke v kvadratih s sivimi številkami pa ustrezno prepisite na spodnje črte. Končno geslo je tema današnje ure. Mrežo poskusite rešiti sami, če pa se kje zatakne bomo skušal skupaj razvozlati rešitev.	Odgovorijo. Učenci so vznemirjeni in v polnem pričakovanju, saj hočejo čim hitreje ugotoviti temo današnje ure.	Frontalna učna oblika Metoda razgovora Metoda razlage	
	Mislím, da boste imeli 3 minute dovolj časa, da ugotovite rešitev.	V razredu je tišina. Učenci rešujejo križanko.	Srednjeveška kultura	Individualna učna oblika Mreža
			Frontalna učna oblika	

<p>Vidim, da ste že vsi končali, kaj je tema današnje ure?</p> <p>Pokažem PowerPoint z začetno drsnico, ki vsebuje ugotovljen naslov učne ure. Ali ste vsi dobili isto rešitev? Odlično, se vam zdi tema zanimiva?</p> <p>Tisti, katerim se tema ne zdi zanimiva, sem prepričana, da boste svoje mnenje na koncu učne ure spremenili. Prav vsi boste namreč na koncu spoznali kako pomemben je bil srednji vek na področju kulture. Prav tako boste znali naštetih nekaj srednjeveških izumov, ki jih uporabljamo še danes. Lahko pa tudi rečem, da boste postali pravi arhitekti, saj boste znali razločevati zgradbe, zgrajene v dveh prevladujočih slogih v srednjem veku. Preden pa gremo na obravnavo srednjeveške kulture in znanosti pa zelo hitro pogledajmo še rešitve mreže. Začnimo kar v zadnji vrst pri Nuši. Prosim, če vsak prebere eno vprašanje in rešitev. Nuša, začni prosim.</p> <p>Odlično, vsi vaši odgovori so bili pravilni.</p>	<p>in tehnika.</p> <p>Ja.</p> <p>Ja/Ne.</p> <p>Z zanimanjem poslušajo kaj vse se bodo danes naučili.</p> <p>Nuša prebere prvo vprašanje in odgovor, njej pa sledijo v skladu z navodili njeni sošolci in sošolke.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Mreža</p>	<p>PPT št. 1, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
<p>Poleg mreže pa imam danes za vas tudi učno-delovne liste. Razdelim učno-delovne liste. Delovne liste med uro</p>		<p>Metoda razlage</p>	<p>Učno-delovni list</p>

	<p>poskušajte reševati sami, in sicer rešite čim več. Na koncu pa bomo skupaj preverili odgovore in jih po potrebi dopolnili. Ta delovni list vam bo služil kot zapis današnje snovi, zato jih boste za domačo nalogo nalepili v svoje zvezke.</p>	<p>Poslušajo in sledijo navodilom.</p> <p>So zelo veseli, ker jim domača naloga ne bo delala dodatnih naporov.</p>		<p>Srednjeveška kultura in znanost</p>
	<p>Snov današnje ure zgodovine pa lahko najdene tudi v vašem učbeniku na strani 88 in 89. Lahko jih odprete za malo dodatne pomoči.</p>	<p>Odpirajo svoje učbenike.</p>		<p>Koraki v času 7 (2014), stran 88-89.</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI IN UTRJEVANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1.</p> <p>Srednjeveška kultura in vzgoja (13 minut)</p>	<p>V srednjem veku sta se kultura in vzgoja razlikovali glede na družbeni stan.</p> <p>Se še spomnite katere družbene stanove poznamo?</p> <p>Res je, odlično ste si zapomnili.</p> <p>Pa pojdemo kar po vrsti, najprej si bomo pogledali plemiško kulturo in vzgojo.</p>	<p>Učenci poslušajo.</p> <p>Plemstvo, duhovščina, meščani in kmetje.</p> <p>Učenci vidijo, da že lahko izpolnjujejo nekatere manjkajoče dele učno-delovnega lista, zato pridno izpolnjujejo in sledijo razlagi.</p>	<p>Frontalna učna oblika</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>
<p>a)</p> <p>Plemiška kultura in vzgoja</p>	<p>Vzgoja fantov in deklet se je razlikovala. Fante plemiškega rodu so že od malih nog vzgajali za viteze.</p>	<p>Poslušajo učiteljico in gledajo svoje učno-delovne liste.</p>		<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>

<p>Kaj mislite, da so se morali naučiti vitezi?</p> <p>No, vitezi pa se seveda niso samo borili, naučiti so se morali tudi lepega vedenja, verskih nauk, petja, pisanja pesmi in igranja. Vitezi so v pesmih opevali pogumna dejanja junakov in dvorili lepim gospem. Poznate kakšno viteško pesem?</p> <p>Bomo skupaj prebrali eno. Pokažemo pesem na PowerPointu in določim učenca, ki jo prebere.</p> <p>Hvala, zelo lepo si to prebral. Vam je bila pesem všeč? Zakaj? O čemu natančno pa govori pesem?</p> <p>Kakšno opremo viteza pa opisuje pesem?</p> <p>Poznate še kakšen del vitezove opreme?</p> <p>Kje pa so živeli vitezi?</p> <p>Res je, živeli so na gradu. Ko so fantje dopolnili 21 let so jih s posebnim svečanim obredom povzdignili v viteze. Kako pa mislite da so vzgajali dekleta? Kaj so se morale naučiti</p>	<p>Bojevanja, jahanje konjev, mečevanja, viteških iger...</p> <p>Skoraj vsi učenci in učenke izpolnjujejo prvo nalogo na učno-delovnih listih.</p> <p>Skoraj vsi v en glas odgovorijo, da ne poznajo nobene viteške pesmi.</p> <p>En učenec bere, ostali ga vneto poslušajo.</p> <p>Ja. Ker opisuje viteze.</p> <p>Kako je oblečen vitez.</p> <p>Čelado, oklep, meč, ščit.</p> <p>Ja, konje so jahali, imeli so sulice, verižni oklep. Na gradu.</p> <p>Naučiti so se morale</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda besedne demonstracije</p> <p>Metoda dela s pisnimi viri</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>PPT št. 2, projektor, računalnik, projekcijsko platno</p>
--	--	---	--

	<p>deklice?</p> <p>Res je! Zato so dekleta vzgajali drugače kot fante. Učila so se lepega vedenja, pisanja, branja, glasbe in kot ste že omenili tudi ročnih del. Dekleta so lahko odšla v samostan ali se poročila in vodila grajsko gospodinjstvo.</p> <p>Mislite, da so dekleta lahko jezdila in se udeleževale lova? No, tukaj vas pa moram popraviti. Tudi dekleta, posebej plemkinje, so znale jezdit in so se tudi udeleževale lova.</p>	<p>gospodinjstva, šivanja.</p> <p>Učenci poslušajo, se smehljajo in dopolnjujejo svoje učno-delovne liste.</p> <p>Ne.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	
b)Samostanska kultura	<p>Rekli smo, da gredo lahko dekleta v samostan. V samostanu se je razvila drugačna kultura kot na gradu. Samostani so bili središča verskega in kulturnega življenja. V njih so bile organizirane posebne samostanske šole, ki so širile znanje branja, pisanja, latinščine, zvezdoznanstva in zeliščarstva.</p> <p>Veste kaj je zvezdoznanstvo?</p> <p>Ja, danes to imenujemo astronomija in gre za preučevanje nebesnih teles. Kdo pa je živel v samostanu? Ja. In kaj so počeli menihi in nune v samostanih? Res je. Poleg tega pa so prepisovali tudi besedila</p>	<p>Poslušajo.</p> <p>Sledijo razlagi in gledajo, če imajo na svojih listih kaj za dopolnit na temo samostanske kulture.</p> <p>Rešujejo delovne liste.</p> <p>Raziskovanje zvezd.</p> <p>Menihi in nune.</p> <p>Molili so.</p> <p>Poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda</p>	<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>

<p>c) Kmečka kultura</p>	<p>ter jih ročno ilustrirali in okraševali. Seveda pa niso cel dan samo prepisovali knjige in molili ampak so se ukvarjali tudi z obrtništvom, na primer z gradbeništvom, tesarstvom, usnjarstvom. Ukvarjali pa so se tudi s kmetijstvom oziroma s pridelavo hrane.</p> <p>Povsem drugače pa je bilo na kmetijah. Kaj pa je bilo s kmeti? Ja, pa tudi oni so razvili nekaj kulture. Njihov delovni dan je trajal od jutranjega svita do mraka. Počivali so lahko ob nedeljah in praznikih, takrat pa so se radi družili in peli preproste pesmi, sodelovali pri različnih verskih obredih in procesijah.</p>	<p>Sledijo razlagi in rešujejo delovne liste.</p> <p>Obdelovali so zemljo.</p> <p>Poslušajo. Imajo začudene obraze in si ne predstavljajo, da bi morali delati cel dan.</p>	<p>razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	
<p>d) Meščanska kultura</p>	<p>Ostane nam še tretji stan, kateri je to? Pravilno. V srednjem veku so bila mesta središča gradbene in umetniške dejavnosti. V srednjem veku je umetnik veljal za obrtniškega mojstra.</p> <p>S kakšnimi obrtni pa so se ukvarjali v mestih?</p> <p>V mestih so veliko gradili, kaj pa so gradili? Poleg hiš so gradili še veliko drugih stvari. Da vam malo pomagam si poglejte slike na platnu.</p>	<p>Meščani.</p> <p>Čevljarstvo, kovaštvo, pekarstvo, tesarstvo, usnjarstvo, šiviljstvo.</p> <p>Hiše.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p>	<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>

	<p>cerkvi v Hrastovljah, prikazuje pa mrtvaški ples, ki naj bi ljudi opozarjal, da jih ne glede na stan in bogastvo na koncu čaka smrt.</p> <p>Poglejmo si nekaj slik na platnu. Pokažemo naslednjo drsnico s fotografijami. Katere zgradbe mislite, da so zgrajene v romanskem slogu? Še ena je. Tako je, tudi cerkev na prvi sliki je zgrajena v romanskem slogu. Katere pa v gotskem slogu? Odlično, ker ste že pravi strokovnjaki za romanski in gotski slog, vam druga naloga na učno-delovnih listih zagotovo ne bo predstavljala težav. Pod to nalogo imate dve sliki na katerih so upodobljeni cerkvi.</p> <p>Ugotovite v katerem slogu so zgrajeni in napišite vsaj dve značilnosti za ta slog. Imate dve minuti časa.</p>	<p>Gledajo slike.</p> <p>Slike št. 3 in 4. Slika št. 1.</p> <p>Slike št. 2, 5, in 6.</p> <p>Gledajo svoje učno-delovne liste.</p> <p>V tišini ugotavljajo slog v katerem je zgrajena cerkev in zapisujejo značilnosti.</p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Individualno delo</p>	<p>PPT št. 6, računalnik, projektor, projekcijsko platno</p> <p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>
<p>3.</p> <p>Srednjeveška znanost in tehnika</p> <p>(10 minut)</p>	<p>V mestih so začele nastajati mestne šole in univerze. Prve so nastale teološka, medicinska in pravna univerza. Nastale pa so v Parizu, Bologni, Oxfordu in Cambridgu. Pokažemo naslednjo PowerPoint drsnico. Na prvi sliki vidimo predavanje na</p>	<p>Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika Metoda razlage</p> <p>Metoda slikovne demonstr</p>	<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p> <p>PPT št. 7, računalnik, projektor,</p>

	<p>srednjeveški univerzi, na drugi pa zgradbo ene izmed prvih univerz, univerze v Oxfordu. Bi tudi vi hodili na tako lepo univerzo kajne? Univerze so imele avtonomijo. Kaj pa to pomeni?</p> <p>Avtonomija pomeni, da je bila univerza samostojna, sama je urejala svoje zadeve. Študentje in učitelji so živeli po svojih pravilih, imeli so tudi svoje sodišče.</p>	<p>Ja.</p>	<p>acije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>projekcijsko platno</p>
	<p>V srednjem veku je bil pomemben poklic zdravnika. Vendar so ti imeli drugačno vlogo kot jo imajo zdravniki danes. Zdravniki v srednjem veku so o človeškem telesu vedeli zelo malo, bolezni so le opazovali in opisovali, zdraviti pa jih niso znali. Pogost zdravilni ukrep je bilo puščanje krvi.</p>	<p>Z zanimanjem poslušajo.</p> <p>Zgražanje nad srednjeveškim zdravilnim ukrepom.</p>		
	<p>Ali mogoče kdo od vas pozna kakšen srednjeveški izum? Malo pomislite.</p> <p>V srednjem veku so izumili kolovrat.</p> <p>Hvala za vprašanje. Mogoče pozna odgovor kdo od sošolcev? A poznate pravljico o Trnuljčici?</p> <p>Vidite, ste že slišali za kolovrat. To je lesena priprava, katero so uporabljali za ročno</p>	<p>Ne. Učenci se spogledujejo med seboj.</p> <p>Učenka dvigne roko in učiteljico vpraša kaj je kolovrat.</p> <p>Ne.</p> <p>Ja. Zbodla se je ob kolovrat in zaspala.</p> <p>Sproti in zelo vestno rešujejo delovne liste.</p>	<p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>

<p>predenje.</p> <p>Danes smo slišali, da so v samostanih prepisovali knjige. Pokažemo naslednjo Powerpoint drsnico. Poglejte si sliko na platnu. Prikazuje srednjeveški rokopis. Izdelan je bil v samostanu, vam je všeč?</p> <p>Iz česa pa so bile narejene knjige?</p> <p>Res je, mogoče veste na kaj pa so pisali preden so iznašli papir?</p> <p>Točno, tem kožam se je reklo pergament in postopno ga je izrinil papir.</p> <p>V drugi polovici 15. stoletja pa se pojavi tole (slika poleg rokopisa). Mogoče veste kaj je na sliki?</p> <p>Kdo pa je iznašel tisk?</p> <p>Odlično, pa vi vse že znate.</p> <p>Z novimi izumi pa se je večalo tudi poznavanje sveta. Ugotovili so, da je zemlja okrogla. Kaj pa so mislili pred tem?</p> <p>Res je, danes se nam zdi to precej smešno, kajne?</p> <p>Znanje je ostajalo še vedno pomanjkljivo, Evropejci so poznali Sredozemlje, o Afriki in Aziji pa so vedeli zelo malo. Vendar so vseeno nastajali novi zemljevidi, nastane celo globus in začeli so uporabljati kompas.</p> <p>Poglejmo si še kako so izgledali ti izumi.</p>	<p>Gledajo sliko .</p> <p>Ja.</p> <p>Iz papirja.</p> <p>Papirus, kože.</p> <p>Gledajo na platno in ugotavljajo kaj je na sliki.</p> <p>Tiskarski stroj. Gutenberg.</p> <p>Učenci se smejiijo.</p> <p>Da je ploščata.</p> <p>Ja, zelo smešno.</p> <p>Vneto poslušajo.</p>	<p>Metoda dela s slikovnimi viri</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda dela s slikovnimi viri Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda razlage</p>	<p>PPT št. 8, računalnik, projektor, projekcijsko platno</p>
---	--	--	--

<p>Pokažemo naslednjo Powerpoint drsnico. Na zgornjih dveh slikah vidimo dva zemljevida. Prvi, Beatusov zemljevid je iz 8. stoletja. Spodnji modri krak na levi polovici zemlje je Jadransko morje. Je kaj podoben današnjim zemljevidom?</p> <p>Desni pa že malo bolj spominja na današnje zemljevide kajne? Spodaj pa vidimo še globus in kompas. Kompas so izumili že Kitajci, v srednjem veku pa je le prodril v Evropo. Se vam zdita izuma podobna današnjim? Kateri pa?</p> <p>Naslednja drsnica s slikami. Med pomembne izume štejemo tudi daljnogled, mikroskop in mehanično uro na nihalo. Takšne ure so nato krasile stolpe cerkva in mestnih hiš, kot vidimo na sliki. Pomemben izum za vojsko pa je bil smodnik, ki pa ga niso takoj uporabljali za strelivo. V srednjem veku so poznali tudi že vodne mline in mline na veter.</p> <p>Z izumi bomo končali z današnjo snovjo. Ali ste uspeli slediti in sproti rešiti še tretjo in četrto nalogo?</p> <p>No, potem pa vam dam na voljo še kakšno minutko ali dve, da hitro individualno pogledate še stvari, ki vam manjkajo in jih dopolnite.</p>	<p>Gledajo slike</p> <p>Ne.</p> <p>Ja. Gledajo slike na platnu.</p> <p>Ja. Kompas.</p> <p>Ne oziroma da.</p> <p>Učenci tiho</p>	<p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razgovora</p> <p>Metoda slikovne demonstracije</p> <p>Metoda razlage</p> <p>Individualno delo</p>	<p>PPT št. 9, računalnik, projektor, projekcijsko platno</p> <p>PPT št. 10, računalnik, projektor, projekcijsko platno</p> <p>Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost</p>
---	---	---	---

		dopolnjujejo stvari, ki jih niso uspeli med našo razlago.		
--	--	---	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVLJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
Preverjanje učno-delovnega lista 8 minut	Videli smo, da je bilo srednjeveško življenje zelo pestro. Vsak stan je imel svojo kulturo in vrsto vzgoje. Nova odkritja in izumi so močno spremenili podobo življenja in kot smo videli, nekatere izmed njih uporabljamo še danes.	Poslušajo.	Frontalna učna oblika Metoda razlage	
	Zdaj pa še hitro preverimo in dopolnimo vaše učno-delovne liste. Začeli bomo v prvi vrsti. Prosim, da vsak prebere en odgovor. Po potrebi odgovor dopolnim. Če je odgovor napačen, vprašam druge učence, če mogoče imajo oni kakšen drug odgovor. Za konec bi vas rada še enkrat spomnila, da za domačo nalogo te učno-delovne liste nalepite v zvezek. Upam, da je bila današnja tema res zanimiva za vse in ste izvedeli kaj novega o kulturi in znanosti v srednjem veku. Lep dan	Učenci berejo svoje rešitve iz učno-delovnega lista. Poslušajo odgovore svojih sošolcev ter dopolnjujejo in popravljajo svoje odgovore. Učenci popravijo odgovor sošolca, če je nepravilen. Ja. Ne bomo pozabili. Opazen je smeh.	Frontalna učna oblika Metoda razlage Metoda razgovora	Učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost

	še naprej.	Adijo!		
--	------------	--------	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost.
2. Izpolnjen učno-delovni list Srednjeveška kultura in znanost.
3. Neizpolnjena mreža-Ugotovi naslov današnje ure
4. Izpolnjena mreža-Ugotovi naslov današnje ure
5. Seznam slikovnega gradiva na učno-delovnem listu Srednjeveška kultura in znanost
6. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu
7. Prve strani PowerPoint predstavitev doc.formatu

PRILOGA 1: NEIZPOLNJEN UČNO-DELOVNI LIST SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST.

SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST

1. Pozorno poslušaj in dopolni nalogo o srednjeveški kulturi in vzgoji. Za lažje reševanje si pomagaj z besedami pod besedilom.

V srednjem veku sta se kultura in vzgoja razlikovali glede na _____ (plemstvo, _____, meščani, _____). Fante plemiškega rodu so že od malih nog vzgajali za _____. Poleg bojnih veščin so se morali naučiti še lepega vedenja, verskih nauk in petja. Živel so na _____ in razvijali viteško kulturo, v katero je spadalo ukvarjanje z glasbo, igro in _____. V pesmih so opevali pogumna dejanja junakov in z njimi dvorili lepim gospem. Vzgoja plemiških deklet se je razlikovala od vzgoje fantov. Dekleta so učili _____, pisanja, _____, glasbe in _____. Lahko so odšla v samostan ali se poročila ter vodila grajsko _____. Plemkinje so znale tudi _____ in so se udeleževala lova. Povsem drugače je bilo v samostanih, kjer se je razvila _____. Samostanske šole so širile znanje branja, pisanja, _____, _____ in zeliščarstva. Menihi so prepisovali besedila ter jih ročno _____ in okraševali. Poleg tega pa so se ukvarjali tudi z drugimi umetniškimi in obrtniškimi dejavnostmi. Tudi kmetje so razvili svojo kulturo. Poleg napornega dela od jutra do večera, so se ob nedeljah in praznikih radi družili, peli preproste pesmi in sodelovali pri različnih _____ in procesijah. Svojo kulturo so razvili tudi meščani. Mesta so veljala za _____ gradbene in umetniške dejavnosti, umetnik v srednjem veku pa je veljal za _____.

Pomoč: obrtniškega mojstra, kmetje, pesnenje, viteze, gospodinjstvo, jezdit, družbeni stan, samostanska kultura, gradovih, latinščine, zvezdoznanstva, ilustrirali, duhovščina, branja, verskih obredih, ročnih del, središča, lepega vedenja

2. V srednjem veku so zelo veliko gradili, zaradi prevladujočega sloga romanike in gotike pa so se zgradbe med seboj razlikovale. Pozorno poglej sliki in ugotovi v katerem slogu sta zgrajeni ter za vsak slog napiši dve značilnosti.

Slog		
Značilnosti		

3. V besedilu je nekaj napak. Najdi besede, ki so napačne, jih prečrtaj in nad napačno besedo napiši pravilno.

V mestih so začele nastajati mestne šole in kolegiji. Poleg teološke, še upravna in teološka, za vse pa je bila značilna univerzitetna avtonomija. Znanja o človeškem telesu je bilo zelo malo, bolezni so samo opazovali in opisovali, zdraviti pa jih niso znali. Čeprav srednji vek velja za temačen, so v

tem času nastali številni izumi. Izumili so kolovrat, globus, daljnogled in grafoskop. Poznali so tudi smodnik, ki so ga uporabljali kot gorivo. V prvih obdobjih srednjega veka so še pisali na papirus, postopno pa se je že začel uveljavljati papir. V prvi polovici 15. stoletja je Johannes Gutenberg iznašel tisk. Znanje ljudi o svetu se je večalo. Prodrlo je spoznanje, da je Zemlja ravna ploskev. Evropejci so poznali Sredozemlje, njihove

predstave o Afriki, Ameriki in velikosti Zemlje pa so bile zelo dobre. Nastajali so novi zemljevidi, začeli so uporabljati kvadrant. V 13. stoletju so v Evropi izdelali tudi digitalno uro na nihalo. Take ure so nameščali v stolpe cerkva in mestnih hiš.

4. Razloži nove pojme.

Avtonomija: _____

Zvezdoznanstvo: _____

Pergament: _____

Obok: _____

PRILOGA 2: IZPOLNJEN UČNO-DELOVNI LIST SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST.

SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST

1. Pozorno poslušaj in dopolni nalogo o srednjeveški kulturi in vzgoji. Za lažje reševanje si pomagaj z besedami pod besedilom.

V srednjem veku sta se kultura in vzgoja razlikovali glede na družbeni stan (plemstvo, duhovščina, meščani, kmetje). Fante plemiškega rodu so že od malih nog vzgajali za viteze. Poleg bojnih veščin so se morali naučiti še lepega vedenja, verskih nauk in petja. Živeli so na gradovih in razvijali viteško kulturo, v katero je spadalo ukvarjanje z glasbo, igro in pesnenje. V pesmih so opevali pogumna dejanja junakov in z njimi dvorili lepim gospem. Vzgoja plemiških deklet se je razlikovala od vzgoje fantov. Dekleta so učili lepega vedenja, pisanja, branja, glasbe in ročnih del. Lahko so odšla v samostan ali se poročila ter vodila grajsko gospodinjstvo. Plemkinje so znale tudi jezditi in so se udeleževala lova. Povsem drugače je bilo v samostanih, kjer se je razvila samostanska kultura. Samostanske šole so širile znanje branja, pisanja, latinščine, zvezdoznanstva in zeliščarstva. Menihi so prepisovali besedila ter jih ročno ilustrirali in okraševali. Poleg tega pa so se ukvarjali tudi z drugimi umetniškimi in obrtniškimi dejavnostmi. Tudi kmetje so razvili svojo kulturo. Poleg napornega dela od jutra do večera, so se ob nedeljah in praznikih radi družili, peli preproste pesmi in sodelovali pri različnih verskih obredih in procesijah. Svojo kulturo so razvili tudi meščani. Mesta so veljala za središča gradbene in umetniške dejavnosti, umetnik v srednjem veku pa je veljal za obrtniškega mojstra.

2. V srednjem veku so zelo veliko gradili, zaradi prevladujočega sloga romanike in gotike pa so se zgradbe med seboj razlikovale. Pozorno poglej sliki in ugotovi v katerem slogu sta zgrajeni ter za vsak slog napiši dve značilnosti.

Slog	romanski slog	gotski slog
Značilnosti	preprosta in masivna arhitektura, majhna okna in vrata,	velike stavbe
	polkrožni loki in oboki	zašiljeni loki in rebrasti oboki

3. V besedilu je nekaj napak. Najdi besede, ki so napačne, jih prečrtaj in nad napačno besedo napiši pravilno.

V mestih so začele nastajati mestne šole in ~~kolegiji~~-**univerze**. Poleg teološke, še ~~upravna~~-**pravna** in teološka, za vse pa je bila značilna univerzitetna avtonomija. Znanja o človeškem telesu je bilo zelo malo, bolezni so samo opazovali in opisovali, zdraviti pa jih niso znali. Čeprav srednji vek velja za

temačen, so v tem času nastali številni izumi. Izumili so kolovrat, globus, daljnogled in ~~grafoskop~~ **mikroskop**. Poznali so tudi smodnik, ki so ga uporabljali kot ~~gorivo~~ **strelivo**. V prvih obdobjih srednjega veka so še pisali na ~~papirus~~ **pergament**, postopno pa se je že začel uveljavljati papir. V ~~prvi~~-**drugi** polovici 15. stoletja je Johannes Gutenberg iznašel tisk. Znanje ljudi o svetu se je večalo. Prodrlo je spoznanje, da je Zemlja ~~ravna ploskev~~ **okrogla**.

Evropejci so poznali Sredozemlje, njihove predstave o Afriki, ~~Ameriki~~ **Aziji** in velikosti Zemlje pa so bile zelo ~~dobre~~ **pomanjkljive**. Nastajali so novi zemljevidi, začeli so uporabljati ~~kvadrant~~ **kompas**. V 13. stoletju so v Evropi izdelali tudi ~~digitalne~~ **mehanično** uro na nihalo. Take ure so nameščali v stolpe cerkva in mestnih hiš.

4. Razloži nove pojme.

Avtonomija: je neodvisnost, samostojnost.

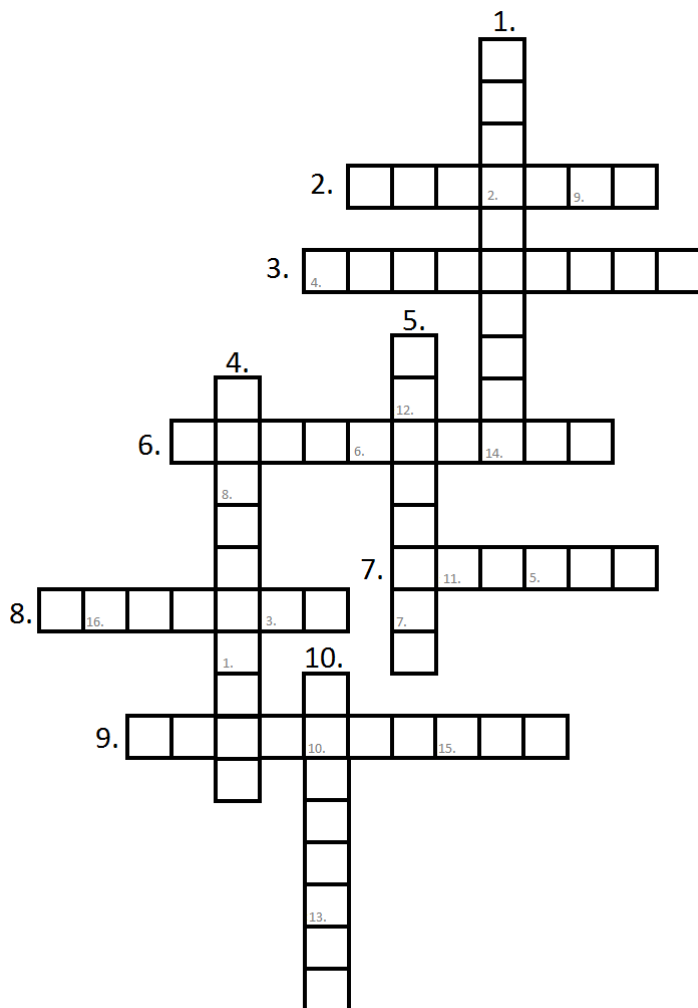
Zvezdoznanstvo: je znanost, ki raziskuje nebesna telesa. Tej znanosti pravimo tudi zvezdoslovje ali astronomija.

Pergament: strojena živalska koža, obdelana tako, da je primerna za pisanje.

Obok: je ukrivljena nosilna konstrukcija (strop) med dvema stebroma oziroma zidovoma.

PRILOGA 3: NEIZPOLNJENA MREŽA-UGOTOVI NASLOV DANAŠNJE URE

Odgovore na spodnja vprašanja vnese v mrežo. Črke v poljih s sivimi številkami ustrezno prepisi na spodnje črte in razkrila se ti bo tema današnje učne ure.

1. Staro prebivalstvo, ki je pri nas živelo pred prihodom Rimljanov.
2. Kateri kontinent je bil odkrit konec srednjega veka?
3. Vladarska družina, ki deduje prestol iz roda v rod.
4. Vera v Jezusa Kristusa kot Boga in Odrešenika.
5. Družbeni sloj, ki uživa posebne časti in pravice.
6. Oblika države, ki ji vlada kralj.
7. Tekmovanje vitezov v bojnih spretnostih.
8. Kovan denar.
9. Tip družbene ureditve. Zemlja je v lasti zemljiškega gospoda, kmetje pa niso svobodni, plačujejo davke in opravljajo tlako.
10. Cerkevna ustanova, kjer živijo menihi ali nune.

Rešitev:

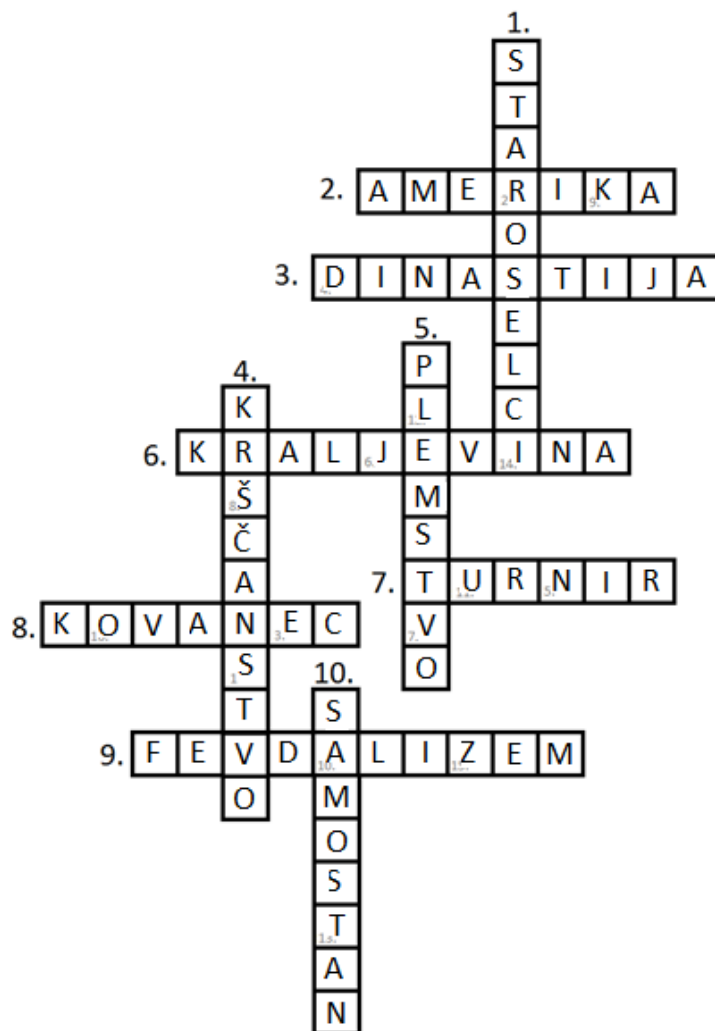
 (1.) (2.) (3.) (4.) (5.) (6.) (3.) (7.) (3.) (8.) (9.) (10.)

 (9.) (11.) (12.) (13.) (11.) (2.) (10.)

 (14.) (5.) (15.) (5.) (10.) (5.) (16.) (1.) (13.)

PRILOGA 4: IZPOLNJENA MREŽA-UGOTOVI NASLOV DANAŠNJE URE

Odgovore na spodnja vprašanja vnese v mrežo. Črke v poljih s sivimi številkami ustrezno prepíše na spodnje črte in razkrila se ti bo tema današnje učne ure.

1. Staro prebivalstvo, ki je pri nas živel pred prihodom Rimljanov.
2. Kateri kontinent je bil odkrit konec srednjega veka?
3. Vladarska družina, ki deduje prestol iz roda v rod.
4. Vera v Jezusa Kristusa kot Boga in Odrešenika.
5. Družbeni sloj, ki uživa posebne časti in pravice.
6. Oblika države, ki ji vlada kralj.
7. Tekmovanje vitezov v bojnih spretnostih.
8. Kovan denar.
9. Tip družbene ureditve. Zemlja je v lasti zemljiškega gospoda, kmetje pa niso svobodni, plačujejo davke in opravljajo tlako.
10. Cerkevna ustanova, kjer živijo menihi ali nune.

Rešitev: SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST

PRILOGA 5: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA NA UČNO-DELOVNIH LISTOV SREDNJEVEŠKA KULTURA IN ZNANOST

1.naloga: Oklep viteza <http://www.vreme.com/cms/view.php?id=1010633> (30.05.2015).

2.naloga:

cerkev 1: http://www.radiocapris.si/nagradne_igre/n/foto-potepanje-po-slovenski-istri-z-agrario-koper (30.05.2015).

cerkev 2: http://sl.wikipedia.org/wiki/Stolnica_svetega_Nikolaja,_Novo_mesto (30.05.2015).

3. naloga: <http://m.slovenia.info/si/spomeniki/zicka-kartuzija-in-gastuz> (30.05.2015).

PRILOGA 6: SEZNAM SLIKOVNEGA GRADIVA PO ŠTEVILKAH STRANI NA POWERPOINTU.

PPT str. 3:

- rekonstrukcija srednjeveškega vodnjaka: <http://karynatrychik.com/well.html> (30.05.2015).
- vodnjak trg Brolo, Koper: http://www.traven.si/media/k2/galleries/1266/Vodnjak%20na%20trgu%20Brolo_opt.jpg (30.05.2015).
- srednjeveška hiša trgovca: http://en.wikipedia.org/wiki/Medieval_Merchant%27s_House (30.05.2015).
- srednjeveški most: <https://www.flickr.com/photos/sandyritchie/8625272168/> (30.05.2015).
- srednjeveško obzidje: <http://www.medievalages.net/2013/08/medieval-city-of-carcassonne/> (30.05.2015).

PPT str. 4:

- Romanska cerkev: <http://muvtor.btk.ppke.hu/romanika/s08339.jpg> (30.05.2015).
- Tloris romanske cerkve: http://www.o-4os.ce.edus.si/gradiva/zgo/srednji_vek/srednji_foto/tloris_rom.jpg (30.05.2015).
- kip romanika: http://hr.wikipedia.org/wiki/Romani%C4%8Dko_kiparstvo#/media/File:St-Nectaire_-_Vierge_du_Mt_Cornadore.JPG01.jpg (30.05.2015).
- Romanski oboki, Hrastovlje: http://www.slovenia.info/en/sakralna-dediscina/The-Church-of-the-Holy-Trinity,-Hrastovlje.htm?sakralna_dediscina=13669&lng=2 (30.05.2015).

PPT str. 5:

- Gotska cerkev, Kranj: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Sv._Kancijan_-_Kranj_01.jpg (30.05.2015).
- Freska mrtvaški ples, Hrastovlje: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Danse_macabre_hrastovlje.JPG (30.05.2015).
- Gotski oboki: <http://www.slideshare.net/DavidKouh/gotika-na-slovenskem> (30.05.2015).
- kip gotika: https://c4.staticflickr.com/8/7060/6989778453_012cb96f38_b.jpg (30.05.2015).

PPT str. 6:

- Slika 1 (Romanska cerkev): http://en.wikipedia.org/wiki/Romanesque_Revival_architecture (30.05.2015).
- gotski oboki: http://www.bc.edu/bc_org/avp/cas/fnart/arch/gothic/laon03.jpg (30.05.2015).
- Cerkev Sv. Mihaela v Iški vasi: <http://www.dedi.si/napredno/materials/110/out/index.html#state=3> (30.05.2015).
- Mestna Loža, Koper: http://www.koper.si/index.php?page=znamenitostiinatrakcije_single&item=2001605&id=5234 (30.05.2015).
- Cerkev Sv. Martina v Domanjševcih: http://sl.wikipedia.org/wiki/Slika:Pokopali%C5%A1ka_cerkev_sv._Martina_v_Domanj%C5%A1evcih.jpg (30.05.2015).
- Gotska cerkev: <http://www.pxleyes.com/photography-contest/15304/gothic-architecture.html> (30.05.2015).

PPT str. 7:

- Freska, ki prikazuje srednjeveško univerzo: http://en.wikipedia.org/wiki/Scholasticism#/media/File:Laurentius_de_Voltolina_001.jpg (30.05.2015).
- Univerza v Oxfordu: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/436492/University-of-Oxford> (30.05.2015).

PPT str. 8:

- Srednjeveški rokopis: <http://www.ng-slo.si/si/razstave/razstava/manuscripta?id=1468> (30.05.2015).
- Grafika, ki prikazuje tiskanje v srednjem veku: http://en.wikipedia.org/wiki/Printing_press#/media/File:Printer_in_1568-ce.png (30.05.2015).

PPT str. 9:

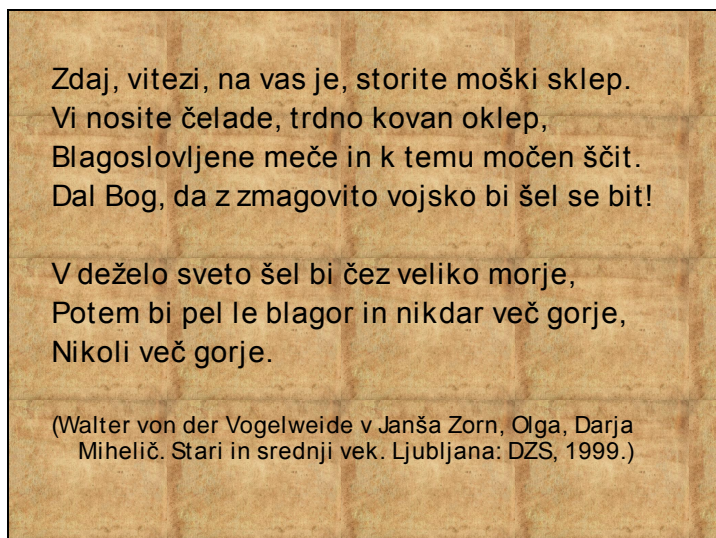
- 1. zemljevid: http://egradiva.gis.si/web/8.-razred-zgodovina/odkritja?p_p_id=ZOS_T05_P02_WAR_ZOS_T05_P02portlet_INSTANCIE_7Ctr&p_p_lifecycle=0&p_p_state=maximized&p_p_col_id=column-2&p_p_col_pos=1&p_p_col_count=5 (30.05.2015).
- 2. zemljevid: http://www.vobam.se/layout_sok.php?todo=search&submeny=varlden&formnr=1&cat=7&subcat=&picmap=%25&picmaptype=%25&picmaptype2=%25&type=%25&sorting=year#26287 (30.05.2015).
- Globus: <http://www.concrete-matter.com/blogs/blog/6613449-the-story-about-globes> (30.05.2015).
- Kompas: <http://www.rmg.co.uk/file/3260> (30.05.2015).

PPT str. 10:

- mikroskop: <http://www.leica-microsystems.com/science-lab/the-history-of-stereo-microscopy-part-i/> (30.05.2015).

- Freska, ki prikazuje mehanično uro: <http://4.bp.blogspot.com/-rEI1bFTtrfw/TyYHOHuSo8I/AAAAAAAAAADE/aNgIRyQX0pU/s1600/L%27Horloge+de+Sapieence+%28the+Clock+of+Wisdom%29+from+about+1450.jpg> (30.05.2015).
- Mehanična ura: <http://gallivance.net/2013/10/02/medieval-clocks-doing-247365-before-it-was-popular/> (30.05.2015).

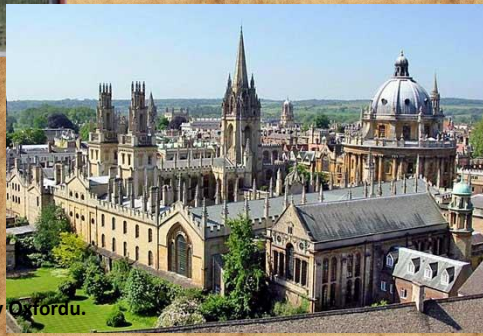
PRILOGA 7: POWER POINT PREDSTAVITEV V DOC. FORMATU

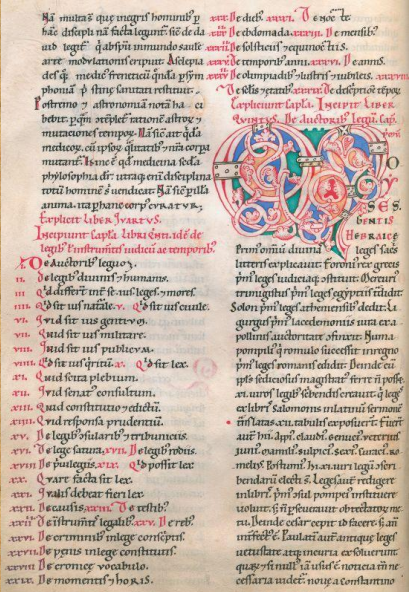

Kateri slog prikazujejo slike?

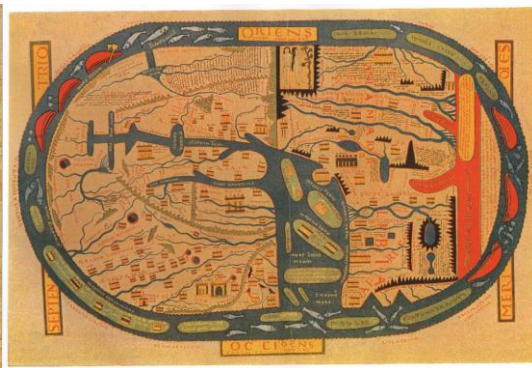

Srednjeveški rokopis.

Gutenbergov tiskalni stroj s premičnimi črkami.

Beatusov zemljevid iz leta 776 n. št.

Fra Maurova karta sveta (izdelana okrog leta 1450).

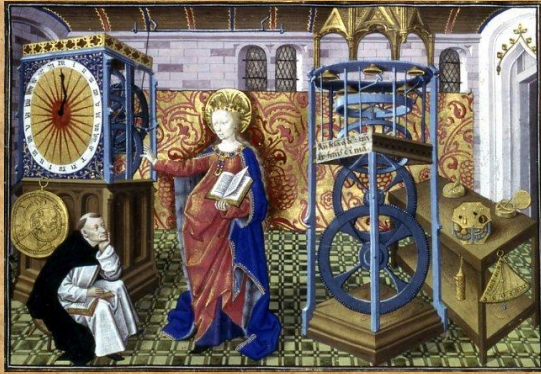
Behaimov globus s konca 15. stoletja.

Pomorski kompas.

Mikroskop.

Mehanična ura.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

**UČNA PRIPRAVA:
Sredozemlje – stičišče kultur**

DATUM: 5. 6. 2015

IME IN PRIIMEK: Anja Nikolavčič
Petra Hren

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 11. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">- tema iz učnega načrta: Sredozemlje – prostor sodelovanja in nasprotji med kulturami- tema iz učbenika: Srednji vek vsakdanje življenje
Učna enota – naslov učne ure: Sredozemlje – stičišče kultur.
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">- frontalna,- individualna.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">- učna metoda razlage,- učna metoda razgovora,- učna metoda slikovne demonstracije,- učna metoda dela z IKT,- učna metoda demonstracije predmetov.
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">- rebus,- križanka,- kviz.
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: učenci <ul style="list-style-type: none">- opišejo temeljne značilnosti frankovske, arabske in bizantinske kulture,- razložijo in opišejo osnovne kulturne razlike med Vzhodno in Zahodno Evropo. B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji) <i>Izobraževalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- naštetih tri kulture, ki so se pojavile v sredozemskem prostoru,- opisati značilnosti posameznih kultur,- naštetih pomembne zgodovinske osebnosti in jih povezati s posameznimi državami,- povedati katere vere so bili prebivalci bizantinske, frankovske in arabske države,- opisati značilnosti islama,- naštetih vsaj nekaj izumov in odkritij arabskega sveta. <i>Funkcionalni učni cilji</i> Ob koncu učne ure učenec zna: <ul style="list-style-type: none">- na zemljevidu označiti mesto Medina,- na zemljevidu pokazati meje bizantinske, frankovske in arabske države.- upoštevati navodila in delati po teh navodilih.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- spoštovati pravice in svoboščine drugih,
- spoštovati ljudi drugačne vere in drugačnih navad,
- kazati razumevanje do pomena arabske znanosti in njihovih odkritij za današnji čas.

Učna sredstva:

- učila: PowerPoint predstavitev, učbenik (Janša Zorn, Olga, idr. *Koraki v času 7: učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2014.), delovni list z rebusoma in križanko, kviz, knjiga *Koran*;
- učni pripomočki: računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno.

Didaktične etape učnega procesa:

1. Pripravljanje ali uvajanje
2. Obravnavanje nove učne snovi ali usvajanje
3. Urjenje in ponavljanje

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- geografija: spoznavanje zemljevida, spoznavanje lega oziroma meje držav s pomočjo zemljevida, označevanje mesta na zemljevidu;
- slovenščina: Brižinski spomeniki;
- domovinska in državljanska kultura in etika: spoznavanje ver oziroma religij, spoštovanje drugih ljudi.

Novi pojmi s pojasnilom:

- kodeks: zbirka pravnih predpisov v rokopisi knjigi iz več sešitkov;
- oaza: zelenica sredi puščave.

Viri in literatura:

- Janša Zorn, Olga, idr. *Koraki v času 7: učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2014.
- Janša Zorn, Olga, Mihelič Darja. *Od prazgodovine skozi stari in srednji vek: učbenik za 7. razred devetletne osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2005.
- Janša-Zorn, Olga, Mihelič Darja. *Stari in srednji vek: zgodovina za 6. razred osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2000.
- Šimonič Mervic, Karmen. *Stari svet: zgodovina za 7. razred osnovne šole*. Ljubljana: Modrijan, 2003.
- http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=kodeks&hs=1, (3. 6. 2015).
- http://www.explorecrete.com/various/images/Greek-Alphabet-1403451_S.jpg, (3. 6. 2015).
- http://www.hervardi.com/images/slo_jezik8.jpg, (3. 6. 2015).
- <http://images.clipartpanda.com/project-clipart-earth10.png>, (3. 6. 2015).
- http://image.issuu.com/131016180519-b5358a004a6efd451c31f82260b8d2f2/jpg/page_39_thumb_large.jpg, (3. 6. 2015).
- <http://previews.123rf.com/images/hatza/hatza1204/hatza120400223/13194942-red-clock-doodle-Stock-Vector-clock-cartoon-alarm.jpg>, (3. 6. 2015).
- <http://www.samoborinfo.hr/wp-content/uploads/2013/07/Mohamed.jpeg>, (3. 6. 2015).
- http://www.sensa.si/media/cache/upload/Photo/2013/03/05/meka2_lightbox_image.jpg, (3. 6. 2015).
- http://s3.postimg.org/p4rnq7joz/c6_charlemagne3.jpg, (3. 6. 2015).
- http://s13.postimg.org/4plj3emqv/800px_Coronation_of_Basil_II_as_co_emperor_by_Pa.png, (3. 6. 2015).
- <http://1.bp.blogspot.com/-M->

WA206O7xE/UaiN4Hn_dbI/AAAAAAAAAFkw/VrYK8l6IsyU/s1600/hagia_sophia.jpg, (3. 6. 2015).

- <http://4.bp.blogspot.com/-OdliMQsAcso/VCLM1qgMs4I/AAAAAAAAIHU/CVbyuMFio5I/s1600/Justinijan.jpg>, (3. 6. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/ UČNI PRIPOMOČ KI
7 minut	<p>- Pozdravljeni učenci, kako ste danes ?</p> <p>- Lepo. Kdo pa manjka ?</p> <p>- Dobro. Potem bomo pa kar začeli.</p>	<p>- Dobro.</p> <p>- Nihče.</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Učna metoda razgovora</p>	
	<p>- Najprej bomo s pomočjo igre in ponovitve že obravnavanih snovi skušali odkriti, o čem se bomo učili danes.</p> <p>- Razdelim delovne liste in ukažem, naj jih rešijo sami.</p> <p>- Ob enem na projekcijsko platno projiciram barvno verzijo delovnega lista.</p>	<p>- Poslušajo.</p> <p>- Vzamejo delovne liste in jih začnejo samostojno reševati.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p> <p>Tehnika: rebus, križanka.</p>	<p>Delovni list (priloga 1).</p> <p>Računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor.</p> <p>Delovni list (priloga 1).</p>
	<p>- Ali ste že dobili rešitev ?</p> <p>- Tako je. Naslov današnje ure je Sredozemlje – stičišče kultur. Spoznali bomo, katere tri kulture so se v začetku srednjega veka pojavile v Sredozemlju. To si bomo ogledali skozi štiri poudarke. Začeli bomo z bizantinsko državo, nadaljevali s frankovsko državo, nato spoznali arabski državo, na koncu pa bomo govorili še o znanosti,</p>	<p>- Da. Sredozemlje – stičišče svetov. Saj je pravilno, a ne?</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>Frontalna učna oblika.</p> <p>Učna metoda razgovora</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	

	<p>ki so jo raziskovali Arabci. Na koncu ure boste znali naštetih značilnosti posameznih kultur, pomembne osebe tistega časa in povedati nekaj o raziskovanju znanosti in različnih iznajdbah arabskih prebivalcev. Obravnavano snov bo potrebno znati pri naslednji kontrolni nalogi, pri ustnem ocenjevanju pa ne.</p> <p>- Sedaj si v zvezke napišite naslov Sredozemlje – stičišče kultur in nato bomo začeli z obravnavo snovi.</p>	<p>- Upoštevajo navodilo in v zvezke zapišejo naslov snovi.</p>		
--	---	---	--	--

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVLJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
<p>1. Vzhodno-rimska - bizantinska država</p> <p>12 minut</p> <p>a) Zemljevid Sredozemlja.</p>	<p>- Naj vem najprej prikažem zemljevid, na katerem bomo videli obseg posameznih držav. Zemljevid smo videli že nekaj ur nazaj, ko smo spoznavali pojav teh novih držav, sedaj pa si ga boste nalepili še v zvezke. Zemljevid sem vam natisnila, le da je ta črno-bel. Minutko časa imate, da s pomočjo zemljevida na prosojnici s tremi različnimi barvicami le označite, kje so meje posamezne države. Doma pa to lepo v celoti pobarvajte. Pozor, to je domača naloga. Jutri bom pogledala, ali ste jo naredili.</p> <p>- Razdelim delovne liste z zemljevidom.</p> <p>- Ob enem na projekcijsko platno projiciram barvno verzijo delovnega lista.</p>	<p>- Poslušajo.</p> <p>- Zapišejo navodila za domačo nalogo.</p> <p>- Z barvicami označijo meje držav na zemljevidu.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Učna metoda razlage.</p> <p>Individualna učna oblika.</p>	<p>Računalnik, projekcijsko platno, LCD projektor.</p> <p>PPT str. 2.</p> <p>Delovni list z zemljevidom (priloga 3).</p> <p>Računalnik, LCD projektor, projekcijsko platno in slika delovnega lista.</p>
<p>b) Kultura v bizantinski državi</p>	<p>- Sedaj pa bomo nadaljevali z bizantinsko državo. Kar napišite prvi podnaslov v zvezke.</p> <p>- Se še kdo spomni, kako je nastala bizantinska država ali bizantinsko cesarstvo?</p>	<p>- Poslušajo in zapišejo podnaslov v zvezke.</p> <p>- Z razpadom rimskega imperija.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora</p>	<p>PPT str. 3.</p>

<p>- Res je, in kdaj se je to zgodilo?</p> <p>- Pravilno. 395 se je rimski imperij razdelil na dva dela: na zahodnorimskega, ki vemo, da je kmalu razpadlo, in vzhodnorimskega, ki se je obdržalo do katerega leta?</p> <p>- Bravo, tako je, do prihoda Turkov. No in ravno v vzhodnorimskem delu oziroma bizantinski državi se je ohranjala dediščina rimskega cesarstva. To si zapišite v zvezke.</p> <p>- Tako se je na tem ozemlju ohranjal rimski način življenja, a je kmalu v deželo začel prehajati vpliv neke druge kulture. Bi kdo vedel katere?</p> <p>- Ne, še ne. To je bila grška kultura. Tako je v deželo prišel tudi grški jezik. Zapišite si to. Ali veste, kako zveni grščina?</p> <p>- No, bomo sedaj poslušali.</p> <p>- Odprem internetno povezavo na prosojnici in predvajam grščino.</p> <p>- To je bila grščina. Poleg jezika so v deželi ohranjali tudi krščansko vero, ki so jo razširili med vzhodne Slovane,</p>	<p>- 395.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- 1453.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Turške.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Ne. Ja, malček.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda dela z IKT (internet).</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	<p>PPT str. 4.</p> <p>PPT str. 4.</p> <p>PPT str. 4.</p>
---	--	---	--

<p>predvsem Ruse. Zapišite si.</p> <p>- Sedaj si zapišite ime in ostale podatke, ki jih najdete na prosojnici o najpomembnejšem cesarju v vzhodnem delu rimskega cesarstva. To je bil Justinijan I., ki je vladal v 6. stoletju.</p> <p>- Pokažem njegovo sliko na prosojnici.</p> <p>- Justinijanu je uspelo povečati obseg države, vendar mu ni uspelo ponovno združiti rimskega imperija. Velik poudarek je namenjal znanju in izobrazbi. Delovale so šole od osnovnih do najvišjih. Justinijan je najbolj znan po zbirki pravnih predpisov. Ta zbirka se imenuje Justinijanov kodeks. Kodeks je zbirka pravnih predpisov v rokopisi knjigi iz več sešitkov. S tem je Justinijan nadaljeval izročilo rimskega prava. Justinijan je tudi gradil cerkve, vodovode in druge mogočne zgradbe po cesarstvu. V Konstantinoplu je dal postaviti veličastno cerkev Svete modrosti ali Hagio Sophio, ki so jo Turki kasneje spremenili v mošejo.</p> <p>- Pokažem sliko Hagie Sophie.</p>	<p>- Zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Poslušajo in zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Si ogledajo sliko.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Si ogledajo sliko.</p>	<p>Učna metoda slikovne demonstracije</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PPT str. 5.</p> <p>PPT str. 6.</p> <p>PPT str. 7.</p>
---	--	--	--

<p>2. Frankovska država</p> <p>10 minut</p>	<p>- No tako, spoznali smo torej Vzhodnorimsko ali bizantinsko cesarstvo, katera država pa je nastala na ozemlju Zahodnorimskega cesarstva? Se kdo spomni? Na začetku ure sem že omenila.</p> <p>- Super, tako je. Prosim, če si kar zapišete v zvezke drugi podnaslov »Frankovska država«.</p> <p>- Po katerem ljudstvu mislite, da je Frankovska država dobila ime?</p> <p>- Tako je, že ime vam pove. Frankovsko državo je ustanovilo germansko pogansko ljudstvo Frankov. Od 5. stoletja dalje se je v državi širila krščanska vera. Mislite, da so jo prebivalci prostovoljno sprejeli?</p> <p>- Res je, sprva so vero vsiljevali. Ali kdo ve, kako imenujemo ta proces, po katerem so prebivalci sprejeli krščansko vero?</p> <p>- Ta proces imenujemo pokristjanjevanje. Sprva je bila prisilno, proti koncu 8. stoletja pa so vero širili na milejši način, z učenjem in prepričevanjem. Prosim, če si kar zapišete v zvezke, kar</p>	<p>- Poslušajo.</p> <p>- Frankovska.</p> <p>- Zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Po Frankih.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Hmm, verjetno ne?</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Ne.</p> <p>-Poslušajo.</p> <p>- Zapisujejo si v zvezke.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	<p>PPT str. 8.</p> <p>PPT str. 9.</p> <p>PPT. str. 9.</p> <p>PPT str. 9.</p>
---	---	---	--	--

<p>je napisano na prosojnici.</p> <p>- Pokažem sliko pokristjanjevanja.</p> <p>- Frankovska država je torej v novo osvobojene poganske predele širila krščansko vero, oblast pa je utrjevala s cerkveno organizacijo.</p> <p>- Povedali smo, da je za bizantinsko državo pomemben cesar Justinijan. Kaj mislite, pod kom pa je največji obseg doživela frankovska država?</p> <p>- Tako je. Karel Veliki je podpiral umetnost in kulturo. Na njegovem dvoru so delovali in ustvarjali najvidnejši misleci, misijonarji in pisci tedanjega krščanskega sveta. Podpiral je tudi gradnjo cerkvenih stavb in skrbel za cerkveno šolstvo. Prosim, če si podatke s prosojnice kar zapišete v zvezke.</p> <p>- Pokažem sliko Karla Velikega.</p> <p>- V njegovem času se je uveljavila tudi nova pisava, ki je bila preprostejša od tiste, ki so jo poznali do tedaj. Ali kdo ve katera? V njej so zapisani tudi Brižinski spomeniki, znameniti</p>	<p>- Gledajo sliko.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Karel Veliki.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Zapisujejo si v zvezke.</p> <p>- Si ogledajo sliko.</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p>	<p>PPT. str. 9.</p> <p>PPT. str. 9.</p> <p>PPT. str. 10.</p> <p>PPT. str. 11.</p> <p>PPT. str. 10.</p>
--	---	---	--

	<p>slovenski zapis iz 10. stoletja.</p> <p>- Tako je. Pokažem sliko Brižinskih spomenikov in karolinške minuskule.</p> <p>- Tako je. Ali kdo ve, kako se torej imenuje kulturna dejavnost v obdobju Karla Velikega?</p> <p>- Res je. Če še niste, imate še nekaj trenutkov, da si prepisete podatke s prosojnice.</p>	<p>- Karolinška minuskula?</p> <p>- Si ogledajo sliko.</p> <p>-Karolinška renesansa.</p> <p>- Zapisujejo si v zvezke.</p>	<p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	<p>PPT. str. 12.</p> <p>PPT. str. 10.</p> <p>PPT str. 10.</p>
<p>3. Arabska država</p> <p>11 minut</p> <p>a) Kultura v arabski državi</p>	<p>- Na koncu bomo omenili še kulturo v arabski državi. Prosim, če si v zvezek napišete podnaslov »Arabska država.«</p> <p>- Radi nakupujete?</p> <p>- Ste že bili v Meki?</p> <p>- Pokažem sliko Meke.</p> <p>- Meka je zelo pomembno versko in trgovsko središče, ki se je razvilo v eni od oaz oziroma zelenic sredi puščave, ki jo danes najdemo v Saudovi Arabiji. V Meki je v 7. stoletju živel učeni trgovec Mohamed. Ste že slišali zanj?</p> <p>- Pokažem sliko Mohameda.</p>	<p>- Poslušajo.</p> <p>-Zapisujejo si v zvezke.</p> <p>- Jaaaa.</p> <p>- Ne. Kje je to? A gremo na izlet?</p> <p>- Si ogledajo sliko.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Ja.</p> <p>- Si ogledajo sliko Mohameda.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora</p> <p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda slikovne</p>	<p>PPT. str.13.</p> <p>PPT str. 14.</p> <p>PPT str. 14.</p> <p>PPT str. 15.</p> <p>PPT str. 16.</p>

	<p>- Prosim, zapišite si to, kar je na prosojnici.</p> <p>- Mohamed je oznanjal novo vero v boga Alaha in vdanost v božjo voljo. Ali veste, katera vera je to?</p> <p>- Tako je. Leta 622 se je iz Meke umaknil v Medino, kjer je združil svoje pristaše. S tem lahko povezujemo tudi začetek muslimanskega štetja let. Tako da če srečamo nekoga muslimanske vere, ki praznuje drugačne praznike in drugače šteje leta kot mi, moramo to spoštovati, saj ima vsak svobodno voljo in pravico si izbrati svojo vero. Sedaj si zapišite to, kar je na prosojnici.</p> <p>- Pokažem zemljevid, na katerem sta Meka in Medina.</p> <p>- Na zemljevidu vidimo, kje stojita Meka in Medina. Na zemljevidu iz začetka ure je označena le Meka, tako da si označite še Medino.</p> <p>- Poznate <i>Sveto pismo</i>? Kaj je zapisano v njem?</p> <p>- No, tako kot imamo mi svoj verski nauk zapisan v knjigi, tako</p>	<p>- Si zapišejo v zvezke.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Islam.</p> <p>-Poslušajo.</p> <p>-Zapisujejo si v zvezke.</p> <p>- Si ogledajo zemljevid.</p> <p>- Poslušajo in na zemljevidu označijo Medino.</p> <p>- Da, krščanski nauk.</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>demonstracije.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	<p>PPT str 15.</p> <p>PPT str. 15.</p> <p>Delovni list z zemljevidom.</p>
--	--	---	--	---

	<p>so ga imeli tudi muslimani. Ali poznate knjigo v kateri je zapisan njihov nauk?</p> <p>- Tako je. S seboj sem prinesla <i>Koran</i>. Naj kroži po klopeh. Kdor želi, naj si ga ogleda, na koncu ure pa mi ga, prosim, vrnite. Če se vam bo karkoli zdelo posebej zanimivo, lahko na koncu ure tudi skupaj pogledamo.</p> <p>- <i>Koran</i> oznanja vero v Alaha in v onostranstvo. Nauk predpisuje državno ureditev, družabno in zakonsko življenje, higieno in prehrano. Ta nauk in arabski vpliv se je zelo razširil in je segal vse do Indije, prek Arabije, severne Afrike in Španije, do Atlantika. To je pomembno, zapišite si oziroma prepišite s prosojnice.</p> <p>- Arabci so imeli dobro razvito tudi kulturo. Postavljali so veličastne zgradbe, prevajali znanstvena dela grških in perzijskih piscev in jih hranili v svojih knjižnicah. Znanje astronomije, matematike in medicine so gojili na univerzah. Cvetela je tudi arabska obrt, izdelki iz tkanin, usnja, stekla in gline so trgovali vse do</p>	<p>- <i>Koran</i>.</p> <p>- Si ogledajo <i>Koran</i>.</p> <p>- Poslušajo.</p> <p>- Si zapisujejo v zvezke.</p> <p>- Poslušajo.</p>	<p>Učna metoda razgovora.</p> <p>Učna metoda demonstracij predmetov.</p> <p>Učna metoda razlage.</p>	<p>Knjiga <i>Koran</i>.</p> <p>PPT str. 17.</p> <p>PPT str. 18.</p>
--	---	--	--	---

	<p>Kitajske. Prosim, zapišite si to, kar piše na prosojnici.</p>	<p>- Si zapisujejo v zvezke.</p>		<p>PPT str. 18.</p>
<p>b) Domača naloga.</p>	<p>- Odprite učbenike na strani 93.</p> <p>- Za domačo nalogo si preberite del o arabski znanosti, ki ga najdete na desni strani. Nato odgovorite na naslednje naloge. Zapišite si ju. Prva naloga: Katera področja znanosti so raziskovali Arabci? Druga naloga: Napiši vsaj pet izumov ali odkritij arabskega ljudstva. Tretja naloga: Ovrednoti pomen odkritij arabske znanosti za današnji čas.</p> <p>- Ste zapisali?</p> <p>- Dobro. Jutri bomo pregledali odgovore.</p>	<p>- Odprejo učbenike.</p> <p>- Poslušajo in si zapišejo navodila za domačo nalogo.</p> <p>- Da.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Učna metoda razlage.</p> <p>Učna metoda razgovora.</p>	<p>Učbenik <i>Koraki v času</i> 7.</p>

<p>mu ni treba opraviti domače naloge o arabski znanosti.</p> <p>- Tako je, otroci. Prišli smo do konca današnje ure. Jutri bomo nadaljevali. Lepo se imejte in nasvidenje.</p>	<p>- Nasvidenje.</p>		
---	----------------------	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Neizpolnjen delovni list: rebusa in križanka Sredozemlje - stičišče kultur.
2. Izpolnjen delovni list: rebusa in križanka Sredozemlje - stičišče kultur.
3. Neizpolnjen učno-delovni list: Zemljevid Sredozemlja.
4. Izpolnjen učno-delovni list: Zemljevid Sredozemlja.
5. Neizpolnjen učni list: KVIZ.
6. Izpolnjen učni list: KVIZ.
7. Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu.
8. Seznam slikovnega gradiva na delovnem in učnem listu.
9. PowerPoint predstavitev.

PRILOGA 2: Izpolnjen delovni list: rebusa in križanka Sredozemlje - stičišče kultur.

Reši uganko in odkrij naslov današnje ure.

	PONEDELJEK	TOREK	ČETRTEK	PETEK
0				
7.30 - 8.15				
1				
8.20 - 9.05				

?

S R E D A

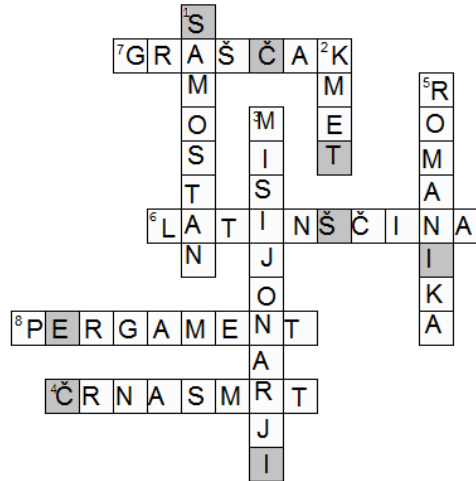
A = O

Z E M L J A

A = E

1. S R E D O Z E M L J E

+ T

U R ~~A~~

K O L
O = U

3. K U L T U R

4. Kuga ali _____.	1. Ustanova, v kateri živijo menihi.
6. Jezika izobražencev: nemščina in _____.	2. _____ je bil podložen zemljiškemu gospodu.
7. Na gradu biva _____.	3. Krščansko vero so širili potujoči _____.
8. Pred papirjem so pisali na _____.	5. Umetniški slog med 10. in 13. stoletjem.

2. S T I Č I Š Č E

REŠITEV:

S	R	E	D	O	Z	E	M	L	J	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

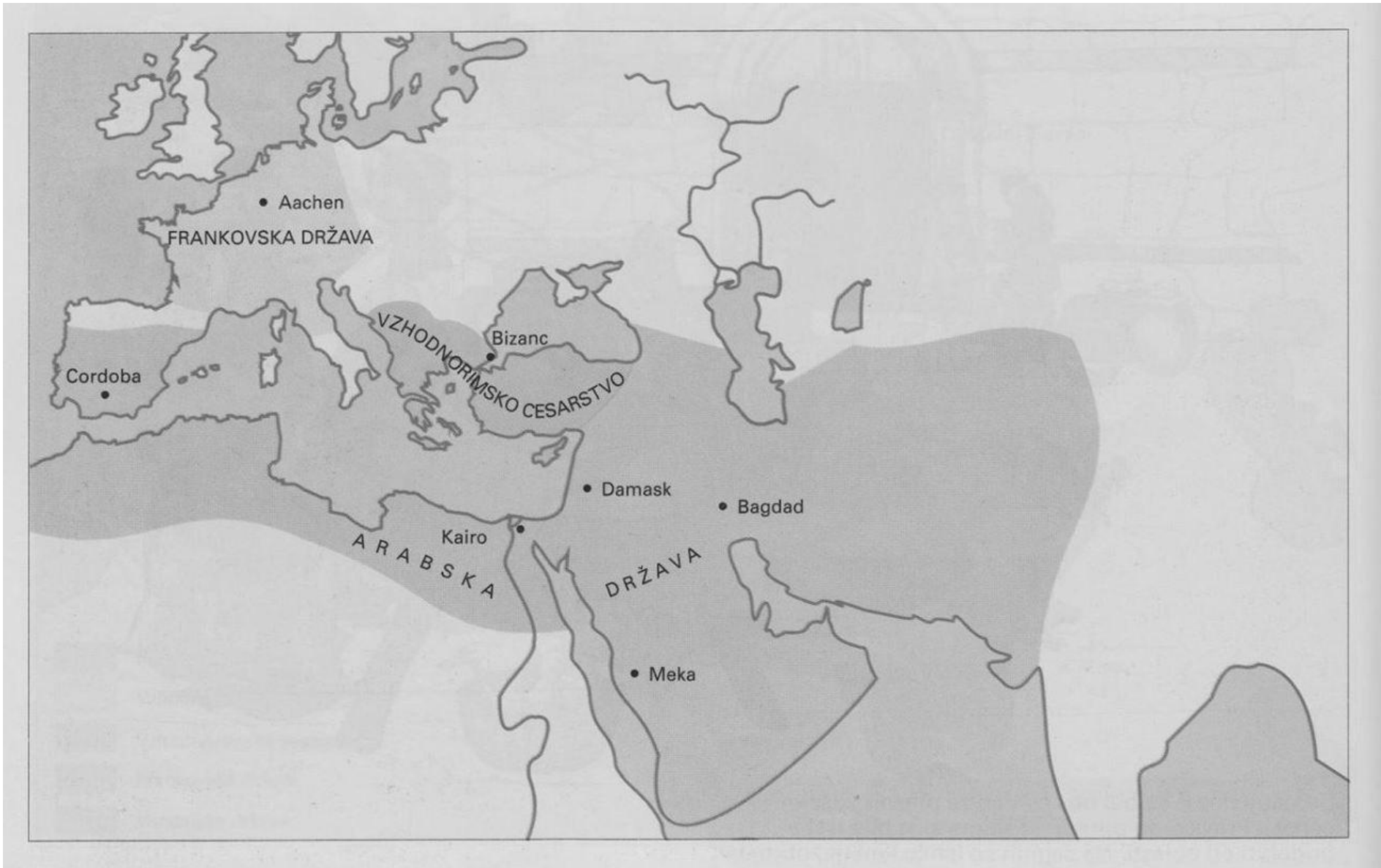
 —

S	T	I	Č	I	Š	Č	E
---	---	---	---	---	---	---	---

K	U	L	T	U	R
---	---	---	---	---	---

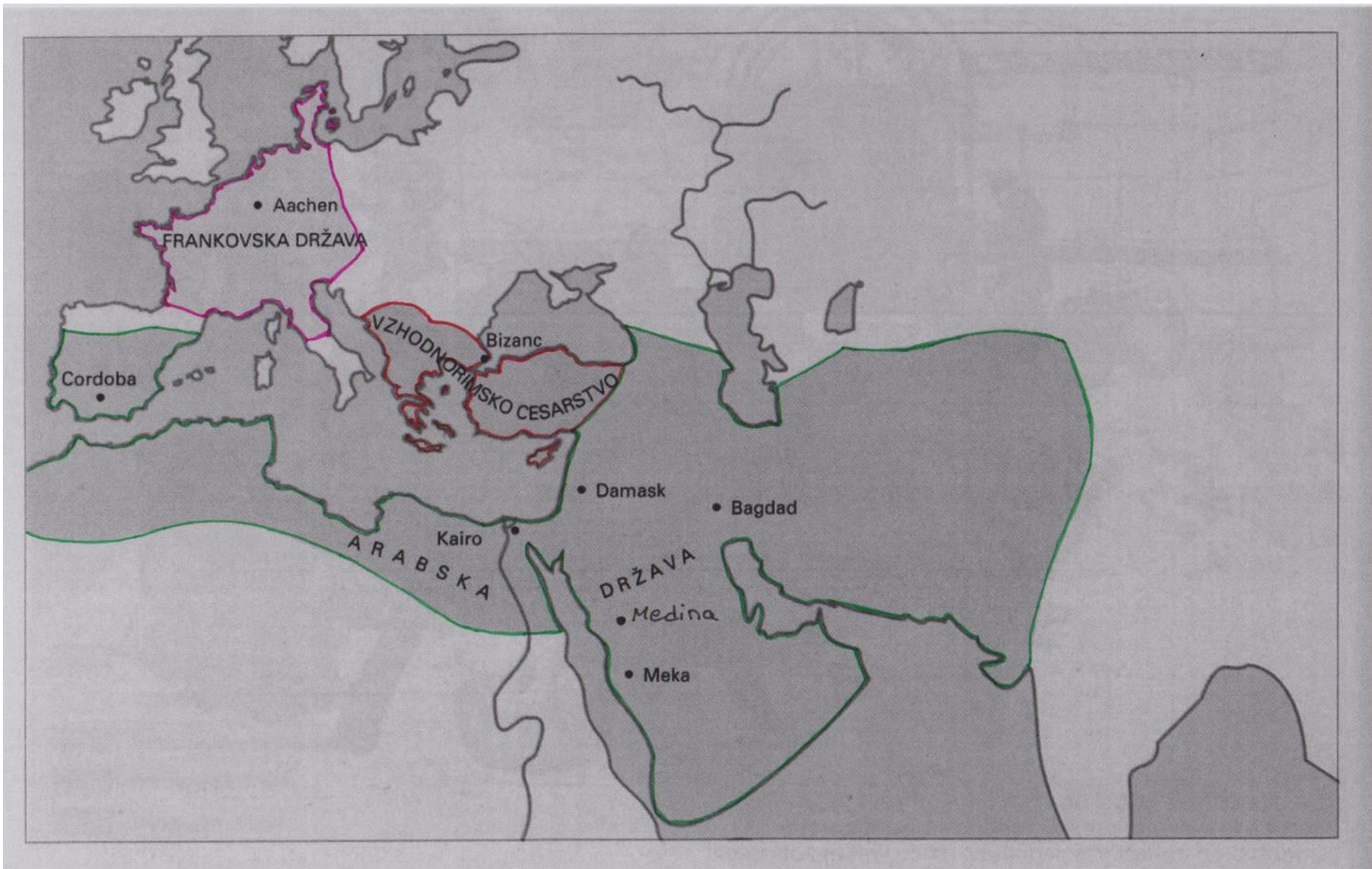
PRILOGA 3: Neizpolnjen učno-delovni list: zemljevid Sredozemlja.

Zemljevid Sredozemlja.

PRILOGA 4: Izpolnjen učno-delovni list: zemljevid Sredozemlja.

Zemljevid Sredozemlja.

PRILOGA 5: Neizpolnjen učni list: KVIZ.

KVIZ: Sredozemlje - stičišče kultur

1. Poveži pomembne zgodovinske osebnosti z deželo, kateri je pripadal:

Justinijan I.	frankovska država
Mohamed	arabska država
Karel Veliki	bizantinska država

2. Muslimanska sveta knjiga se imenuje?

- a. *Koral*
- b. *Koram*
- c. *Koran*

3. Bizantinska država je prevzela _____ kulturo in jezik.

4. Katero vero je prevzela frankovska država in jo prenesla na ostala poganska ljudstva?

5. Na arabskih univerzah so proučevali različne znanosti. Zapiši vsaj eno:

6. Kako se imenuje pomembno versko in trgovsko središče, ki ga danes najdemo v Saudovi Arabiji?

PRILOGA 6: Izpolnjen učni list: KVIZ

KVIZ: Sredozemlje - stičišče kultur

1. Poveži pomembne zgodovinske osebnosti z deželo, kateri je pripadal:

Justinijan I.	frankovska država
Mohamed	arabska država
Karel Veliki	bizantinska država

2. Muslimanska sveta knjiga se imenuje?

- d. *Koral*
- e. *Koram*
- (f.) *Koran*

3. Bizantinska država je prevzela grško kulturo in jezik.

4. Katero vero je prevzela frankovska država in jo prenesla na ostala poganska ljudstva?

krščansko vero

5. Na arabskih univerzah so proučevali različne znanosti. Zapiši vsaj eno:

astronomija/medicina/matematika

6. Kako se imenuje pomembno versko in trgovsko središče, ki ga danes najdemo v Saudovi Arabiji?

Meka

PRILOGA 7: Seznam slikovnega gradiva po številkah strani na PowerPointu.

Zemljevid Sredozemlja, PPT str. 2:

Janša-Zorn, Olga, Mihelič Darja. *Stari in srednji vek: zgodovina za 6. razred osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2000, str. 92.

Grška abeceda, PPT str. 4:

http://www.explorecrete.com/various/images/Greek-Alphabet-1403451_S.jpg, (3. 6. 2015).

Justinijan I., PPT str. 6:

<http://4.bp.blogspot.com/-OdIiMQsAcso/VCLM1qgMs4I/AAAAAAAAIHU/CVbyuMFio5I/s1600/Justinijan.jpg>, (3. 6. 2015).

Hagia Sophia, PPT str. 7:

http://1.bp.blogspot.com/-M-WA206O7xE/UaiN4Hn_dbI/AAAAAAAAAFkw/VrYK8l6IsyU/s1600/hagia_sophia.jpg, (3. 6. 2015).

Pokristjanjevanje, PPT str. 9:

http://s13.postimg.org/4plj3emqv/800px_Coronation_of_Basil_II_as_co_emperor_by_Pa.png (3. 6. 2015).

Karel Veliki, PPT str. 11:

http://s3.postimg.org/p4rnq7joz/c6_charlemagne3.jpg (3. 6. 2015).

Brižinski spomeniki, PPT str. 12:

http://www.hervardi.com/images/slo_jezik8.jpg (3. 6. 2015).

Meka, PPT str.14:

http://www.sensa.si/media/cache/upload/Photo/2013/03/05/meka2_lightbox_image.jpg (3.6. 2015).

Mohamed, PPT, str. 16:

<http://www.samoborinfo.hr/wp-content/uploads/2013/07/Mohamed.jpeg> (3. 6. 2015).

PRILOGA 8: Seznam slikovnega gradiva na delovnem in učnem listu.

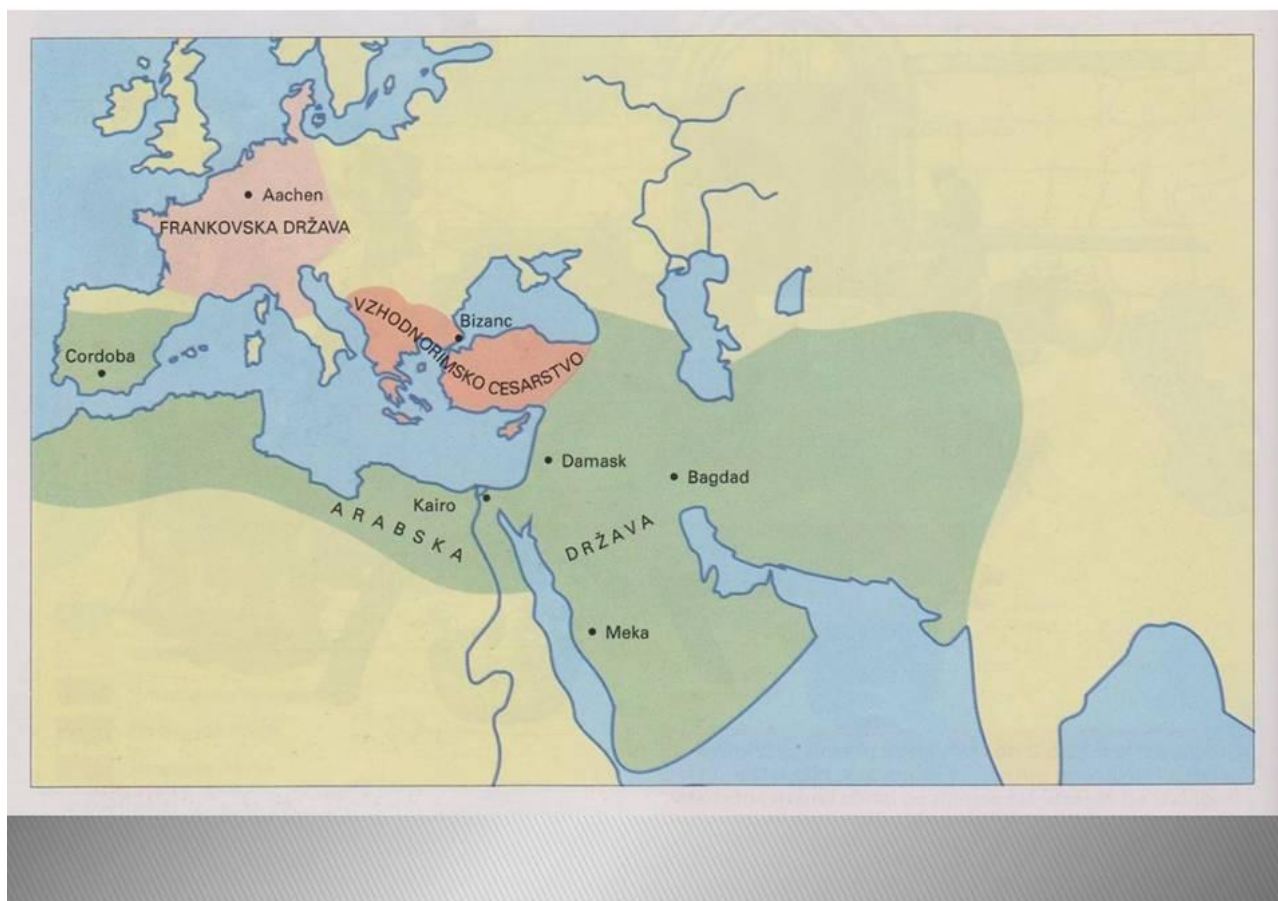
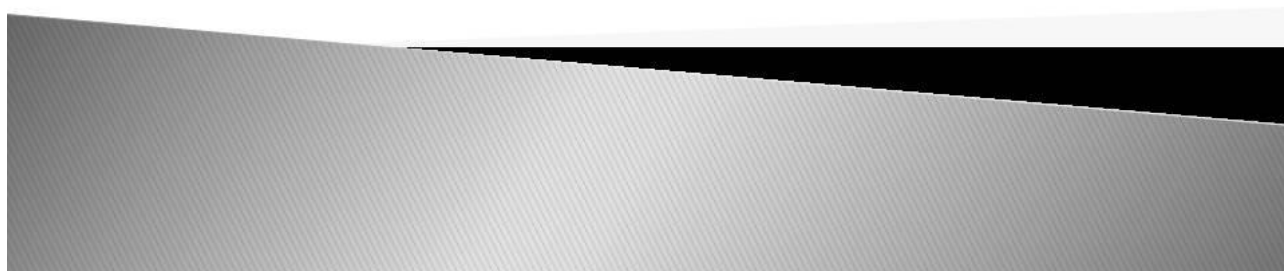
1. Delovni list: rebusa in križanka Sredozemlje - stičišče kultur:

- **Sreda:** http://image.issuu.com/131016180519-b5358a004a6efd451c31f82260b8d2f2/jpg/page_39_thumb_large.jpg, (3. 6. 2015).
- **Zemlja:** <http://images.clipartpanda.com/project-clipart-earth10.png>, (3. 6. 2015).
- **Ura:** <http://previews.123rf.com/images/hatza/hatza1204/hatza120400223/13194942-red-clock-doodle-Stock-Vector-clock-cartoon-alarm.jpg>, (3. 6. 2015).

2. Učni list: Zemljevid Sredozemlja:

Janša-Zorn, Olga, Mihelič Darja. *Stari in srednji vek: zgodovina za 6. razred osnovne šole*. Ljubljana: DZS, 2000, str. 92.

Sredozemlje – stičišče kultur

Bizantinska država

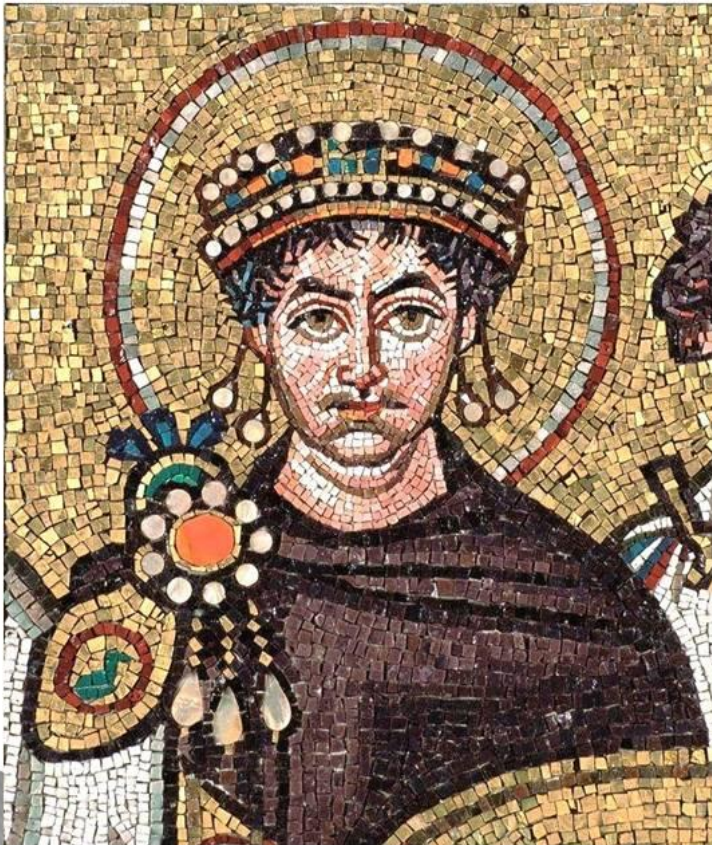
- ▶ Ohranjena dediščina rimskega cesarstva.
- ▶ Vpliv grške kulture.
- ▶ Grščina: <https://translate.google.com/>.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ
Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π
Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

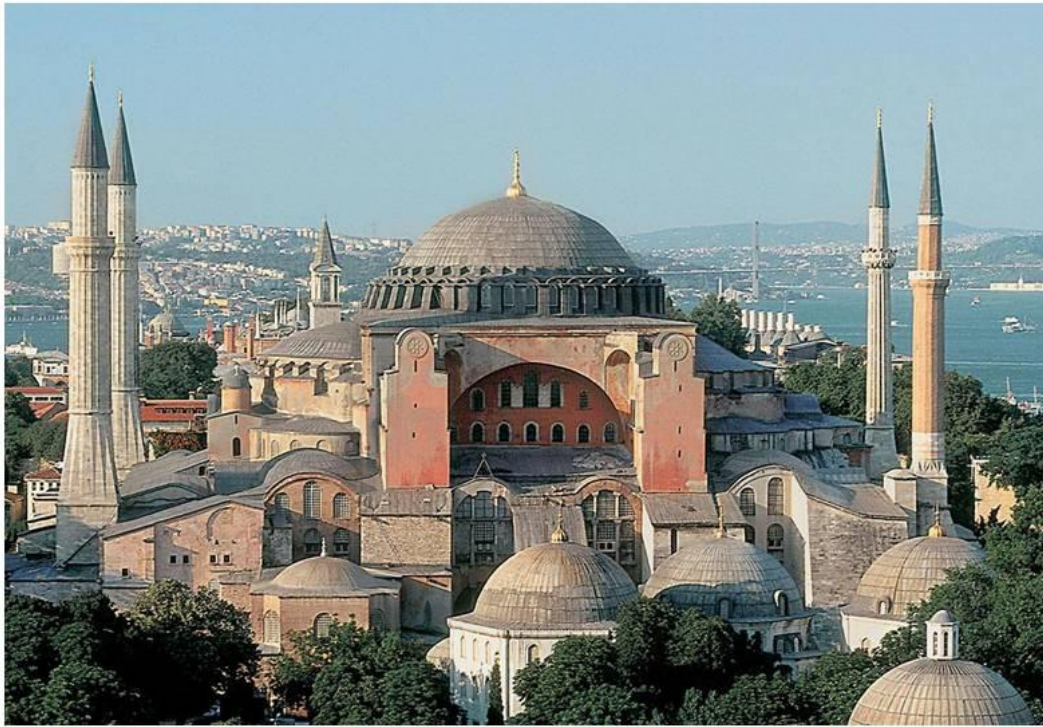
α β γ δ ε ζ η θ
ι κ λ μ ν ξ ο π ρ
ς σ τ υ φ χ ψ ω

Justinijan I.

- ▶ Vladal v 6. stoletju.
- ▶ Povečal obseg države.
- ▶ Poudarek znanju in izobrazbi.
- ▶ Gradil cerkve, vodovode in druge mogočne stavbe. V Konstantinoplu dal postaviti cerkev Svete modrosti oz. Hagio Sophio.
- ▶ Justinijanov kodeks (zbirka pravnih predpisov).

Justinijan I.

Hagia Sophia

Frankovska država

- ▶ Ime po germanskem poganskem ljudstvu Frankov.
- ▶ Od 5. stoletja dalje so širili krščansko vero v novo osvobojena poganska mesta:
 - sprva s prislinim pokristjanjevanjem,
 - proti koncu 8.stol. z učenjem in prepričevanjem,
 - utrjevanje oblasti s cerkveno organizacijo.

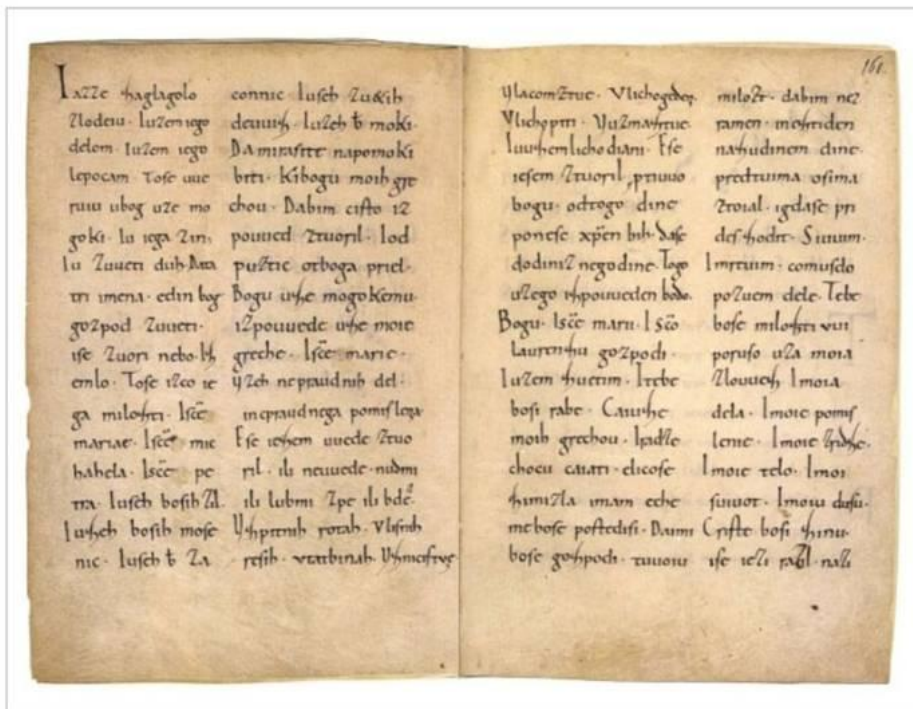
Pokristjanjevanje

Karel Veliki

- ▶ Država doživi največji obseg.
- ▶ Podpira umetnost in kulturo, gradnjo cerkvenih stavb.
- ▶ Delovali pomembni misleci, misijonarji in pisci.
- ▶ Skrbel za cerkveno šolstvo.
- ▶ Uveljavitev karolinške minuskule.
- ▶ Obdobje Karla Velikega imenujemo **karolinška renesansa**.

Karel Veliki

TRETJI BRIŽINSKI SPOMENIK

Brižinski spomeniki

Arabska država

Meka

- ▶ Trgovsko in versko središče.
- ▶ Razvila se je v eni od oaz, zelenic, sredi puščave.
- ▶ Današnja Saudova Arabija.

Meka

Mohamed

- ▶ Živel v 7. stoletju v Meki.
- ▶ Oznanjal novo vero v boga Alaha.
- ▶ Vdanost v božjo voljo – **Islam**.
- ▶ Leta 622 se umakne iz Meke v **Medino**, združi pristaše.
- ▶ Začetek muslimanskega štetja let.

Mohamed

Koran

- ▶ Sveta knjiga.
- ▶ Zapis islamskega verskega nauka.
- ▶ Oznanja vero v Alaha in onostranstvo.
- ▶ Predpisuje državno ureditev, družabno in zakonsko življenje, higieno in prehrano.

Arabski vpliv

- ▶ Do Indije, prek Arabije, severne Afrike in Španije do Atlantika.
- ▶ Razvoj kulture, veličastne zgradbe.
- ▶ Prevodi znanstvenih del grških in perzijskih piscev.
- ▶ Na univerzah gojijo znanje astronomije, medicine in matematike.
- ▶ Arabska obrt.
- ▶ Izdelki iz tkanin, usnja, gline.
- ▶ Trgujejo do Kitajske.

Univerza v Ljubljani
**FILOZOFSKA
FAKULTETA**

Oddelek za zgodovino

Didaktika zgodovine

UČNA PRIPRAVA: KRIŽARSKE VOJNE

DATUM: 5.6.2015

IME IN PRIIMEK: ŠPELA BEZJAK, TANITA NOVAK

UČNA PRIPRAVA

OSNOVNI PODATKI:

Šola: Osnovna šola
Razred: 7. razred
Datum: 4. 6. 2015
Predmet: Zgodovina
Učna tema: <ul style="list-style-type: none">● tema iz učnega načrta: Sredozemlje-prostor sodelovanja in nasprotij med kulturami● tema iz učbenika: Islam in krščanstvo
Učna enota – naslov učne ure: Križarske vojne
Učne oblike: <ul style="list-style-type: none">● Frontalna učna oblika, individualna učna oblika, skupinska učna oblika.
Učne metode: <ul style="list-style-type: none">● Metoda razgovora, metoda razlage, metoda dela z informacijsko-komunikacijsko tehnologijo, metoda dela s pisnimi viri, metoda slikovne demonstracije, metoda izkustvenega učenja.
Učne tehnike: <ul style="list-style-type: none">● Križanka, miselni vzorec, izpolnjevanje, kviz.
UČNI CILJI: A. Cilji iz učnega načrta: <ul style="list-style-type: none">● Učenci analizirajo vzroke konfliktov Evrope z arabskim svetom.

B. Cilji učne ure oz. pričakovani dosežki (operativni učni cilji)

Izobraževalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- Našteti, obnoviti pomembne dogodke, vzroke ter posledice križarskih vojn.
- Razlikovati vzroke od posledic križarskih vojn.
- Pojasniti slikovno gradivo vezano na križarje in obdobje križarskih vojn.
- Opisati in primerjati križarske vojne.
- Opisati in primerjati vzroke in posledice križarskih vojn.

Funkcionalni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- Aktivno poslušati, opazovati, pisati.
- • Odgovarjati na različne vrste vprašanj povezanih s tematiko križarskih vojn.
- Urediti podatke v pravilnem časovnem zaporedju.
- Uporabljati pravilno zgodovinsko terminologijo.

Vzgojni učni cilji

Ob koncu učne ure učenec zna:

- Kazati ustrezen odnos do preteklosti.
- Spoštovati različne vere, kulture in skupnosti.

Učna sredstva:

- **učila:** učbenik Koraki v času 7, učno-delovni list, delovni list, PPT predstavitev, zemljevid »Potek križarski vojn«.
- **učni pripomočki:** projekcijsko platno, računalnik, LCD projektor

Didaktične etape učnega procesa:

- pripravljanje ali uvajanje,
- obravnavanje učne snovi ali usvajanje,
- urjenje,
- ponavljanje.

Medpredmetne povezave z vsebinami:

- Geografija - učenci spoznajo različne kraje, kjer so potekale križarske vojne in jih tudi znajo umestiti v današnji čas.
- Domovinska in državljanska kultura ter etika - učenci spoznavajo pomembnost strpnost do

drugih kultur oziroma vere.

- Slovenščina - učenci se urijo v pisanju in branju.

Novi pojmi s pojasnilom:

- Križar - vojščaki, ki so na poziv papeža sodelovali v "sveti vojni" proti muslimanom. Njihov cilj naj bi bila osvoboditev Jeruzalema in Palestine izpod muslimanske oblasti. Prepoznamo jih posebnem znaku - križu na oblačilih.
- Sveta dežela - v času križarskih vojn nekdanje poimenovanje za današnjo Palestino in Izrael.
- Genocid - načrtno uničevanje narodnostnih, rasnih ali verskih skupin.

Viri in literatura:

Janša-Zorn, Olga, Matija, Zorn, Darja, Mihelič. *Koraki v času 7*. Učbenik za zgodovino v 7. razredu osnovne šole. Ljubljana: DZS, založništvo in trgovina, d.d, 2014.

Razpotnik, Jelka in Damjan Snoj. *Raziskujem preteklost 7*. Učbenik za zgodovino za 7. razred osnovne šole. Ljubljana: Rokus Klett, 2008.

Gimanzija Vič, *Križarske vojne*, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/dejan/index.html. (Dostopno dne: 29.5.2015).

Križarske vojne, <https://sites.google.com/site/krizarskevojne/home>. (Dostopno dne: 29. 5. 2015)

Slika 1. – Diapozitiv 4.

<http://storage.cinemaware.eu/178/50/Bijasek/vykricnik-600x600.jpg> (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 2. – Dispozitiv 5.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Husit%C3%A9_-_Jensk%C3%BD_kodex.jpg (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 3.-Dispozitiv 6

http://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Urban_II.#/media/File:Pope_Urban_II.jpg. (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 4.- Dispozitiv 7.

https://s3.amazonaws.com/lowres.cartoonstock.com/history-crusade-historian-queue-line-war-asnn1_low.jpg (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 5.- Dispozitiv 8.

<http://www.picgifs.com/graphics/w/writing-stuff/graphics-writing-stuff-768069.gif> (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 6.- Dispozitiv 9.

Učbenik *Koraki v času 7*, zemljevid »Potek križarski vojn«, str.94.

Slika 7.- Dispozitiv 10.

<http://www.catholic.com/sites/default/files/images/blog/mainimages/Jerusalem.jpg> (Dostopno dne: 30. 5. 2015)

Slika 8. - Dispozitiv 11.

http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/ninaF/lev.gif (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 9. - Dispozitiv 12.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Inocenc_III.#/media/File:Innozenz3.jpg (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 10. - Dispozitiv 24.

http://shsdelta.net/User_Content/Class_2A/2A_Images/Website_Photos/reading_owl.jpg (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Slika 11.- Ozadje PP.

<http://smg.photobucket.com/user/tonny/media/kingdom/jerusalem.jpg.html>. (Dostopno dne: 30. 5. 2015)

Rihard Levjesrčni, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/ninaF/kralji.html. (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

3 in 4 križarska vojna, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/tina/34vojna.html. (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

3 in 4 križarska vojna, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/tina/34vojna.html.
(Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Videoposnetek - TheCrusades, <https://www.youtube.com/watch?v=weMhSSYoRi4> . (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

Videoposnetek- Enya, <https://www.youtube.com/watch?v=2ABIQXmbcp8> (Dostopno dne: 30. 5. 2015).

POTEK UČNE URE

UVODNI DEL: UVAJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI
4 min	<p><i>“Dober dan učenci. Kako ste na ta sončni dan? Danes bomo skupaj pridobili še nekaj znanja iz zgodovine srednjega veka. Tema je zelo zanimiva in jo gotovo že poznate iz filmov, risank ali stripov. Za vas imava pripravljeno eno nalogo, namreč pogledali si bomo kratko pesmico na videu, s pomočjo katere poskušajte ugotoviti tematiko današnje ure.”</i></p>	<p>Učenci pozdravijo, poslušajo navodila.</p> <p>Učenci si ogledajo</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne</p>	<p>PPT, str. 1.</p>

		video posnetek.	demonstracije (video).	Računalnik, LCD projektor, projektno platno, video posnetek Youtube (https://www.youtube.com/watch?v=weMhSSYoRi4).
2min	<p><i>“Torej o čem se bomo danes pogovarjali?”</i></p> <p><i>“Tako je, danes bomo govorili o križarskih vojnah. Na koncu učne ure boste znali opredeliti kaj so bile križarske vojne, znali</i></p>	<p><i>“O vojnah in vitezih.”</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>Računalnik, LCD projektor, projektno platno. PPT, str. 2.</p> <p>PPT, str. 3.</p>

<p><i>boste naštetih vzroke zanje ter posledice vojn. Podrobneje boste znali opredeliti tudi pomembnejše križarske vojne.”</i></p>	<p>Učenci na učni list napišejo naslov ter list prilepijo v zvezek.</p>	<p>PPT, str. 4.</p>
<p><i>Tako, sedaj se bomo naučili kaj so to sploh bile križarske vojne. Razdelile vam bova učne liste, ki si jih boste prilepili v zvezek. Na vrh lista napišite današnji naslov “Križarske vojne”. Skozi mojo razlago poskušajte dopolniti manjkajoče besede. Začeli bomo z prvim oblačkom “Kaj so križarske vojne?” Da boste lažje sledili odprite učbenike na strani 94. “</i></p>	<p>Odprejo učbenike na strani 94.</p>	<p>Učno – delovni list: miselni vzorec.</p>
		<p>Učbenik <i>Koraki v času</i> 7., 94.</p>

GLAVNI DEL: OBRAVNAVANJE UČNE SNOVI / SPROTNO PONAVALJANJE

VSEBINSKI POUDARKI	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/UČNI PRIPOMOČKI

<p>1. Kaj so križarske vojne? 5 min.</p>	<p>S skupnim imenom križarska vojna oziroma sveta vojna, imenujemo vojne pohode velikih evropskih vojsk v Palestino v 11., 12. in 13. stoletju, ter vojskovanje med Evropejci in muslimani na Bližnjem vzhodu v tem obdobju. Križarji se niso borili le proti muslimanom, ampak tudi proti Judom poganskim Slovanom in političnim nasprotnikom papežev.</p> <p><i>“Ste uspeli dopolniti manjkajoče besede? Lahko kdo prebere prvo besedo?”</i></p>	<p>Učenci poslušajo in dopolnjujejo prvi oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p>Učenec prebere besede, ki so v besedilu manjkale.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PPT, str. 5.</p> <p>Učno - delovni list: miselni vzorec, prvi oblaček.</p>
--	--	---	--	---

<p>2. Vzroki križarskih vojn (čas)</p> <p>3 min</p>	<p><i>“Sedaj bomo prešli na vzroke križarskih vojn, kar pomeni, da lahko dopolnite drugi oblaček na miselnem vzorcu.”</i></p> <p>Kristjani so romali v svete kraje v Palestino, ko so jih proti koncu srednjega veka začeli ogrožati posamezni muslimani. Ovira za kristjane pa so v 11. stoletju postali tudi Seldžuki. To je bilo turkmensko ljudstvo, ki je na Bližnjem vzhodu ustanovilo zelo močno državo.</p> <p><i>Zakaj menite, da so Seldžuki predstavljali oviro?</i></p> <p>Da res je, ampak ne samo to, ogrožali so tudi svete kraje, prekinili trgovske poti na vzhod ter ogrožali pa same romarje. Leta 1077 so zasedli Jeruzalem in tako s svojimi pohodi vse bolj ogrožali tudi krščanstvo. Jeza kristjanov se je večala</p>	<p>Učenci poslušajo in dopolnjujejo drugi oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p><i>“Mogoče, ker so bili druge vere?”</i></p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PTT, št.6.</p> <p>Učno - delovni list: miselni vzorec, drugi oblaček.</p>
---	--	---	---	--

	<p>in na poziv papeža Urbana so se začele križarske vojne.</p> <p>»Ste uspeli dopolniti vse oblačke? Prosim, da jih nekdo na glas prebere, da bomo preverili, če ste prav zapisali.«</p>	<p>Učenec prebere rešitve iz miselnega vzorca.</p>	<p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	
<p>3. Potek križarskih vojn (čas)</p>	<p>“Kdo menite je torej organiziral križarske vojne?”</p> <p>“Super, pravilno. Torej na prvo črto tretjega oblačka lahko napišete papež.”</p> <p>Kaj menite, da pa je hotel z vojnami doseči? Tako je, v vojnah je videl tudi priložnost, da doseže enotnost krščanstva in poveča ugled in moč Cerkve. Udeleženci so bili vsi družbeni sloji - vitezi, menihi, kmetje, meščani, vladarji.</p> <p>“Ali mogoče kdo ve, kako so se imenovali udeleženci vojne?”</p>	<p>Učenci dopolnjujejo tretji oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p>“Ja cerkev oziroma papež.”</p> <p>“Da bi bili vsi kristjani”.</p> <p>“Križarji, ker so</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p>	<p>PTT, št.7.</p> <p>Učno - delovni list: miselni vzorec, tretji oblaček.</p>

<p>10 min</p>	<p><i>“Pravilno, imenovali so se križarji.”</i></p> <p><i>Pravilno, tako je.</i></p> <p>Udeležencev pohoda, ki se sedaj imenuje križarski, sicer prvotno niso imeli za križarje. Zanje so uporabljali različna imena, na primer romarji, verniki svetega Petra ali Kristusovi vitezi.</p> <p>Vsi romarji so se pred odhodom zaobljubili, da bodo romali do Jeruzalema in so zato dobili križ, ki so ga običajno prišili na svoja oblačila. Iz tega so nastali izrazi, da so vzeli križ, križar in križarski pohod oziroma križarska vojna.</p> <p>Križarjem je bilo kot udeležencem križarskih pohodov obljubljeno odpuščanje grehov, premoženje, posesti ter bogata ozemlja na Bližnjem Vzhodu. Če natančneje časovno opredelimo potek</p>	<p><i>križarske vojne.”</i></p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Metoda razlage.</p>	
----------------------	---	--	------------------------	--

	<p>križarskih vojn so te potekale od leta 1095 do leta 1272. Poznamo 7 križarskih vojn, nekateri zgodovinarji trdijo, da jih je bilo celo 9. Za nas so pomembne prva, tretja in četrta križarska vojna.</p> <p><i>“Ker smo spoznali, kdo so bili križarji, bo sedaj vaša naloga, da vsak na delovni list nariše svojega križarja. Razdelite si prosim delovne liste in na prvi strani poskušajte narisati podobo križarja o katerih smo govorili. Spremljala vas bo nežna glasba, če bo leta moteča, me prosim opozorite.</i></p>		<p>Individualna učna oblika.</p> <p>Tehnika: risanje</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>PTT, št.8.</p> <p>Delovni list: »Križarji«.</p> <p>Videoposnetek <i>Enya</i>, https://www.youtube.com/watch?v=2ABlQXmbcp8 .</p> <p>PTT, št.9.</p>
	<p><i>Ste uspeli narisati</i></p>	<p><i>“Da smo narisali.”</i></p>		

	<p><i>križarja? Če še niste dokončali risbe, jo dokončajte doma.</i></p> <p><i>Lahko ste opazili, da so križarji imeli zelo prepoznavno opravo. Sedaj, ko smo spoznali kdo in kakšni so bili križarji, pa bomo spoznali še kje so se borili in katere bitke so bile najpomembnejše. Prosim odprite učbenike na strani 94, kjer najdemo zemljevid, ki vam prikazuje potek križarskih vojn. Glede na ta zemljevid bomo podrobneje spoznali prvo, tretjo in četrto križarsko vojno.</i></p> <p><i>Ste odprli učbenike? Torej lahko vidimo kako je potekala prva križarska vojna mimo Rima, Konstantinopla pa vse do Jeruzalema. Ste našli črto, ki prikazuje prvo vojno? Za nas je pomembna še</i></p>	<p>Učenci pogledajo zemljevid v učbenikih.</p> <p>»Da smo.«</p> <p>»Smo.«</p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p>	<p>Učbenik <i>Koraki v času 7</i>, str. 94.</p>
--	---	---	--	---

	<p>tretja vojna, ki je potekala iz današnje Anglije, preko današnje Španije in Portugalske, mimo Italije vse do Jeruzalema. Sledila je še četrta vojna, ki tudi ni dosegla svojega namena in je potekala iz Genove, mimo Grčije pa vse do Konstantinopla. <i>Ste uspeli slediti črticam? Super, sedaj si pa bomo pogledali vsako vojno nekoliko bolj podrobno.</i></p>			
<p>4. Posamezne vojne. 2 min</p>	<p><u>PRVA KRIŽARSKA VOJNA</u></p> <p>V prvi vojni je bila udeležba križarjev zelo velika. Potovali so po kopnem prek balkanskega polotoka, čez Bizanc navzdol do Bližnjega Vzhoda.</p> <p>Prva vojna je pomembna, ker je bila za križarje najbolj uspešna. <i>Mogoče kdo ve zakaj je bila najbolj uspešna?</i></p> <p>Tako je, po štiri tedenskem obleganju so osvojili Jeruzalem. Po</p>	<p>Učenci dopolnjujejo četrti oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p>Učenci poslušajo.</p> <p>»Jeruzalem so osvojili.«</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 10.</p> <p>Učno - delovni list: miselni vzorec, četrti oblaček.</p>

	<p>osvojitvi se je zgodil pravi pokol, saj so križarji pobili vse prebivalce tega mesta. Lahko tudi rečemo, da se je zgodil neke vrste genocid. To je pojav vsakršnega nasilnega dejanja proti narodnostni, etnični, rasni ali verski skupini z namenom v celoti ali delno uničiti to skupino. Sicer pa je osvojitev mesta vodila tudi v širitev nekaterih mest, začela so se tudi trgovanja med Bližnjih vzhodom in Genovo ter Benetkami.</p>			
<p>2 min</p>	<p><u>TRETJA</u> <u>KRIŽARSKA VOJNA</u> V tretji križarski vojni so sodelovali pomembni evropski vladarja. Najbolj znan med njimi je bil Rihard Levjesrčni, angleški kralj, sin Henrika II, ki je dobil vzdevek zaradi svojega poguma. Kmalu po kronanju je odšel na tretjo križarsko vojno. Rihard je bil v svojem</p>	<p>Učenci dopolnjujejo četrti oblaček na miselnem vzorcu. Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 11. Učno – delovni list: miselni vzorec, četrti oblaček.</p>

	<p>vojskovanju zelo odločen, vendar mu Jeruzalema nikoli ni zares uspelo osvojiti. Ob vrnitvi iz tretjega križarskega pohoda ga je na poti skozi Avstrijo ujel avstrijski nadvojvoda Leopold V. in ga prodal Francozom. Rihard Levjesrčni je bil že za časa svojega življenja opevan kot junak.</p>			
2 min	<p>ČETRTO KRIŽARSKA VOJNA</p> <p>Četrto vojno, ki je sledila je podprl papež Inocenc III., da bi obnovil jeruzalemsko kraljestvo. Na prosojnici imate tudi njegovo sliko.</p> <p>Četrta križarska vojna je tudi pokazala vse slabosti križarskih pohodov. Križarji so se zaradi koristoljubja zapletli v vojno s sokristjani. Najprej so Benečani križarje izkoristili, da so jim v</p>	<p>Učenci dopolnjujejo četrti oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p>Učenci poslušajo.</p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda slikovne demonstracije.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 12.</p>

	<p>zameno za plačilo prevoza zavzeli mesto Zadar. Vojsko so nato pregovorili, da se je vpletla v bizantinski dinastični spor in oblegala Konstantinopol. Leta 1204 so ga zavzeli in oplenili. Z ustanovitvijo latinskega cesarstva na tem območju so dokončno uničili moč bizantinske države.</p> <p><i>Ste uspeli dopolniti manjkajoče besede na vašem miselnem vzorcu?</i></p> <p><i>Prosim, da jih nekdo prebere.</i></p>	<p>»Smo.«</p> <p>Učenec prebere manjkajoče besede četrtega oblačka miselnega vzorca.</p>	<p>Metoda razgovora.</p>	
<p>4. Posledice vojn</p> <p>5 min</p>	<p>Do sedaj smo spoznali vzroke, vse pomembnejše križarske vojne, sedaj bomo spoznali pa še posledice križarskih vojn.</p> <p><i>Kaj menite, kakšne so posledice križarskih vojn?</i></p> <p>Tako je, posledic križarskih vojn je bilo</p>	<p>Učenci dopolnjujejo peti oblaček na miselnem vzorcu.</p> <p><i>“Poslabšanje razmer, gospodarske spremembe, nastanek viteških redov.”</i></p>	<p>Frontalna oblika.</p> <p>Metoda razlage.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 13.</p> <p>Učno - delovni list: miselni vzorec, peti oblaček.</p>

precej, tako pozitivnih kot negativnih. Pomen in posledice križarskih vojn so se kazale predvsem v poslabšanju razmer med Evropo in bizantinskim cesarstvom. Politične naslednike križarskih pohodov so predstavljale križarske države. Naslednja posledica križarskih vojn se je kazala ob stalnih stikih ljudstev, kjer je zraslo večje razumevanje za ljudi drugačne vere.

Križarske vojne so pospešile gospodarske spremembe. Benetke, Genova Pisa, in trgovska mesta v notranjosti Lombardije so že pred začetkom križarskih pohodov doživela velik trgovinski razcvet.

Križarska dediščina so bili tudi viteški redovi, ki so bili ustanovljeni med prvim in drugim križarskim pohodom. Nastali so različni redovi.

	<p><i>Mogoče kdo zna poimenovati kakšnega?</i></p> <p>Da, nastali so redovi templarjev, ivanovcev in nemških vitezev. Od meniških redov so se ločili po tem, da so imeli ob običajni zaobljubi (revščina, čistost in poslušnost) morali še zavezati za boj proti poganom. Zato so smeli nositi orožje, loviti in se bojevati.</p>	<p><i>“Redovi templarjev, ivanovcev in nemških vitezev.”</i></p>	<p>Metoda razgovora.</p> <p>Metoda razlage</p>	
--	---	--	--	--

ZAKLJUČNI DEL: ZAKLJUČNO PONAVALJANJE / PREVERJANJE

ČAS	UČITELJ	UČENEC	UČNE OBLIKE, METODE, TEHNIKE	UČILA/U ČNI PRIPOM OČKI

<p>Skupinsko delo- kviz. 12 min</p>	<p>Tako, prišli smo do konca naše učne ure o križarskih vojnah. Imamo še ravno nekaj časa, da lahko na hitro ponovimo obravnavano snov. Zanima naju ali ste si kaj zapomnili od današnje učne ure, zato bomo znanje utrdili skozi igrico. <i>Sedaj se boste hitro razdelili v 3 skupine po 8. Šli se bomo kratek kviz, kjer bova podali vprašanje, ki se nanaša na današnjo snov. Ko boste v skupini vedeli odgovor pozvonite na predloženi zvonček in dvignete roko. Če je odgovor pravilen dobite točko, če ni, jo dobi skupina, ki naslednja pove pravilni odgovor. V skupini zato določite vodjo, ki bo podala pravi dogovor na vprašanje. Na zvonček pozvonite takoj, ko poznate odgovor, sicer pa imate za vsako vprašanje na voljo 20 sekund. Lahko si pomagata z zvezki in učbeniki. Pri tej nalogi se kar se da</i></p>	<p>Učenci poslušajo navodila.</p>	<p>Frontalna učna oblika. Metoda razlage.</p>	<p>PPT, str. 14.</p> <p>Učbenik Koraki v času 7, 94.</p>
---	--	-----------------------------------	---	--

	<p><i>potrudite, saj zmagovalna skupina dobi tudi majhno nagrado.</i></p> <p>Vprašanja se glasijo tako: <i>Kako še drugače imenujemo križarske vojne?</i> <i>Kdo je organiziral križarske vojne?</i> <i>Ali je trditev, da so se vojne dogajale večinoma v sveti deželi in Španiji pravilna ali napačna?</i> <i>Kdo je poleg muslimanov v 11. stoletju začel ogrožati kristjane?</i> <i>Koliko križarskih vojn poznamo?</i> <i>Kateri kraj so križarji osvojili v prvi križarski vojni?</i> <i>Po čem je dobil vzdevek udeleženec tretje križarske vojne, Rihard Levjesrčni?</i> <i>Kdo je podprl četrto križarsko vojno?</i> <i>Razmislite o pomenu križarskih vojn in navedite vsaj eno njihovo posledico.</i> <i>Med križarskimi vojnami so nastali 3 redovi, ki smo jih tekom ure omenili.</i> <i>Naštej vsaj 2.</i></p>	<p>Učenci se razdelijo v skupine.</p> <p>Učenci sodelujejo pri kvizu.</p> <p>Učenci uporabljajo učbenik in zapiske snovi.</p>	<p>Skupinska učna oblika.</p> <p>Metoda razgovora.</p> <p>Tehnika: kviz.</p>	<p>PPT, str. 15</p> <p>PPT, str. 16.</p> <p>PPT, str. 17.</p> <p>PPT, str. 18.</p> <p>PPT, str. 19.</p> <p>PPT, str. 20.</p> <p>PPT, str. 21.</p> <p>PPT, str. 22.</p> <p>PPT, str. 23.</p> <p>PPT, str. 24.</p>
--	---	---	--	--

	<p>Tako sedaj smo na zanimiv način ponovili ključne podatke o križarskih vojnah. Vaša naloga je, da za domačo nalogo rešite do konca še ta delovni list s križanko.</p> <p>Razdeliva delovni list.</p>	<p>Učenci si delovni list "Križar" prilepijo v zvezek in si zabeležijo, da ga morajo rešiti za domačo nalogo.</p>		<p>PPT, str. 25.</p> <p>Delovni listi »Križanka«</p>
--	--	---	--	--

SEZNAM PRILOG:

1. Zapis učne snovi (Miselni vzorec)

KAJ SO BILE KRIŽARSKÉ VOJNE

S skupnim imenom križarske vojne imenujemo _____ velikih evropskih vojsk v Palestino v 11., 12. in 13. stoletju, ter vojskovanje med Evropejci in _____ na Bližnjem vzhodu v tem obdobju. Križarji se niso borili le proti muslimanom, ampak tudi proti _____, poganskim _____ ter političnim nasprotnikom papežev.

POTEK VOJN

Organizator je bil papež, ki je v vojnah je videl tudi priložnost, da doseže enotnost _____ in poveča ugled in moč _____. Udeleženci so bili vsi družbeni sloji → vitezi, menihi, kmetje, meščani, vladarji in so se imenovali tudi _____. Udeležencem je bilo obljubljeno: odpuščanje _____, premoženje, posesti ter bogata ozemlja na Bližnjem Vzhodu. Vojne so potekale od 1095 do 1272, skupaj je bilo _____ vojn, nekateri zgodovinarji trdijo, da jih je bilo tudi 9. Za nas so pomembne prva, tretja in četrta križarska vojna.

POSLEDICE VOJN

Poslabšale so se razmere med Evropo in bizantinskim cesarstvom. Križarske vojne so pospešile gospodarske spremembe. Benetke, Genova Pisa, in trgovska mesta v notranjosti Lombardije so že pred začetkom križarskih pohodov doživela velik trgovinski razcvet. Nastanek redov templjarjev, ivanovcev in nemških vitezov.

VZROKI

Kristjani so romali v svete kraje v Palestino, ko so jih proti koncu srednjega veka začeli ogrožati posamezni _____. Ovira za kristjane pa so v 11. stoletju postali tudi _____. To je bilo turkmensko ljudstvo, ki je na Bližnjem vzhodu ustanovilo zelo močno državo. Ogrožali so svete kraje, prekinili trgovske poti na vzhod, ogrožali so romarje in na sploh krščansko vero.

VOJNE

- **PRVA KRIŽARSKA VOJNA**
Zelo množična udeležba – kmetje, menihi-duhovščina (nižji sloj). Potovali so po kopnem prek _____ polotoka, čez Bizanc navzdol do Bližnjega Vzhoda. Osvojili so Jeruzalem (pobijali vse ljudi). Ustanovili več krščanskih držav.
- **TRETJA KRIŽARSKA VOJNA**
Sodelovali so pomembni evropski vladarji → Najbolj znan je Rihard Levjesrčni, angleški kralj, sin Henrika II, ki je dobil vzdevek zaradi svojega _____.
- **ČETRТА KRIŽARSKA VOJNA**
Podprl jo papež _____, da bi obnovil jeruzalemsko kraljestvo. Pokazala je vse _____ križarskih pohodov. Križarji so se zaradi koristoljubja zapletli v vojno s _____.

REŠITVE MISELNEGA VZORCA

KRIŽARSKE VOJNE

1. poudarek

KAJ SO KRIŽARSKE VOJNE.

S skupnim imenom križarske vojne imenujemo vojne pohode velikih evropskih vojsk v Palestino v 11., 12. in 13. stoletju, ter vojskovanje med Evropejci in muslimani na Bližnjem vzhodu v tem obdobju. Križarji se niso borili le proti muslimanom, ampak tudi proti Judom, poganskim Slovanom in političnim nasprotnikom papežev.

2. poudarek

VZROKI

Kristjani so romali v svete kraje v Palestino, ko so jih proti koncu srednjega veka začeli ogrožati posamezni muslimani. Ovira za kristjane pa so v 11. stoletju postali tudi Seldžuki. To je bilo turkmensko ljudstvo, ki je na Bližnjem vzhodu ustanovilo zelo močno državo. Ogrožali so svete kraje, prekinili trgovske poti na vzhod, ogrožali so romarje in na sploh krščansko vero.

3. poudarek

POTEK KRIŽARSKIH VOJN

Organizator je bil papež, ki je v vojnah je videl tudi priložnost, da doseže enotnost krščanstva in poveča ugled in moč Cerkve. Udeleženci so bili vsi družbeni sloji - vitezi, menihi, kmetje, meščani, vladarji in so se imenovali tudi križarji. Udeležencem je bilo obljubljeno: odpuščanje grehov, premoženje, posesti ter bogata ozemlja na Bližnjem Vzhodu.

Vojne so potekale od 1095 do 1272, skupaj je bilo sedem vojn, nekateri zgodovinarji trdijo, da jih je bilo tudi 9. Za nas so pomembne prva, tretja in četrta.

4. Poudarek – POSAMIČE VOJNE

PRVA KRIŽARSKA VOJNA

Zelo množična udeležba – kmetje, menihi-duhovščina (nižji sloj). Potovali so po kopnem prek balkanskega polotoka, čez Bizanc navzdol do Bližnjega Vzhoda. Osvojili so Jeruzalem (pobijali vse ljudi). Ustanovili več krščanskih držav.

TRETJA KRIŽARSKA VOJNA

Sodelovali so pomembni evropski vladarji - Najbolj znan je Rihard Levjesrčni, angleški kralj, sin Henrika II, ki je dobil vzdevek zaradi svojega poguma.

ČETRТА KRIŽARSKA VOJNA

Podprl jo papež Inocenc III., da bi obnovil jeruzalemsko kraljestvo. Pokazala je vse slabosti križarskih pohodov. Križarji so se zaradi koristoljubja zapletli v vojno s sokristjani.

2. Neizpolnjeni učni listi ([Delovni list "Križar"](#))

KRIŽARJI

V okvirčkih so opisane značilnosti križarjev. Preberi jih in v prazen prostor nariši križarja. Pri tem upoštevaj podane značilnosti.

Križarji so se borili za krščansko vero. Njihov znak je bil križ.

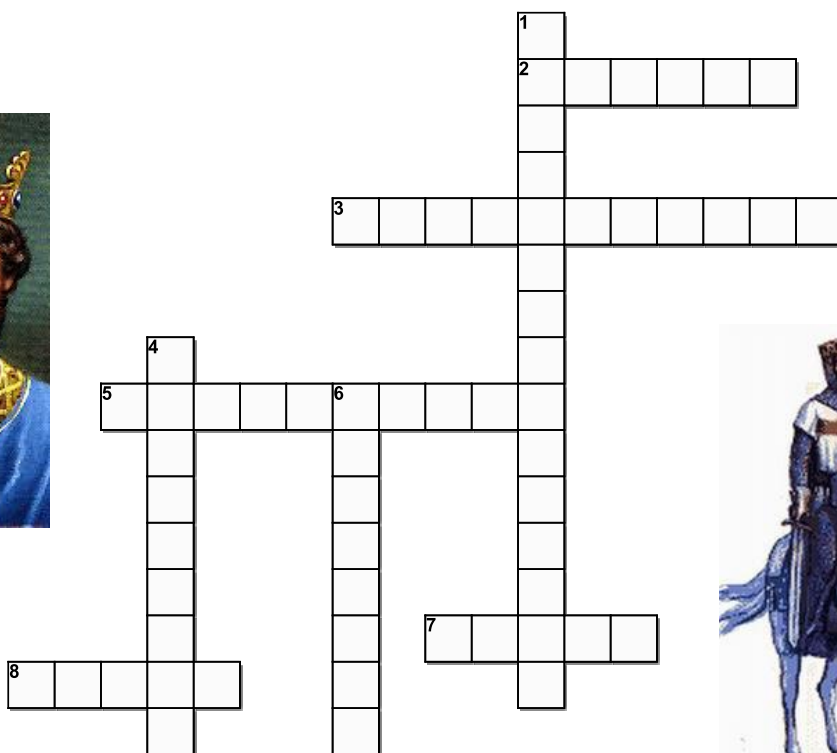
Križarji so bili vitezi, vojaki na konjih.

Opremljeni so bili z mečem, ščitom in oklepom.

Vitezi so tudi nosili zastave s svojim grbom.

KRIŽARSKE VOJNE

Za domačo nalogo reši križanko in obnovi svoje znanje na temo križarskih vojn!

Vodoravno

2. Kako imenujemo dediščino križarskih pohodov, ki so nastali med prvim in drugim križarskim pohodom? Med drugim so to temljarji, ivanovci...

3. Križarske vojne so potekale predvsem v današnji Palestini in Izraelu, ki so jo takrat poimenovali....

4. Kako imenujemo najbolj znanega vladarja v tretji križarski vojni, ki je dobil vzdevek po svojem pogumu.

7. Koliko je bilo križarskih pohodov?

8. Kdo je bil organizator križarskih vojn, ki je v vojnah videl priložnost, da doseže enotnost krščanstva in poveča ogled in moč Cerkve?

Navpično

1. Sopomenka križarskim vojnam.

4. Katero mesto so v prvi križarski vojni zasedli križarji?

6. Kdo je v 11. stoletju poleg muslimanov začel ogrožati kristjane?

REŠITVE KRIŽANKE

1. **KRIŽARSKI POHODI**
2. **REDOVI**
3. **SVETA DEŽELA**
4. **JERUZALEM**
5. **LEVJESRČNI**
6. **SELDŽUKI**
7. **SEDEM**
8. **PAPEŽ**

3. Kviz → [»Lepo je biti vseved«](#)

KVIZ

HITRI PRSTI

Razdelijo se v 3 skupine po 8. Podava vprašanje, ki se nanaša na današnje snov. Učenci se bodo v skupini posvetovali, ko bodo vedeli pravilni odgovor pa pozvonijo na zvonček. Če je odgovor pravilen dobijo točko, če ni, jo dobi skupina, ki naslednja pove pravilni odgovor. V skupini zato določite vodjo, ki bo podala pravi dogovor na vprašanje. Na zvonček pozvonijo takoj, ko poznajo odgovor, sicer pa imajo za vsako vprašanje na voljo 20 sekund. Lahko si pomagajo z zvezki in učbeniki. Zmagovalna skupina dobi tudi majhno nagrado.

VPRAŠANJA

1. Kako še drugače imenujemo križarske vojne?
2. Kdo je organiziral križarske vojne?
3. Ali je trditev, da so se vojne dogajale večinoma v sveti deželi in Španiji pravilna ali napačna?
4. Kdo poleg muslimanov je v 11. stoletju začel še ovirati kristjane?
5. Koliko križarskih vojn poznamo?
6. kateri kraj so križarji osvojili v prvi križarski vojni?
7. Po čem je dobil vzdevek udeleženec tretje križarske vojne, Rihard Levjesrčni?
8. Kdo je podprl četrto križarsko vojno?
9. Razmislite o pomenu križarskih vojn in navedite vsaj eno njihovo posledico.

10. Med križarskimi vojnami so nastali 3 redovi, ki smo jih tekom ure omenili. Naštej vsaj 2.

ODGOVORI

1. Sveta vojna
2. Papež Urban
3. Pravilna
4. Seldžuki
5. 7
6. Jeruzalem
7. Pogum
8. Papež Inocenc III.
9. Križarske vojne so zelo vplivale na življenje v srednjem veku, saj so terjale veliko življenj in omogočile krščanstvu njegovo širitev ter omogočile cerkvi večjo moč. Prišlo je do gospodarskih sprememb, trgovinskega razcveta.
10. Templjarji, Ivanovci.

3. Seznam slikovnega gradiva po številkah diapozitivov

Slika 1. – Diapozitiv 4.

<http://storage.cinemaware.eu/178/50/Bijasek/vykricnik-600x600.jpg> (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 2. – Dispozitiv 5.

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/95/Husit%C3%A9_-_Jensk%C3%BD_kodex.jpg
(Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 3.-Dispozitiv 6

http://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Urban_II.#/media/File:Pope_Urban_II.jpg. (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 4.- Dispozitiv 7.

https://s3.amazonaws.com/lowres.cartoonstock.com/history-crusade-historian-queue-line-war-asnn1_low.jpg (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 5.- Dispozitiv 8.

<http://www.picgifs.com/graphics/w/writing-stuff/graphics-writing-stuff-768069.gif> (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 6.- Dispozitiv 9.

Učbenik *Koraki v času* 7, zemljevid »Potek križarskih vojn«, str.94.

Slika 7.- Dispozitiv 10.

<http://www.catholic.com/sites/default/files/images/blog/mainimages/Jerusalem.jpg> (Dostopno dne:

30.5.2015)

Slika 8. - Dispozitiv 11.

http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/ninaF/lev.gif (Dostopno dne.30.5.2015).

Slika 9. - Dispozitiv 12.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Pape%C5%BE_Inocenc_III.#/media/File:Innozenz3.jpg (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 10. - Dispozitiv 24.

http://shsdelta.net/User_Content/Class_2A/2A_Images/Website_Photos/reading_owl.jpg (Dostopno dne: 30.5.2015).

Slika 11.- Ozadje PP.

<http://smg.photobucket.com/user/tonny/media/kingdom/jerusalem.jpg.html>. (Dostopno dne: 30..5.2015)

4. Seznam slikovnega gradiva na učno-delovnih

Slika 1: *Rihard Levjesrčni*, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/ninaF/kralji.html
(Dostop: 30.5.2015)

Slika 2: *3 in 4 križarska vojna*,

http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/tina/34vojna.html(Dostop: 30.5.2015)

Slika 2: *3 in 4 križarska vojna*, http://projekti.gimvic.org/2003/2d/krizarske_vojne/tina/34vojna.html
(Dostop: 30.5.2015)

5. PowerPoint v doc. formatu.

[PP-križarske vojne](#)

PREKO VIDEO POSNETKA
UGOTOVITE TEMATIKO
DANAŠNJE URE

TANITA NOVAK
ŠPELA BEZJAK

TOREJ O ČEM SE BOMO
DANES POGOVARJALI?

KRIŽARSKÉ VOJNE

Tekom učne ure boste spoznali;

- kaj so bile križarske vojne,
- vzroke križarskih vojn;
- tri pomembnejše vojne;
- posledice križarskih vojn.

NAVODILO ZA DELO

- Razdelili bova delovni list, katerega boste tekom učne ure izpolnjevali.
- Služil bo kot zapis snovi, zato si ga prilepite v zvezek.

KAJ SO BILE KRIŽARSKÉ VOJNE

- Križarski pohod ali sveta vojna je VOJNI POHOD evropskih vojsk v Palestino.
- 11., 12. in 13. stoletje.
- Vojne so potekale med Evropejci in MUSLIMANI.
- Borili so se tudi proti JUDOM, POGANSKIM SLOVANOM in nasprotnikom papeža.

VZROKI ZA KRIŽARSKÉ VOJNE

- Kristjane začnejo ogrožati MUSLIMANI in SELDŽUKI.
- Poziv papeža URBANA II. je začel križarske vojne.

POTEK KRIŽARSKIH VOJN

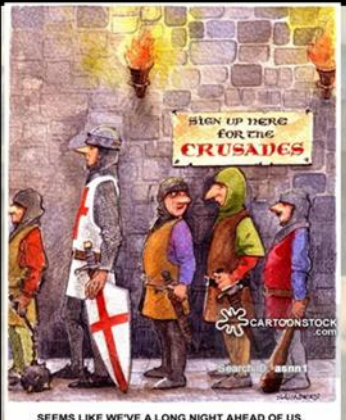
Organizator je PAPEŽ.

↓
Hotel je doseči enotnost
KRŠČANSTVA in
povečati ugled CERKVE.

Udeleženci vojn → vsi
družbeni sloji.

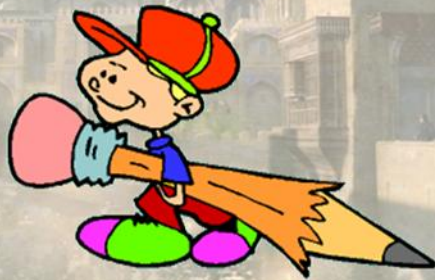
KRIŽARJI

7 VOJN.

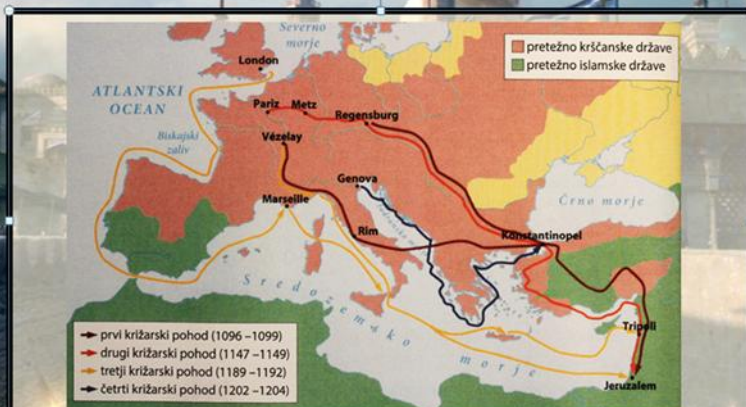

REŠITE NALOGO NA DELOVNEM LISTU

Na voljo imate 3 minute, kar ne dokončate tukaj,
dokončate doma.

ZEMLJEVID

PRVA KRIŽARSKA VOJNA

- Velika udeležba.
- Potovali so po kopnem preko BALKANSKEGA polotoka, čez Bizanc in navzdol do Bližnjega vzhoda.

- Pomembna osvojijo JERUZALEM.

TRETJA KRIŽARSKA VOJNA

- Pomembni evropski vladarji sodelujejo.

RIHARD LEVJESRČNI

Znan po svojem POGUMU.

ČETRТА KRIŽARSKA VOJNA

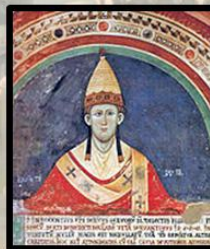
- Podprljo papež INOCENC III.,

da bi obnovil jeruzalemsko kraljestvo.

- Pokazala je vse SLABOSTI

križarskih pohodov.

- Križarji so se zaradi koristoljubja zapletli v vojno s SOKRISTJANI.

POSLEDICE VOJN

- Poslabšale so se razmere med Evropo in BIZANTINSKIM CESARSTVOM.
- Križarske vojne so pospešile GOSPODARSKE spremembe.
- Benetke, Genova Pisa, in trgovska mesta v notranjosti Lombardije so že pred začetkom križarskih pohodov doživela velik trgovinski RAZCVET.

NAVODILA - KVIZ

- Razdelite se v 3 skupine po 8 članov.
- Prebrali bova vprašanje, ko boste v skupini vedeli odgovor pozvonite na predloženi zvonček in dvignete roko.
- Če je odgovor pravilen dobite točko, če ni, jo dobi skupina, ki naslednja pove pravilni odgovor.
- Določite vodjo.
- Pozvonite, ko poznate odgovor, sicer pa imate za vsako vprašanje na voljo 20 sekund. Lahko si pomagata z zvezki in učbeniki.
- Pri tej nalogi se kar se da potrudite, saj zmagovalna skupina dobi tudi majhno nagrado.

1.VPRAŠANJE

Kako še drugače imenujemo križarske vojne?

2.VPRAŠANJE

Kdo je organiziral križarske vojne?

3.VPRAŠANJE

Ali je trditev, da so se vojne dogajale večinoma v sveti deželi in Španiji pravilna ali napačna?

4.VPRAŠANJE

Kdo je poleg muslimanov v
11.stoletju začel ogrožati
kristjane?

5.VPRAŠANJE

Koliko križarskih vojn
poznamo?

6.VPRAŠANJE

Kateri kraj so križarji osvojili v prvi križarski vojni?

7.VPRAŠANJE

Po čem je dobil vzdevek udeleženec tretje križarske vojne, Rihard Levjesrčni?

8.VPRAŠANJE

Kdo je podprl četrto križarsko vojno?

9.VPRAŠANJE

Razmislite o pomenu križarskih vojn in naštejte vsaj eno njihovo posledico.

10.VPRAŠANJE

Med križarskimi vojnami so nastali 3 redovi, ki smo jih tekom ure omenili. Naštej vsaj 2.

DOMAČA NALOGA

*REŠITE KRIŽANKO IN
PONOVI TE PRIDOBLEJENO
ZNANJE.*

Avtorji prispevkov:

<i>Bezjak Špela</i>
<i>Brinovec Urša</i>
<i>Drobnič Miha</i>
<i>Ferme Špela</i>
<i>Godina Tina</i>
<i>Gregorič Ana</i>
<i>Hren Petra</i>
<i>Hudoklin Katja</i>
<i>Kaplar Polona</i>
<i>Lebar Nina</i>
<i>Lebeničnik Špela</i>
<i>Levpušček Klemen</i>
<i>Mauhar Ana Maria</i>
<i>Nikolavčič Anja</i>
<i>Novak Tanita</i>
<i>Plazar Anja</i>
<i>Saratlija Ivana</i>
<i>Šepec Brigita</i>
<i>Sitar Sebastjan</i>
<i>Trček Timotej</i>
<i>Turk Mojca</i>
<i>Vehar Maja</i>
<i>Veselič Tjaša</i>
<i>Vozelj Tanja</i>
<i>Vukajlovič Nataša</i>
<i>Žunič Maja</i>

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik XIII, št. 4**

ISSN: 1581-8713

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

*Copyright © Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete UL
(za potrebe predmetov Didaktika zgodovine I, Didaktika
zgodovine II, Pedagoška praksa iz zgodovine, Terensko
delo pri zgodovini v osnovni in srednji šoli)*

Ljubljana

2015
